

**Miejskie Centrum
Profilaktyki Uzależnień
w Krakowie**

**Raport z badań ankietowych zrealizowanych przez
Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień
w Krakowie
w roku szkolnym 2020/2021**

*pt. „Styl życia, używanie substancji psychoaktywnych,
zachowania ryzykowne oraz postawy wobec używania
substancji psychoaktywnych w grupie uczniów
krakowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych”.*

Kraków, wrzesień 2021 rok

Spis treści

Rozdział I: Wprowadzenie.....	3
1.1. Charakterystyka rozwojowa dzieci i młodzieży	3
1.2. Rola zachowań ryzykownych w rozwoju dzieci i młodzieży.....	9
1.3. Charakterystyka profilaktyki uzależnień i współczesne tendencje	11
1.4. Procedura badawcza	15
Rozdział II: Styl życia.....	17
2.1. Szkoły podstawowe, klasy 4-6.....	17
2.2. Szkoły podstawowe, klasy 7-8.....	37
2.3. Szkoły ponadpodstawowe.	57
Rozdział III: Postawy i opinie uczniów wobec używania substancji psychoaktywnych.	79
3.1. Szkoły podstawowe, klasy 4-6.....	79
3.2. Szkoły podstawowe, klasy 7-8.....	100
3.3. Szkoła ponadpodstawowa.	127
Rozdział IV: Wnioski.	156
4.1. Styl życia.....	156
4.2. Używanie substancji psychoaktywnych.....	161
Załącznik	170
Literatura:	171

Rozdział I: Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka rozwojowa dzieci i młodzieży

Grupa objęta badaniem mieściła się w przedziale wiekowym pomiędzy 9 a 19 lat, co z perspektywy rozwojowej oznacza, że badani znajdowali się w okresie późnego dzieciństwa (inaczej latencji) oraz adolescencji (inaczej dorastania). Ten drugi okres dzieli się na dwa główne podokresy: wczesny i późny, które charakteryzują się nieco inną dynamiką rozwojową. W związku z tym w ramach prezentowanego raportu analiza zebranych danych została przedstawiona w podziale na trzy grupy uczniów: szkół podstawowych - młodszych (klasy 4-6), szkół podstawowych - starszych (klasy 7-8) oraz szkół ponadpodstawowych: liceów ogólnokształcących, techników oraz branżowych. Odzwierciedla to naturalny podział na okresy rozwojowe w życiu człowieka.

Późne dzieciństwo (latencja)

Jest to okres rozwojowy rozpoczynający się około 6-7. roku życia i trwający do około 10-12. roku życia. Za jego koniec uważa się pojawienie się charakterystycznych dla okresu adolescencji zmian w budowie ciała, gospodarce hormonalnej oraz rozwoju pierwszorzędnych i drugorzędnych cech płciowych. Do głównych zadań tego etapu rozwojowego należą: zmiana głównej aktywności dziecka z zabawy na realizację zadań, obowiązków i norm społecznych; dalszy rozwój i integracja funkcji psychicznych; wejście w nowe środowisko jakim jest szkoła i podjęcie roli ucznia (Stefańska-Klar, 2002).

Według koncepcji rozwoju psychospołecznego Eriksona (1997) w ramach tego okresu przed dzieckiem stoi zadanie rozwiązania naturalnego kryzysu rozwojowego: pracowitość vs. poczucie niższości. Jeśli omawiany kryzys zostanie rozwiązany pomyślnie, zdobędzie ono nowe możliwości związane z poczuciem własnej kompetencji i skuteczności w działaniu. Sprzyja temu rozwijanie takich cech jak wytrwałość, pracowitość i systematyczność. Konsekwencją niepowodzenia może być wykształcenie przez dziecko poczucia mniejszej wartości niż rówieśnicy oraz trudności w realizowaniu oczekiwań społecznych, w tym obowiązków szkolnych, co może spowolnić bądź zahamować dalszy rozwój. Specyfiką tego etapu rozwoju jest zmiana relacji dziecko – świat, wcześniejsze okresy rozwojowe charakteryzowały się dostosowaniem otoczenia do potrzeb dziecka.

Szkoła tworzy nowy kontekst społeczny, w którym dziecko musi realizować obowiązki związane z nauką, dostosować się do obowiązujących zasad i norm oraz zbudować nowe relacje społeczne, z rówieśnikami jak i dorosłymi. Podstawą umożliwiającą sprostanie wymaganiom szkolnym jest rozwój biologiczny, zarówno w zakresie rozwoju koordynacji ruchowej umożliwiającej naukę pisanie, jak i zmian neuronalnych związanych z uwagą, pamięcią i myśleniem. Dziecko w okresie późnego dzieciństwa zyskuje coraz większą zdolność do kontrolowania i ukierunkowywania swoich procesów uwagowych. Pamięć i mechanizmy zapamiętywania zaczynają nabierać charakteru logicznego, dzieci coraz częściej starają się zrozumieć treść tego czego uczą oraz zaczynają wykorzystywać rozmaite strategie pamięciowe (Stefańska-Klar, 2002).

Pod względem myślenia, dziecko w tym okresie osiąga stadium myślenia konkretnego (Piaget, 2005), co oznacza nabycie szeregu nowych umiejętności związanych ze zdobywaniem oraz przetwarzaniem informacji o sobie i o świecie. Zaczyna operować pojęciami stałości, długości czy wagi w ramach operacji matematycznych, ale też pojęć społecznych jak np. „ważne” zadanie czy „długie” oczekiwanie. Rozwija się zdolność kategoryzacji i tworzenia prostych sekwencji czy serii ze względu na określone kryterium. Umożliwia to dostrzeganie związków przyczynowo skutkowych oraz rozwój zdolności decentracji poznawczej polegającej na możliwości postrzegania cech realnego zjawiska z wielu punktów widzenia. Ma to znaczący wpływ na rozwój rozumowania moralnego oraz funkcjonowania w relacjach społecznych.

Szkoła staje się dla dziecka „pracą”, zaś dotychczasowa dominująca aktywność dziecka - zabawa przechodzi w kategorię czasu wolnego. W związku z tym zmieniają się nieco jej funkcje. W jej ramach dziecko może, stosunkowo swobodnie, wyrazić nienawiść i agresję, odreagowywać lęki, napięcia i realizować impulsy popędowe. Dla dziecka w okresie latencji zabawa jest polem do zdobywania nowych doświadczeń, rozwijania wyobraźni oraz tworzenia załączków związków uczuciowych. Pełni ona również istotną rolę w integracji ciała i psychiki oraz w rozwoju seksualności. Z czasem zabawa pod wpływem otoczenia staje się coraz bardziej realistyczna i koncentruje się wokół przyjmowania określonych ról (Bergman, 2002).

Dziecko idąc do szkoły przeżywa swego rodzaju szok związany ze zderzeniem z systemem postaw, przekonań i wartości, nieco innym niż dotychczas prezentowany mu przez rodziców. Początkowo dziecko nie ma na tyle rozwiniętych zdolności poznawczych by objąć tą różnorodność. Budzi to w dzieciach konflikty, związane z potrzebą separacji od rodziców i identyfikacją z rówieśnikami i nauczycielami oraz z lękiem z tym związanym (Wilk, 2018).

W kontekście dostosowywania się do tych nowych nakazów, zakazów i norm społecznych ważny jest sposób rozumowania moralnego dzieci w wieku późnego dzieciństwa. Konflikt pomiędzy pragnieniami dziecka, a zakazami zostaje uwewnętrzniony. Początkowo, w tzw. stadium realizmu moralnego, podejście dzieci do reguł społecznych jest surowe i bezwzględne, traktują zasady jako realnie istniejące, narzucone z zewnątrz i oceniają sytuację biorąc pod uwagę tylko jej obiektywne skutki. Z czasem, przechodząc do stadium relatywizmu zaczynają rozumieć, że reguły społeczne to kwestia umowy pomiędzy ludźmi zależnej od określonych warunków. Pod koniec tego okresu rozwojowego dzieci zaczynają przejawiać moralność autonomiczną, rozpoczynając budowanie własnego systemu wartości, niezależnego od autorytetów (Stefańska-Klar, 2002).

W okresie latencji dzieci stopniowo rozwijają samokontrolę, próbują jednocześnie wyrazić siebie i kontrolować swoją popędowość by sprostać zasadom życia społecznego. Może przejawiać się to w charakterystycznych dla tego okresu formach agresji i uporu jak np. używanie wulgaryzmów. Dylemat ten realizuje się w całym spektrum, od nadmiernej kontroli (obsesyjności) przez harmonijną, adekwatną kontrolę i okresową jej utratą, po całkowity jej brak. System wychowawczy często gratyfikuje nadmierną kontrolę, nagradza dzieci grzeczne, ciche, spolegliwe, co jest korzystne dla funkcjonowania społeczności szkolnej, ale niekoniecznie dla rozwoju samodzielności i autonomii dzieci. Z drugiej strony, brak samokontroli z kolei prowadzi do silnej reakcji ze strony grupy, czego konsekwencją może być niesłuszna diagnoza zaburzeń zachowania i emocji. Reakcje otoczenia wobec rozwijania

samokontroli są o tyle istotne, że dzieci w tym wieku są bardzo podane na wzbudzenie: zawstydzienia, lęklności i poczucia niższości. W nadmiernej ilości może to prowadzić do trudności w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej bądź rozwinięcia obron depresyjnych związanych z poczuciem winy (Wilk, 2018).

Przyjęcie roli ucznia czy uczennicy stwarza nowe sytuacje społeczne dla dziecka w okresie późnego dzieciństwa. Pojawia się rywalizacja z rówieśnikami, ale też potrzeba współdziałania z nimi, co może budzić z jednej strony dumę i satysfakcję, a z drugiej lęk przed własną agresywnością. Rolą systemu wychowawczego jest nauczenie dziecka ukierunkowywania tego popędu w twórczą aktywność (ibidem). O ile dorośli opiekunowie w systemie szkolnym dbają głównie o przestrzeganie przez dzieci norm jawnych, to grupa rówieśnicza uczy dziecko przestrzegania ukrytych norm społeczności, dostosowywania ich do danych sytuacji i kontekstów. Potrzeba kontaktu z rówieśnikami jest naturalną potrzebą dziecka, w okresie latencji zaczyna rosnąć znaczenie grupy rówieśniczej, które osiąga szczyt we wczesnej adolescencji. Uczniowie zaczynają nawiązywać pierwsze przyjaźnie, głównie w obrębie własnej płci, co uczy ich budowania „równych” relacji oraz daje możliwość trenowania empatii, altruizmu czy wyrażania gniewu (Stefańska-Klar, 2002).

Z czasem dzieci zaczynają pojmować koncepcję ról płciowych i kontynuują rozwój psychoseksualny. U dziewcząt odbywa się to poprzez identyfikację z nowo poznanymi wzorcami kobiecości (np. nauczycielkami). Postrzegane cechy kobiecości są niejednokrotnie albo wyolbrzymiane i podkreślane albo ukrywane i zaprzeczane. Zazwyczaj wynika to z braku poczucia bezpieczeństwa oraz związane jest z lękiem w grupie rówieśniczej. U chłopców proces ten opiera się na silnej identyfikacji z wzorcami męskimi (ideałami męskości), co przejawia się prezentowaniem zachowań rywalizacyjnych ukierunkowanych na demonstrację swojej sprawności i umiejętności. Na tym etapie rozwojowym wspomniane identyfikacje odbywają się poprzez odgrywanie ról i zabawę (Wilk, 2018).

Adolescencja

Ten etap rozwojowy inaczej określany jest okresem dojrzewania lub wiekiem młodzieńczym. Przyjmuje się, że rozpoczyna się około 10-12. roku życia. Natomiast wiek jego zakończenia stopniowo ulega wydłużeniu w związku ze zmianami społeczno-kulturowymi na świecie. Obecnie mówi się o okresie pomiędzy 20-25. rokiem życia jako górnej granicy adolescencji (Brzezińska, Appelt i Ziółkowska, 2016). Jest on na tyle długi i pełen charakterystycznych znam, że niektórzy badacze dzielą go na fazy. Przykładowo Blos (1983) podzielił ten etap rozwoju na cztery fazy: preadolescencję (11-13 lat), wczesną adolescencję (13-17 lat), środkową – właściwą adolescencję (17-19 lat) oraz późną adolescencję (19-22 lat). Najczęściej jednak mówi się o dwóch najważniejszych podokresach: wczesnym dorastaniu obejmującym okres 10-16. roku życia oraz późnym dorastaniem zaczynającym się około 17. roku życia i kończącym się wraz z zakończeniem edukacji i rozpoczęciem samodzielnego życia młodego dorosłego (Oleszkowicz i Senejko, 2012).

Według koncepcji rozwoju psychospołecznego Eriksona (1997) kluczowy kryzys adolescencji to: intymność a izolacja. Jednym z wyznaczników końca okresu adolescencji jest wejście w relację intymną z kimś spoza rodziny. Obiekt miłości umożliwia stanie się

w pełni kobietą lub mężczyzną, a pierwsze relacje tego typu mają charakter ćwiczenia ról seksualno-społecznych. Związek umożliwia też młodym ludziom przyjrzenie się samym sobie niczym w lustrze oraz kreowania siebie w relacji. Za kluczową oś zmian w tym okresie można uznać skierowanie miłości z rodziców na siebie, by w rezultacie być w stanie dać ją komuś innemu.

Dojrzewanie rozpoczyna szereg charakterystycznych zmian w organizmie, które stanowią bazę dla dalszego rozwoju psychiki nastolatków. Rozwój przebiega na dwóch płaszczyznach: strukturalnych i neurochemicznych w mózgu oraz hormonalnych na obwodzie ciała. Zwiększa się waga i masa mózgu, istota biała, czyli części neuronów odpowiedzialna za przekazywanie sygnałów pomiędzy komórkami rozrasta się i mielinizuje. Dzięki temu tworzą się nowe sieci neuronalne, które umożliwiają rozwój myślenia, uwagi i pamięci. Dojrzewanie tzw. mózgu społecznego (m. in. kora środkowo-przedczołowa, jądro migdałowe, dolna wyspa) ma znaczenie w kształtowaniu się tożsamości i samoświadomości adolescentów, umożliwiając im rozumienie relacji społecznych na nowym poziomie. W kontekście nabywania kontroli nad emocjami istotne jest zwiększenie ilości dopaminy w korze przedczołowej, doskonalenie połączeń pomiędzy hipokampem i ciałem migdałowatym oraz zwiększenie ilości synaps hamujących (Oleszkowicz i Senejko, 2017).

Jednocześnie dziewczynki i chłopcy zaczynają intensywnie rosnąć, co jest związane ze zmianami w gospodarce hormonów wydzielanych przez przysadkę mózgową. Omawiane przemiany związane są z jednej strony z ogólnymi zmianami w obrębie ciała nastolatka, a z drugiej z rozwojem charakterystycznych dla płci cech. Wzrost ciała, tzw. skok pokwitaniowy zazwyczaj rozpoczyna się około dwa lata wcześniej u dziewczynek niż u chłopców. Następuje przyrost wzrostu i wagi, dzieje się to nierównomiernie, najpierw rosną kończyny, a następnie tułów, co prowadzi do pewnej dysproporcji ciała. U chłopców zmienia się głównie struktura tkanki mięśniowej, a u dziewcząt rozrasta się tkanka tłuszczowa. Charakterystyczne dla nastolatków są również zmiany skórne, problemy ze wzrokiem oraz przemiany barwy głosu (Bardziejewska, 2005). Z kolei zwielokrotnione wydzielanie hormonów płciowych prowadzi do rozwoju pierwszorzędowych i drugorzędowych cech płciowych. Za punkt przełomowy uważa się pojawienie się pierwszej miesiączki u dziewcząt oraz pierwszych wytrysków u chłopców. Omawiane zmiany hormonalne mają także wpływ na zachowanie adolescentów – zwiększony poziom testosteronu u chłopców powoduje drażliwość i obniżenie empatii emocjonalnej, a podwyższony poziom estradiolu u dziewcząt utrudnia panowanie nad sobą i nasila ekspresję agresji werbalnej (Bee i Boyd, 2008).

Opisany powyżej rozwój fizyczny oraz nierozzerwalnie związane z nim dojrzewanie seksualne, mają ogromne znaczenie dla kształtowania się tożsamości osobowej. Zwłaszcza w pierwszej fazie adolescencji, gdzie nastolatek postrzega siebie głównie przez pryzmat własnego ciała. Dziewczęta prezentują całe spektrum zaaferowania swoim ciałem i jego zmianami, poczynając od silnej potrzeby jego eksponowania po wstydlivość w tym zakresie. U dziewcząt istnieje bardzo silny związek pomiędzy obrazem ciała, a poczuciem własnej wartości i negatywnymi emocjami. Reakcją na własną kobiecość może być zaprzeczanie jej poprzez objadanie się lubi nadmierne odchudzanie. Rozwój chłopców w tym okresie jest zdominowany przez czynniki genitalne oraz silne zainteresowanie sprawami seksu. Naturalna

w tym okresie rozwojowym nieproporcjonalność ciała często wywołuje wstydlivość. Chłopcy nieco później niż dziewczęta, w związku z później rozpoczynającym się u nich skokiem pokwitaniowym, przejawiają zainteresowanie swoim ciałem (Schier, 2010). Duże znaczenie dla reakcji młodzieży wobec dojrzewania mają ich oczekiwania co do kolejności i przebiegu przemian. Brak elementarnej wiedzy w tym obszarze może wywołać u nastolatka lęk i postawę nadmiernej koncentracji na ciele, co w konsekwencji może prowadzić do wyolbrzymiania i postrzegania jako patologii naturalnych rozwojowo zjawisk (Brzezińska i in., 2016).

Adoleseenci przejawiają silną tendencję do „narcyzacji” swojego ciała, czego wyrazem jest szczególne zainteresowanie swoim wyglądem, atrakcyjnością, stanem zdrowia oraz aktywność autoerotyczna. Młodzi ludzie przeżywają dylemat pomiędzy potrzebami dziecięcymi (opieka i wsparcie), a stale rosnącymi oczekiwaniami otoczenia wobec ich samodzielności. W odniesieniu do tego często rozwijają obrony maniakalne dające im przekonanie o własnej wielkości i samodzielności, często jednak nie mają możliwości zweryfikowania ich w rzeczywistości. Tworzą wielkościowy obraz siebie, jednocześnie mocno deprecjonując rodziców i otoczenie, co przejawia się odrzucaniem autorytetów oraz jawnie prowokacyjnymi zachowaniami (Wilk, 2018).

By sprostać nowym wymaganiom rozwojowym u nastolatka udoskonalają się już istniejące i rozwijają nowe zdolności poznawcze. Adoleseenci, w porównaniu do dzieci młodszych przetwarzają informacje szybciej, dokładniej oraz wielostronnie. Zmysły w tym wieku osiągają swoje szczytowe możliwości. Uwaga staje się selektywna i zwiększają się możliwości jej przerzutności. Udoskonala się zapamiętywanie, przechowywanie i operowanie zdobytymi informacjami dzięki powiększeniu zasobów pamięci. Zmiany te najbardziej widoczne są w języku, młodzież posiada większy zasób słownictwa oraz zaczyna operować nowymi strukturami gramatycznymi takimi jak: ironia, metafora czy symbolika w wypowiedziach (Obuchowska, 2011).

W oparciu o teorię Piageta (2005) adoleseencja jest okresem przejścia ze stadium operacji konkretnych do stadium operacji formalnych. Związane jest to z możliwością stosowania trzech nowych, uzupełniających się wzajemnie sposobów myślenia: abstrakcyjnego, hipotetyczno-dedukcyjnego oraz zdolności metodycznego rozumowania. Dzięki abstrakcyjnemu podejściu młodzi ludzie podejmują zagadnienia do tej pory dla nich niedostępne jak na przykład różnego rodzaju idee. Wraz z rozwojem myślenia hipotetyczno-dedukcyjnego dla nastolatka staje się możliwe przewidywanie konsekwencji swoich czynów, zaczyna projektować swoją wizję przyszłości i rolę jakie będzie pełnił. Natomiast metodyczne rozumowanie umożliwia wzięcie pod uwagę wielu zmiennych podczas przyglądania się określonymu zagadnieniu. Te nowe zdolności znajdują odzwierciedlenie w charakterystycznej dla adoleseencji twórczości, wyobraźni oraz refleksyjności (Brzezińska i in., 2016).

Wiek młodzieńczy to okres próby i mierzenia się zarówno rodziców jak i nastolatków z lękiem separacyjnym. Młodzi ludzie, stając przed koniecznością separacji są zmuszeni wypełnić powstałą pustkę – kolegami, idolami, celebrytami lub też tymczasowymi autorytetami (Wilk, 2018). W związku z tym konieczna staje się reorganizacja dotychczasowych relacji z jednej strony z rodzicami bądź opiekunami, a z drugiej z rówieśnikami. U podstaw tych przemian upatruje się rosnącą potrzebę autonomii u nastolatka, którą realizuje jeszcze ze

względu na niedojrzałość poznawczą i emocjonalną, w sposób utopijny i egocentryczny. Powoduje to szereg różnego rodzaju napięć i konfliktów w rodzinie. Negocjowanie zmiany warunków dotychczasowego funkcjonowania na linii opiekun-dziecko jest przejawem rozpoczęcia procesu indywiduacji i separacji od rodziców. Ma to istotne znaczenie dla rozwoju poczucia sprawstwa, pomaga stworzyć adekwatną samoocenę i uczy samoregulacji, a w dłuższej perspektywie przygotowuje do uzyskania niezależności emocjonalnej i ekonomicznej (Brzezińska i in., 2016).

Duży wpływ na przebieg tego procesu ma postawa opiekunów. Brak zaangażowania ze strony rodziców w problemy codzienne dziecka zazwyczaj objawia się późniejszymi problemami wychowawczymi (Bee i Boyd, 2008). Natomiast nadmierna opiekuńczość utrudnia dziecku rozwinięcie niezależności i budzi nieprzyjemne emocje. Taki stosunek do dorastania adolescenta może wręcz powodować efekt tzw. bumerangu, który polega na wzmocnieniu u nastolatka zachowań i postaw krytykowanych przez opiekunów. Stają się one wtedy jedyną możliwą formą realizowania naturalnej potrzeby autonomii i niezależności (Oleszkowicz i Senejko, 2017). Najkorzystniejsza dla rozwoju młodego człowieka jest atmosfera akceptacji i wsparcia, z przestrzenią do dyskusji i wymiany zdań, przy jasno postawionych granicach (Bardziejewska, 2005).

W okresie wczesnej adolescencji znacząco wzrasta znaczenie grupy rówieśniczej dla nastolatka, szczyt przypada na 13-15. rok życia, a następnie powoli się zmniejsza (Bendt, 1992; za: Bee i Boyd, 2008). Przebywając z rówieśnikami nastolatek zwraca uwagę na różnice międzyludzkie, próbuje się odróżnić rozbudowując swoją tożsamość indywidualną. Jednocześnie przynależąc do różnych grup kształtuje własną tożsamość społeczną. Wśród rówieśników adolescencji zaspokajają szereg potrzeb takich jak: bezpieczeństwa, wrażeń czy własnej wartości.

Charakterystycznym zjawiskiem powszechnie kojarzonym z okresem dojrzewania jest tzw. kryzys normatywny, który prowadzi do przejściowego rozproszenia tożsamości. Jest to swoista dezintegracja (rozpad tożsamości) na poziomie myśli i emocji, którym towarzyszą liczne lęki, dylematy i obrony przeciwko tym lękom jak i nowym wymaganiom. Należy jednak podkreślić, że opisany wyżej kryzys jest normą, zaś patologią będzie niewchodzenie w niego.

Wspomniane wyżej zjawisko może być rozwiązywane na kilka sposobów:

- nastolatek podejmuje trud – boryka się z nowymi dylematami i stara się wyjść z niego z nowymi umiejętnościami i możliwościami,
- nastolatek wchodzi w kryzys – boryka się z nim, ale nie jest w stanie go przezwyciężyć, co prowadzi do załamania obron:
 - osobowość nastolatka i jego fantazje łączą się ze sobą, co może prowadzić do pomieszania się rzeczywistości zewnętrznej i wewnętrznej (stany prepsychotyczne i psychotyczne),
 - osobowość i fantazje są różnicowane, rzeczywistość zewnętrzna i wewnętrzna jest oddzielana jednak, nastolatek posługuje się starymi schematami próbując radzić sobie z nowymi wymaganiami, co prowadzi do silnego neurotyzmu (chwiejność emocjonalna, pobudliwość, lękliwość, skłonność do poczucia winy,

wstydu, niska samoocena, słaba odporność na stres i trudności w sytuacjach ekspozycji społecznej),)

- odróżnianie świata wewnętrznego i zewnętrznego jest niezachwiane, lecz następuje zanik empatii (współodczuwania), co prowadzi do stanów psychopatycznych
- nastolatek nie wchodzi w kryzys – nie dochodzi do załamania obrony, ale może nastąpić ograniczenie rozwoju osobistego/osobowości – niedojrzałość (Kitrasiewicz, 2007, za: Wilk, 2018).

Adolescencja jako moment rozwojowy niesie ze sobą dwa podstawowe zadania rozwojowe. Pierwszym z nich jest synteza ego, czyli ujednoczenie tożsamości w nowym etapie rozwoju osobowości. Wczesną fazę adolescencji cechuje duża siła impulsów popędowych przy jednocześnie słabo wykształconej tożsamości, czego rozwiązaniem jest skłonność do buntu i eksperymentowania (w tym z używkami) oraz agresji. Zachowania te najczęściej wzbudzają konflikty z otoczeniem i dezorganizację superego (wewnętrznej reprezentacji wartości moralnych i ideałów uznawanych przez daną społeczność), które porzuca na ten czas ideały rodzicielskie i przemieszcza się na grupę rówieśniczą, która staje się na ten czas wyznacznikiem norm i zasad, a także jednocześnie neutralizuje poczucie winy za swoje zachowania. W trakcie tego okresu ma miejsce proces ponownej indywiduacji – czyli porzucenia dotychczasowego upodabniania się do rodziców na rzecz wytworzenia nowej, własnej tożsamości. Odbywa się to poprzez silną ambiwalencję i chwiejność w odniesieniu do: rodziców, afektów, myślenia oraz działania. Otoczenie odbiera te postawy jako niedojrzałe, atakując i krytykując za nie często adolescentów. Należy jednak pamiętać, że są one normatywne rozwojowo i stanowią jedyną możliwą obronę młodego ego przed zależnością (Blos, 1967).

Drugim rozwojowym zadaniem jest ponowne przebudowanie superego w celu wytworzenia etyki społecznej. Odbywa się to poprzez modyfikację rodzicielskich standardów, dziecięcych ideałów i prowadzi do idealizacji innych i siebie. Młodzi ludzie używają w tym celu idoli, liderów młodzieżowych i różnych autorytetów z którymi częściowo się identyfikują, by pod koniec omawianego okresu dojść do momentu, gdy uważają rodziców za wystarczająco dobrych (ale nieidealnych). Adolescent zaczyna dostrzegać pewne cechy wspólne dla siebie i rodziców. Superego staje się autonomiczne i jego standardy stają się bardziej realistyczne społecznie (ibidem).

1.2. Rola zachowań ryzykownych w rozwoju dzieci i młodzieży

Dla okresu adolescencji charakterystyczne wydaje się podejmowanie przez młodych ludzi tzw. zachowań ryzykownych. Można je określić jako „zachowania podejmowane w okresie adolescencji, które mają na celu sprostanie wyzwaniom rozwojowym, a ich wybór zależy od tego, jakimi zasobami dysponuje młodzież, jakich doświadcza czynników ryzyka, oraz w jaki sposób młodzi ludzie poradzili sobie z wyzwaniami wcześniejszych etapów życia – są formą adaptacji, ale także mają na celu określenie siebie, swojego miejsca w świecie, wśród rówieśników i dorosłych – mogą więc być formą (auto)kreacji” (Jankowiak, 2017 s. 477)

Klasyfikacji tych zachowań dokonały Barbara Jankowiak i Ewa Wojtynkiewicz (2018). W ich ustaleniach jasne wydaje się, że zachowania ryzykowne – w tym używanie substancji psychoaktywnych – są silnie powiązane z określoną funkcją rozwojową. Mogą przybierać one

funkcje progresywne - czyli służące właściwemu rozwojowi - oraz regresywne – służące radzeniu sobie z deficytami rozwojowymi.

Zachowania ryzykowne spełniające funkcje progresywne mają na celu radzenie sobie z zadaniami rozwojowymi okresu dojrzewania (np. separacja od rodziców, budowanie nowych form relacji, poznanie siebie, poszukiwanie własnego miejsca w grupie, ustalenie na nowo własnych relacji z dorosłymi) oraz dostarczenie odpowiedzi na podstawowy dylemat dotyczący tożsamości. Pomimo ryzyka, jakie niosą, wyrażają tendencje rozwojowe nastolatków (ibidem).

Zachowania ryzykowne spełniające funkcje regresywne motywowane są problemami, traumami i deficytami rozwojowymi, z którymi młody człowiek wkracza w nowy etap życia i w którym czekają na niego nowe wyzwania. Młodzi ludzie próbują poradzić sobie z przeszłością w obliczu aktualnych zmian rozwojowych, podejmując zachowania ryzykowne w terażniejszości. Tak umotywowane zachowania ryzykowne lokują młodych ludzi coraz bliżej obszaru psychopatologii. W tym rozumieniu młodzież nie jest w stanie sobie poradzić z nowymi wyzwaniami w obliczu problemów, których źródło ma miejsce we wcześniejszych okresach życia. Idąc za rozumowaniem autorki można przyjąć, że młodzież nadużywająca substancji psychoaktywnych, to często młodzież, która w okresie dzieciństwa nie poradziła sobie z pewnymi wyzwaniami rozwojowymi (ibidem).

Ważnym czynnikiem jest też nasilenie zachowań ryzykownych. Uwzględniając to dodatkowe kryterium, można wyróżnić cztery kategorie zachowań ryzykownych: eksploracyjne, kryzysowe, unikające i deficytowe (ibidem).

Zachowania ryzykowne eksploracyjne są niezbyt nasilone i motywowane naturalną rozwojową ciekawością, poszukiwaniem siebie i swojego miejsca w grupie. Młodzi ludzie mogą podejmować „dorosłe” zachowania jak np. picie alkoholu, co niesie ze sobą pewne ryzyko, ma jednak charakter rozwojowy (ibidem).

Zachowania ryzykowne kryzysowe mają duże nasilenie i świadczą o intensywnym kryzysie rozwojowym. Młodzi ludzie mogą używać nagminnie substancji psychoaktywnych lub uczestniczyć w imprezach. Zachowania te, pomimo swojego rozwojowego tła niosą ze sobą o wiele większe ryzyko, ponieważ nastolatkowie próbują rozwiązać kryzys adolescencyjny w sytuacji braku wystarczających zasobów (ibidem).

Zachowania ryzykowne unikające są mało nasilone i motywowane głównie deficytami z poprzednich etapów życia. Ich celem jest odcięcie młodego człowieka od emocji i problemów związanych z wyzwaniami rozwojowymi. Podejmowanie tego typu zachowań może zwiastować dużą liczbę czynników ryzyka i ich przewagę nad czynnikami chroniącymi. Problemem w wypadku tych zachowań nie jest ich nasilenie, ale raczej brak zasobów do prawidłowego rozwoju, co może zwiastować rozwój psychopatologii - najczęściej zaburzeń internalizacyjnych (ibidem).

Zachowania ryzykowne deficytowe są mocno nasilone i wynikają z dużego natężenia stresorów i doświadczeń traumatycznych w życiorysie młodego człowieka. Zachowania ryzykowne mogą w tym wypadku odcinać od bolesnych wspomnień i doświadczeń. W rozwoju nastolatków funkcjonujących w taki sposób występowało niewiele czynników chroniących rozwój, a wiele czynników ryzyka powstania psychopatologii, co może dać negatywny efekt w postaci zaburzeń eksternalizacyjnych, ale także internalizacyjnych (ibidem).

Zachowania ryzykowne młodzieży należy więc rozumieć jako zachowania podejmowane w okresie dojrzwania, które mają na celu realizację wyzwań tego okresu z uwzględnieniem czynników ryzyka i czynników chroniących zarówno w jednostce, jak i kontekście jej rozwoju.

1.3. Charakterystyka profilaktyki uzależnień i współczesne tendencje

Profilaktyka uzależnień stanowi część szerszej profilaktyki zachowań ryzykownych i nie sposób wyróżnić jej obecnie z bardziej ogólnego zestawu działań o charakterze prewencyjnym, w tym promocji zdrowia. Jest to spójne ze współczesnym podejściem wobec uzależnień, które można definiować jako objaw głębszych problemów psychospołecznych jednostki.

Profilaktyka uzależnień polega na: 1) eliminowaniu lub redukowaniu czynników ryzyka i/lub 2) osłabianiu/kompensowaniu czynników ryzyka używania substancji poprzez wzmacnianie czynników chroniących. Pierwsze podejście określa się jako tzw. profilaktykę „negatywną”, która głównie skupia się na kontroli (np. monitoring, narkotesty, zakazy i nakazy itp.). Drugie określane jako profilaktyka „pozytywna”, skupia się na kształtowaniu umiejętności, tworzeniu pozytywnego klimatu placówek i wsparciu (Ostaszewski, 2010).

Kluczowa w obszarze profilaktyki jest ocena ryzyka (czynników ryzyka). Ważna w tym sensie jest epidemiologia, czyli rozpowszechnienie określonych zjawisk i określenie grup, które szczególnie będą potrzebować określonego zakresu działań. W celu dopasowania działań do określonej grupy odbiorców wyróżnia się poziomy działań profilaktycznych, które są zależne od stopnia ryzyka lub zagrożenia (Ostaszewski, 2005).

W profilaktyce można wyróżnić trzy poziomy: uniwersalny, selektywny i wskazujący. Profilaktyka uniwersalna jest ukierunkowana na całe populacje niezależnie od stopnia indywidualnego ryzyka występowania zachowań ryzykownych lub antyzdrowotnych. Celem podejmowanych działań jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka, które mogą wywołać zachowania ryzykowne.

Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji. Adresatami oddziaływań mogą być dzieci, młodzież i osoby dorosłe. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane są najczęściej przez nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz trenerów umiejętności społecznych (Deptuła, Potorska, Borsich, 2018).

Kolejnym poziomem działań jest profilaktyka selektywna. Jej adresatami są grupy zwiększonego ryzyka występowania zachowań problemowych/ryzykownych ze względu na środowisko społeczne, rówieśnicze lub rodzinne. Ważnym kryterium wyróżniającym działania w obszarze profilaktyki selektywnej jest fakt, że są one podejmowane zanim wystąpią zachowania problemowe. Dzieci i młodzież obejmowane są działaniami profilaktycznymi ze względu na fakt przynależności do grupy, o której dzięki dotychczasowym badaniom wiemy,

że prawdopodobieństwo wystąpienia ryzykownych zachowań jest istotnie wyższe niż w populacji ogólnej. Profilaktyka selektywna ma charakter uprzedzający, nie naprawczy (ibidem).

Profilaktyka wskazująca odnosi się do takich jednostek lub grup wysokiego ryzyka, u których widoczne są pierwsze symptomy problemów zdrowia psychicznego, zaburzeń zachowania, zaburzeń behawioralnych lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Te osoby lub grupy osób charakteryzuje bardzo wysoki poziom indywidualnego ryzyka, lecz nie spełniają one kryteriów diagnostycznych zaburzeń psychicznych czy uzależnienia. Mogą być to dzieci lub młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, zmagające się z zaburzonymi zachowaniami, trudnościami szkolnymi, trudnościami w relacjach interpersonalnych, podejmujące się kontaktów z używkami lub prezentujące zaburzenia czynnościowe. Do tej kategorii działań profilaktycznych zaliczane są zajęcia socjoterapeutyczne oraz niektóre działania z zakresu redukcji szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. psychoedukacja, streetworking, partyworking itp.). Profilaktyka selektywna i profilaktyka wskazująca to dwie kategorie, które obejmują cele i działania w tradycyjnym podziale poziomów profilaktyki zaliczane do profilaktyki drugiego stopnia. Dawna profilaktyka trzeciego stopnia obejmująca działalność leczniczą i korekcyjną przestała być uwzględniana w obowiązującej klasyfikacji (Ostaszewski 2017).

Nowym podejściem, wciąż mało obecnym na gruncie polskim, w rozumieniu działań profilaktycznych, czy też szerzej pomocowych, jest wpływ modeli dymensjonalnych w psychopatologii rozwojowej. Klasyczne modele kategoryjne zakładają istnienie niezależnych jednostek chorobowych (podejście jakościowe), zaś modele dymensjonalne podkreślają różnice w obszarze ilościowym na kontinuum zdrowie-choroba (Nowak, 2015).

Przykładem podejścia dymensjonalnego użytecznego w perspektywie działań profilaktycznych jest hierarchiczna taksonomia psychopatologii. Model ten zakłada istnienie ogólnego czynnika psychopatologii, który ma charakter niespecyficzny i stanowi wspólną etiologię dla wszystkich przejawów zaburzeń psychicznych (w tym uzależnień). Na kolejnym poziomie (tzw. spektrum transdiagnostycznym) znajduje się internalizowanie i eksternalizowanie. Kolejny poziom (sub-spektrum) dzieli internalizowanie na dystres i lęk, zaś eksternalizowanie na zachowania antyspołeczne i używanie substancji. Dopiero na ostatnim poziomie sub-spektra różnicują się na syndromy: lęk na lęk paniczny i fobiczny, dystres na depresję i lęk uogólniony, używanie substancji na problemy związane z alkoholem i innymi substancjami, zaś zachowania antyspołeczne na impulsywność, agresje i zachowania ryzykowne.

Forbes, Rapee i Krueger (2019, za: Jankowiak i Soroko, 2021) zastosowali zarysowany wyżej model do działań prewencyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży w oparciu o czynniki ryzyka. Za najważniejsze uznali oni występujące we wczesnym dzieciństwie czynniki ryzyka prowadzące do ogólnego (niespecyficznego) czynnika psychopatologii jak: nadużycie, maltretowanie, wiktymizacja, surowe rodzicielstwo, przemoc, dysfunkcje rodzicielskie, chroniczny stres oraz zakłócenia funkcji wykonawczych.

W okresie wczesnego dzieciństwa (3-6 r.ż.) autorzy zalecają koncentracje na ogólnych, niespecyficznych czynnikach psychopatologii, nie zaś na szczegółowych jej formach. Mogą być to programy uniwersalne (ogół dzieci) jak i selektywne (poszczególne grupy ryzyka). Czynniki ryzyka w tym okresie są dość mało podatne na modyfikacje, za główne z nich autorzy uznają reaktywność emocjonalną, funkcje wykonawcze i surowe rodzicielstwo. Działania uniwersalne zaleca się kierować na wspieranie autorytatywnego rodzicielstwa tj. miłość i opieka z jednoczesnym stawianiem granic i oczekiwań, wspieranie zdrowych nawyków

związanych ze snem, zwiększanie pozytywnych interakcji dziecko-rodzice oraz budowanie kompetencji społecznych w relacjach z rówieśnikami tj. regulacji emocji i zachowań prospołecznych. W obręb tych działań zaliczyć należy również interwencje socjalne skierowane na minimalizację biedy i nadużycia. Działania uniwersalne można łączyć z selektywnymi np. rozumiejąc zachowania agresywne dzieci jako wyraz słabej regulacji emocji albo też kierować działania psychoedukacyjne wobec nadmiernie surowych rodziców, wspierając oparte na bardziej pozytywnych wymianach interakcje z dziećmi (ibidem).

Okres średniego dzieciństwa (6-10 r.ż.) jest związany z takimi czynnikami ryzyka jak izolacja społeczna, problemy ze snem, nieadaptacyjne style myślenia, nieadaptacyjna regulacja emocji oraz deficyty w samoregulacji. Z tego powodu działania w tym okresie powinny koncentrować się na radzeniu z trudnymi doświadczeniami i wiktylizacją, budowaniu sieci wsparcia społecznego, wspieraniu rozwoju i utrzymywaniu więzi społecznych. W momencie, jeśli są obecne przejawy zaburzeń eksternalizacyjnych lub internalizacyjnych, należy podjąć działania specjalistyczne ukierunkowane konkretnie na te problemy (ibidem).

Osoby w wieku nastoletnim (10-17 r.ż.) doświadczają już bardziej specyficznych trudności i skorzystają najbardziej z interwencji ukierunkowanych na doświadczane trudności tj. lęk, dystres, nadużywanie substancji albo zachowania antyspołeczne. Część z tych syndromów może ustąpić wskutek działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów, oczekiwania związane z używaniem substancji by zmniejszyć ryzyko ich nadużywania albo sposoby panowania nad dystresem. W wypadku, jeśli objawy przybiorą formę chroniczną lub ostrą zalecana może być psychoterapia (ibidem)

Omawiany model opisuje więc zakres interwencji od takich skupionych na ogólnych czynnikach ryzyka w młodszym i średnim dzieciństwie, aż po bardziej specyficzne aspekty w pracy z adolescentami. Ważnym jest by planując działania uwzględniać moment w jakim pojawiły się problemy, nawet jeśli zgłoszenie nastąpiło później, ponieważ im wcześniejszy moment rozwojowy tym poważniejsze mogą być konsekwencje. Ważnym również przy planowaniu działań prewencyjnych jest klasyfikowanie czynników ryzyka na te które są modyfikowalne od tych które są tylko częściowo modyfikowalne. Takie czynniki jak surowe rodzicielstwo, izolacja społeczna, problemy ze snem, nieadaptacyjne style myślenia, problem z samoregulacją można modyfikować w toku oddziaływań grupowych i indywidualnych. Jednak takie czynniki jak maltretowanie, nadużycia, przemoc, wiktylizacja, problemy bytowe oraz osobowość rodziców bywają jedynie podatne na interwencje socjalne albo oddzielenie od sprawy. Ważne jest również wspieranie indywidualnych zasobów dziecka w reakcji na te czynniki poprzez zdolność do adekwatnej reakcji behawioralnej na trudne doświadczenia emocjonalne. Indywidualne zasoby mogą być kluczowe w dalszej perspektywie życiowej (ibidem).

W omawianym modelu nie ma wyraźnego odróżnienia profilaktyki od leczenia, interwencje są wyznaczone raczej nasileniem problemów (zdrowie – zaburzenie) oraz ukierunkowaniem (populacja ogólna – jednostka). Działania rozciągają się od zadań uniwersalnych (tożsame z profilaktyką uniwersalną) do interwencji długoterminowych skierowanych do konkretnych osób z konkretnymi chronicznymi zaburzeniami (tożsame z profilaktyką wskazującą).

Trudność w ocenie skuteczności działań profilaktycznych wynika z mnogości zmiennych jaka składa się, na indywidualną ścieżkę rozwojową każdej jednostki. Można powiedzieć, że rozwój zależy od wzajemnej interakcji kompetencji i zasobów jednostki z czynnikami ryzyka i czynnikami ochronnymi. Zgodnie z zasadą ekwipotencjalności osoby o początkowo podobnych warunkach rozwoju mogą uzyskać odmienne wyniki rozwojowe. Natomiast zasada

ekwifinalności zakłada, że odmienne warunki rozwojowe mogą doprowadzić do tego samego rezultatu (Cierpiałkowska, Grzegorzewska, 2016).

Kluczowe w aspekcie profilaktycznym jest eksplorowanie czynników ryzyka i czynników ochronnych oraz ich wzajemna interakcja. Pozwala to zrozumieć zarówno kwestie kompetencji i odporności jednostek oraz podatność na zaburzenia. Wskazuje się przy tym nasilone ryzyko w przypadku chorób psychicznych rodzica, konfliktów lub przemocy w rodzinie (czynniki ryzyka) jak i na zasoby osobiste i środowiskowe wspierające proces pozytywnej adaptacji (*resilience*) (ibidem).

Sprawa jest szczególnie rozwojowa w przypadku nastolatków, których nieadaptacyjne zachowania mogą przekształcić się w dezadaptacyjne wzorce rozwojowe (psychopatologia trwała). Na każdą jednostkę działa dynamiczny układ czynników ryzyka i czynników ochronnych, które mają decydujący wpływ na trajektorię rozwojową młodych ludzi (ibidem).

W badaniach nad rozwojem nastolatków (Compas, Hinden, Gerhardt, 1995; za Jankowiak, Soroko, 2021) zidentyfikowano pięć potencjalnych trajektorii rozwojowych:

- stabilne funkcjonowanie adaptacyjne: charakteryzuje ją dobra adaptacja w czasie, nastolatki pochodzą ze środowisk niskiego ryzyka;
- stabilne funkcjonowanie nieadaptacyjne: dotyczy nastolatków, którzy wkraczą w okres dojrzewania z historią problemów i/lub zaburzeń, narażeni są na chroniczny stres, liczne przeciwności losu i brak wystarczających zasobów;
- zwrot adolescencyjny: następuje, gdy początkowo niekorzystne funkcjonowanie w adolescencji pod wpływem korzystnych wydarzeń i nowych możliwości zyskuje ożywienie;
- pogorszenie adolescencyjne: początkowo dobre funkcjonowanie zmienia się w niekorzystne w okresie dojrzewania i zmierza w kierunku psychopatologii, może to się wiązać przez zmianę warunków środowiskowych np. zmiany w strukturze rodziny;
- tymczasowe pogorszenie funkcjonowania: zachowania dezadaptacyjne są powiązane tylko z okresem dorastania i nie są poprzedzone problemami w okresie dzieciństwa ani nie mają kontynuacji w życiu dorosłym.

Wzorce o charakterze stabilnym są stosunkowo częstsze aniżeli te obejmujące nagłe zmiany. Pokazują jednak ścisłą konieczność interwencji wspierających w trakcie ważnych zmian rozwojowych.

1.4. Procedura badawcza

W okresie od 1 września 2020 roku do 30 października i od 1 czerwca do 26 czerwca 2021 roku tj. w roku szkolnym 2020/2021 prowadzona była jedenasta edycja badań społecznych dotyczących stylu życia, używania substancji psychoaktywnych oraz postaw i opinii uczniów krakowskich szkół wobec substancji psychoaktywnych. Badanie zostało wykonane techniką anonimowej ankiety audytoryjnej. Ankieta to standaryzowana technika otrzymywania informacji w procesie wzajemnego komunikowania się, w której porozumiewanie odbywa się w formie pisemnej, a więc bez pośrednictwa osoby badającej (tj. ankietera). Ankieta stanowi technikę o wysokim stopniu „samoczynności”, rola osób badających sprowadza się jedynie do rozprowadzenia i zebrania kwestionariuszy ankiety. Kwestionariusz ankiety musi być tak opracowany, aby respondent mógł go wypełnić bez pomocy osoby drugiej (Sołoma, 2002).

Wybór tej techniki badawczej:

- umożliwia szybsze i tańsze uzyskanie danych od dużej społeczności przestrzennie rozproszonej;
- eliminuje wpływ osoby badającej, jaką jest ankieter, w przypadku wywiadu;
- z reguły bardziej sprzyja kształtowaniu się u respondentów poczucia anonimowości, a w ślad za tym także i psychicznej gotowości do udzielenia odpowiedzi szczerych, nawet na pytania drażliwe;
- wyklucza błędy ankieterskie (jako że ankieter nie bierze udziału w badaniu);
- ułatwia uzyskiwanie daleko idącej jednolitości materiałów, a to z racji zastosowania wysoce standaryzowanego zestawu pytań i instrukcji pouczającej o zapisywaniu odpowiedzi (ibidem).

Omawiane badanie miało charakter ankiety: nadzorowanej, czyli takiej, w której ankieter może udzielać wyjaśnień respondentom i tym samym zmniejszać liczbę błędów; anonimowej, czyli takiej, w której dane respondentów nie zostają ujawnione i nie mogą zostać użyte do identyfikacji osoby badanej (Rubacha, 2008).

W omawianym badaniu rolę ankieterów pełniły osoby (pracownicy Działu Profilaktyki MCPU w Krakowie – specjaliści psychoterapii uzależnień, psycholodzy oraz pedagodzy), które tego samego dnia prowadziły z dziećmi lub młodzieżą warsztaty profilaktyczne. Po zakończeniu zajęć uczniowie otrzymywali kwestionariusz wraz z instrukcją ich wypełnienia. Ankiety zastosowane w badaniu dotyczyły takich obszarów jak:

- podejmowanie przez uczniów aktywności oraz częstość ich realizowania,
- używanie substancji psychoaktywnych oraz sposób wchodzenia w ich posiadanie,
- możliwe konsekwencje spożywania alkoholu,
- przekonania osób bliskich na temat spożywania alkoholu przez respondenta.

Elementem ankiety była metryczka, w której respondent odpowiadał na pytania dotyczące: płci, rodzaju szkoły, do której uczęszcza oraz wieku. Ważnym aspektem badania było zapewnienie respondentom poczucia bezpieczeństwa oraz pełnej anonimowości. Służyły temu:

- nieobecność nauczyciela w klasie w trakcie badania,
- reguły postępowania ankietera (np. nie zaglądał uczniom w kwestionariusze),
- procedura zwrotu wypełnionego kwestionariusza polegająca na odkładaniu go przez każdego z uczniów w uzgodnionym wcześniej miejscu sali, kiedy już wszyscy skończyli je wypełniać.

Uczniowie w instrukcji otrzymali zapewnienie o pełnej anonimowości badania, zarówno na poziomie pojedynczych osób, jak i całej szkoły. W razie wszelkich niejasności ankieterzy udzielali respondentom podstawowych wyjaśnień.

W badaniach wzięli udział uczestnicy profilaktycznych szkoleń warsztatowych – byli to uczniowie szkół podstawowych (klasy 4-8) i ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcące technikum, szkoła branżowa). W badaniu uczestniczyło łącznie 481 osób. Rozkład badanej grupy przedstawia się następująco:

Liczba osób ankietowanych				
Kategoria	Szkoły podstawowe 4-6	Szkoły podstawowe 7-8	Szkoły ponadpodstawowe	Suma
Dziewczęta	46	35	83	164
Chłopcy	58	30	229	317
Suma	104	65	312	481

Rozdział II: Styl życia

2.1. Szkoły podstawowe, klasy 4-6.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu spędzanego na uprawianiu sportu.

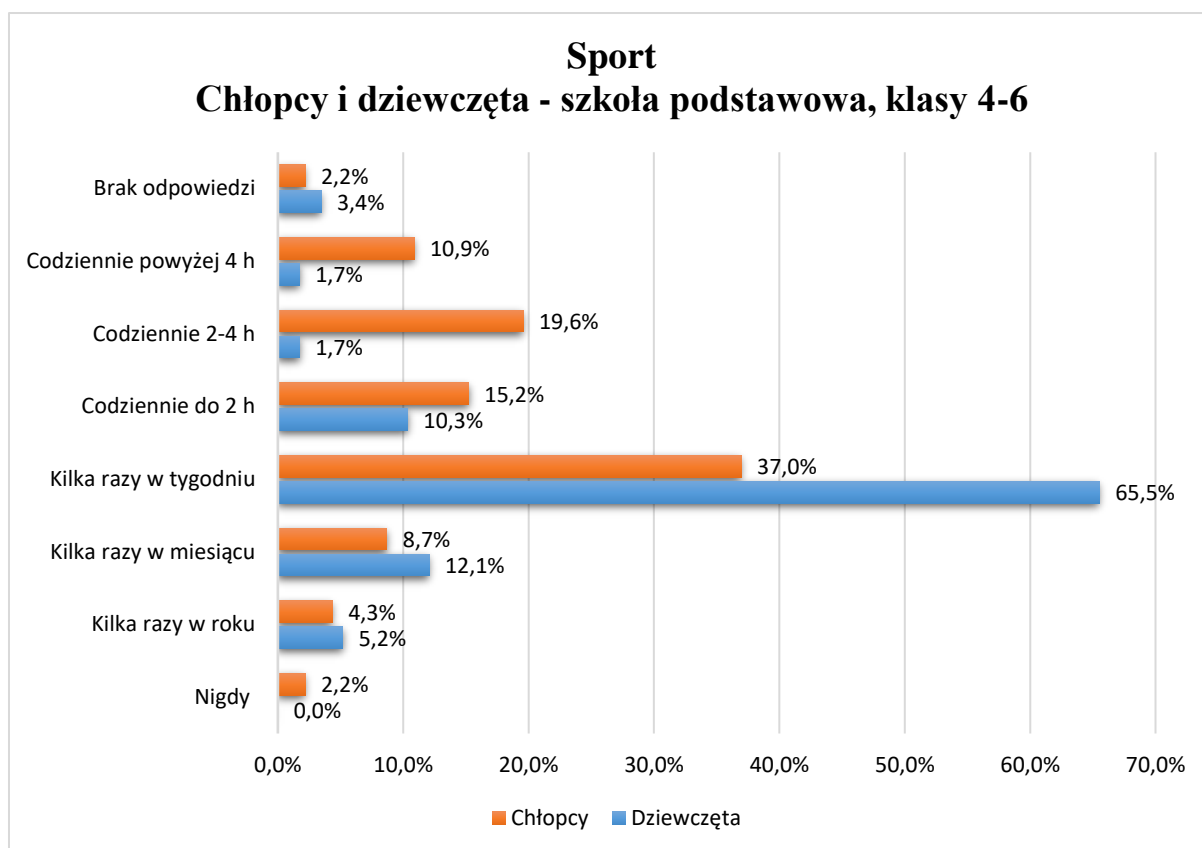
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na sport?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	1	2,2%
Kilka razy w roku	3	5,2%	2	4,3%
Kilka razy w miesiącu	7	12,1%	4	8,7%
Kilka razy w tygodniu	38	65,5%	17	37,0%
Codziennie do 2 h	6	10,3%	7	15,2%
Codziennie 2-4 h	1	1,7%	9	19,6%
Codziennie powyżej 4 h	1	1,7%	5	10,9%
Brak odpowiedzi	2	3,4%	1	2,2%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

W grupie dziewcząt 65,5% (38 os.) deklaroowało uprawiania sportu kilka razy w tygodniu, 12,1% (7) odpowiedziało, że na aktywność fizyczną poświęca swój czas kilka razy w miesiącu. Codzienną aktywność sportową, która nie przekracza 2 godzin zadeklarowało 10,3% (6) ankietowanych. 5,2% (3) dziewcząt - kilka razy w roku, a 1,7% (1) przeznaczało na sport od 2 do 4 godzin dziennie. Powyżej 4 godzin poświęconych na sport dziennie zadeklarowało 1,7% (1) uczennic. Żadna z uczennic szkół podstawowych nie zadeklarowała, że nie uprawiała żadnego sportu. 3,4% (2) dziewcząt biorących udział w badaniu nie udzieliło odpowiedzi na pytanie.

Spośród chłopców szkół podstawowych, w klasach 4-6, 37% (17) deklaroowało uprawianie sportu kilka razy w tygodniu. Według odpowiedzi, 19,6% (9) chłopców poświęcało na sport od 2 do 4 godzin dziennie. Uprawianie sportu codziennie przez czas nie dłuższy niż 2 godziny deklaroowało 15,2% (7), powyżej 4 godzin dziennie 10,9% (5) badanych. 8,7% (4) badanych deklaroowało poświęcony czas na aktywność fizyczną na kilka razy w miesiącu, 4,3% (2) uprawiało sport kilka razy w roku, 2,2% (1) chłopców oświadczyło, że nigdy nie uprawiało żadnego sportu. 2,2% (1) ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na pytanie.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na hobby.

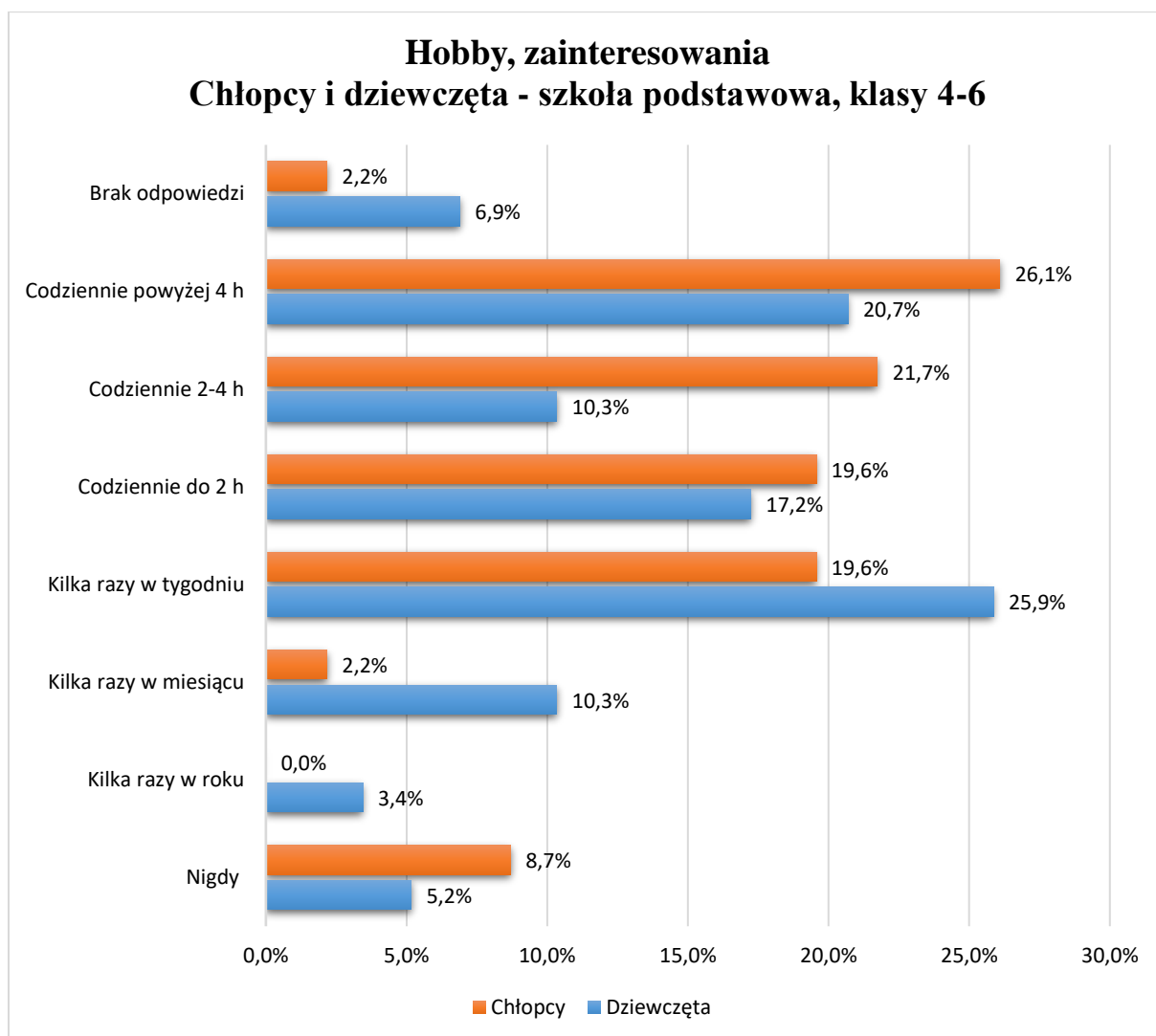
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na hobby?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Hobby, zainteresowania				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	3	5,2%	4	8,7%
Kilka razy w roku	2	3,4%	0	0,0%
Kilka razy w miesiącu	6	10,3%	1	2,2%
Kilka razy w tygodniu	15	25,9%	9	19,6%
Codziennie do 2 h	10	17,2%	9	19,6%
Codziennie 2-4 h	6	10,3%	10	21,7%
Codziennie powyżej 4 h	12	20,7%	12	26,1%
Brak odpowiedzi	4	6,9%	1	2,2%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

Spośród uczniów czas poświęcony na hobby kilka razy w tygodniu zadeklarowało 25,9% (15 os.). 20,7% (12) według deklaracji realizowało swoje pasje codziennie powyżej 4 godzin, a do 2 godzin - 17,2% (10). 10,3% (6) oświadczyło, że oddawało się swoim pasjom od 2 do 4 godzin dziennie. 10,3% (6) realizowało swoje zainteresowania kilka razy w miesiącu, a 6,9% (4) nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie. 5,2% (3) zadeklarowało, że nigdy nie poświęcało czasu na hobby, a 3,4% (2) dziewcząt poświęcało temu czas kilka razy w roku.

Wyniki odpowiedzi chłopców prezentowały się następująco: według deklaracji czas na hobby codziennie powyżej 4 godzin dziennie poświęcało 26,1% (12) uczniów, 21,7% (10) od 2 do 4 godzin dziennie, a do 2 godzin 19,6% (9) badanych. 19,6% (9) chłopców udzieliło odpowiedzi, że angażowało się w dodatkowe zajęcia kilka razy w tygodniu. 8,7% (4) zadeklarowało, że nigdy nie poświęcało czasu na dodatkowe aktywności, z kolei 2,2% (1) badanych nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie, a 2,2% (1) poświęcało czas na hobby kilka razy w miesiącu. Żaden z ankietowanych nie realizował swojego hobby kilka razy w roku.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na oglądanie telewizji i filmów.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na oglądanie telewizji i filmów?

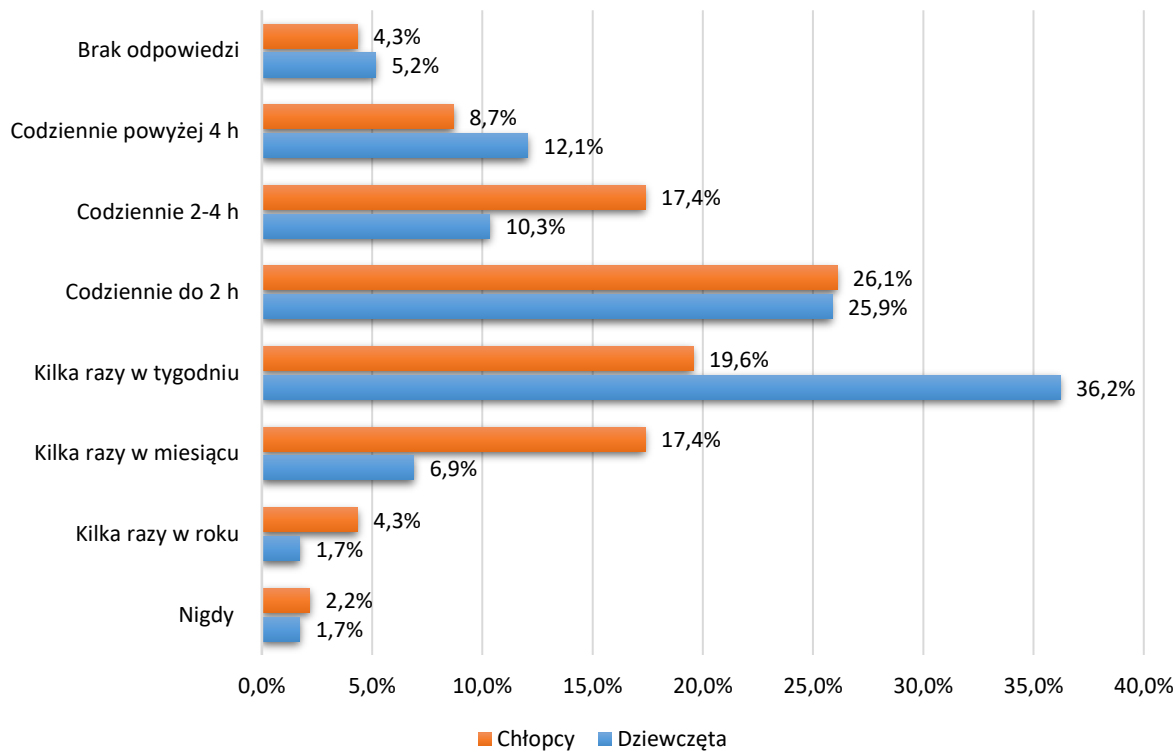
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Oglądanie telewizji / filmów				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	1,7%	1	2,2%
Kilka razy w roku	1	1,7%	2	4,3%
Kilka razy w miesiącu	4	6,9%	8	17,4%
Kilka razy w tygodniu	21	36,2%	9	19,6%
Codziennie do 2 h	15	25,9%	12	26,1%
Codziennie 2-4 h	6	10,3%	8	17,4%
Codziennie powyżej 4 h	7	12,1%	4	8,7%
Brak odpowiedzi	3	5,2%	2	4,3%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

1,7% (1) dziewcząt zadeklarowało, że nigdy nie oglądało telewizji ani filmów. 1,7% (1 os.) uczennic odpowiedziało, że oglądało telewizję kilka razy w roku, 6,9% (4) badanych spędzało czas przed telewizorem kilka razy w miesiącu, a 36,2% (21) oglądało telewizję kilka razy w tygodniu. Czas poświęcony na telewizję nie dłużej niż 2 godziny dziennie dotyczył odpowiedzi 25,9% (15) ankietowanych. 10,3% (6) korzystało z telewizji od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie – 12,1% (7) dziewcząt. 5,2% (3) badanych nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

2,2% (1) chłopców zadeklarowało, że nie oglądało telewizji, ani filmów, 4,3% (2) oglądało kilka razy w roku, 17,4% (8) badanych spędzało czas przed telewizorem kilka razy w miesiącu, a 19,6% (9) - kilka razy w tygodniu. Codzienne oglądanie telewizji nie przekraczające 2 godzin zadeklarowało 26,1% (12) uczestników badania, z kolei według odpowiedzi 17,4% (8) korzystało z telewizji od 2 do 4 godzin dziennie. Korzystanie powyżej 4 godzin dziennie dotyczyło w badaniu 8,7% (4) uczniów. 4,3% (2) uczestników badania nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Oglądanie telewizji / filmów Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na słuchanie muzyki.

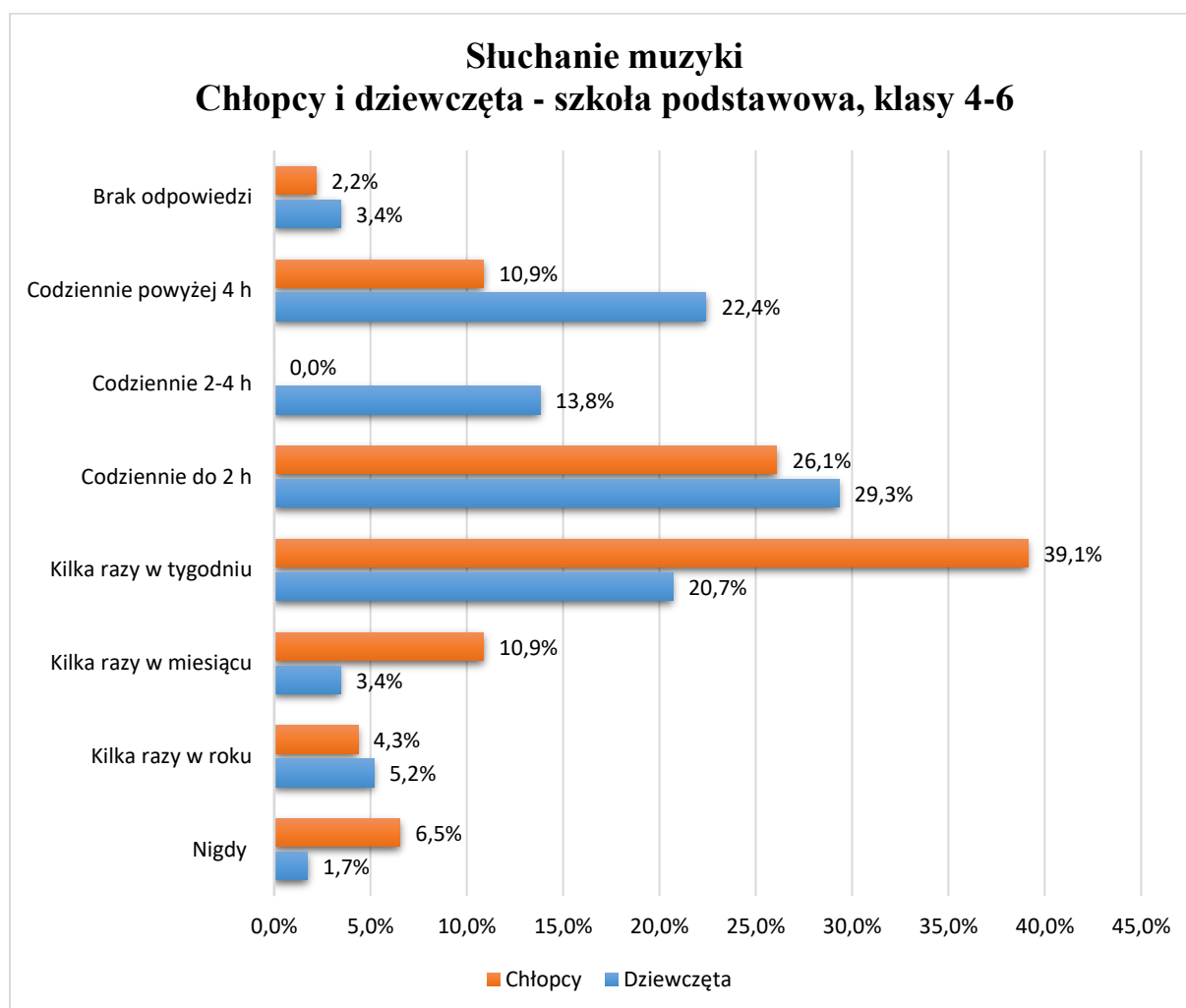
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na słuchanie muzyki?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Słuchanie muzyki				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	1,7%	3	6,5%
Kilka razy w roku	3	5,2%	2	4,3%
Kilka razy w miesiącu	2	3,4%	5	10,9%
Kilka razy w tygodniu	12	20,7%	18	39,1%
Codziennie do 2 h	17	29,3%	12	26,1%
Codziennie 2-4 h	8	13,8%	0	0,0%
Codziennie powyżej 4 h	13	22,4%	5	10,9%
Brak odpowiedzi	2	3,4%	1	2,2%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

W grupie dziewcząt w szkole podstawowej, w klasach 4-6 według deklaracji 29,3% (17 os.) osób słuchało muzyki codziennie przez czas nie przekraczający 2 godzin, 13,8% (8) poświęcało temu od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie wolny czas spędzało w ten sposób 22,4% (13) dziewcząt. 20,7% (12) uczennic deklarowało słuchanie muzyki kilka razy w tygodniu, 3,4% (2) dziewcząt - kilka razy w miesiącu, a 5,2% (3) słuchało jej kilka razy w roku. 1,7% (1) deklarowało, że nigdy nie słuchało muzyki, a 3,4% (2) uczennic nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

Większość uczniów deklarowało słuchanie muzyki codziennie, przy czym w przypadku 26,1% (12) czas poświęcany na słuchanie muzyki był nie dłuższy niż 2 godziny. Żaden z uczestników badania nie zaznaczył odpowiedzi „codziennie 2-4 godzin”. Powyżej 4 godzin dziennie muzyki słuchało 10,9% (5) uczniów. 39,1% (18) badanych przeznaczało na to czas kilka razy w tygodniu, 10,9% (5) spędzało czas słuchając muzyki kilka razy w miesiącu. Z kolei 4,3% (2) uczniów słuchało jej kilka razy w roku, a 6,5% (3) chłopców deklarowało, że w ogóle nie słuchało muzyki. 2,2% (1) uczniów krakowskich szkół podstawowych nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

Deklaracje uczniów dotyczące używania Internetu.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na korzystanie z Internetu?

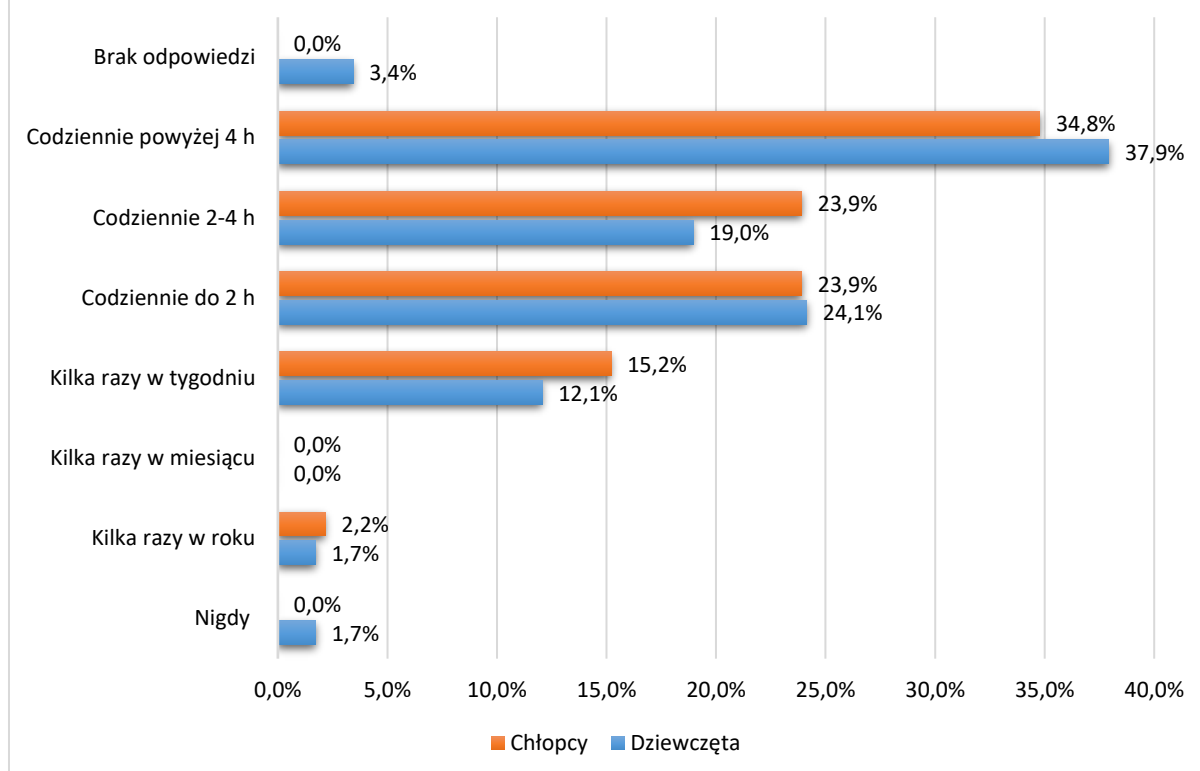
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Używanie Internetu				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	1,7%	0	0,0%
Kilka razy w roku	1	1,7%	1	2,2%
Kilka razy w miesiącu	0	0,0%	0	0,0%
Kilka razy w tygodniu	7	12,1%	7	15,2%
Codziennie do 2 h	14	24,1%	11	23,9%
Codziennie 2-4 h	11	19,0%	11	23,9%
Codziennie powyżej 4 h	22	37,9%	16	34,8%
Brak odpowiedzi	2	3,4%	0	0,0%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

Spośród ankietowanych uczennic 1,7% (1 os.) zadeklarowało, że w ogóle nie korzystało z Internetu, 1,7% (1) korzystało z niego kilka razy w roku. Żadna z uczennic nie zadeklarowała, że używa Internetu kilka razy w miesiącu, 12,1% (7), że robi to kilka razy w tygodniu. Codzienne korzystanie z sieci nie przekraczające 2 godzin zadeklarowało 24,1% (14) badanych, 19% (11) spędzało czas w Internecie od 2 do 4 godzin dziennie, z kolei 37,9% (22) powyżej 4 godzin dziennie. Spośród zapytanych uczennic 3,4% (2) nie odpowiedziało na zadane pytanie.

Żaden z respondentów nie zadeklarował, że nigdy nie korzystał z Internetu. Kilka razy w roku według podanych odpowiedzi korzystało z niego 2,2% (1) badanych. Żaden uczeń nie przeglądał sieci kilka razy w miesiącu. 15,2% (7) chłopców deklarowało spędzanie czasu w Internecie kilka razy w tygodniu. Używanie sieci internetowej codziennie nie dłużej niż 2 godziny zadeklarowało 23,9% (11) ankietowanych, 23,9% (11) spędzało czas w Internecie od 2 do 4 godzin dziennie, a 34,8% (16) uczniów spędzało czas powyżej 4 godziny dziennie. Wszyscy chłopcy udzielili odpowiedzi na powyższe pytanie.

Używanie Internetu Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

Deklaracje uczniów dotyczące grania w gry komputerowe/ konsolowe.

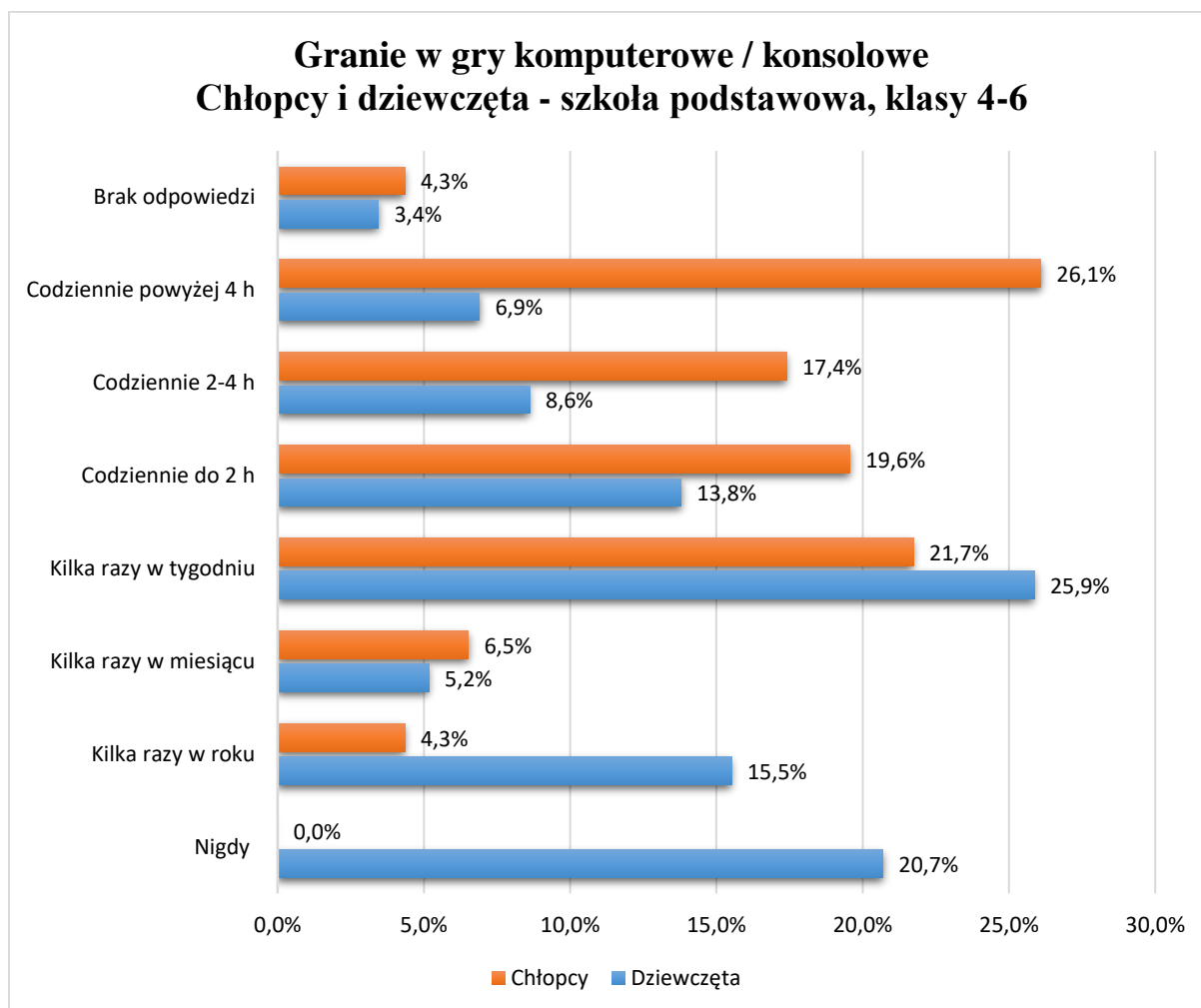
Pytanie: Ile czasu poświęcasz graniu w gry komputerowe/ konsolowe?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Granie w gry komputerowe / konsolowe				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	12	20,7%	0	0,0%
Kilka razy w roku	9	15,5%	2	4,3%
Kilka razy w miesiącu	3	5,2%	3	6,5%
Kilka razy w tygodniu	15	25,9%	10	21,7%
Codziennie do 2 h	8	13,8%	9	19,6%
Codziennie 2-4 h	5	8,6%	8	17,4%
Codziennie powyżej 4 h	4	6,9%	12	26,1%
Brak odpowiedzi	2	3,4%	2	4,3%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

Wśród dziewcząt 20,7% (12 os.) zadeklarowało, że nigdy nie używało gier komputerowych ani konsolowych, 15,5% (9) używało ich kilka razy w roku, 5,2% (3) grało kilka razy w miesiącu; a 25,9% (15) - kilka razy w tygodniu. Granie codziennie przez mniej niż 2 godziny zadeklarowało 13,8% (8) uczennic, 8,6% (5) gra od 2 do 4 godzin dziennie; a 6,9% (4) powyżej 4 godzin dziennie. 3,4% (2) badanych dziewcząt nie odpowiedziało na to pytanie.

Wśród chłopców: 0% (0) uczniów zadeklarowało, że nigdy nie używało gier komputerowych ani konsolowych, 4,3% (2) używało ich kilka razy w roku, 6,5% (3) chłopców grało kilka razy w miesiącu, 21,7% (10) spędzało czas w ten sposób kilka razy w tygodniu. 19,6% (9) badanych stwierdziło, że korzystało z gier codziennie w czasie nie przekraczającym 2 godzin, 17,4% (8) używało gier od 2 do 4 godzin dziennie, a 26,1% (12) grało powyżej 4 godzin dziennie. 4,3% (2) ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

Deklaracje uczniów dotyczące korzystania z portali społecznościowych i komunikatorów.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów?

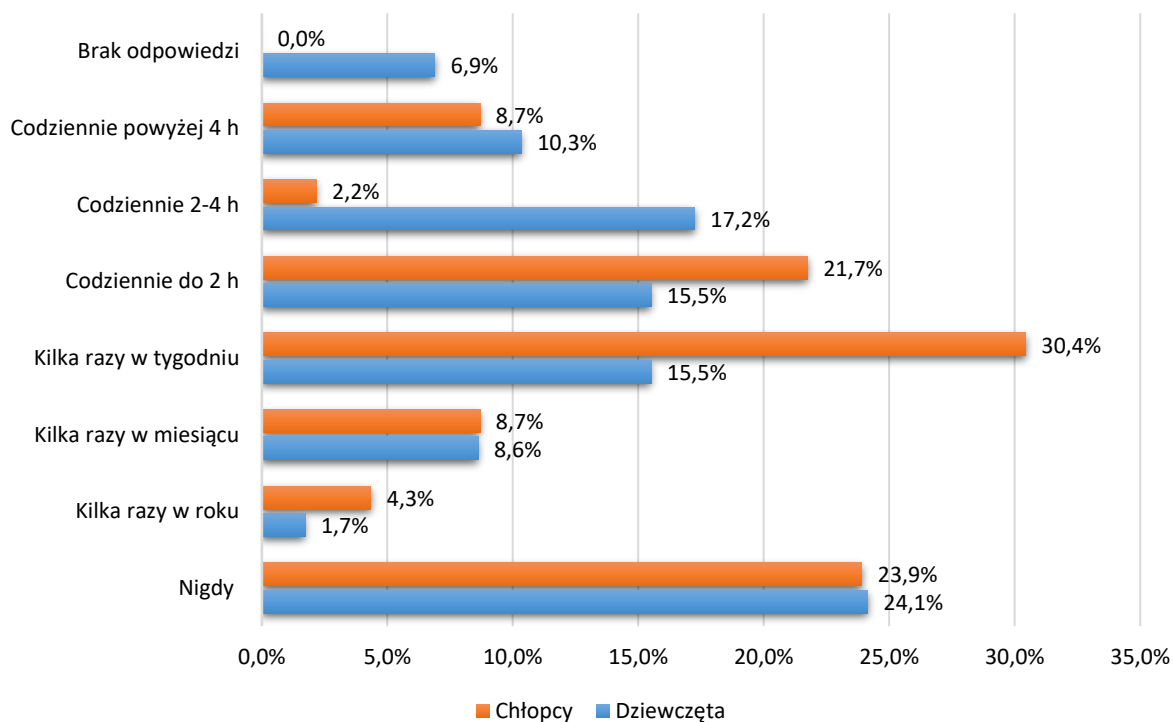
Odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	14	24,1%	11	23,9%
Kilka razy w roku	1	1,7%	2	4,3%
Kilka razy w miesiącu	5	8,6%	4	8,7%
Kilka razy w tygodniu	9	15,5%	14	30,4%
Codziennie do 2 h	9	15,5%	10	21,7%
Codziennie 2-4 h	10	17,2%	1	2,2%
Codziennie powyżej 4 h	6	10,3%	4	8,7%
Brak odpowiedzi	4	6,9%	0	0,0%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

W grupie dziewcząt: 24,1% (14 os.) uczennic szkół podstawowych, w klasach 4-6, zadeklarowało, że nigdy nie korzystało z portali społecznościowych. 1,7% (1) spędzało tak czas kilka razy w roku. 8,6% (5) badanych deklarowało korzystanie z portali społecznościowych kilka razy w miesiącu, a kilka razy w tygodniu taka sytuacja dotyczyła 15,5% (9) dziewcząt. Codzienne korzystanie z portali społecznościowych nie przekraczające 2 godzin zadeklarowało 15,5% (9) badanych. 17,2% (10) spędzało tak czas od 2 do 4 godzin dziennie, a spędzanie czasu na surfowaniu po portalach społecznościowych powyżej 4 godzin dziennie dotyczyło 10,3% (6) uczennic. Na zadane pytanie nie odpowiedziało 6,9% (4) dziewcząt.

23,9% (11) chłopców uczęszczających do szkół podstawowych, w klasach 4-6, zadeklarowało, że nigdy nie korzystało z portali społecznościowych, a 4,3% (2) badanych kilka razy w roku spędzało czas w ten sposób. 8,7% (4) korzystało z portali społecznościowych kilka razy w miesiącu, a 30,4% (14) deklarowało ten sposób spędzania czasu kilka razy w tygodniu. Codzienne korzystanie z portali społecznościowych nie przekraczające 2 godzin zadeklarowało 21,7% (10) uczniów; 2,2% (1) spędzało czas na aktywnościach w portalach społecznościowych od 2 do 4 godzin dziennie, a 8,7% (4) badanych korzystało z portali społecznościowych powyżej 4 godzin dziennie. Na zadane pytanie odpowiedzieli wszyscy chłopcy uczestniczący w badaniu.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

Deklaracje uczniów dotyczące spotkania się z przyjaciółmi i znajomymi.

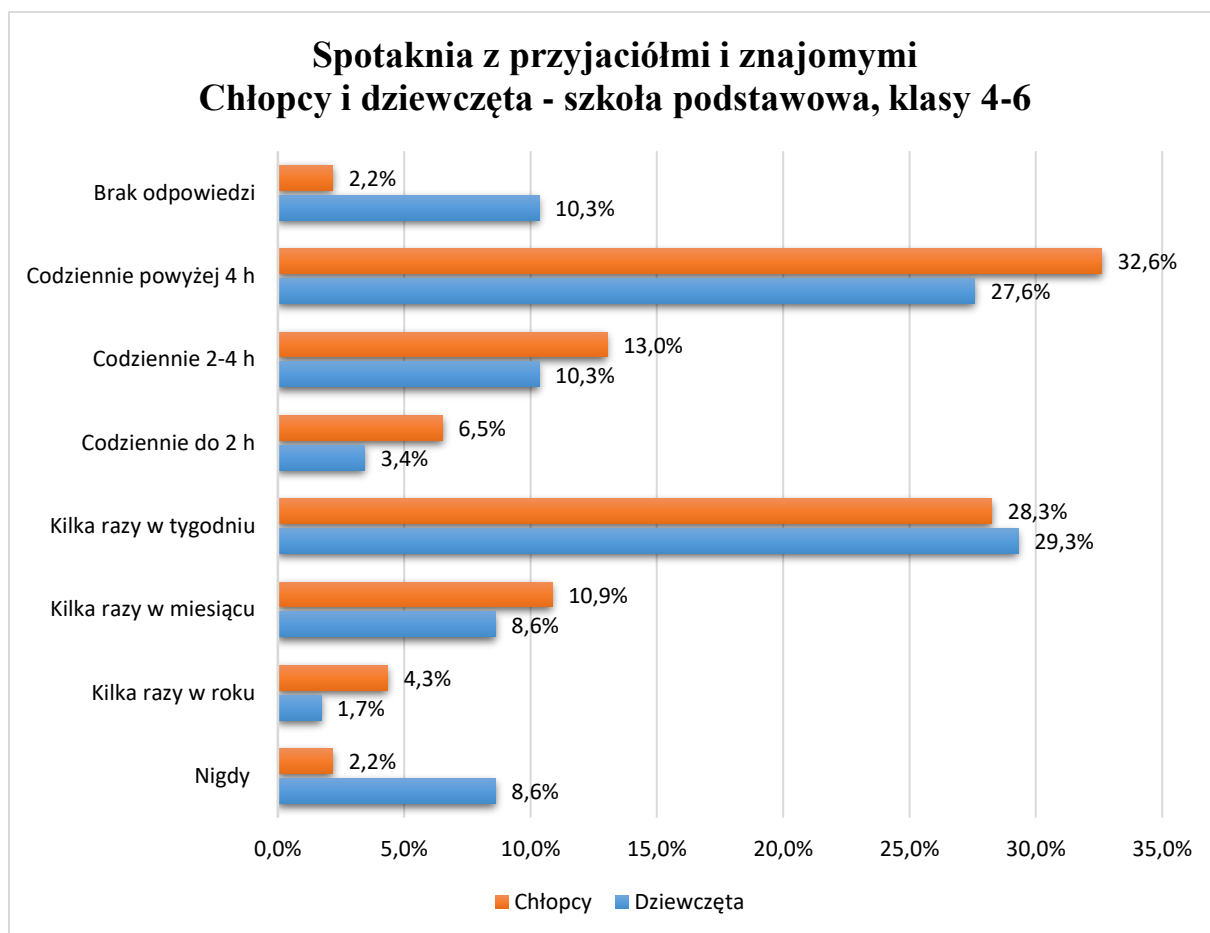
Pytanie: Ile czasu poświęcasz spotkaniom z przyjaciółmi i znajomymi?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	5	8,6%	1	2,2%
Kilka razy w roku	1	1,7%	2	4,3%
Kilka razy w miesiącu	5	8,6%	5	10,9%
Kilka razy w tygodniu	17	29,3%	13	28,3%
Codziennie do 2 h	2	3,4%	3	6,5%
Codziennie 2-4 h	6	10,3%	6	13,0%
Codziennie powyżej 4 h	16	27,6%	15	32,6%
Brak odpowiedzi	6	10,3%	1	2,2%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

3,4% (2 os.) uczennic według udzielonych odpowiedzi widywało znajomych codziennie nie dłużej niż 2 godziny, 10,3% (6) poświęcało spotkaniom od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie na spotkania z przyjaciółmi zadeklarowało 27,6% (16) uczestniczek badania. 29,3% (17) poświęcało czas kolegom kilka razy w tygodniu, 8,6% (5) kilka razy w miesiącu, 1,7% (1) spotykało się z nimi kilka razy w roku. 8,6% (5) uczennic zadeklarowało, że nigdy nie spotykało się z przyjaciółmi ani znajomymi. 10,3% (6) dziewcząt nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

28,3% (13) chłopców według udzielonych odpowiedzi spotykało się ze znajomymi kilka razy w tygodniu. Spędzanie czasu z przyjaciółmi i znajomymi codziennie nie dłużej niż 2 godziny zadeklarowało 6,5% (3) badanych, 13% (6) poświęcało spotkaniom od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie kolegom czas poświęcało 32,6% (15) ankietowanych. 10,9% (5) widuje znajomych kilka razy w miesiącu, 4,3% (2) spotykało się z nimi kilka razy w roku. 2,2% (1) uczniów klas 4-6 twierdziło, że nigdy nie spotyka się z przyjaciółmi ani znajomymi. 2,2% (1) chłopców nie odpowiedziało na powyższe pytanie.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu spędzanego na imprezach, koncertach, dyskotekach.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na imprezy, koncerty, dyskoteki?

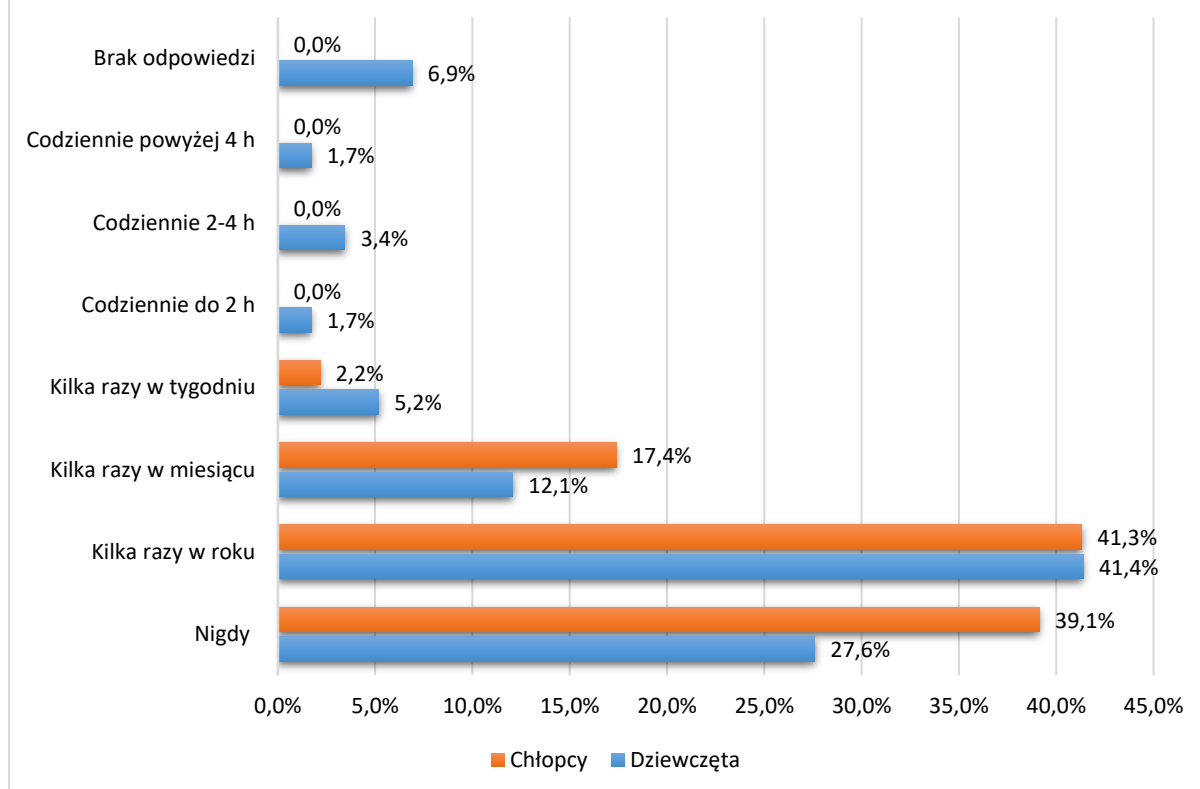
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Imprezy, koncerty, dyskoteki				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	16	27,6%	18	39,1%
Kilka razy w roku	24	41,4%	19	41,3%
Kilka razy w miesiącu	7	12,1%	8	17,4%
Kilka razy w tygodniu	3	5,2%	1	2,2%
Codziennie do 2 h	1	1,7%	0	0,0%
Codziennie 2-4 h	2	3,4%	0	0,0%
Codziennie powyżej 4 h	1	1,7%	0	0,0%
Brak odpowiedzi	4	6,9%	0	0,0%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

Codziennie poświęcanie czasu na imprezy zadeklarowało: w wymiarze czasowym do 2 godzin - 1,7% (1 os.) uczennic, od 2-4 godzin - 3,4% (2) ankietowanych, z kolei powyżej 4 godzin 1,7% (1). 27,6% (16) uczennic szkół podstawowych, klas 4-6, zadeklarowało, że wcale nie poświęcało czasu na imprezy. 41,4% (24) chodziło na imprezy kilka razy w roku, 12,1% (7) badanych pojawiało się na imprezie kilka razy w miesiącu a 5,2% (3) - kilka razy w tygodniu. Spośród dziewcząt biorących udział w badaniu 6,9% (4) nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

Z badanej grupy uczniów 39,1% (18) zadeklarowało, że w ogóle nie bywało na imprezach. 41,3% (19) chodziło na imprezy kilka razy w roku; a 17,4% (8) ankietowanych pojawiało się na imprezie kilka razy w miesiącu. 2,2% (1) badanych chłopców zadeklarowało imprezowanie kilka razy w tygodniu. Spędzanie czasu na imprezach codziennie nie dłużej niż 2 godziny, od 2 do 4 godzin dziennie i powyżej 4 godzin dziennie nie dotyczyło żadnego z chłopców. Wszyscy badani udzielili odpowiedzi na powyższe pytanie.

Imprezy, koncerty, dyskoteki Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

Deklaracje uczniów dotyczące spędzania czasu bez konkretnego zajęcia.

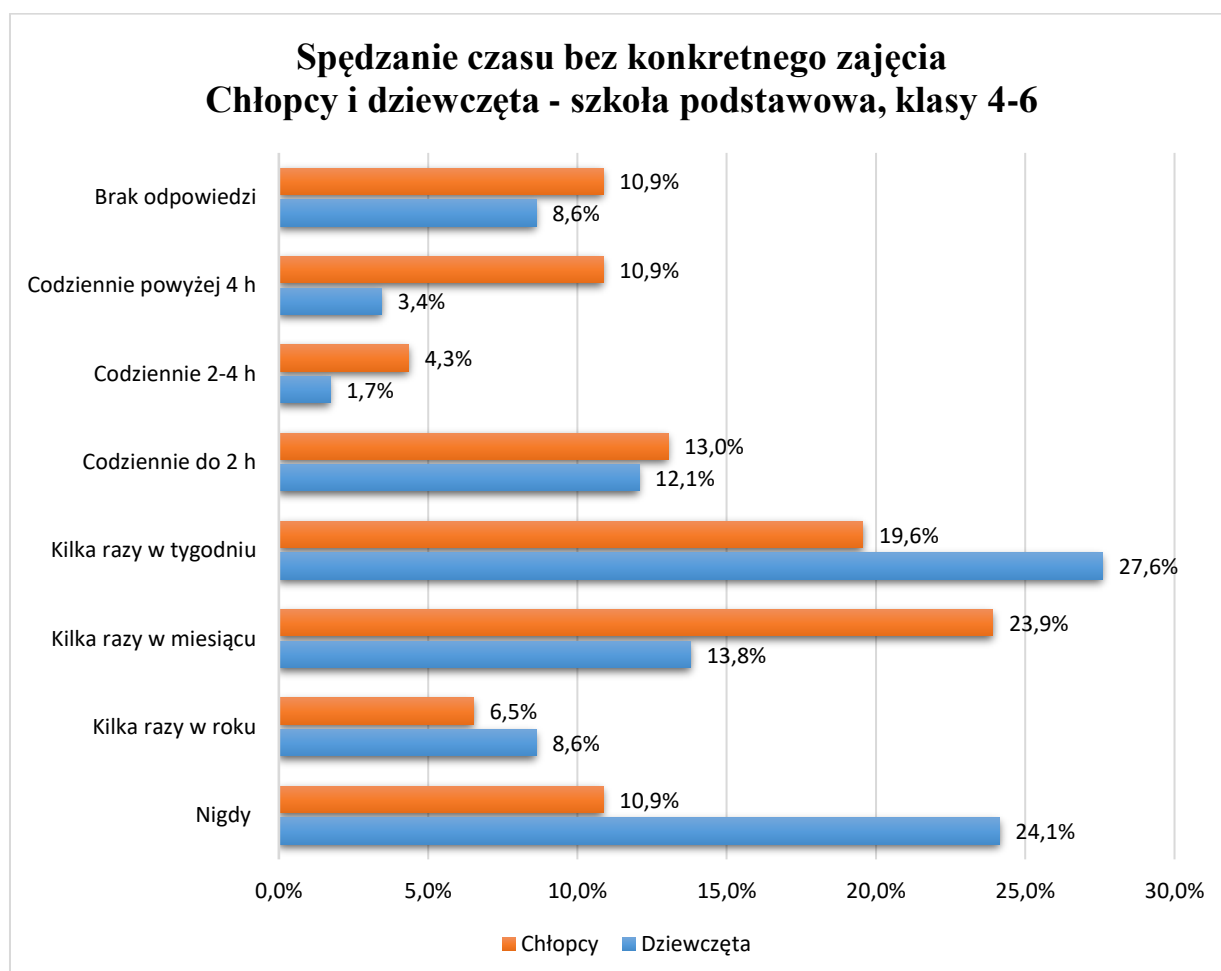
Pytanie: Ile czasu spędzasz bez konkretnego zajęcia?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	14	24,1%	5	10,9%
Kilka razy w roku	5	8,6%	3	6,5%
Kilka razy w miesiącu	8	13,8%	11	23,9%
Kilka razy w tygodniu	16	27,6%	9	19,6%
Codziennie do 2 h	7	12,1%	6	13,0%
Codziennie 2-4 h	1	1,7%	2	4,3%
Codziennie powyżej 4 h	2	3,4%	5	10,9%
Brak odpowiedzi	5	8,6%	5	10,9%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

W grupie dziewcząt odpowiedzi na powyższe pytanie wyglądają następująco: 24,1% (14) uczennic nigdy nie spędzało czasu bez konkretnego zajęcia. 8,6% (5) spędzało czas w ten sposób kilka razy w roku. 13,8% (8) badanych deklaroowało, że taka sytuacja zdarza im się kilka razy w miesiącu, a kilka razy w tygodniu taka sytuacja dotyczyła 27,6% (16) uczennic. Codzienne spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia nie przekraczające 2 godzin zadeklarowało 12,1% (7) dziewcząt. 1,7% (1) spędzało tak czas od 2 do 4 godzin dziennie, a w czasie powyżej 4 godzin dziennie dotyczyło 3,4% (2) badanych. Na zadane pytanie nie odpowiedziało 8,6% (5) dziewcząt.

10,9% (5) chłopców zadeklarowało, że nigdy nie spędzało czasu bez konkretnego zajęcia. 6,5% (3) badanych kilka razy w roku spędzało czas w ten sposób. 23,9% (11) nie robiło nic konkretnego kilka razy w miesiącu, a 19,6% (9) deklaroowało brak konkretnego zajęcia kilka razy w tygodniu. Codzienne spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia nie przekraczające 2 godzin zadeklarowało 13% (6) uczniów, a 4,3% (2) spędzało tak czas w wymiarze od 2 do 4 godzin dziennie. 10,9% (5) badanych nie robiło nic powyżej 4 godzin dziennie. Na zadane pytanie nie odpowiedziało 10,9% (5) chłopców.

Deklaracje uczniów dotyczące czytania.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na czytanie?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

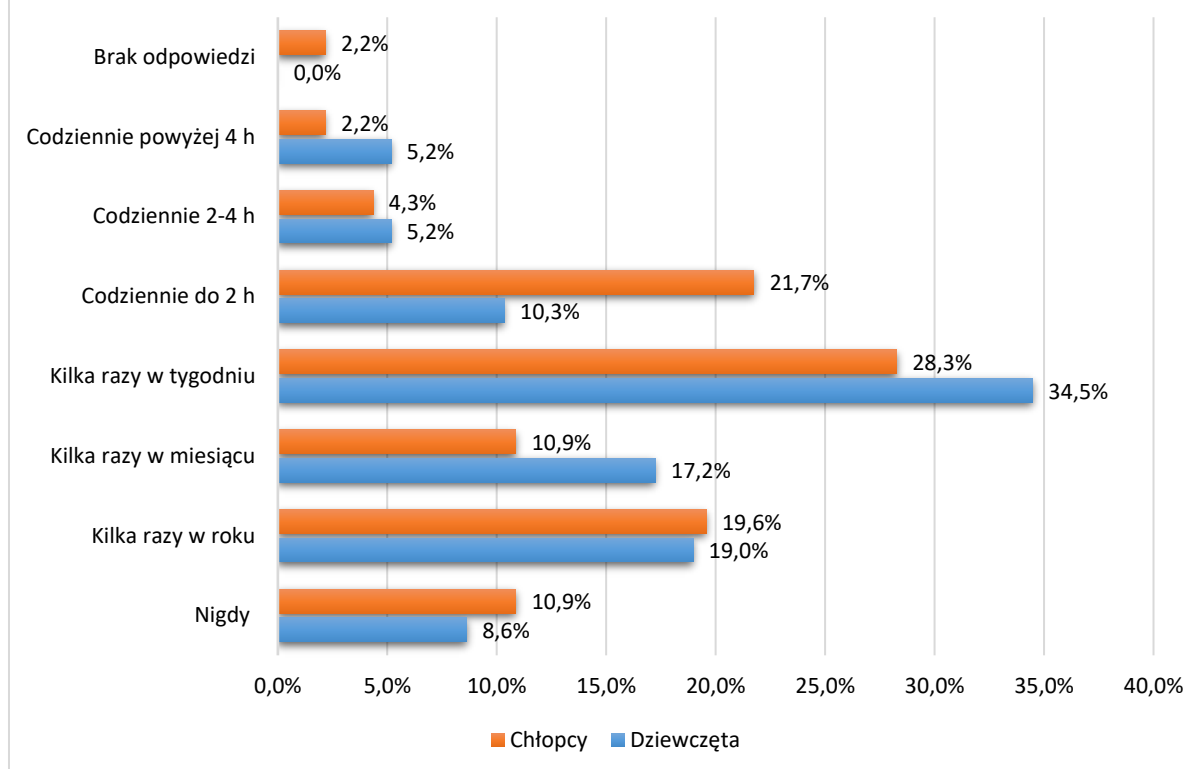
Czytanie				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	5	8,6%	5	10,9%
Kilka razy w roku	11	19,0%	9	19,6%
Kilka razy w miesiącu	10	17,2%	5	10,9%
Kilka razy w tygodniu	20	34,5%	13	28,3%
Codziennie do 2 h	6	10,3%	10	21,7%
Codziennie 2-4 h	3	5,2%	2	4,3%
Codziennie powyżej 4 h	3	5,2%	1	2,2%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	2,2%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

Codzienną lekturę do 2 godzin według deklaracji poświęcało czas 10,3% (6 os.) badanych dziewcząt, 5,2% (3) czytało od 2 do 4 godzin dziennie, czytanie powyżej 4 godzin dziennie zadeklarowało 5,2% (3) uczennic. 34,5% (20) deklaroowało, że czyta kilka razy w tygodniu, 17,2% (10) badanych kilka razy w miesiącu przeznaczało czas na czytanie, 19% (11) czytało kilka razy w roku. 8,6% (5) uczennic zadeklarowało, że nigdy nie czytało. Wszyscy ankietowani odpowiedzieli na to pytanie.

W grupie badanych chłopców czytanie codziennie przez czas nie dłuższy niż 2 godziny zadeklarowało 21,7% (10) chłopców, 4,3% (2) czytało od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie – 2,2% (1) ankietowanych, 28,3% (13) - kilka razy w tygodniu, 10,9% (5) badanych spędzało czas z książką kilka razy w miesiącu, 19,6% (9) czytało kilka razy w roku, 10,9% (5) uczniów szkół podstawowych w klasach 4-6 według deklaracji nie czytało w ogóle. 2,2% (1) badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

Czytanie

Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

Deklaracje uczniów dotyczące odrabiania lekcji.

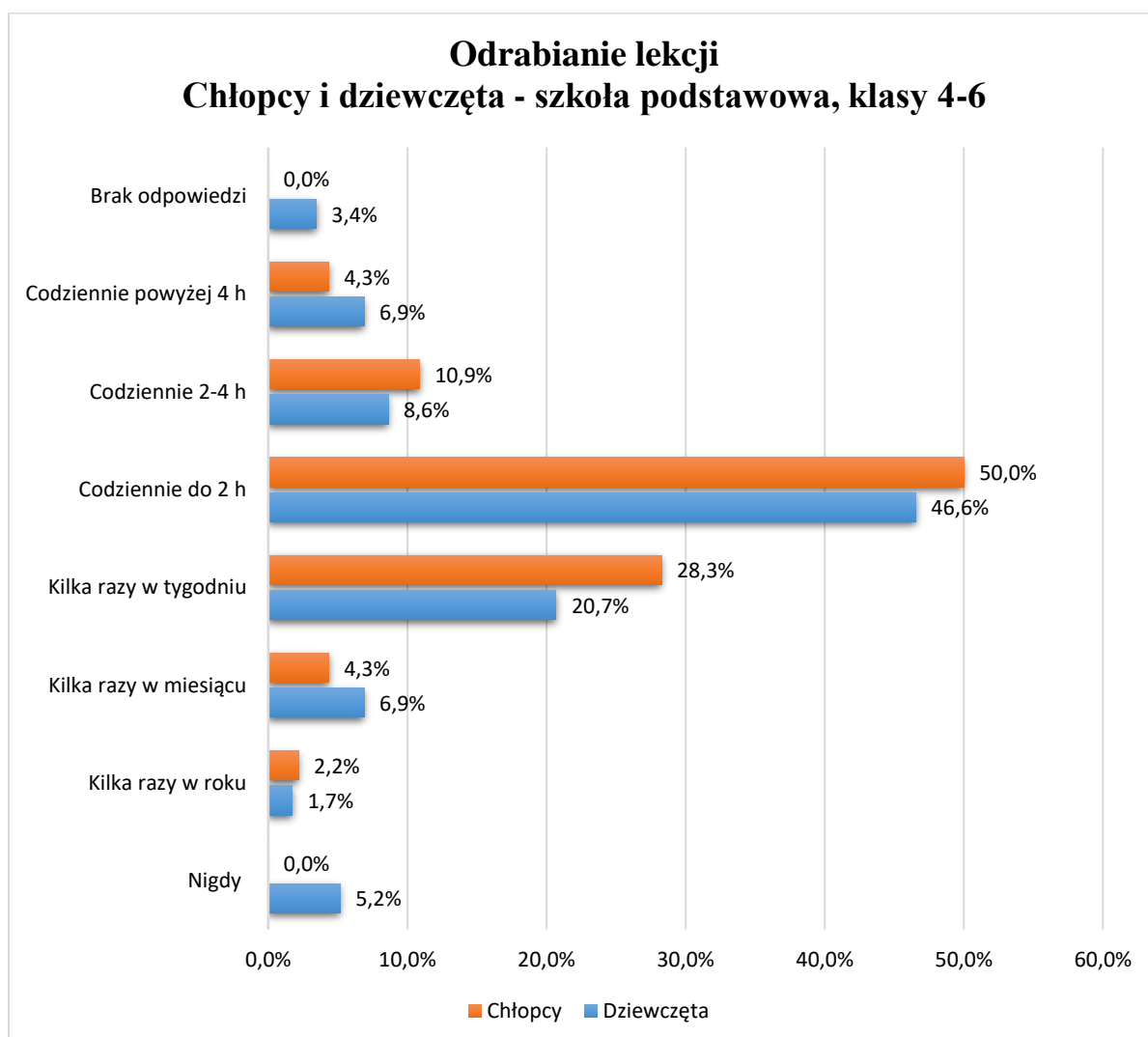
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na odrabianie lekcji?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Odrabianie lekcji				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	3	5,2%	0	0,0%
Kilka razy w roku	1	1,7%	1	2,2%
Kilka razy w miesiącu	4	6,9%	2	4,3%
Kilka razy w tygodniu	12	20,7%	13	28,3%
Codziennie do 2 h	27	46,6%	23	50,0%
Codziennie 2-4 h	5	8,6%	5	10,9%
Codziennie powyżej 4 h	4	6,9%	2	4,3%
Brak odpowiedzi	2	3,4%	0	0,0%
Suma	58	100,0%	46	100,0%

W grupie nadanych dziewcząt w klasach 4-6 odrabianie lekcji codziennie przez czas nieprzekraczający 2 godzin zadeklarowało 46,6% (27 os.) dziewcząt. 8,6% (5) odrabiało lekcje od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie – 6,9% (4) badanych. 20,7% (12) kilka razy w tygodniu, z kolei 6,9% (4) badanych robiło zadania domowe kilka razy w miesiącu, a 1,7% (1) odrabiało je kilka razy w roku. Według deklaracji 5,2% (3) dziewcząt nigdy nie odrabiało lekcji. 3,4% (2) zapytanych uczennic nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

W grupie badanych chłopców 28,3% (13) odrabianie lekcji zadeklarowało raz w tygodniu, codziennie: nie więcej niż 2 godziny 50% (23) uczniów. 10,9% (5) odrabiało lekcje od 2 do 4 godzin dziennie, natomiast powyżej 4 godzin dziennie – 4,3% (2) badanych. 4,3% (2) chłopców deklarowało odrabianie zadań kilka razy w miesiącu, 2,2% (1) odrabiało je kilka razy w roku. 0% (0) zadeklarowało, że nigdy nie odrabiało lekcji. Wszyscy chłopcy udzielili odpowiedzi na powyższe pytanie.

Deklaracje uczniów dotyczące rozmów z rodzicami.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na rozmowę z rodzicami?

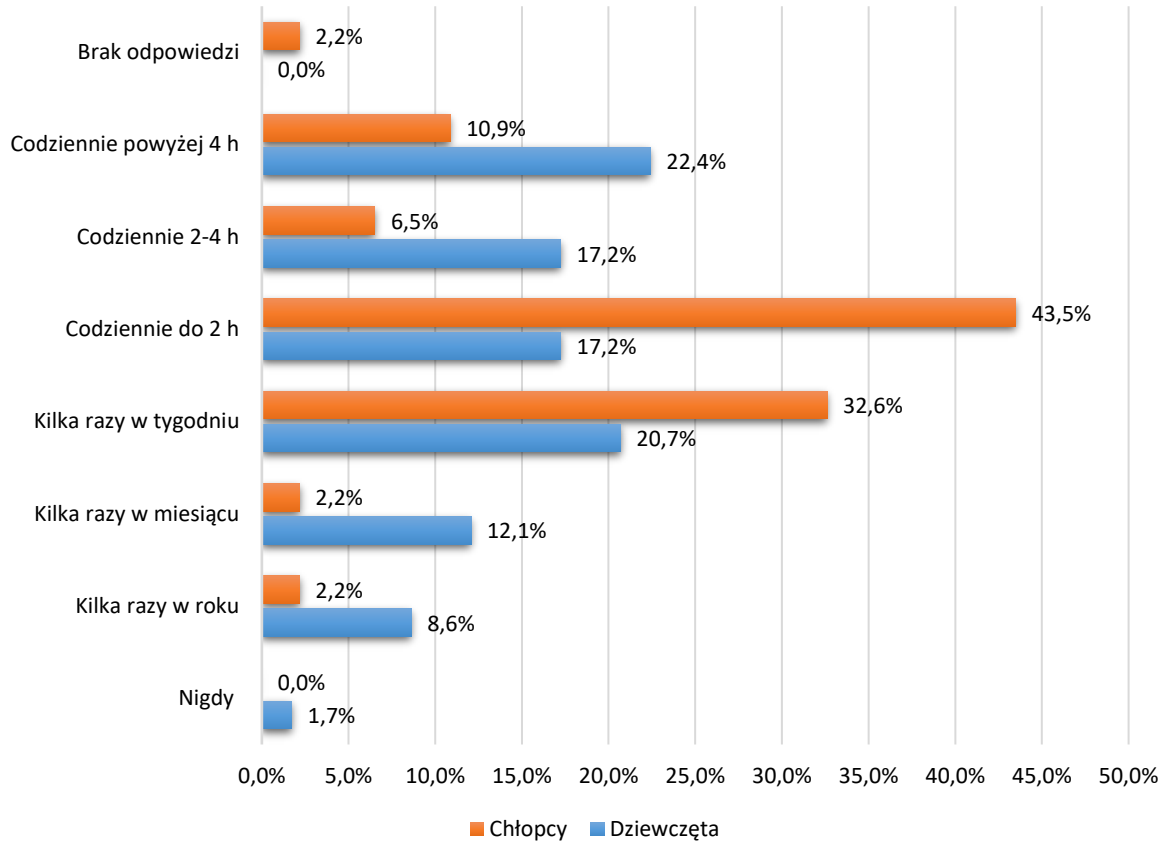
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godzin, powyżej 4 godzin.

Rozmowa z rodzicami				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	1,72%	0	0,0%
Kilka razy w roku	5	8,62%	1	2,2%
Kilka razy w miesiącu	7	12,07%	1	2,2%
Kilka razy w tygodniu	12	20,69%	15	32,6%
Codziennie do 2 h	10	17,24%	20	43,5%
Codziennie 2-4 h	10	17,24%	3	6,5%
Codziennie powyżej 4 h	13	22,41%	5	10,9%
Brak odpowiedzi	0	0,00%	1	2,2%
Suma	58	100,00%	46	100,0%

Jeśli chodzi o rozmowy dorastających dziewcząt z rodzicami to według deklaracji respondentek codzienne rozmowy z rodzicami nie przekraczające 2 godzin prowadziło 17,24% (10) badanych, również 17,24% (10) rozmawiało z opiekunami od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie – 22,41% (13). 20,69% (12) - kilka razy w tygodniu, a 12,07% (7) - kilka razy w miesiącu. 8,62% (5) rozmawiało z nimi kilka razy w roku. 1,72% (1) uczennic w ogóle nie rozmawiało z rodzicami. Wszystkie dziewczęta biorące udział w badaniu udzieliły odpowiedzi na powyższe pytanie.

W grupie dorastających chłopców codziennie z rodzicami rozmawiało według deklaracji 43,5% (20) badanych przez czas nie dłuższy niż 2 godziny, 6,5% (3) poświęcało na to od 2 do 4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie z rodzicami rozmawiało 10,9% (5) ankietowanych. 32,6% (15) – kilka razy w tygodniu, a 2,2% (1) kontaktowało się z nimi kilka razy w miesiącu. 2,2% (1) uczniów rozmawiało z rodzicami kilka razy w roku. 0% (0) deklarowało, że nie rozmawia z rodzicami wcale. Spośród wszystkich uczniów, którzy wypełniali ankietę 2,2% (1) nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie.

Rozmowa z rodzicami Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

2.2. Szkoły podstawowe, klasy 7-8.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu spędzanego na uprawianiu sportu.

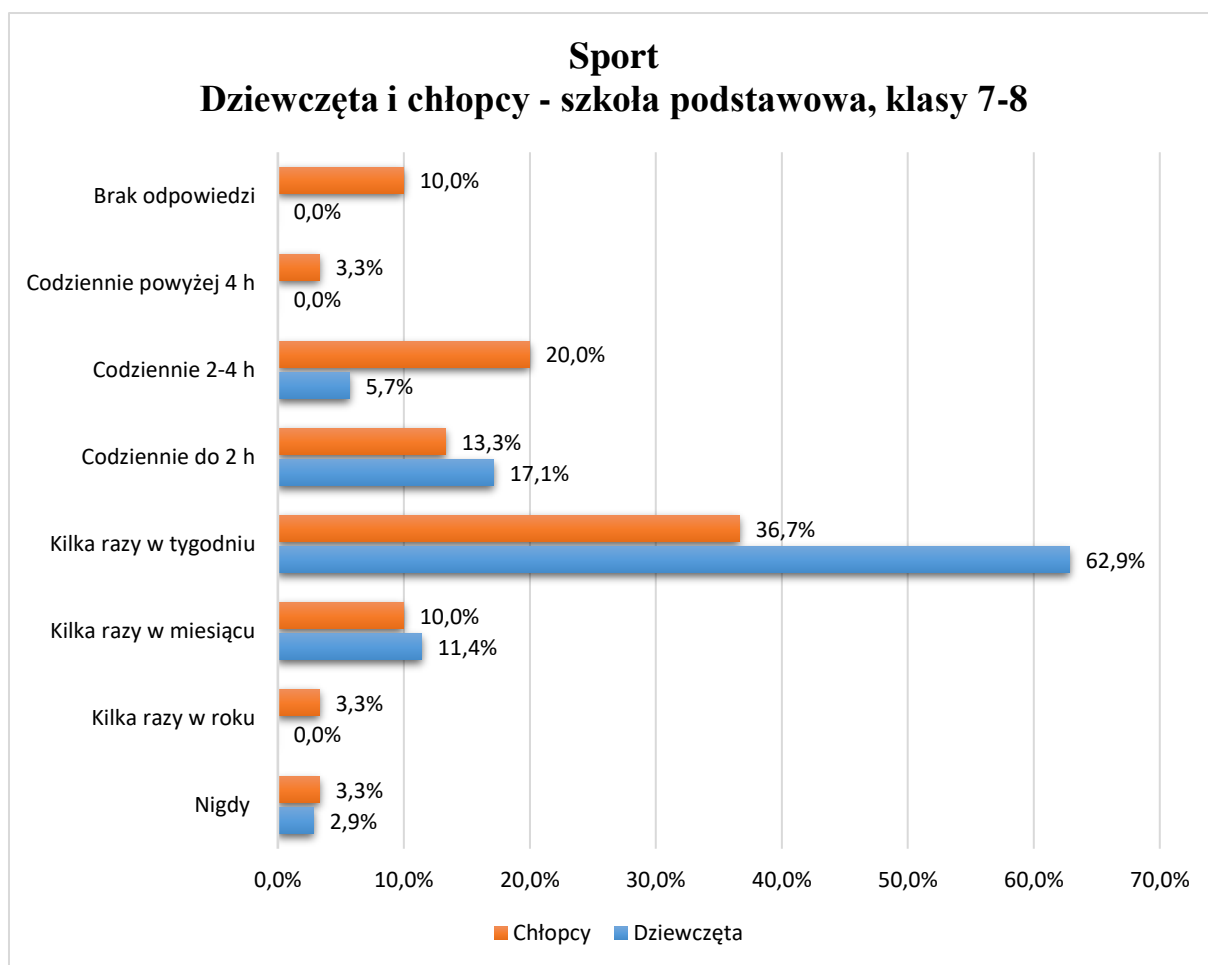
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na sport?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Sport				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	2,9%	1	3,3%
Kilka razy w roku	0	0,0%	1	3,3%
Kilka razy w miesiącu	4	11,4%	3	10,0%
Kilka razy w tygodniu	22	62,9%	11	36,7%
Codziennie do 2 h	6	17,1%	4	13,3%
Codziennie 2-4 h	2	5,7%	6	20,0%
Codziennie powyżej 4 h	0	0,0%	1	3,3%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	3	10,0%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Wśród uczennic szkół podstawowych klas 7-8 tylko 2,9% (1 os.) zadeklarowało, że nigdy nie uprawiało sportu, 11,4% (4) ćwiczyło kilka razy w miesiącu, a największa grupa badanych tu dziewcząt, bo aż 62,9% (22) uprawiała sport regularnie kilka razy w tygodniu. Codziennie w czasie do dwóch godzin zajmowało się tym 17,1% (6) badanych, a każdego dnia i długo, bo od dwóch do czterech godzin ćwiczyło 5,7% (2) badanych dziewcząt.

W grupie chłopców w tym samym wieku 3,3% (1 os.) odpowiedziało, że nigdy nie uprawiało sportu, kilka razy w roku robiło to 3,3% (1) badanych, kilka razy w miesiącu już 10% (3), a regularnie ćwiczący kilka razy w tygodniu tworzyli największą grupę, bo aż 36,7% (11). Codziennie do dwóch godzin ćwiczyło 13,3% (4) badanych, zaś od dwóch do czterech godzin 20% (6). Codziennie, powyżej czterech godzin ćwiczyło 3,3% (1) uczniów klas 7-8. Odpowiedzi na pytanie dotyczące uprawiania sportu nie udzieliło 10% (3) badanych.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na hobby.

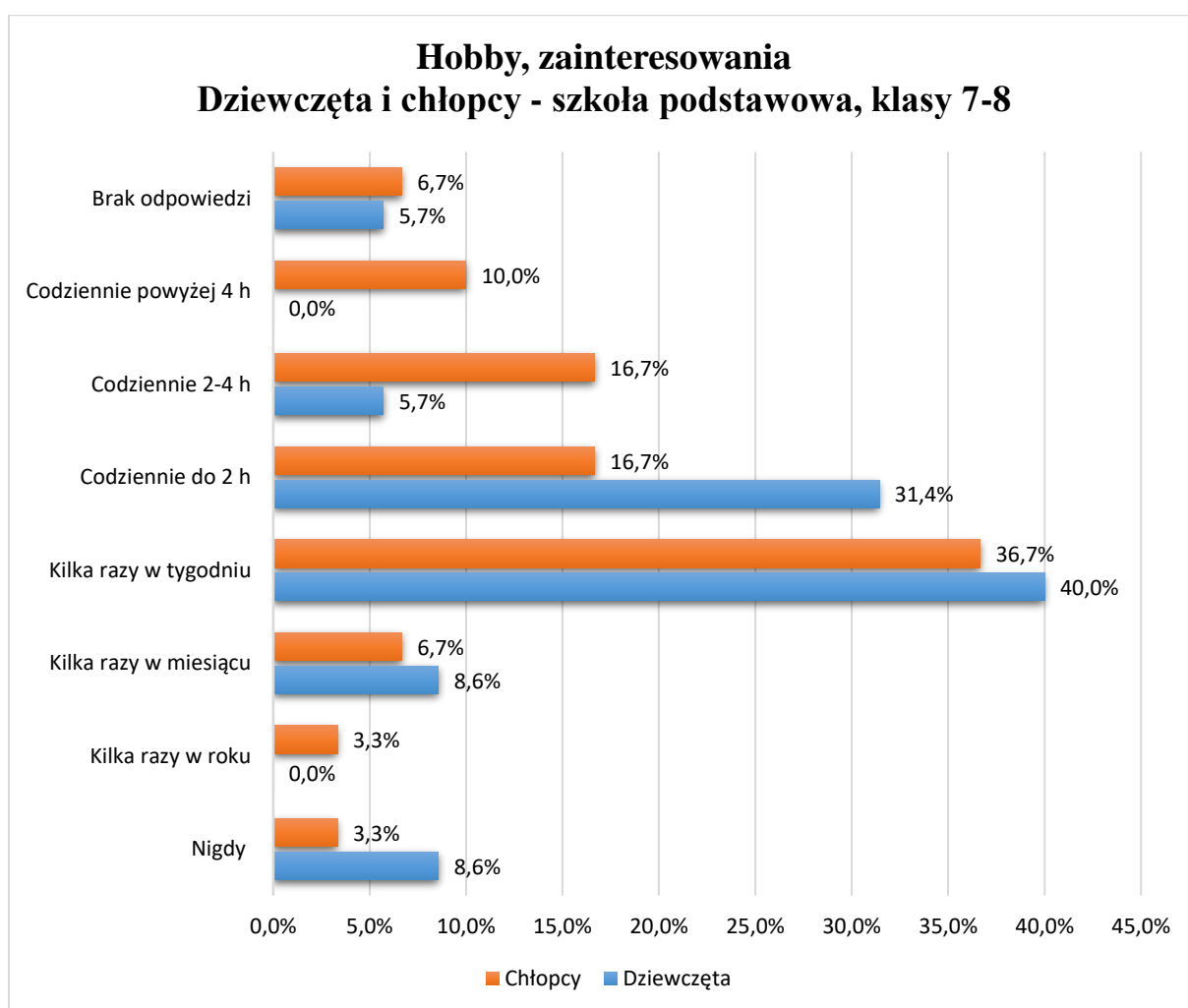
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na hobby?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Hobby, zainteresowania				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	3	8,6%	1	3,3%
Kilka razy w roku	0	0,0%	1	3,3%
Kilka razy w miesiącu	3	8,6%	2	6,7%
Kilka razy w tygodniu	14	40,0%	11	36,7%
Codziennie do 2 h	11	31,4%	5	16,7%
Codziennie 2-4 h	2	5,7%	5	16,7%
Codziennie powyżej 4 h	0	0,0%	3	10,0%
Brak odpowiedzi	2	5,7%	2	6,7%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Wśród badanych dziewcząt klas 7-8 szkół podstawowych 8,6% (3 os.) zadeklarowało, że nigdy nie poświęcało czasu na hobby w jakiegokolwiek formie. Kilka razy w miesiącu robiło to 8,6% (3), a kilka razy w tygodniu aż 40% (14) badanych dziewcząt. Codziennie do dwóch godzin poświęcało na swoje zainteresowania aż 31,4% (11) uczennic, a od dwóch do czterech godzin zajmowało się swoim hobby tylko 5,7% (2) badanych. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 5,7% (2) dziewcząt.

W grupie chłopców mniejsza ilość osób zadeklarowała, że nigdy nie poświęcała czasu na swoje zainteresowania lub kilka razy w roku 3,3% (1). Kilka razy w miesiącu czas na hobby znajdowało 6,7% (2) badanych, zaś kilka razy w tygodniu to aż 36,7% (11). Codziennie do dwóch godzin i od 2 do 4 godzin swoim zainteresowaniom oddawało się według odpowiedzi 16,7% (5) uczniów. Mniejszą grupę stanowią uczniowie poświęcający swój czas uprawianiu hobby codziennie powyżej czterech godzin. To grupa stanowiąca 10% (3) badanych. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 6,7% (2) osób.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na oglądanie telewizji i filmów.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na oglądanie telewizji i filmów?

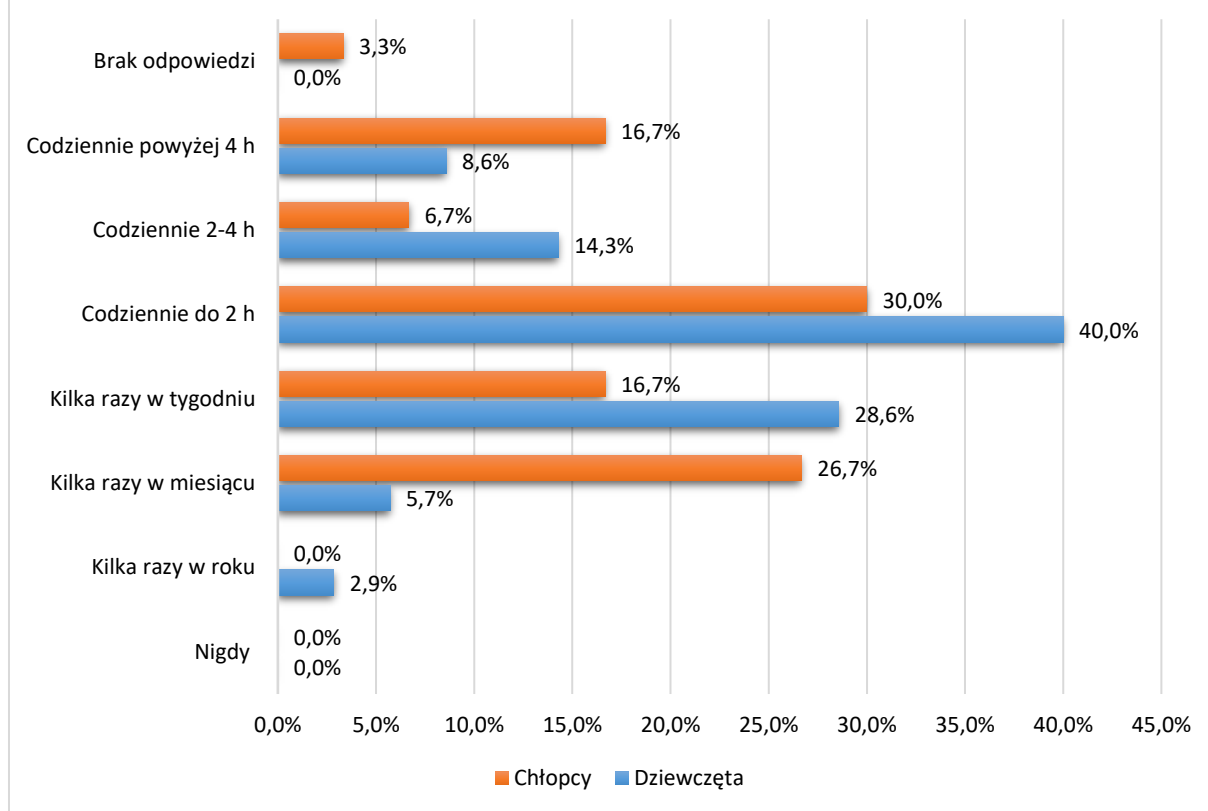
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Oglądanie telewizji / filmów				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	0	0,0%
Kilka razy w roku	1	2,9%	0	0,0%
Kilka razy w miesiącu	2	5,7%	8	26,7%
Kilka razy w tygodniu	10	28,6%	5	16,7%
Codziennie do 2 h	14	40,0%	9	30,0%
Codziennie 2-4 h	5	14,3%	2	6,7%
Codziennie powyżej 4 h	3	8,6%	5	16,7%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

W grupie dziewcząt krakowskich szkół podstawowych kl.7-8 tylko 2,9% (1) zadeklarowała, że kilka razy w roku oglądała film lub telewizję. Kilka razy w miesiącu robiło to 5,7% (2) badanych, zaś kilka razy w tygodniu - już 28,6% (10) respondentek. Codziennie do dwóch godzin na oglądanie telewizji poświęcało 40% (14) dziewcząt, a każdego dnia od dwóch do czterech godzin robiło to 14,3% (5) badanych. Najdłuższy czas poświęcony na oglądanie telewizji, czyli ten powyżej czterech godzin deklarowała grupa 8,6% (3) uczestniczek badania.

Wśród chłopców w analogicznej grupie wiekowej aż 26,7% (8) zadeklarowało oglądanie filmów lub telewizji kilka razy w miesiącu. Kilka razy w tygodniu robiło to 16,7% (5) badanych, a codziennie do dwóch godzin - aż 30% (9) respondentów. Mniejszą grupę stanowili chłopcy oglądający telewizję od dwóch do czterech godzin, bo jest ich zaledwie 6,7% (2), zaś oglądających filmy powyżej czterech godzin było 16,7% (5) uczniów. Na pytanie dotyczące oglądania filmów czy telewizji nie odpowiedziało 3,3% (1) badanych chłopców.

Oglądanie telewizji / fimów Dziewczeta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na słuchanie muzyki.

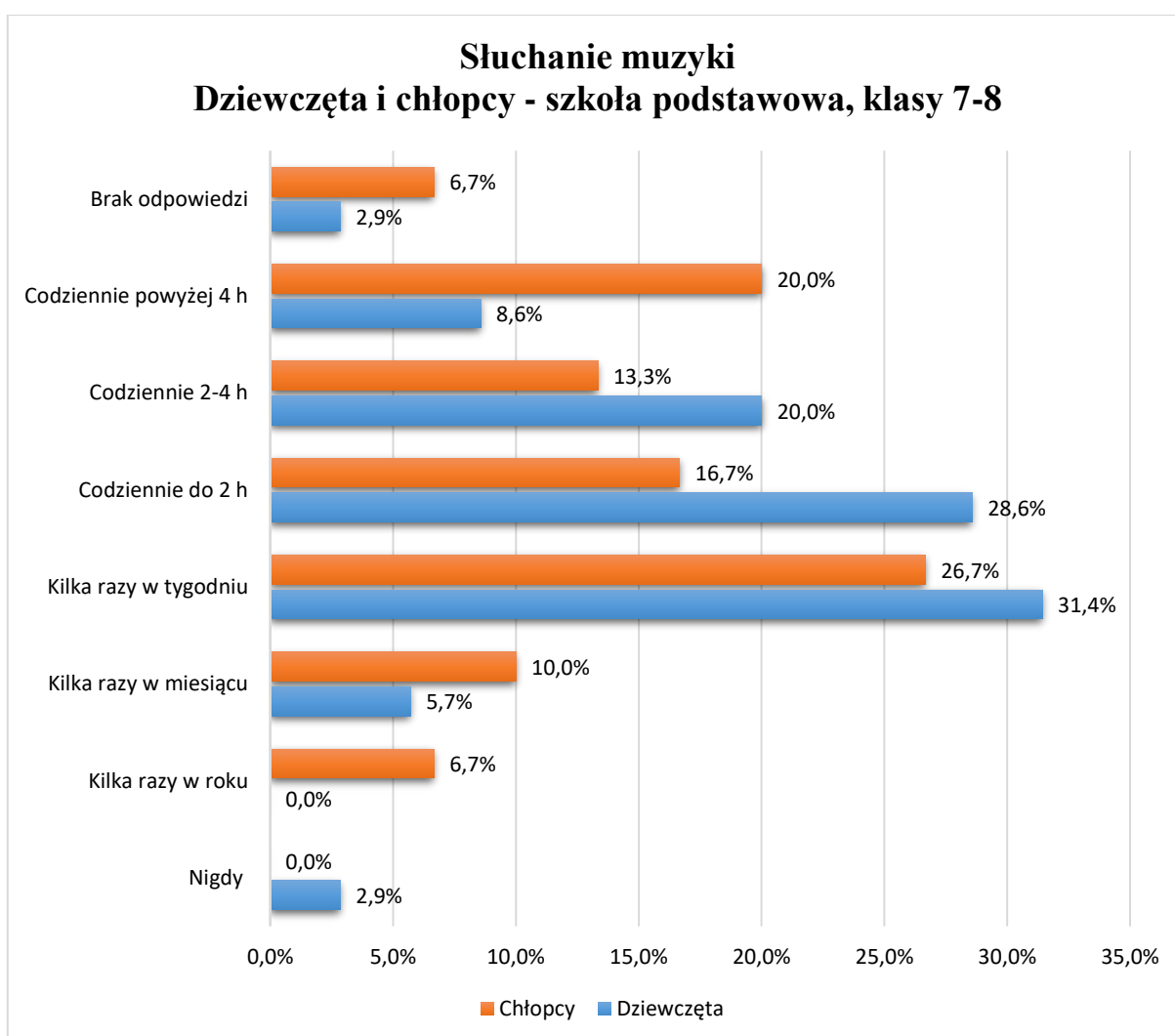
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na słuchanie muzyki?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Słuchanie muzyki				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	2,9%	0	0,0%
Kilka razy w roku	0	0,0%	2	6,7%
Kilka razy w miesiącu	2	5,7%	3	10,0%
Kilka razy w tygodniu	11	31,4%	8	26,7%
Codziennie do 2 h	10	28,6%	5	16,7%
Codziennie 2-4 h	7	20,0%	4	13,3%
Codziennie powyżej 4 h	3	8,6%	6	20,0%
Brak odpowiedzi	1	2,9%	2	6,7%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Wśród badanych dziewcząt 2,9% (1 os.) zadeklarowało, że nigdy nie słuchało muzyki, a 5,7% (2) robiło to zaledwie kilka razy w miesiącu. 31,4% (11) uczennic deklaroowało słuchanie muzyki kilka razy w tygodniu. Każdego dnia do dwóch godzin robiło to 28,6% (10) badanych. Codziennie od dwóch do czterech godzin muzyki słuchało 20% (7) respondentek, a powyżej czterech godzin - 8,6% (3) dziewcząt. Nie udzieliło odpowiedzi na powyższe pytanie 2,9% (1) badanych.

W grupie chłopców kilka razy w roku słuchanie muzyki deklaroowało 6,7% (2) badanych, kilka razy w miesiącu robiło to 10% (3) respondentów. Grupę największą stanowili chłopcy słuchający muzyki kilka razy w tygodniu - 26,7% (8). Codziennie do dwóch godzin słuchało muzyki 16,7% (5) chłopców, a każdego dnia od dwóch do czterech godzin - 13,3% (4) uczniów. W ankiecie znalazły się też odpowiedzi respondentów słuchających muzyki codziennie powyżej czterech godzin - 20% (6). Odpowiedzi na zadane pytanie nie udzieliło 6,7% (2) badanych chłopców.

Deklaracje uczniów dotyczące używania Internetu.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na korzystanie z Internetu?

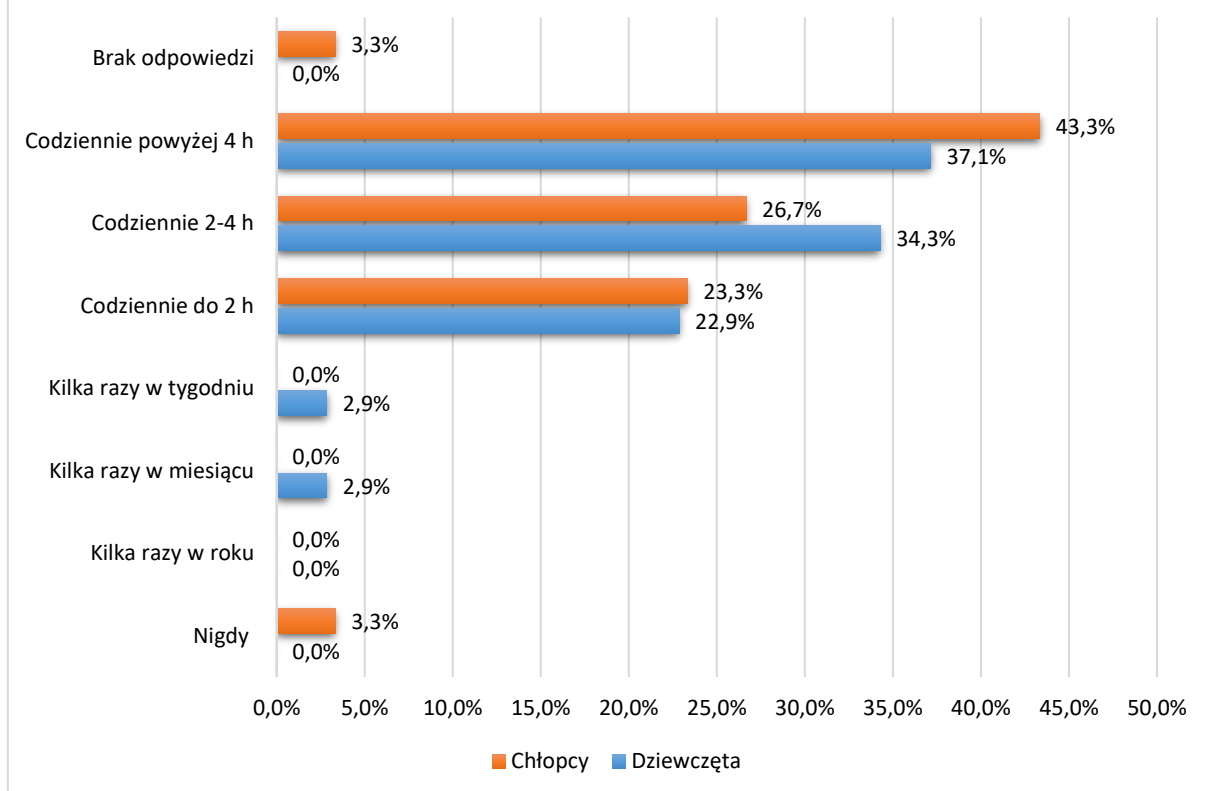
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Używanie Internetu				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	1	3,3%
Kilka razy w roku	0	0,0%	0	0,0%
Kilka razy w miesiącu	1	2,9%	0	0,0%
Kilka razy w tygodniu	1	2,9%	0	0,0%
Codziennie do 2 h	8	22,9%	7	23,3%
Codziennie 2-4 h	12	34,3%	8	26,7%
Codziennie powyżej 4 h	13	37,1%	13	43,3%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Korzystanie z Internetu kilka razy w miesiącu i kilka razy w tygodniu zadeklarowało 2,9% (1 os.) badanych uczennic kl.7-8. Codziennie do dwóch godzin natomiast korzystało z niego 22,9% (8) respondentek. Każdego dnia od dwóch do czterech godzin korzystało z Internetu po sieci 34,3% (12) badanych, najwięcej, bo co dziennie powyżej czterech godzin robiło to 37,1% (13) dziewcząt.

Wśród chłopców w tym samym wieku 3,3% (1 os.) odpowiedziało, że nigdy nie korzystało z Internetu. Codziennie do dwóch godzin aż 23,3% (7) uczniów deklaroowało surfowanie po sieci. Nieco więcej, bo 26,7% (8) badanych zaznaczyło w ankiecie, że każdego dnia spędzało w sieci od dwóch do czterech godzin. Największa grupa korzystała z Internetu codziennie powyżej czterech godzin i jest to aż 43,3% (13) uczniów. Nie udzieliło odpowiedzi na pytanie 3,3% (1) badanych.

Używanie Internetu Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

Deklaracje uczniów dotyczące grania w gry komputerowe / konsolowe.

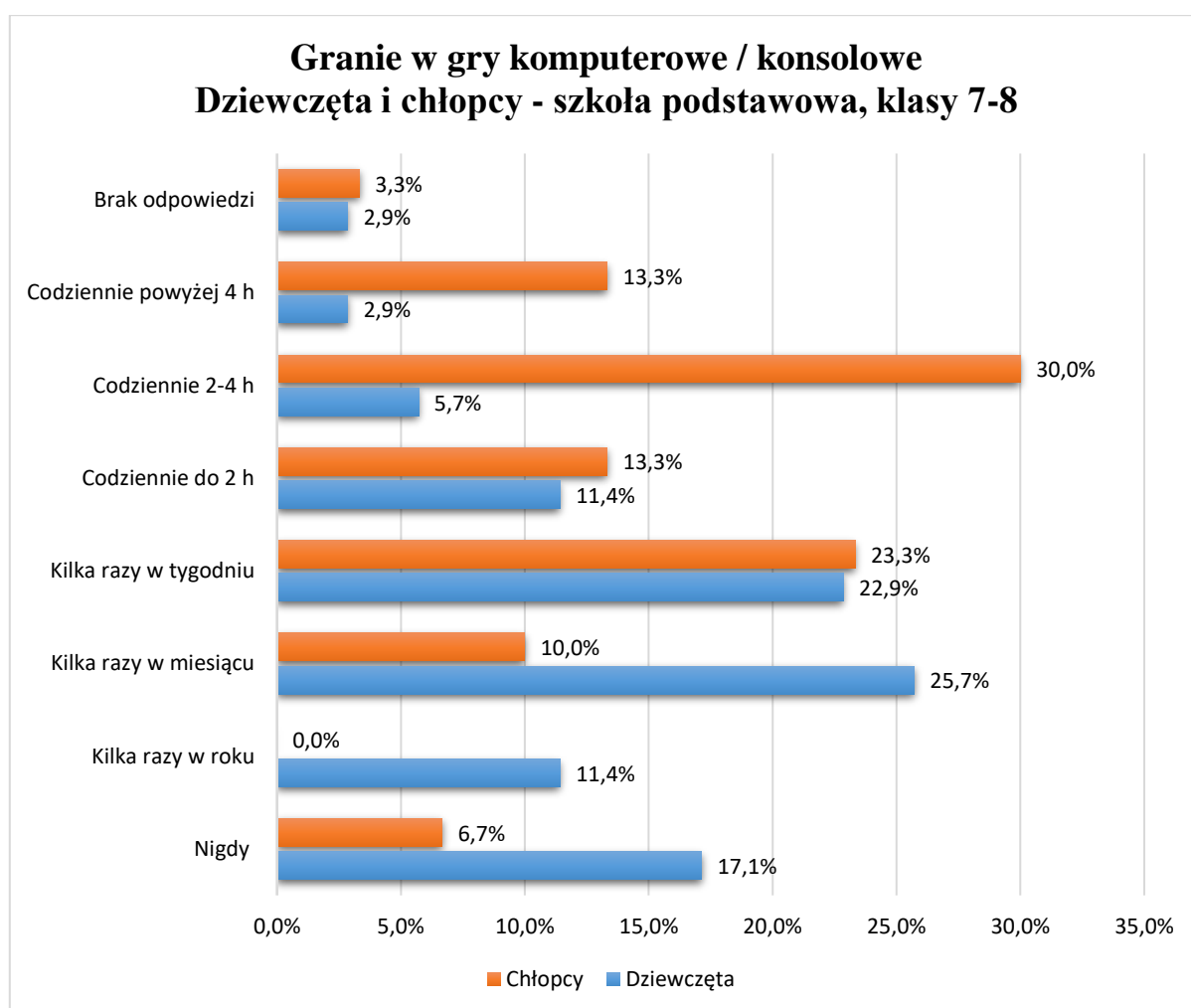
Pytanie: Ile czasu poświęcasz graniu w gry komputerowe / konsolowe?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Granie w gry komputerowe / konsolowe				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	6	17,1%	2	6,7%
Kilka razy w roku	4	11,4%	0	0,0%
Kilka razy w miesiącu	9	25,7%	3	10,0%
Kilka razy w tygodniu	8	22,9%	7	23,3%
Codziennie do 2 h	4	11,4%	4	13,3%
Codziennie 2-4 h	2	5,7%	9	30,0%
Codziennie powyżej 4 h	1	2,9%	4	13,3%
Brak odpowiedzi	1	2,9%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

W grupie dziewcząt 17,1% (6 os.) zadeklarowało, że nigdy nie grało w gry komputerowe. Grę kilka razy w roku zakomunikowało 11,4% (4) nastolatek. Najwięcej, bo 25,7% (9) uczennic grywało kilka razy w miesiącu. Kilka razy w tygodniu - 22,9% (8) badanych. Codziennie do dwóch godzin 11,4% (4) dziewcząt zaznaczyło w ankiecie swoją aktywność w grach. Każdego dnia od dwóch do czterech godzin 5,7% (2) respondentek spędzało w ten sposób czas, a tylko 2,9% (1) dziewcząt deklaroowało, że gra codziennie powyżej czterech godzin. Na pytanie nie odpowiedziało 2,9% (1) badanych.

Wśród chłopców 6,7% (2) odpowiedziało, że nigdy nie grało w gry komputerowe, tylko 10% (3) gra kilka razy w miesiącu, a 23,3% (7) deklaroowało granie kilka razy w tygodniu. Codzienną aktywność na tym polu aż do dwóch godzin dziennie deklaroowało 13,3% (4) respondentów. Od dwóch do czterech godzin każdego dnia przy konsolach spędzało aż 30% (9) badanych, zaś powyżej czterech godzin dziennie jest to 13,3% (4) chłopców. Na pytanie odpowiedzi nie udzieliło 3,3% (1) badanych.

Deklaracje uczniów dotyczące korzystania z portali społecznościowych i komunikatorów.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów?

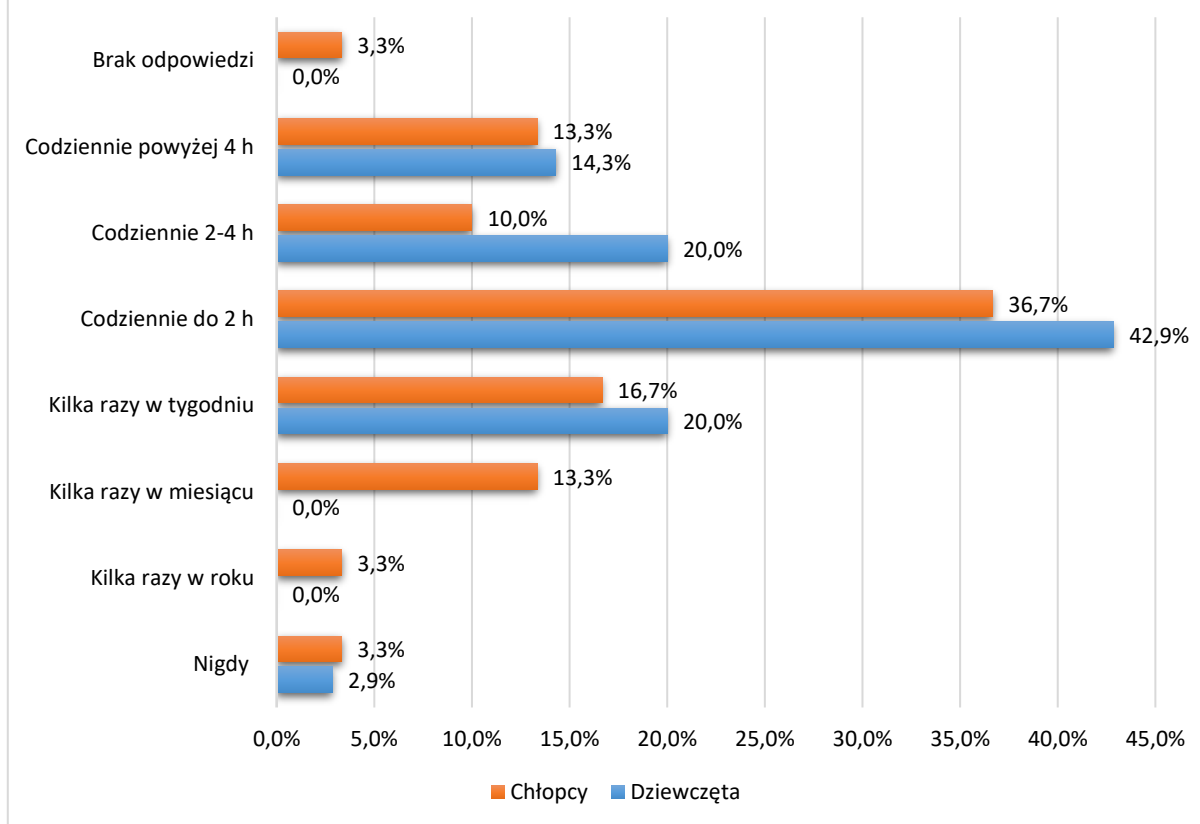
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	2,9%	1	3,3%
Kilka razy w roku	0	0,0%	1	3,3%
Kilka razy w miesiącu	0	0,0%	4	13,3%
Kilka razy w tygodniu	7	20,0%	5	16,7%
Codziennie do 2 h	15	42,9%	11	36,7%
Codziennie 2-4 h	7	20,0%	3	10,0%
Codziennie powyżej 4 h	5	14,3%	4	13,3%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

W grupie badanych dziewcząt 2,9% (1) zadeklarowało, że nigdy nie korzystało z portali społecznościowych i komunikatorów. Korzystanie kilka razy w tygodniu oświadczyło 20% (7) badanych, a aż 42,9% (15) korzystało z nich codziennie do dwóch godzin. Każdego dnia od dwóch do czterech godzin 20% (7) nastolatek odpowiedziało, że jest aktywne w komunikatorach lub portalach społecznościowych, a powyżej czterech godzin dziennie - 14,3% (5) respondentek zaznaczyło w ankiecie swoją tam aktywność.

Wśród chłopców z analogicznej grupy wiekowej 3,3% (1) deklarowało, że nigdy nie korzystało z portali społecznościowych i komunikatorów, tyle samo, bo 3,3% (1) uczniów zaznaczyło, że robiło to tylko kilka razy w roku. Kilka razy w miesiącu zaś korzystało z nich 13,3% (4) nastolatków, a kilka razy w tygodniu już 16,7% (5). Codziennie do dwóch godzin 36,7% (11) chłopców korzystało z portali społecznościowych i jest to największa ilość wśród przebadanej grupy uczniów. Jedynie 10% (3) korzystało częściej, bo każdego dnia od dwóch do czterech godzin, najczęściej zaś, bo powyżej czterech godzin korzystała grupa 13,3% (4) badanych. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 3,3% (1) badanych.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

Deklaracje uczniów dotyczące spotkania się z przyjaciółmi i znajomymi.

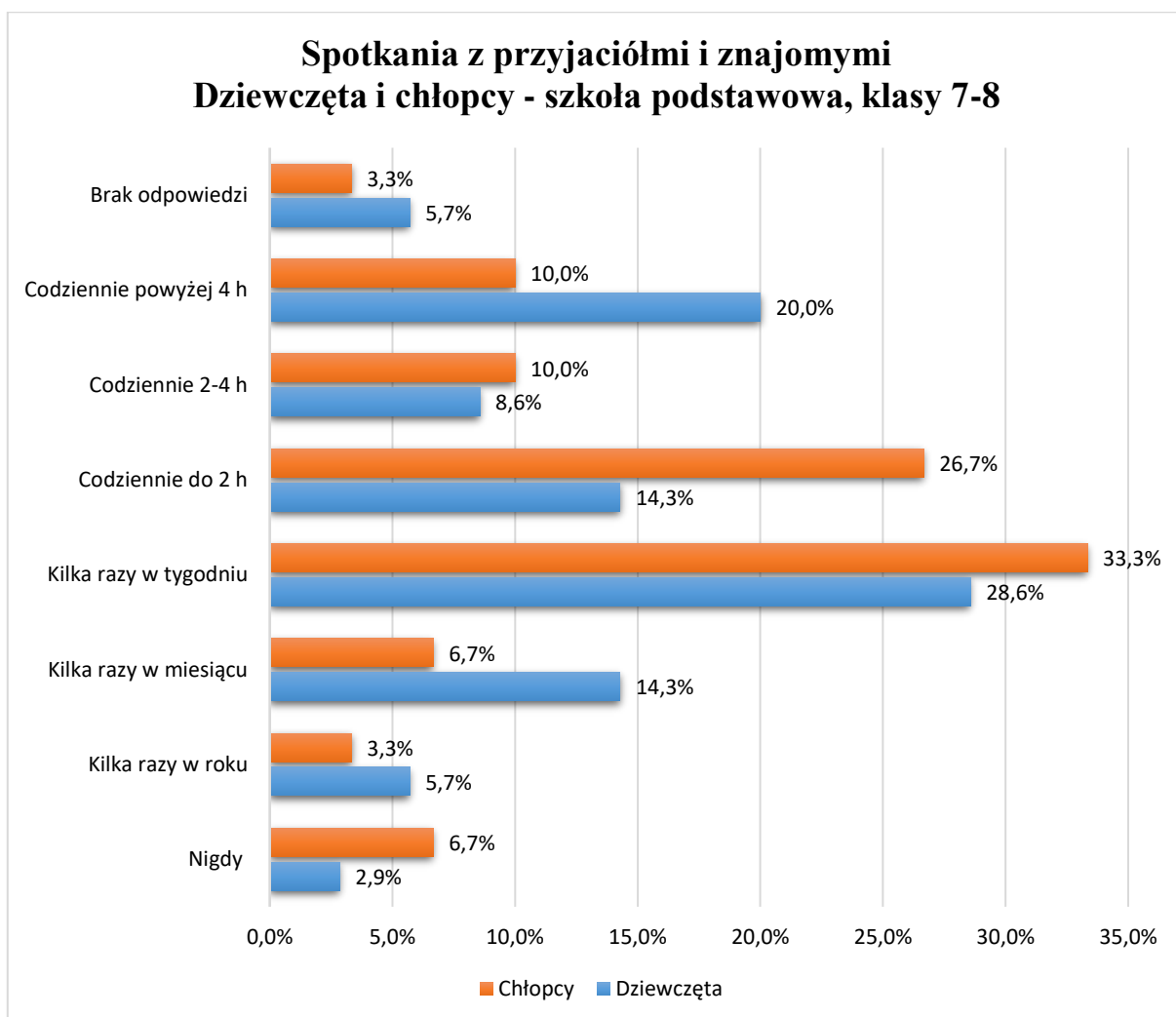
Pytanie: Ile czasu poświęcasz spotkaniom z przyjaciółmi i znajomymi?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	2,9%	2	6,7%
Kilka razy w roku	2	5,7%	1	3,3%
Kilka razy w miesiącu	5	14,3%	2	6,7%
Kilka razy w tygodniu	10	28,6%	10	33,3%
Codziennie do 2 h	5	14,3%	8	26,7%
Codziennie 2-4 h	3	8,6%	3	10,0%
Codziennie powyżej 4 h	7	20,0%	3	10,0%
Brak odpowiedzi	2	5,7%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

W grupie dziewcząt najwięcej, bo 28,6% (10 os.) zadeklarowało, że spotykało się z przyjaciółmi lub znajomymi kilka razy w tygodniu. Powyżej czterech godzin dziennie - 20% (7) badanych. Kilka razy w miesiącu robiło to 14,3% (5). Tyle samo uczennic zadeklarowało spotkania ze znajomymi codziennie w czasie do dwóch godzin. Codziennie od dwóch do czterech godzin spotykało się ze znajomymi 8,6% (3) respondentek. Kilka razy w roku - taką częstotliwość spotkań - deklarowało 5,7% (2) nastolatek. Nigdy zaś nie spotykało się, wg ankiety, niespełna 2,9% (1) uczennic. Odpowiedzi nie zaznaczyło 5,7% (2) osoby.

Wśród chłopców podobnie jak u dziewcząt największą grupę, bo aż 33,3% (10 os.) ankietowanych stanowiły osoby deklarujące spotkanie się z przyjaciółmi i znajomymi kilka razy w tygodniu. Drugą pod względem liczebności grupę tworzyły osoby deklarujące spotkania codzienne trwające do dwóch godzin - 26,7% (8) badanych nastolatków. Każdego dnia od dwóch do czterech godzin spotykało się 10% (3) respondentów, a codziennie powyżej czterech godzin - ta sama liczba badanych. Kilka razy w miesiącu spotykało się ze znajomymi 6,7% (2) i podobna grupa - wg deklaracji - nie spotykała się nigdy z przyjaciółmi. Kilka razy w roku spotykało się z przyjaciółmi 3,3% (1) nastolatków. Podobna grupa 3,3% (1) respondentów odmówiła odpowiedzi na to pytanie.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu spędzanego na imprezach, koncertach, dyskotekach.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na imprezy, koncerty, dyskoteki?

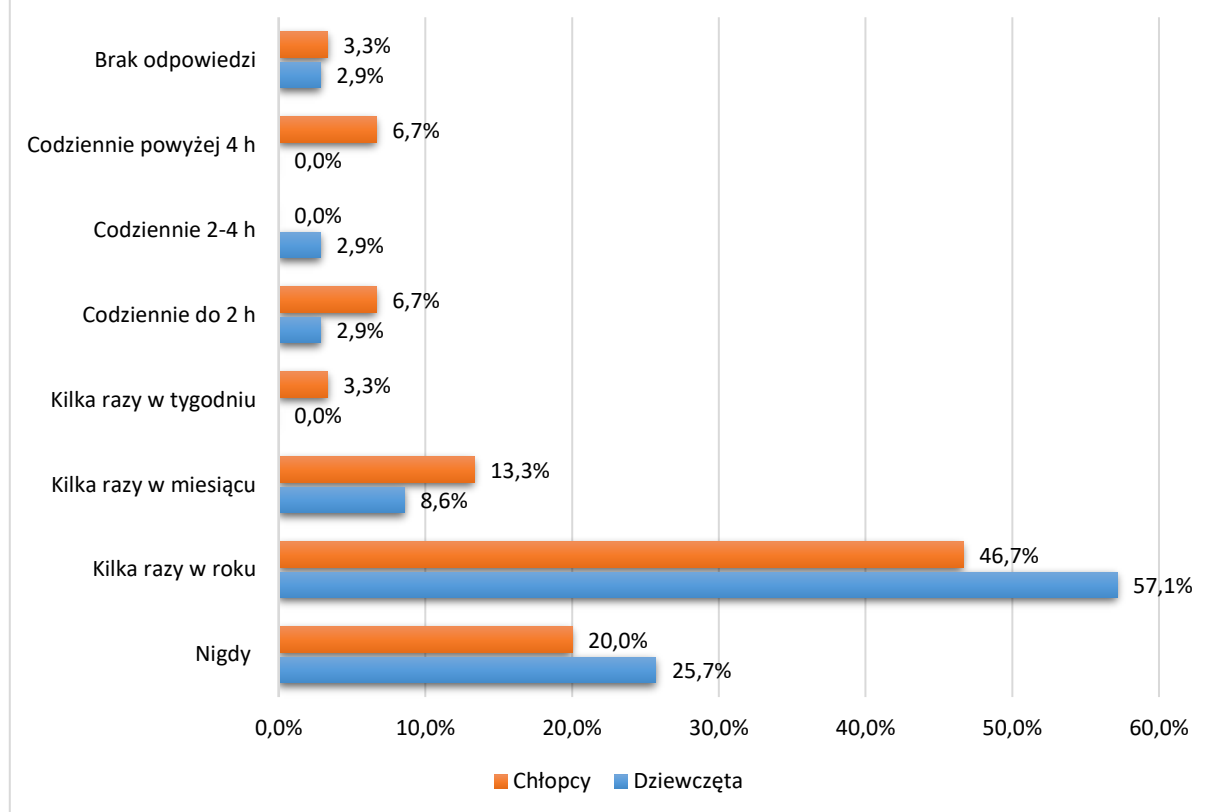
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Imprezy, koncerty, dyskoteki				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	9	25,7%	6	20,0%
Kilka razy w roku	20	57,1%	14	46,7%
Kilka razy w miesiącu	3	8,6%	4	13,3%
Kilka razy w tygodniu	0	0,0%	1	3,3%
Codziennie do 2 h	1	2,9%	2	6,7%
Codziennie 2-4 h	1	2,9%	0	0,0%
Codziennie powyżej 4 h	0	0,0%	2	6,7%
Brak odpowiedzi	1	2,9%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Największą grupę osób wśród dziewcząt stanowią te, które zadeklarowały w swoich ankietach, że bywają na imprezach, dyskotekach czy koncertach kilka razy w roku. To grupa aż 57,1% (20 os.) uczennic. Drugą co do wielkości grupę stanowią te nastolatki, które nigdy nie uczestniczyły w takiej formie spędzania czasu. To grupa 25,7% (9) badanych. Kilka razy w miesiącu spotykało się na imprezach 8,6% (3) dziewcząt, a codziennie do dwóch godzin 2,9% (1) uczennic spędzało w ten sposób czas. Każdego dnia od dwóch do czterech godzin na imprezach spędzała czas podobna grupa 2,9% (1) nastolatek. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło również 2,9% (1) ankietowanych.

Wśród chłopców grupę największą tworzą respondenci, którzy oświadczyli, że bywali na imprezach, dyskotekach czy koncertach kilka razy w roku. To grupa aż 46,7% (14) chłopców. Drugą co do wielkości grupą byli ci uczniowie, którzy deklarowali, że nigdy nie byli na imprezie czy dyskotece. To aż 20% (6) badanych. Kilka razy w miesiącu bywało na imprezach 13,3% (4) ankietowanych, codziennie do dwóch godzin oraz powyżej czterech godzin czas na imprezach spędzało 6,7% (2) chłopców. 3,3% (1) ankietowanych kilka razy w tygodniu zadeklarowało uczestnictwo w imprezach i dyskotekach. Podobna grupa nastolatków odmówiła odpowiedzi na powyższe pytanie.

Imprezy, koncerty, dyskoteki Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

Deklaracje uczniów dotyczące spędzania czasu bez konkretnego zajęcia.

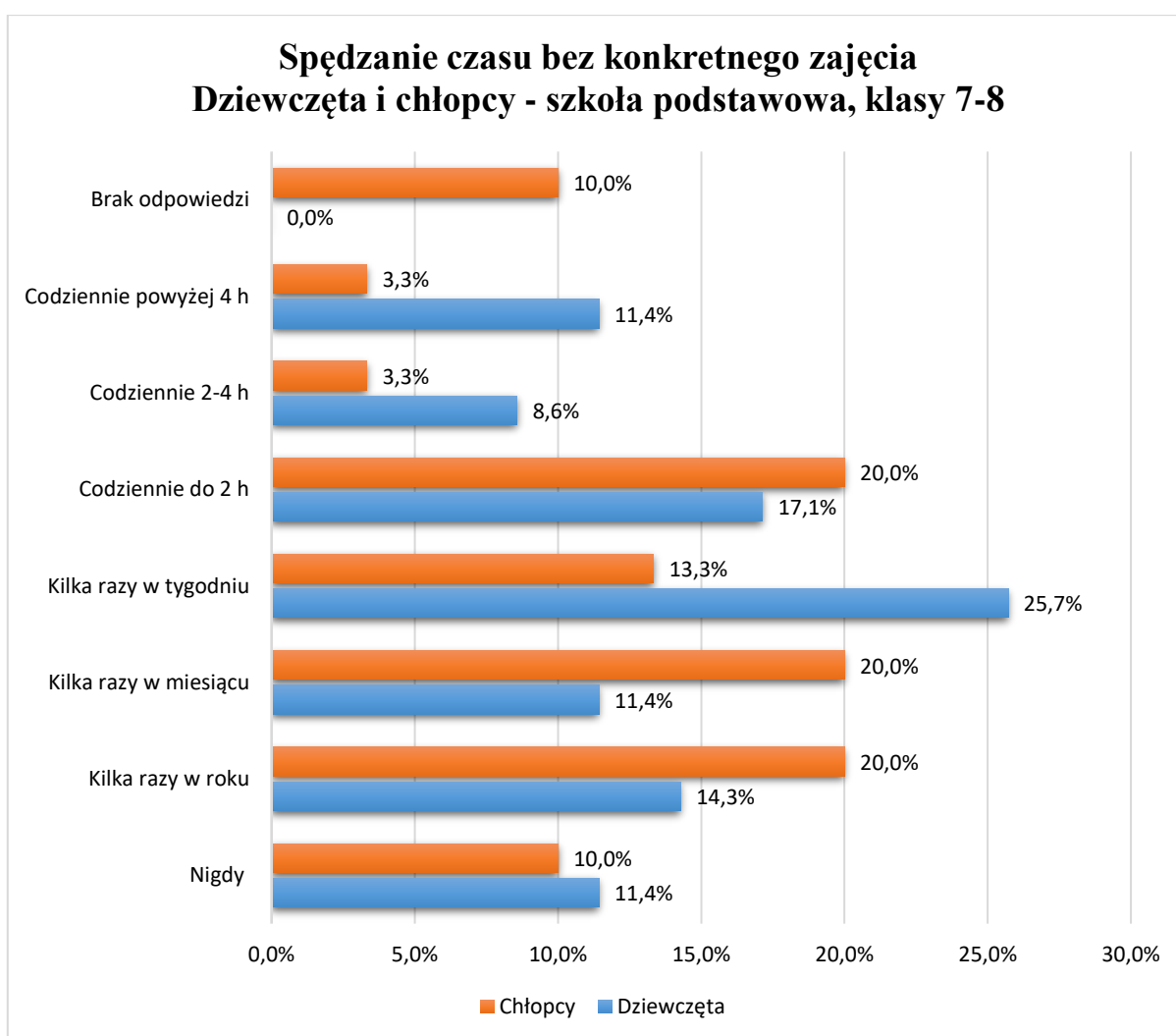
Pytanie: Ile czasu spędzasz bez konkretnego zajęcia?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	4	11,4%	3	10,0%
Kilka razy w roku	5	14,3%	6	20,0%
Kilka razy w miesiącu	4	11,4%	6	20,0%
Kilka razy w tygodniu	9	25,7%	4	13,3%
Codziennie do 2 h	6	17,1%	6	20,0%
Codziennie 2-4 h	3	8,6%	1	3,3%
Codziennie powyżej 4 h	4	11,4%	1	3,3%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	3	10,0%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

W grupie dziewcząt spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia zadeklarowało 11,4% (4 os.) ankietowanych, 14,3% (5) oświadczyło, że kilka razy w roku. Kilka razy w miesiącu bezczynność zadeklarowało 11,4% (4) dziewcząt, zaś kilka razy w tygodniu 25,7% (9) respondentek. Codziennie do dwóch godzin czas bez zajęć deklarowało 17,1% (6) nastolatek, od dwóch do czterech godzin - w czasie dłuższym zdecydowanie mniej, bo 8,6% (3) uczennic. Powyżej czterech godzin dziennie pozostawanie bez konkretnego zajęcia zadeklarowało 11,4% (4) dziewcząt.

Wśród chłopców sytuacja wygląda podobnie. Około 10% (3) uczniów deklarowało, że nigdy nie pozostaje bez żadnego zajęcia, kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu - 20% (6) badanych. Kilka razy w tygodniu czas bez zajęć spędzało 13,3% (4) chłopców, a codziennie do dwóch godzin - 20% (6) respondentów. Niewielu nastolatków zadeklarowało, że nudzą się każdego dnia od dwóch do czterech godzin i powyżej 4 godzin 3,3% (1) chłopców. Odpowiedzi na powyższe pytanie w ankiecie nie udzieliło 10% (3) badanych.

Deklaracje uczniów dotyczące czytania.

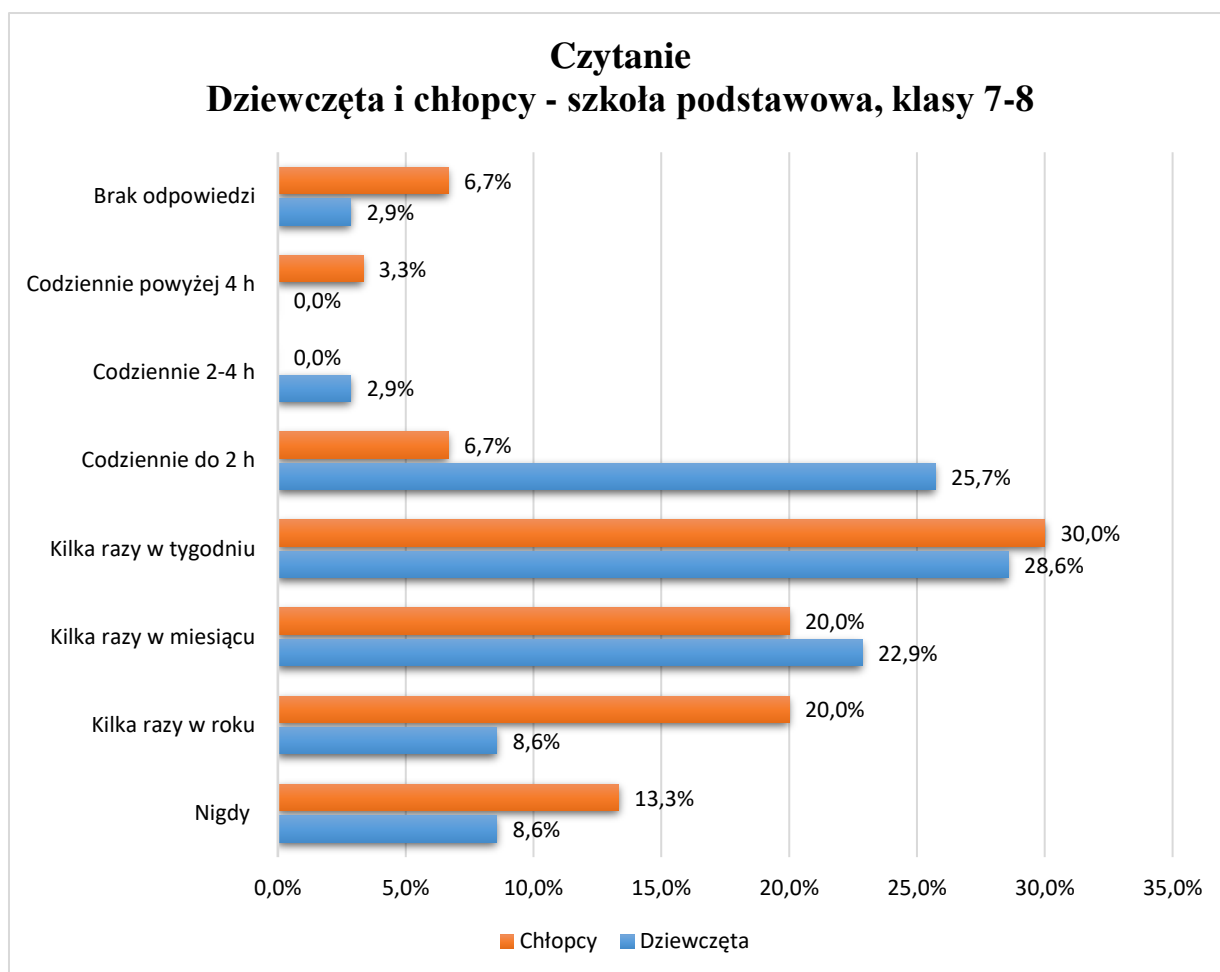
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na czytanie?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Czytanie				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	3	8,6%	4	13,3%
Kilka razy w roku	3	8,6%	6	20,0%
Kilka razy w miesiącu	8	22,9%	6	20,0%
Kilka razy w tygodniu	10	28,6%	9	30,0%
Codziennie do 2 h	9	25,7%	2	6,7%
Codziennie 2-4 h	1	2,9%	0	0,0%
Codziennie powyżej 4 h	0	0,0%	1	3,3%
Brak odpowiedzi	1	2,9%	2	6,7%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Wśród dziewcząt 8,6% (3 os.) deklarowało, że nigdy nie czytało, ta sama ilość nastolatek, że czytało kilka razy w roku. Kilka razy w miesiącu po książkę sięgało 22,9% (8) uczennic, a kilka razy w tygodniu najczęściej, bo 28,6% (10) respondentek. Codziennie do dwóch godzin czytanie deklarowało 25,7% (9) badanych. Każdego dnia od dwóch do czterech godzin czytanie zadeklarowało najmniej, bo tylko 2,9% (1) dziewcząt. Odpowiedzi na to pytanie ankietowe nie udzieliło 2,9% (1) osób.

W grupie chłopców aż 13,3% (4) oświadczyło, że nigdy nie czytało książek. Spora grupa, bo 20% (6) nastolatków oświadczyła, że to sporadycznie, kilka razy w roku. Taka sama grupa respondentów zadeklarowała, że czyta kilka razy w miesiącu. Najwięcej badanych zaznaczyło w ankiecie czytanie kilka razy w tygodniu, to aż 30% (9) chłopców. Zdecydowanie mniej robiło to codziennie do dwóch godzin, bo to 6,7% (2) badanych, a każdego dnia powyżej czterech godzin czytanie deklarowała najmniejsza grupa uczniów 3,3% (1). Dwóch uczniów nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie, to 6,7% (2) nastolatków.

Deklaracje uczniów dotyczące odrabiania lekcji.

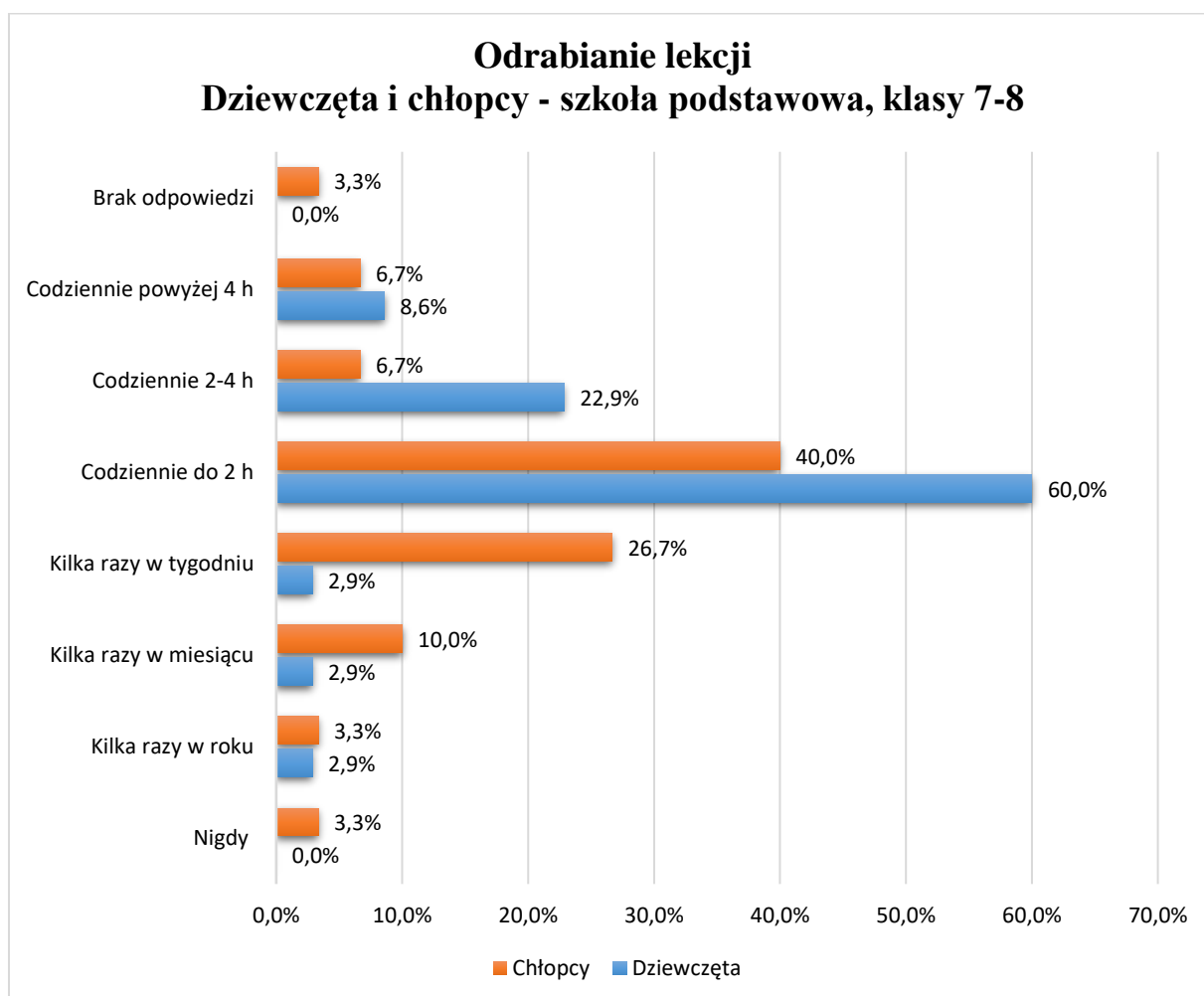
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na odrabianie lekcji?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Odrabianie lekcji				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	1	3,3%
Kilka razy w roku	1	2,9%	1	3,3%
Kilka razy w miesiącu	1	2,9%	3	10,0%
Kilka razy w tygodniu	1	2,9%	8	26,7%
Codziennie do 2 h	21	60,0%	12	40,0%
Codziennie 2-4 h	8	22,9%	2	6,7%
Codziennie powyżej 4 h	3	8,6%	2	6,7%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

W obu badanych grupach – zarówno dziewcząt jak i chłopców widać wyraźnie zdecydowanie systematyczne podejście no nauki, szczególnie do odrabiania lekcji. Najczęściej, według udzielonych odpowiedzi, robili to codziennie w czasie do dwóch godzin. U dziewcząt 60% (21 os.) badanych, u chłopców 40% (12). Znacząca część dziewcząt, bo 22,9% (8) odrabiała zadania dłużej, bo nawet do czterech godzin dziennie, natomiast powyżej czterech 8,6% (3) uczennic. Tyle samo dziewcząt 2,9% (1) zadeklarowało odrabianie lekcji niesystematycznie, bo kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu lub tygodniu.

Wśród chłopców codziennie od dwóch do czterech godzin i powyżej czterech godzin lekcje odrabiali według udzielonych odpowiedzi 6,7% (2) nastolatków. Sporo, bo 26,7% (8) uczniów deklarowało odrabianie lekcji kilka razy w tygodniu, a kilka razy w miesiącu 10% (3) uczniów. Taka sama grupa uczniów, bo 3,3% (1) odrabiała lekcje kilka razy w roku lub nigdy. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 3,3% (1) badanych.

Deklaracje uczniów dotyczące rozmów z rodzicami.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na rozmowę z rodzicami?

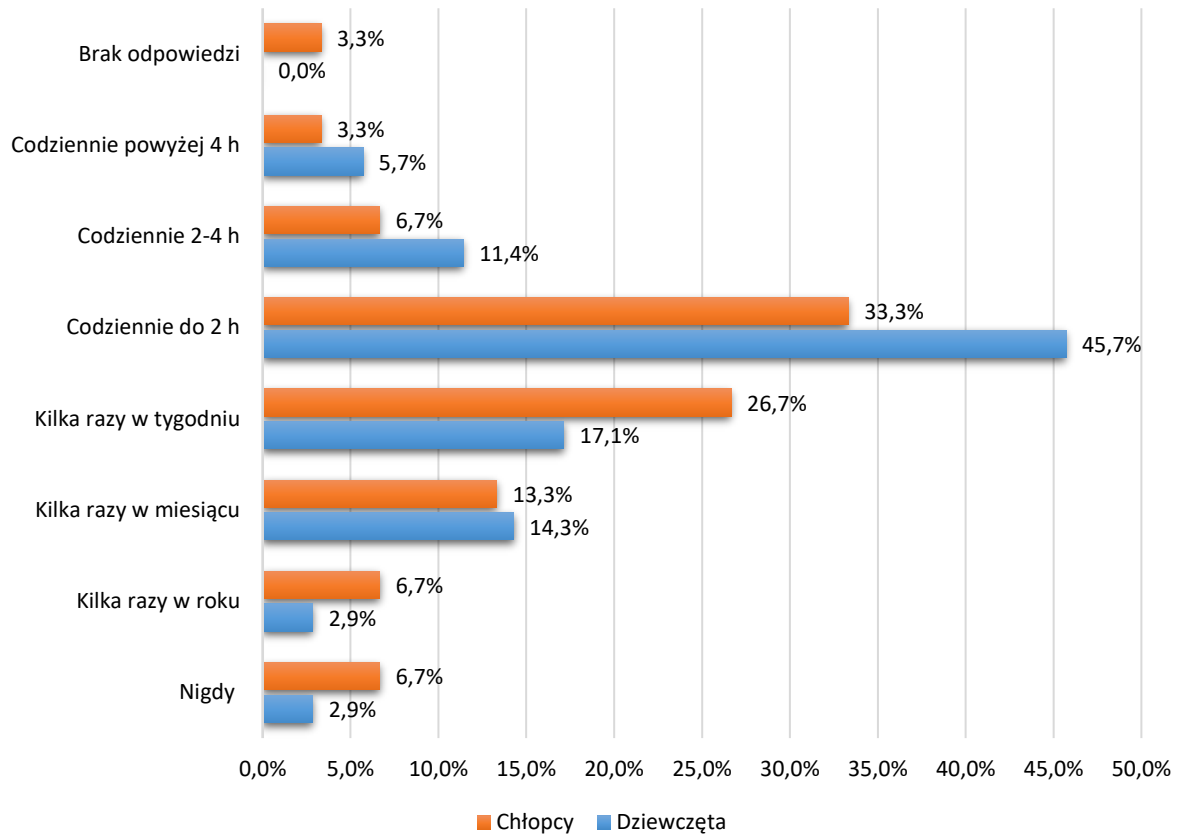
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Rozmowa z rodzicami				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	2,9%	2	6,7%
Kilka razy w roku	1	2,9%	2	6,7%
Kilka razy w miesiącu	5	14,3%	4	13,3%
Kilka razy w tygodniu	6	17,1%	8	26,7%
Codziennie do 2 h	16	45,7%	10	33,3%
Codziennie 2-4 h	4	11,4%	2	6,7%
Codziennie powyżej 4 h	2	5,7%	1	3,3%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	3,3%
Suma	35	100,0%	30	100,0%

Badana grupa dziewcząt 45,7% (16 os.), oświadczyła rozmawia z rodzicami codziennie w czasie do około dwóch godzin. 17,1% (6) uczennic oświadczyło, że rozmawia z rodzicami kilka razy w tygodniu, nieznacznie mniej – 14,3% (5) robiło to kilka razy w miesiącu. Codziennie od dwóch do czterech godzin rozmowę z rodzicami deklarowało 11,4% (4) nastolatek, a każdego dnia powyżej czterech godzin rozmawia z nimi 5,7% (2) badanych. Najmniejsza grupa dziewcząt, bo 2,9% (1) oświadczyła w ankiecie, że rozmawia z rodzicami naprawdę sporadycznie, kilka razy w roku lub wcale.

Największa grupa chłopców, podobnie jak dziewcząt deklarowała rozmowę z rodzicami codziennie w czasie do dwóch godzin - 33,3% (10). 26,7% (8) badanych rozmawiało z rodzicami kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu taką rozmowę zadeklarowało 13,3% (4) respondentów. Kilka razy w roku rozmawiało z rodzicami 6,7% (2) uczniów, taka sama grupa deklarowała, że nie robi tego nigdy. Również 6,7 % rozmawiało z rodzicami codziennie od dwóch do czterech godzin. Powyżej czterech godzin dziennie rozmowę z rodzicami zadeklarowało 3,3% (1) badanych. Taka też ilość chłopców odmówiła odpowiedzi na to pytanie.

Rozmowa z rodzicami Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

2.3. Szkoły ponadpodstawowe.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu spędzanego na uprawianiu sportu.

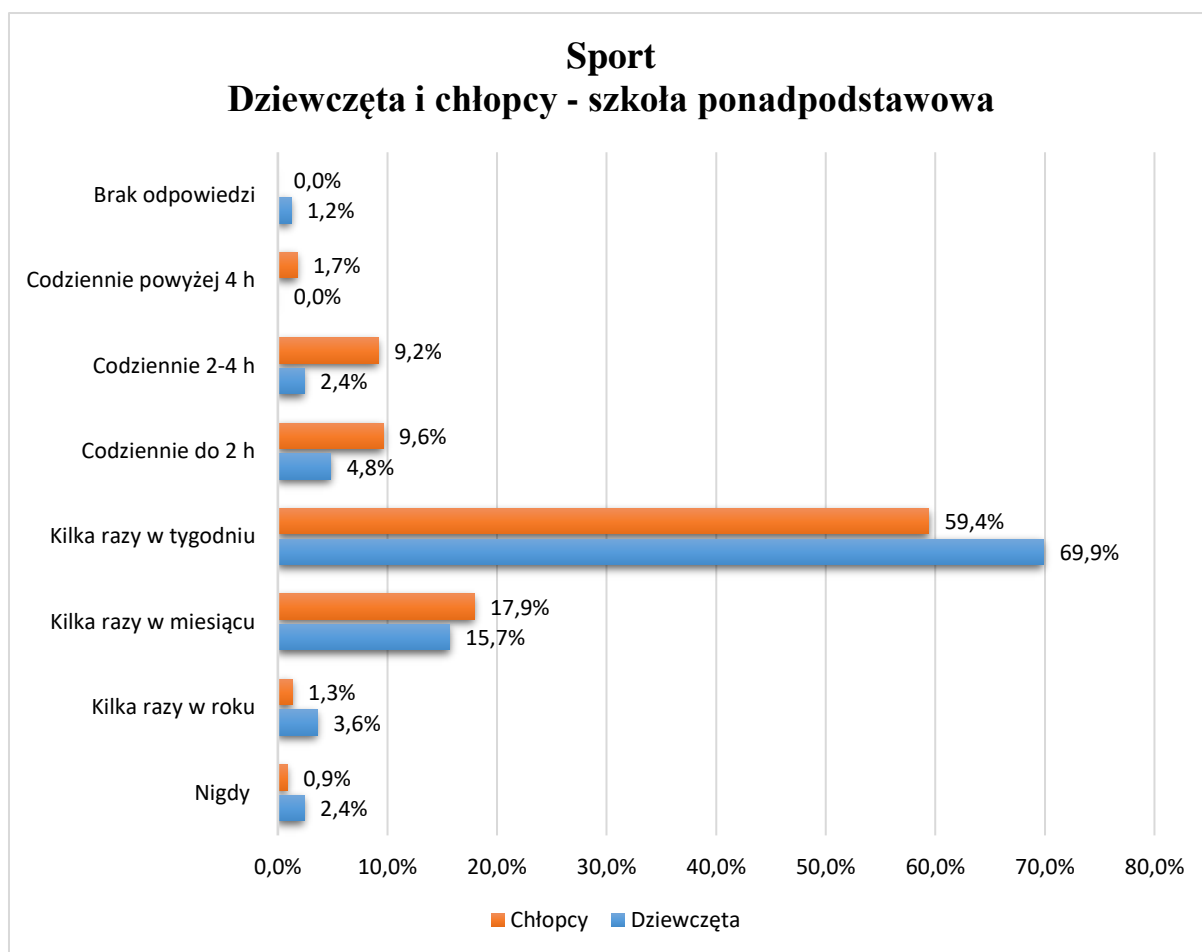
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na sport?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Sport				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	2	2,4%	2	0,9%
Kilka razy w roku	3	3,6%	3	1,3%
Kilka razy w miesiącu	13	15,7%	41	17,9%
Kilka razy w tygodniu	58	69,9%	136	59,4%
Codziennie do 2 h	4	4,8%	22	9,6%
Codziennie 2-4 h	2	2,4%	21	9,2%
Codziennie powyżej 4 h	0	0,0%	4	1,7%
Brak odpowiedzi	1	1,2%	0	0,0%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Wśród uczennic szkół ponadpodstawowych 2,4% (2 os.) zadeklarowało, że nigdy nie uprawiało sportu, 3,6% (3) respondentek odpowiedziało, że robiło to kilka razy w roku. Kilka razy w miesiącu sport uprawiało 15,7% (13) uczennic, 69,9% (58) uprawiało go kilka razy w tygodniu. Codzienne uprawianie sportu w wymiarze do 2h deklarowało 4,8% (4), w przedziale od 2-4h dziennie 2,4% (2). 1,2% (1) uczennic nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych niecałe 0,9% (2) nigdy nie uprawiało sportu, równie niewiele, bo 1,3% (3) robiło to według udzielonych w kwestionariuszu odpowiedzi, kilka razy w roku. Sport uprawiało kilka razy w miesiącu 17,9% (41) uczestników badania, większość respondentów -59,4% (136) robiło to kilka razy w tygodniu. Codzienne uprawianie do 2h deklarowało 9,6% (22) chłopców, do uprawiania w przedziale 2-4h – 9,2% (21), do uprawiania powyżej 4h dziennie- 1,7% (4).

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na hobby.

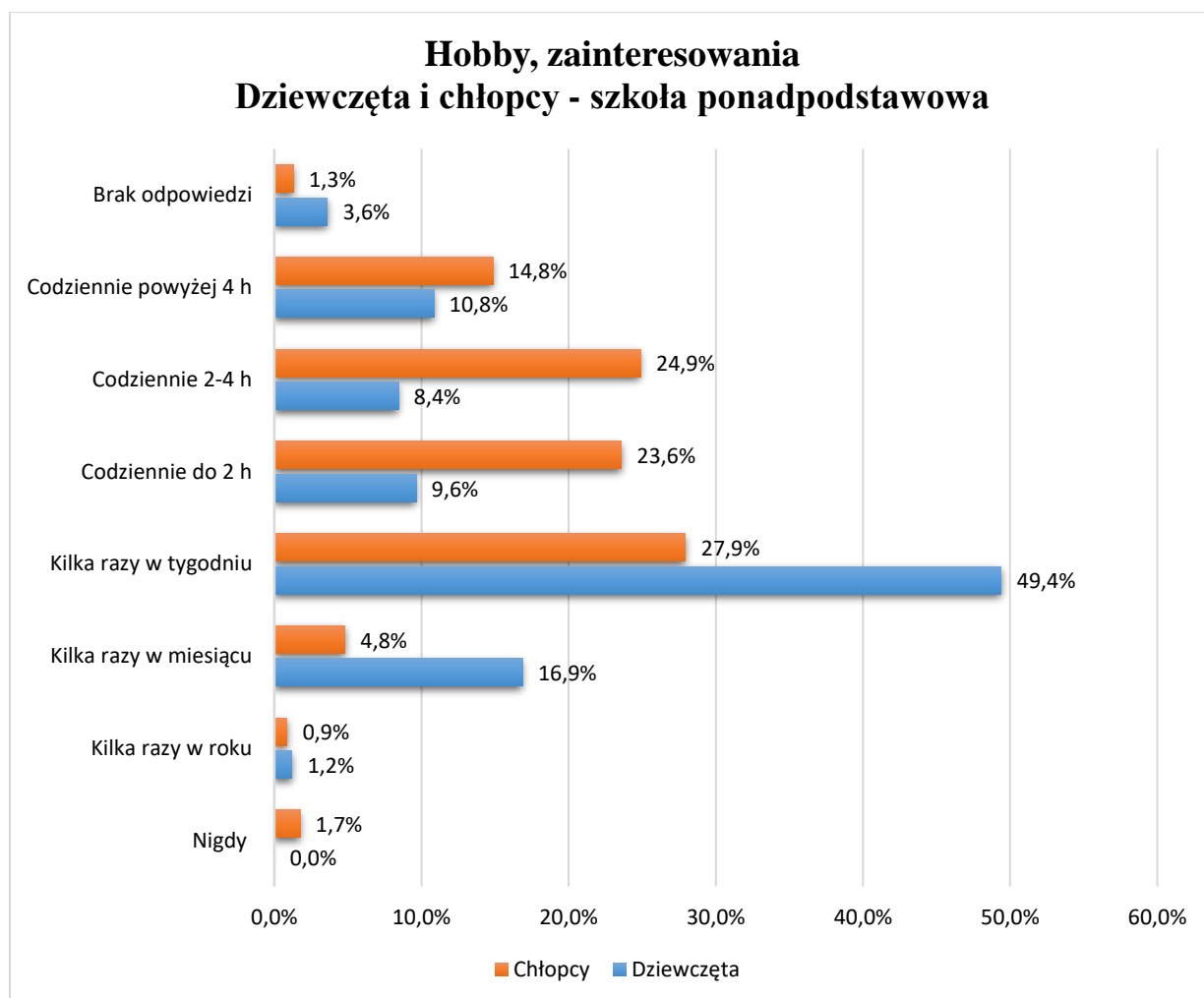
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na hobby?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Hobby, zainteresowania				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	4	1,7%
Kilka razy w roku	1	1,2%	2	0,9%
Kilka razy w miesiącu	14	16,9%	11	4,8%
Kilka razy w tygodniu	41	49,4%	64	27,9%
Codziennie do 2 h	8	9,6%	54	23,6%
Codziennie 2-4 h	7	8,4%	57	24,9%
Codziennie powyżej 4 h	9	10,8%	34	14,8%
Brak odpowiedzi	3	3,6%	3	1,3%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

W badanej grupie dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych tylko 1,2% (1 os.) zadeklarowało realizację swoich hobby lub pasji kilka razy w roku. Realizowanie ich kilka razy w miesiącu zadeklarowało 16,9% (14) uczennic, zaś większość z nich – bo 49,4% (41) - kilka razy w tygodniu. Codzienne realizowanie pasji i zainteresowań w wymiarze do 2h zadeklarowało 9,6% (8) badanych, w przedziale 2-4h dziennie – 8,4% (7), wymiar powyżej 4h dziennie – 10,8% (9). Odpowiedzi nie udzieliło 3,6% (3) dziewcząt.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych 1,7% (4) badanych nigdy nie realizuje swoich pasji i zainteresowań, kilka razy w roku deklaruje zaledwie 0,9% (2) badanych. Realizację pasji i zainteresowań kilka razy w miesiącu określiło 4,8% (11) chłopców, większość badanych – 27,9% (64) robiło to kilka razy w tygodniu. Codzienną realizację pasji i zainteresowań do 2h deklaruje 23,6% (54), w przedziale 2-4h robi 24,9% (57) badanych, powyżej 4h 14,8% (34). Odpowiedzi na zadane pytanie nie udzieliło 1,3% (3) respondentów.

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na oglądanie telewizji i filmów.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na oglądanie telewizji i filmów?

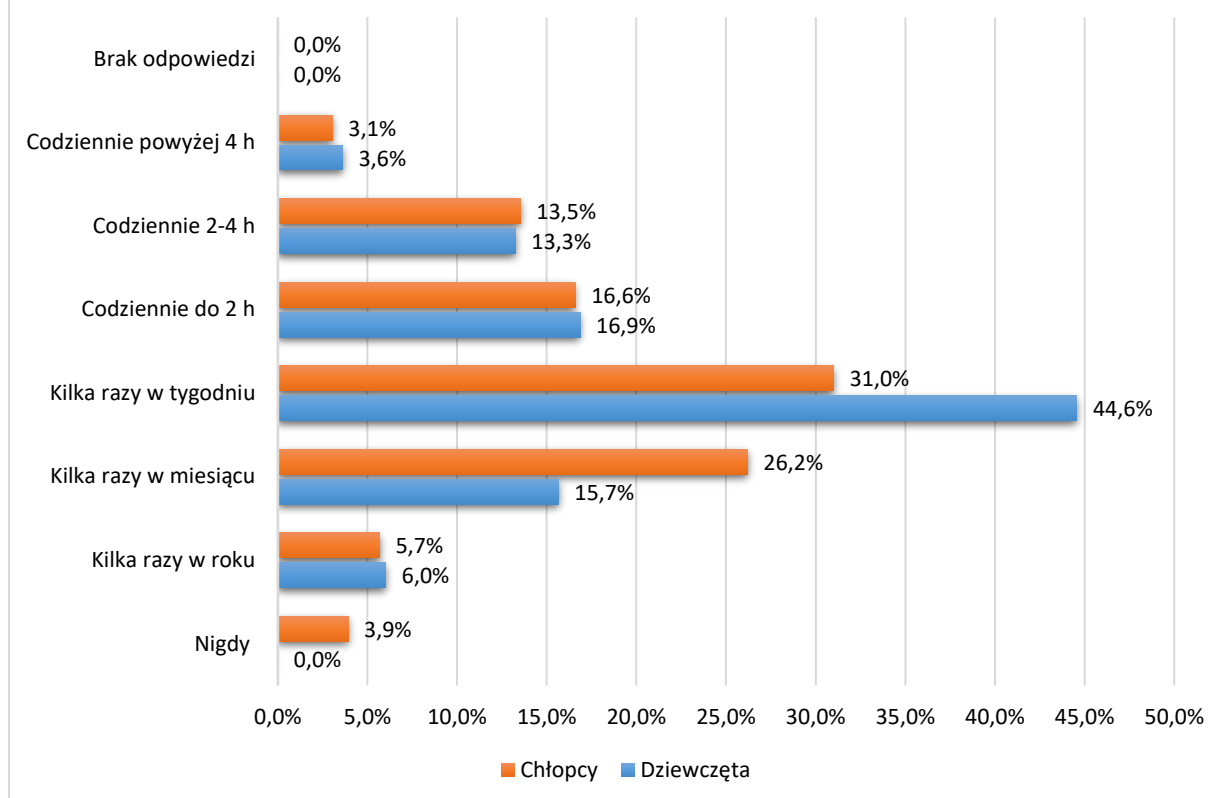
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Oglądanie telewizji / filmów				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	9	3,9%
Kilka razy w roku	5	6,0%	13	5,7%
Kilka razy w miesiącu	13	15,7%	60	26,2%
Kilka razy w tygodniu	37	44,6%	71	31,0%
Codziennie do 2 h	14	16,9%	38	16,6%
Codziennie 2-4 h	11	13,3%	31	13,5%
Codziennie powyżej 4 h	3	3,6%	7	3,1%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	0	0,0%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych według deklaracji telewizję/filmy kilka razy w roku oglądało 6% (5 os.) z nich, kilka razy w miesiącu deklarowało to 15,7% (13). Przeważająca grupa badanych, bo 44,6% (37), oglądała telewizję/filmy kilka razy w tygodniu. Codzienne oglądanie telewizji/filmów do 2h dotyczyło 16,9% (14) badanych, w przedziale 2-4 h dziennie 13,3% (11), zaś codziennie powyżej 4h robiło to tylko 3,6% (3) dziewcząt.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych telewizji/filmów nigdy nie oglądało 3,9% (9) badanych, 5,7% (13) robiło to kilka razy w roku. Deklarację oglądania kilka razy w miesiącu złożyło 26,2% (60) chłopców, a największa grupa respondentów robiła to kilka razy w tygodniu, i jest to 31% (71) z nich. Codzienne oglądanie telewizji/filmów do 2h deklarowało 16,6% (38) chłopców, w przedziale 2-4h – 13,5% (31), codziennie powyżej 4h tylko 3,1% (7).

Oglądanie telewizji / filmów Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące czasu poświęconego na słuchanie muzyki.

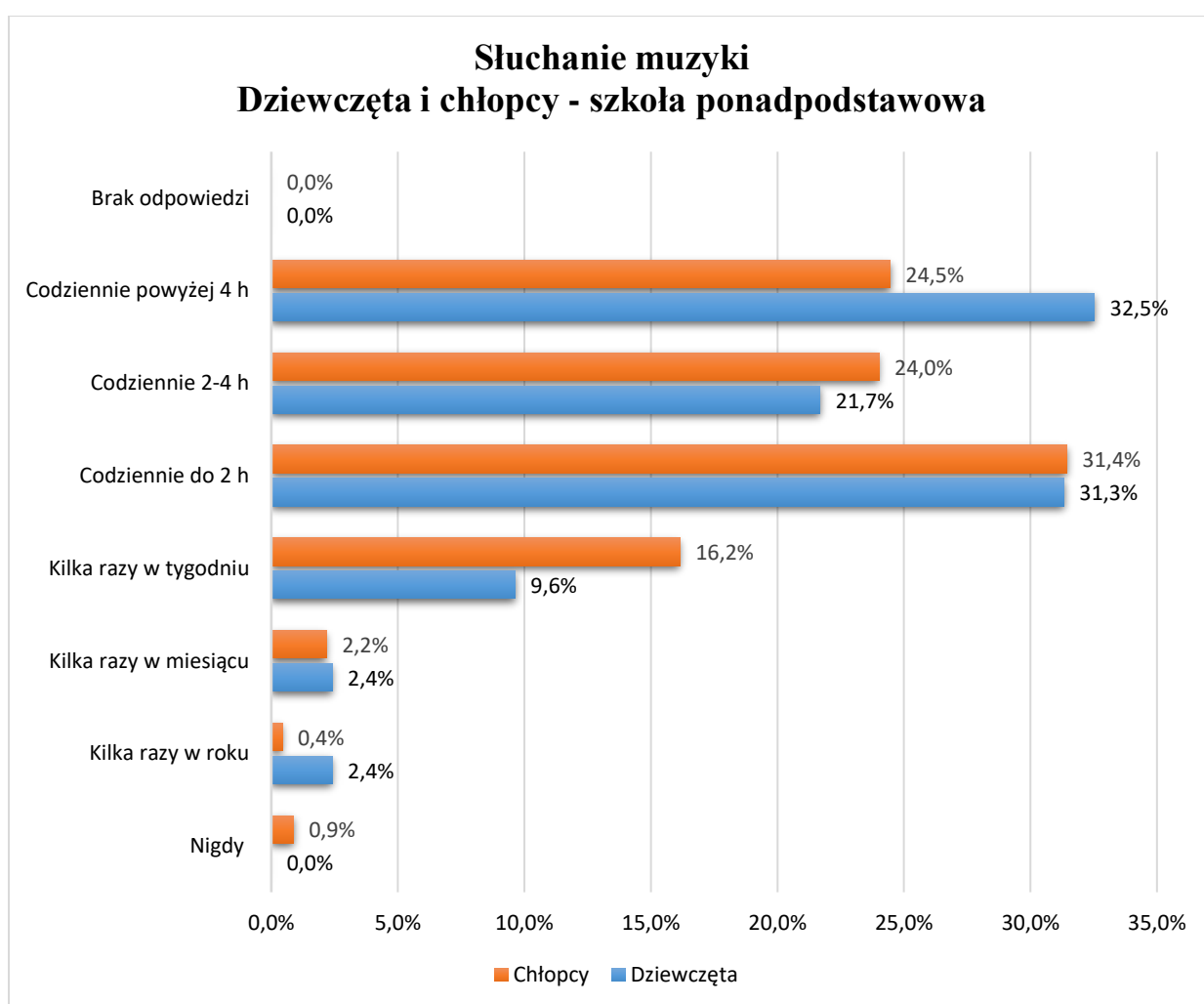
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na słuchanie muzyki?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Słuchanie muzyki				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	2	0,9%
Kilka razy w roku	2	2,4%	1	0,4%
Kilka razy w miesiącu	2	2,4%	5	2,2%
Kilka razy w tygodniu	8	9,6%	37	16,2%
Codziennie do 2 h	26	31,3%	72	31,4%
Codziennie 2-4 h	18	21,7%	55	24,0%
Codziennie powyżej 4 h	27	32,5%	56	24,5%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	0	0,0%
Suma	83	100,0%	228	99,6%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych według deklaracji muzyki słuchało kilka razy w roku 2,4% (2 os.) badanych, tyle samo robi to kilka razy w miesiącu. Słuchanie kilka razy w tygodniu dotyczyło 9,6% (8) badanych, zdecydowana większość dziewcząt robiła to codziennie – do 2h słuchało 31,3% (26), między 2-4h słuchało 21,7% (18), zaś powyżej 4h dziennie robiła to największa grupa badanych – 32,5% (27).

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych według deklaracji muzyki nigdy nie słuchało zaledwie 0,9% (2), a kilka razy w roku robiło to tylko 0,4% (1). Równie niewielki odsetek badanych - 2,2% (5) słuchał muzyki kilka razy w miesiącu. Słuchanie muzyki kilka razy w tygodniu deklarowało 16,2% (37) chłopców, zaś większość z nich robiło to codziennie: do 2h – 31,4% (72), między 2-4h – 24% (55), zaś powyżej 4h 24,5% (56).

Deklaracje uczniów dotyczące używania Internetu.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na korzystanie z Internetu?

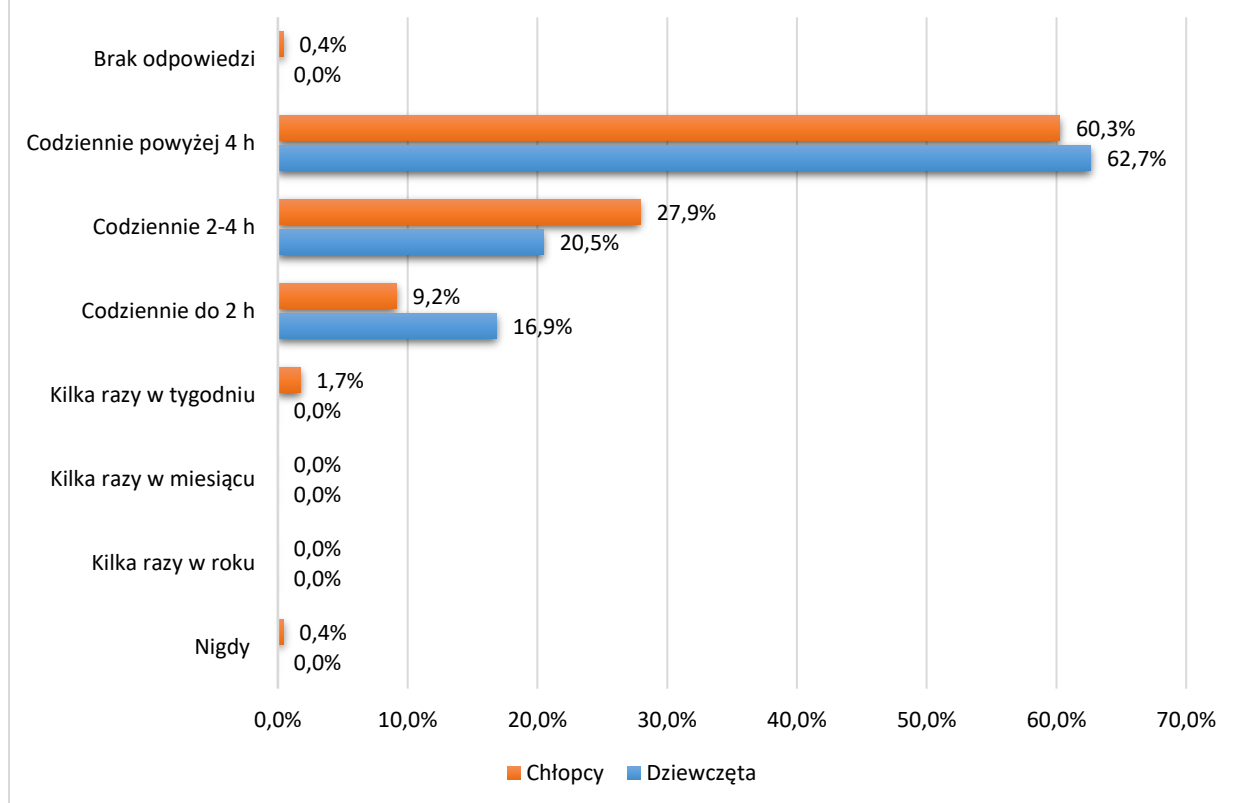
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Używanie Internetu				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	1	0,4%
Kilka razy w roku	0	0,0%	0	0,0%
Kilka razy w miesiącu	0	0,0%	0	0,0%
Kilka razy w tygodniu	0	0,0%	4	1,7%
Codziennie do 2 h	14	16,9%	21	9,2%
Codziennie 2-4 h	17	20,5%	64	27,9%
Codziennie powyżej 4 h	52	62,7%	138	60,3%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	0,4%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych według deklaracji Internet był używany codziennie w każdej z nich. 16,9% (14 os.) robiło to do 2h dziennie, między 2-4h dziennie robiło to 20,5% (17), a przeważająca część badanych – 62,7% (52) robiła to powyżej 4h dziennie.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych według deklaracji Internetu nigdy nie używało zaledwie 0,4% (1) badanych, użytkowanie go kilka razy w tygodniu deklarowało 1,7% (4) badanych. Zdecydowana większość chłopców używała Internetu codziennie, 9,2% (21) robiło to do 2h dziennie, w przedziale 2-4h mieściło się 27,9% (64) badanych, a największa grupa – 60,3% (138) używała go powyżej 4h dziennie. Brak odpowiedzi na to pytanie dotyczył 0,4% (1) respondentów.

Używanie Internetu Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące grania w gry komputerowe/ konsolowe.

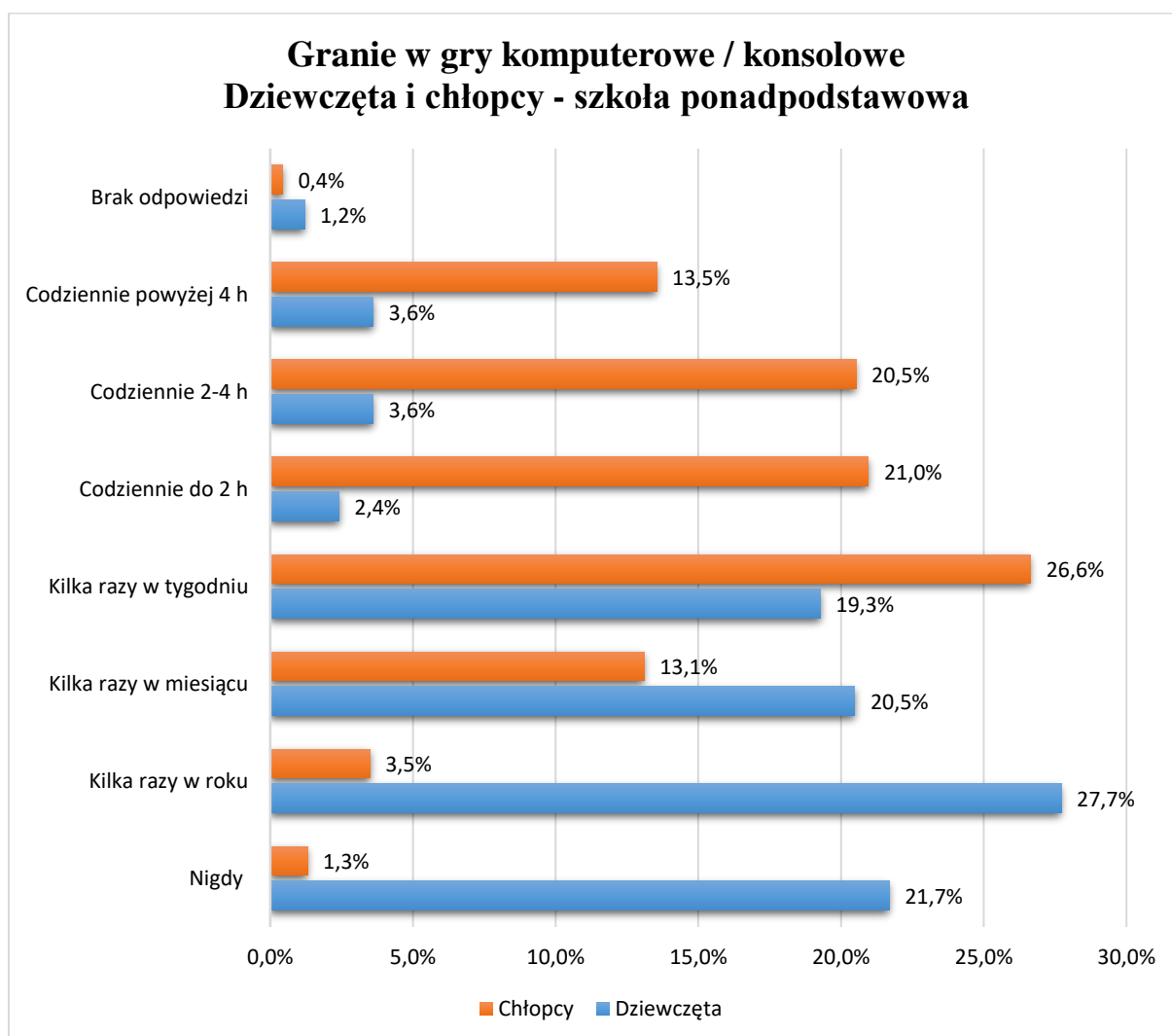
Pytanie: Ile czasu poświęcasz graniu w gry komputerowe/ konsolowe?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Granie w gry komputerowe / konsolowe				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	18	21,7%	3	1,3%
Kilka razy w roku	23	27,7%	8	3,5%
Kilka razy w miesiącu	17	20,5%	30	13,1%
Kilka razy w tygodniu	16	19,3%	61	26,6%
Codziennie do 2 h	2	2,4%	48	21,0%
Codziennie 2-4 h	3	3,6%	47	20,5%
Codziennie powyżej 4 h	3	3,6%	31	13,5%
Brak odpowiedzi	1	1,2%	1	0,4%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Według udzielonych odpowiedzi wśród uczniów ze szkół ponadpodstawowych 21,7% (18 os.) nigdy nie grało w gry, a najwięcej z badanej grupy, bo 27,7% (23) robiło to kilka razy w roku. Granie kilka razy w miesiącu deklarowało 20,5% (17) badanych, kilka razy w tygodniu deklarowało to 19,3% (16) dziewcząt. Codzienne granie do 2h deklarowało 2,4% (2), granie w przedziale 2-4h i powyżej 4h dziennie dotyczyło 3,6% (3) badanych. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 1,2% (1) uczennic.

Wśród uczniów ze szkół ponadpodstawowych tylko 1,3% (3) nigdy nie grało w gry, a zaledwie 3,5% (8) robiło to kilka razy w roku. Granie kilka razy na miesiącu deklarowało 13,1% (30) badanych. Największa grupa badanych tj. 26,6% (61) deklarowała granie kilka razy tygodniu. Codzienne granie do 2h dotyczyło 21% (48) respondentów, w przedziale 2-4h dziennie dotyczyło 20,5% (47), zaś powyżej 4h dziennie 13,5% (31) z nich. Odpowiedzi na zadane pytanie nie udzieliło 0,4% (1) badanych.

Deklaracje uczniów dotyczące korzystania z portali społecznościowych i komunikatorów.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów?

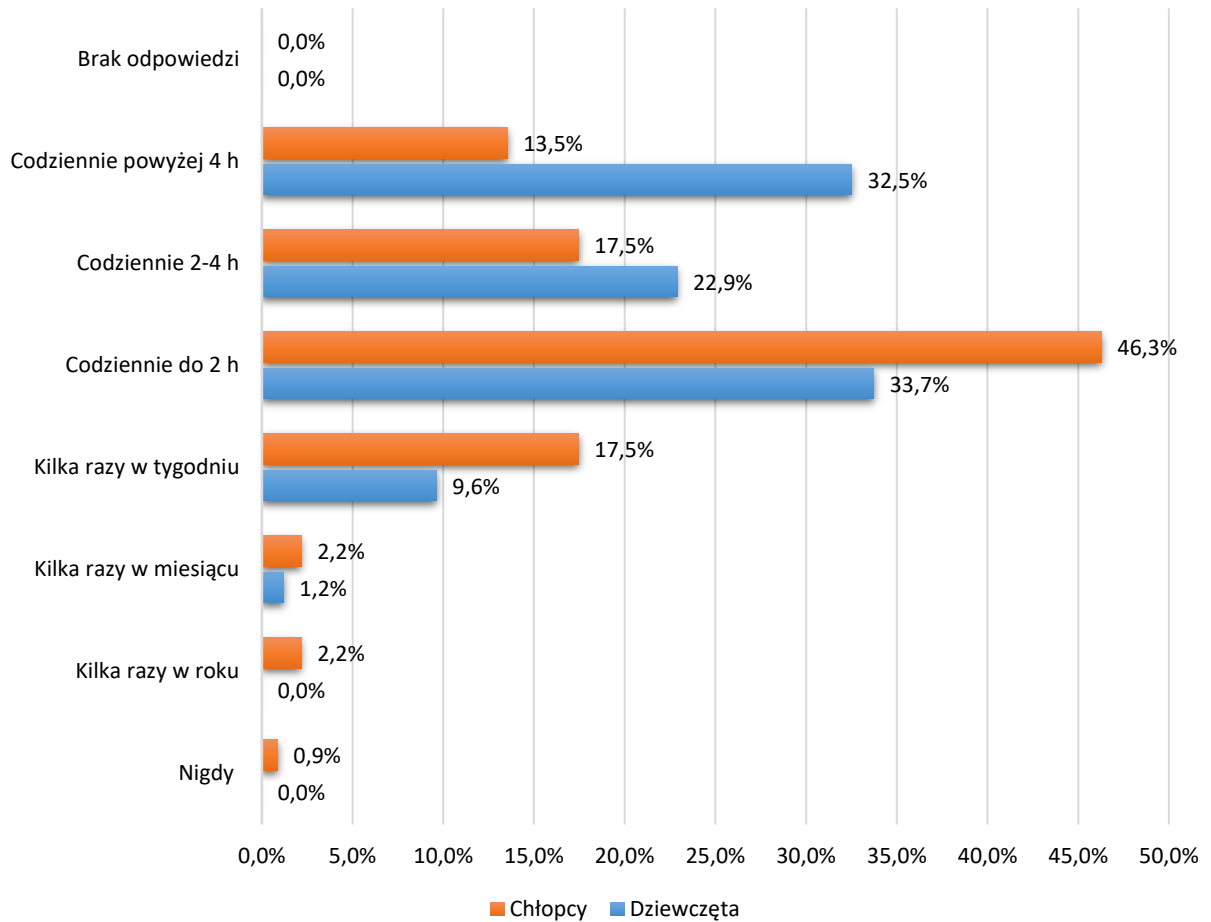
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	2	0,9%
Kilka razy w roku	0	0,0%	5	2,2%
Kilka razy w miesiącu	1	1,2%	5	2,2%
Kilka razy w tygodniu	8	9,6%	40	17,5%
Codziennie do 2 h	28	33,7%	106	46,3%
Codziennie 2-4 h	19	22,9%	40	17,5%
Codziennie powyżej 4 h	27	32,5%	31	13,5%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	0	0,0%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych 1,2% (1 os.) deklaroowało używanie portali społecznościowych i komunikatorów kilka razy w miesiącu. 9,6% (8) dziewcząt używało ich kilka razy w tygodniu. Zdecydowana większość z nich używała ich codziennie: najwięcej, bo 33,7% (28) robiło to do 2h dziennie, 22,9% (19) mieściło się w przedziale 2-4h, zaś 32,5% (27) powyżej 4h dziennie.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych tylko 0,9% (2) badanych nigdy nie korzystało z portali społecznościowych i komunikatorów, 2,2% (5) robiło to kilka razy raz w roku – tyle samo robiło to kilka razy w miesiącu. Korzystanie z portali i komunikatorów kilka razy w tygodniu deklaroowało 17,5% (40) badanych, zaś zdecydowanie największa grupa, bo 46,3% (106), robiło to codziennie do 2h. W przedziale 2-4h dziennie mieściło się 17,5% (40), zaś powyżej 4h 13,5% (31) badanych chłopców.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące spotykania się z przyjaciółmi i znajomymi.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz spotkaniom z przyjaciółmi i znajomymi?

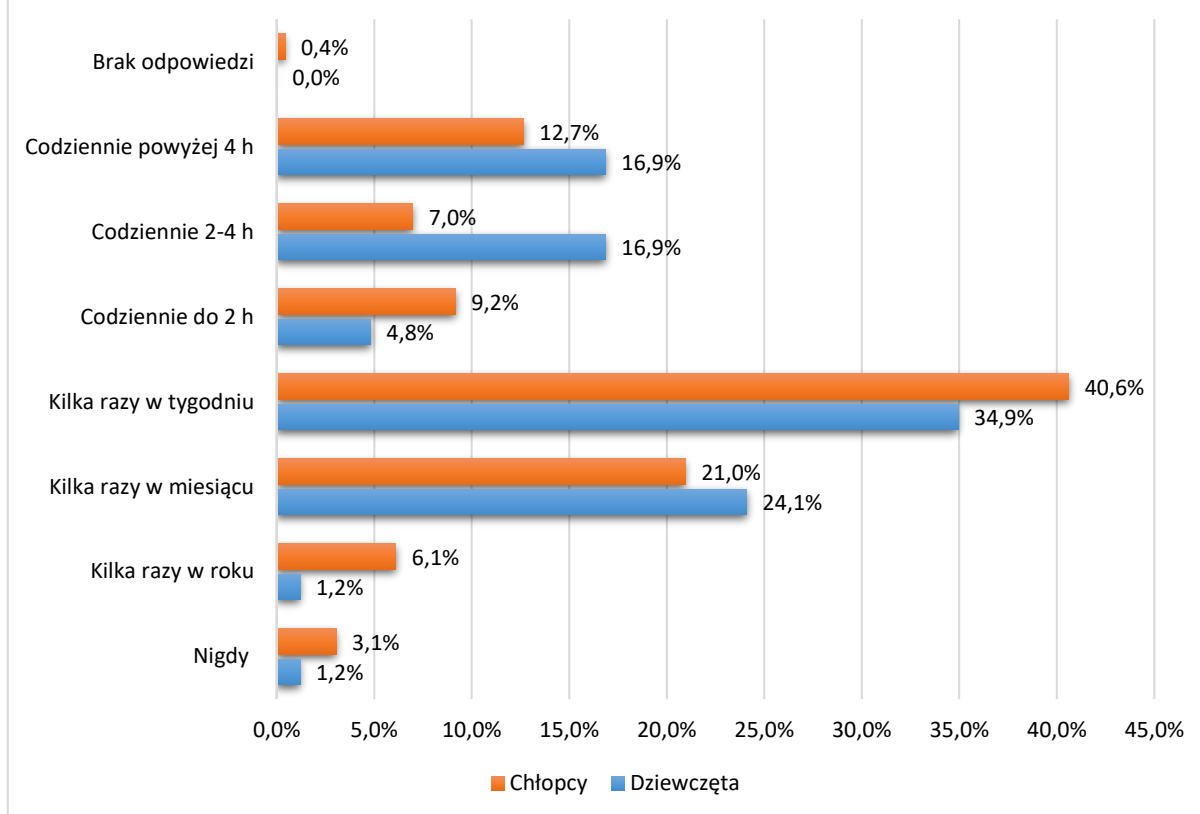
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	1	1,2%	7	3,1%
Kilka razy w roku	1	1,2%	14	6,1%
Kilka razy w miesiącu	20	24,1%	48	21,0%
Kilka razy w tygodniu	29	34,9%	93	40,6%
Codziennie do 2 h	4	4,8%	21	9,2%
Codziennie 2-4 h	14	16,9%	16	7,0%
Codziennie powyżej 4 h	14	16,9%	29	12,7%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	1	0,4%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

W grupie dziewcząt biorących udział w badaniu 1,2% (1 os.) zadeklarowało, że nigdy nie spotykało się z przyjaciółmi i znajomymi, tyle samo – 1,2% (1) robiło to kilka razy w roku. Spotkania kilka razy w miesiącu wybrało 24,1% (20) badanych, największa grupa – 34,9% (29) udzieliła odpowiedzi kilka razy w tygodniu. 4,8% (4) respondentek według deklaracji poświęcało czas na te aktywności codziennie do 2 godzin, 16,9% (14) – codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin, tyle samo – 16,9% (14) powyżej 4 godzin dziennie.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych według deklaracji nigdy nie spotykało się z przyjaciółmi i znajomymi 3,1% (7) badanych, kilka razy w roku robiło to 6,1% (14) z nich. Spotkania kilka razy w miesiącu zadeklarowało 21% (48) respondentów, zaś najwięcej – 40,6% (93) wybrało odpowiedź kilka razy w tygodniu. Odpowiedzi codziennie do 2 godzin udzieliło 9,2% (21) uczniów, codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin – 7% (16), a codziennie powyżej 4 godzin 12,7% (29) respondentów. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 0,4% (1) badanych.

Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące czasu spędzanego na imprezach, koncertach, dyskotekach.

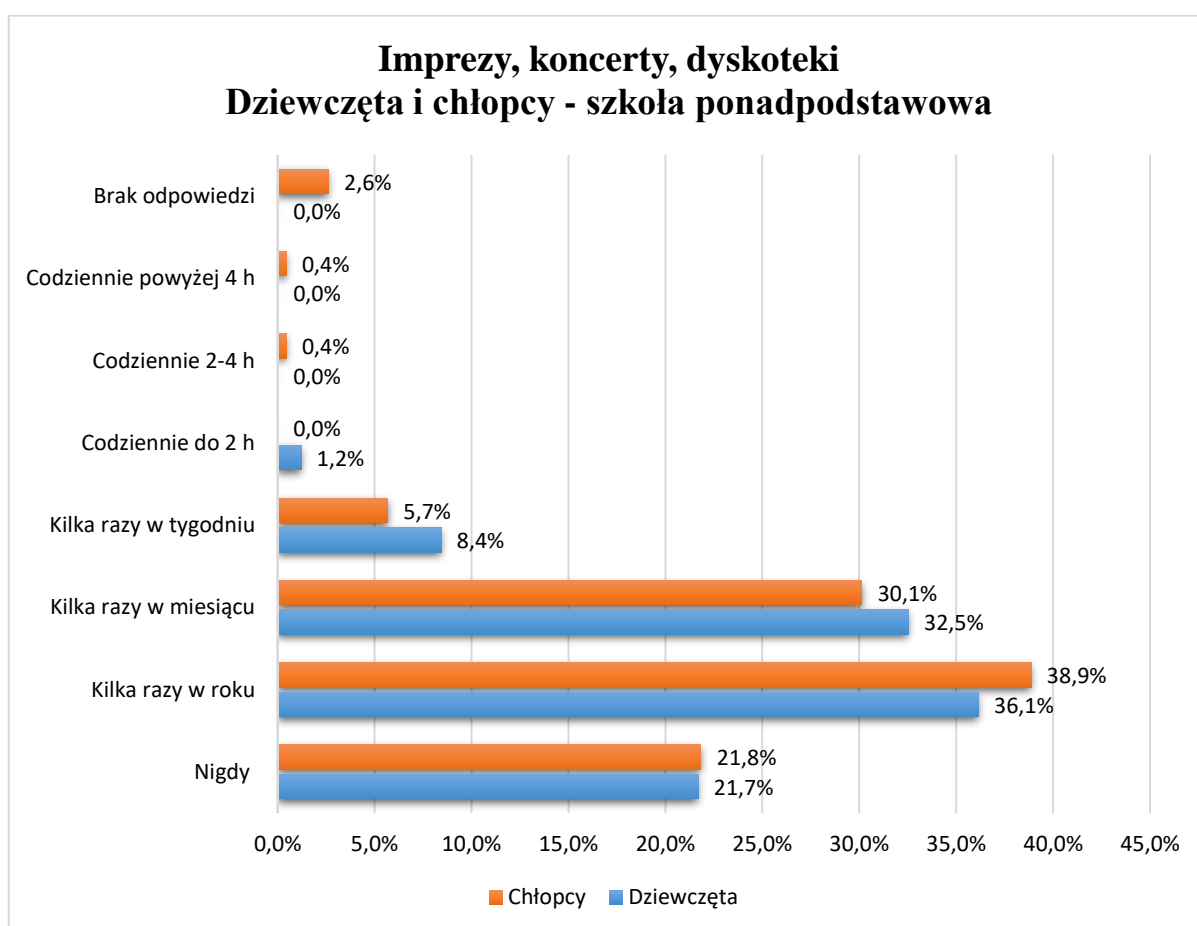
Pytanie: Ile czasu poświęcasz na imprezy, koncerty, dyskoteki?

Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Imprezy, koncerty, dyskoteki				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	18	21,7%	50	21,8%
Kilka razy w roku	30	36,1%	89	38,9%
Kilka razy w miesiącu	27	32,5%	69	30,1%
Kilka razy w tygodniu	7	8,4%	13	5,7%
Codziennie do 2 h	1	1,2%	0	0,0%
Codziennie 2-4 h	0	0,0%	1	0,4%
Codziennie powyżej 4h	0	0,0%	1	0,4%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	6	2,6%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych, aż 21,7% (18 os.) według deklaracji nigdy nie chodziło na imprezy, koncerty lub dyskoteki. Najwięcej – 36,1% (30) robiło to kilka razy w roku, zaś 32,5% (27) kilka razy w miesiącu. Takie wyjścia kilka razy w tygodniu zadeklarowało 8,4% (7) badanych, a codziennie do 2 godzin zaledwie 1,2% (1).

Według deklaracji uczniów w tym samym wieku, nigdy nie brało udziału w imprezach, koncertach i dyskotekach 21,8% (50) ankietowanych. Najwięcej chłopców, czyli 38,9% (89), udzieliło odpowiedzi kilka razy w roku, a 30,1% (69) kilka razy w miesiącu. Wyjścia na imprezy, koncerty lub dyskoteki kilka razy w tygodniu zadeklarowało 5,7% (13) badanych. Jedna osoba – 0,4% wybrała opcję codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin, również jedna osoba – 0,4% wybrała odpowiedź powyżej 4 godzin dziennie. Na powyższe pytanie odpowiedzi nie udzieliło 2,6% (6) respondentów.

Deklaracje uczniów dotyczące spędzania czasu bez konkretnego zajęcia.

Pytanie: Ile czasu spędzasz bez konkretnego zajęcia?

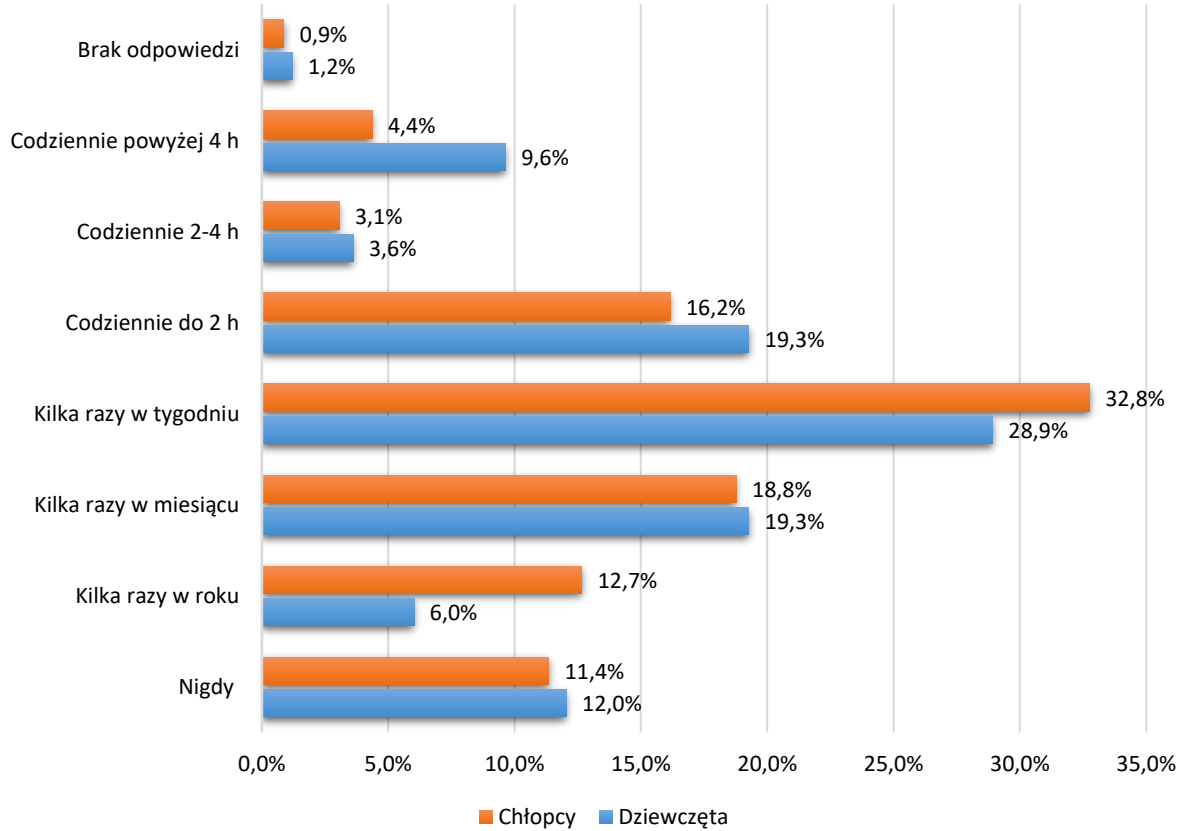
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	10	12,0%	26	11,4%
Kilka razy w roku	5	6,0%	29	12,7%
Kilka razy w miesiącu	16	19,3%	43	18,8%
Kilka razy w tygodniu	24	28,9%	75	32,8%
Codziennie do 2 h	16	19,3%	37	16,2%
Codziennie 2-4 h	3	3,6%	7	3,1%
Codziennie powyżej 4 h	8	9,6%	10	4,4%
Brak odpowiedzi	1	1,2%	2	0,9%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

W grupie dziewcząt najwięcej – 28,9% (24 os.) zadeklarowało, że spędza czas bez konkretnego zajęcia kilka razy w tygodniu. Opcję kilka razy w roku wybrało 6,0% (5), a kilka razy w miesiącu 19,3% (16). Według deklaracji czas bez konkretnego zajęcia codziennie do 2 godzin spędzało 19,3% (16) respondentek, codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin – 3,6% (3), natomiast powyżej 4 godzin dziennie – 9,6% (8) uczennic. Na powyższe pytanie 12,0% (10) odpowiedziało nigdy, a jedna osoba – 1,2% nie udzieliła odpowiedzi.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych 11,4% (26) zadeklarowało, że nigdy nie spędzało czasu bez konkretnego zajęcia, a 12,7% (29) wybrało odpowiedź kilka razy w roku. Według deklaracji 18,8% (43) badanych spędzało czas bez konkretnego zajęcia kilka razy w miesiącu, za to największa grupa badanych tj. 32,8% (75) kilka razy w tygodniu. Codziennie do 2h robiło to aż 16,2% (37) badanych, a 3,1% (7) codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin. 4,4% (10) respondentów wybrało odpowiedź powyżej 4 godzin dziennie. Na wspomniane pytanie 0,9% (2) badanych nie udzieliło odpowiedzi.

Spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące czytania.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na czytanie?

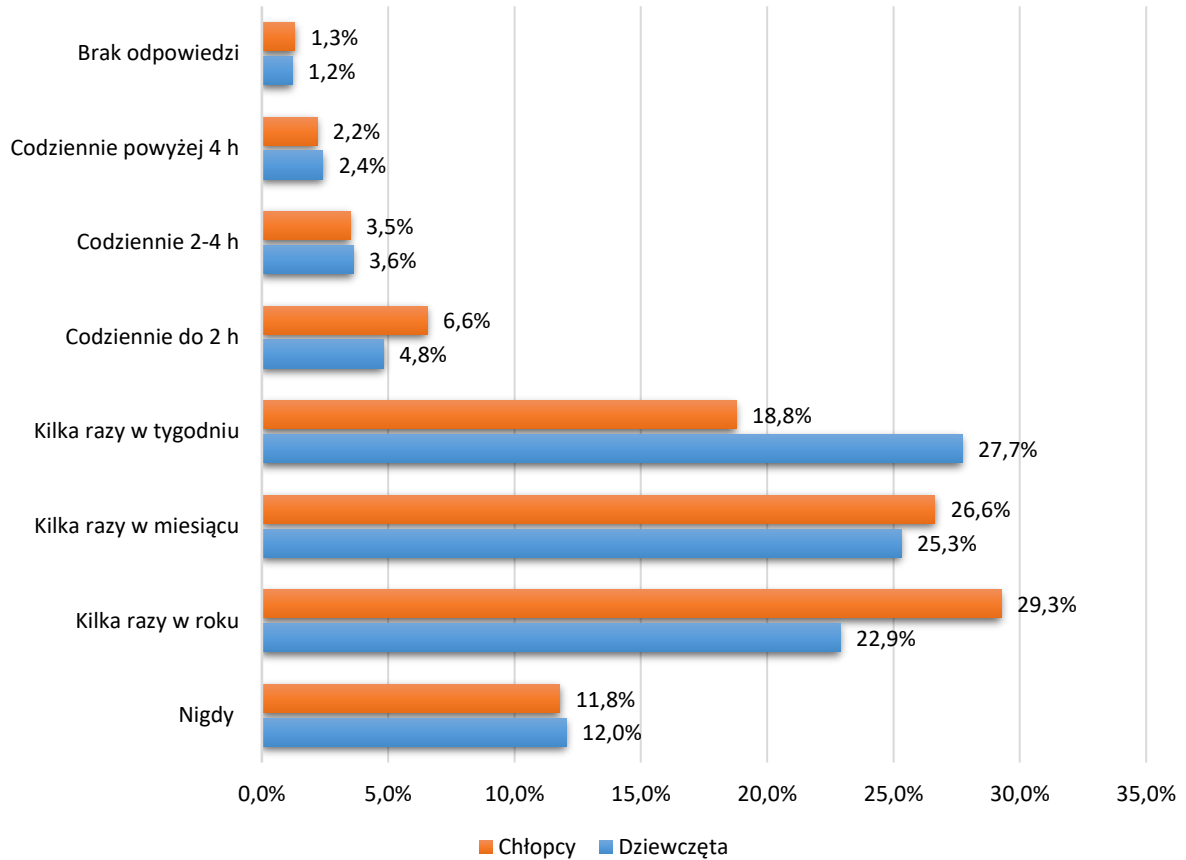
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Czytanie				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	10	12,0%	27	11,8%
Kilka razy w roku	19	22,9%	67	29,3%
Kilka razy w miesiącu	21	25,3%	61	26,6%
Kilka razy w tygodniu	23	27,7%	43	18,8%
Codziennie do 2 h	4	4,8%	15	6,6%
Codziennie 2-4 h	3	3,6%	8	3,5%
Codziennie powyżej 4 h	2	2,4%	5	2,2%
Brak odpowiedzi	1	1,2%	3	1,3%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Według deklaracji dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych nigdy nie czytało 12% (10 os.) respondentek, a 22,9% (19) robiło to kilka razy w roku. Odpowiedź kilka razy w miesiącu wybrało 25,3% (21) badanych, zaś największa część respondentek tj. 27,7% (23) zaznaczyła opcję kilka razy w tygodniu. Codzienne czytanie zadeklarowało: 4,8% (4) – do 2h dziennie, 3,6% (3) – w przedziale od 2 do 4 godzin dziennie i 2,4% (2) – powyżej 4 godzin dziennie. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 1,2% (1) badanych.

Według deklaracji chłopców ze szkół ponadpodstawowych nigdy nie czytało 11,8% (27) badanych, zaś największa grupa spośród nich tj. 29,3% (67) robiła to kilka razy w roku. Czytanie kilka razy w miesiącu zadeklarowało 26,6% (61) uczniów, a 18,8% (43) wybrało opcję kilka razy w tygodniu. Codzienne czytanie do 2h dotyczyło 6,6% (15) chłopców, codzienne czytanie w przedziale od 2 do 4 godzin wybrało 3,5% (8), zaś powyżej 4 godzin dziennie 2,2% (5) respondentów. 1,3% (3) uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Czytanie Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące odrabiania lekcji.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na odrabianie lekcji?

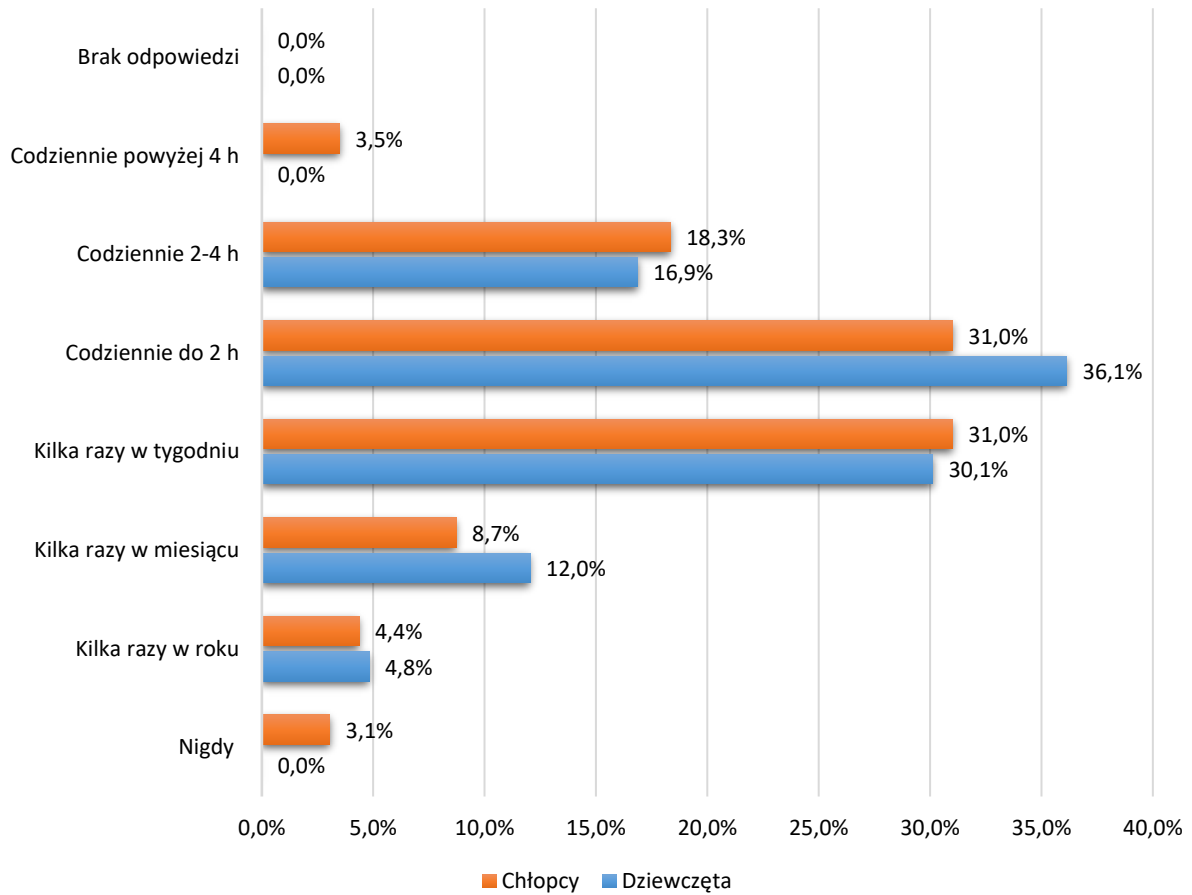
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Odrabianie lekcji				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	0	0,0%	7	3,1%
Kilka razy w roku	4	4,8%	10	4,4%
Kilka razy w miesiącu	10	12,0%	20	8,7%
Kilka razy w tygodniu	25	30,1%	71	31,0%
Codziennie do 2 h	30	36,1%	71	31,0%
Codziennie 2-4 h	14	16,9%	42	18,3%
Codziennie powyżej 4 h	0	0,0%	8	3,5%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	0	0,0%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

Spośród ankietowanych uczennic ze szkoły ponadpodstawowej, 4,8% (4 os.) zadeklarowało, że odrabiało lekcje kilka razy w roku. 12% (10) wybrało opcję kilka razy w miesiącu, zaś 30,1% (25) kilka razy w tygodniu. Największa grupa badanych – 36,1% (30) według deklaracji odrabiała lekcje codziennie do 2h. Opcję codziennie przedziale od 2 do 4 godzin wybrało 16,9% (14) respondentek.

Spośród chłopców w tym samym przedziale wiekowym, 3,1% (7) uczniów zadeklarowało, że nigdy nie odrabiała zadań domowych. 4,4% (10) wybrało opcję kilka razy w roku, zaś 8,7% (20) kilka razy w miesiącu. Najwięcej – 31,0% (71) ankietowanych zadeklarowało odrabianie zadań domowych kilka razy w tygodniu i codziennie do 2 godzin. Odpowiedź codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin wybrało 18,3% (42) chłopców, zaś powyżej 4 godzin 3,5% (8).

Odrabianie lekcji Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje uczniów dotyczące rozmów z rodzicami.

Pytanie: Ile czasu poświęcasz na rozmowę z rodzicami?

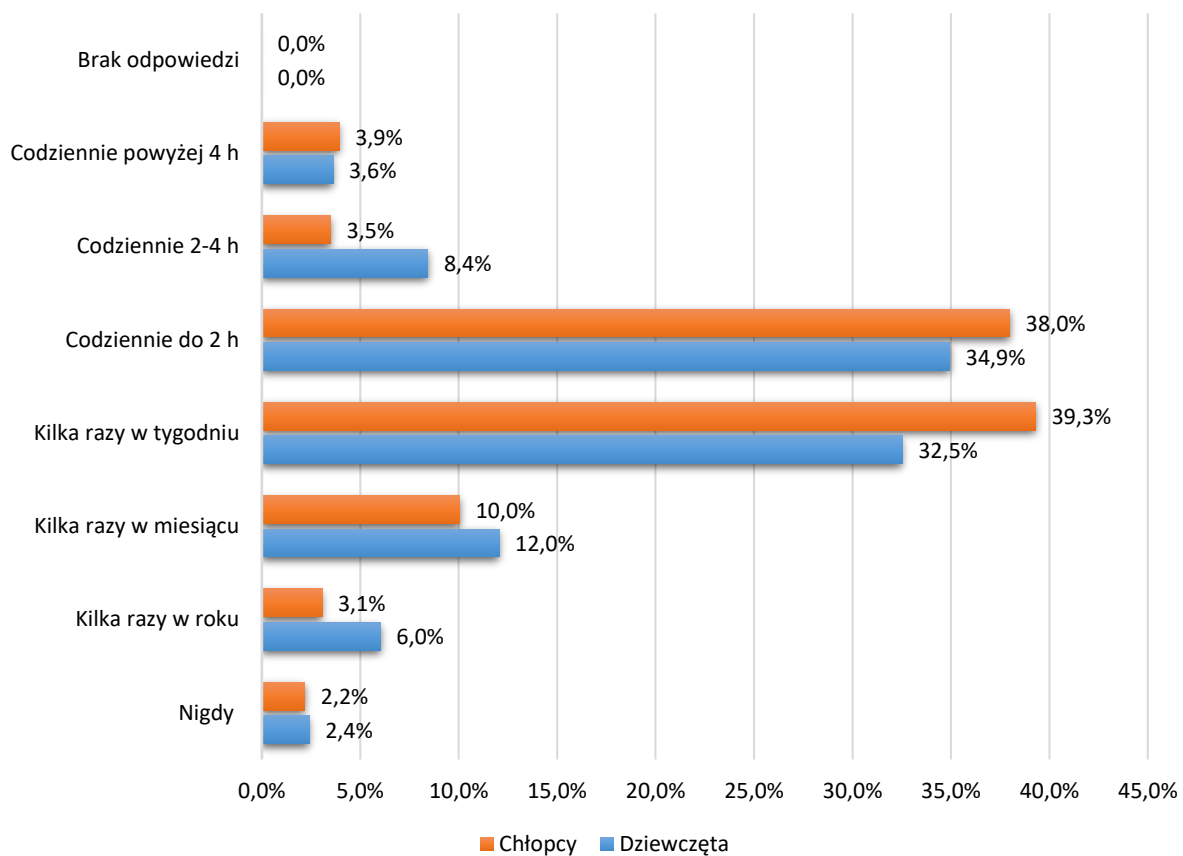
Możliwe odpowiedzi: nigdy, kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, kilka razy w tygodniu, codziennie: do 2 godzin, 2-4 godziny, powyżej 4 godzin.

Rozmowa z rodzicami				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
Kategoria	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Nigdy	2	2,4%	5	2,2%
Kilka razy w roku	5	6,0%	7	3,1%
Kilka razy w miesiącu	10	12,0%	23	10,0%
Kilka razy w tygodniu	27	32,5%	90	39,3%
Codziennie do 2 h	29	34,9%	87	38,0%
Codziennie 2-4 h	7	8,4%	8	3,5%
Codziennie powyżej 4 h	3	3,6%	9	3,9%
Brak odpowiedzi	0	0,0%	0	0,0%
Suma	83	100,0%	229	100,0%

W grupie uczennic szkół ponadpodstawowych 2,4% (2 os.) zadeklarowało, że nigdy nie rozmawiało z rodzicami, a 6,0% (5) robiło to kilka razy w roku. Takie rozmowy kilka razy w miesiącu prowadziło 12% (10) uczennic, zaś 32,5% (27) wybrało opcję kilka razy w tygodniu. Najwięcej spośród badanych zadeklarowało, że rozmawiało z rodzicami codziennie do 2 godzin – 34,9% (29), 8,4% (7) codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin, a tylko 3,6% (3) powyżej 4h dziennie.

W grupie chłopców najczęściej wybieraną odpowiedzią była odpowiedź kilka razy w tygodniu – udzieliło jej 39,3% (90) ankietowanych. 3,1% (7) badanych zadeklarowało, że rozmawiało z rodzicami kilka razy w roku, natomiast 10,0% (23) kilka razy w miesiącu. Opcję codziennie do 2 godzin wybrało 38,0% (87) badanych, codziennie w przedziale od 2 do 4 godzin 3,5% (8), a powyżej 4 godzin dziennie 3,9% (9). Według deklaracji 2,2% (5) respondentów nigdy nie rozmawiało z rodzicami.

Rozmowa z rodzicami Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Rozdział III: Postawy i opinie uczniów wobec używania substancji psychoaktywnych.

3.1. Szkoły podstawowe, klasy 4-6

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych.

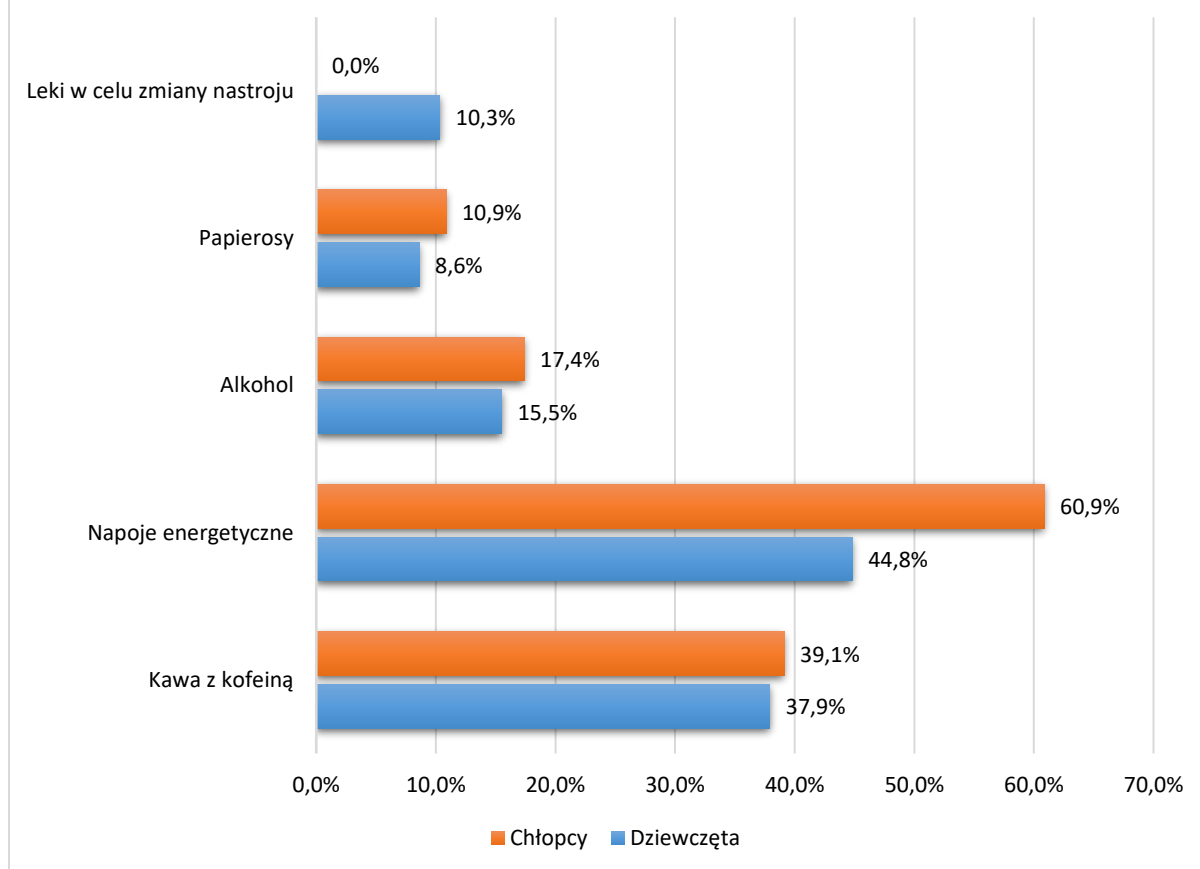
Respondenci, udzielając odpowiedzi na pytanie dotyczące rodzajów używanych przez nich substancji psychoaktywnych, mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj substancji.

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych				
Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6				
	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Kawa z kofeiną	22	37,9%	18	39,1%
Napoje energetyczne	26	44,8%	28	60,9%
Alkohol	9	15,5%	8	17,4%
Papierosy	5	8,6%	5	10,9%
Leki w celu zmiany nastroju	6	10,3%	0	0,0%

Wśród dziewcząt 37,9% (22 os.) zadeklarowało, że przynajmniej raz w życiu piło kawę. 44,8% (26) respondentek potwierdziło spożywanie napojów energetycznych. 15,5% (9) badanych zadeklarowało picie alkoholu, a 8,6% (5) paliło już papierosy. 10,3% (6) dziewcząt zadeklarowało stosowanie leków w celu zmiany nastroju.

Spośród uczniów szkół podstawowych 39,1% (18) stwierdziło, że piło kawę. Najwięcej, bo 60,9% (28) ankietowanych spożywało napoje energetyczne. Picie alkoholu potwierdziło 17,4% (8) chłopców, a palenie papierosów 10,9% (5). Żaden z ankietowanych chłopców nie stosował leków w celu zmiany nastroju.

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych Chłopcy i dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

Čzęstotliwość używania substancji psychoaktywnych.

Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6.

Uczennice zostały zapytane o to, jak często sięgają po poszczególne substancje psychoaktywne.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość

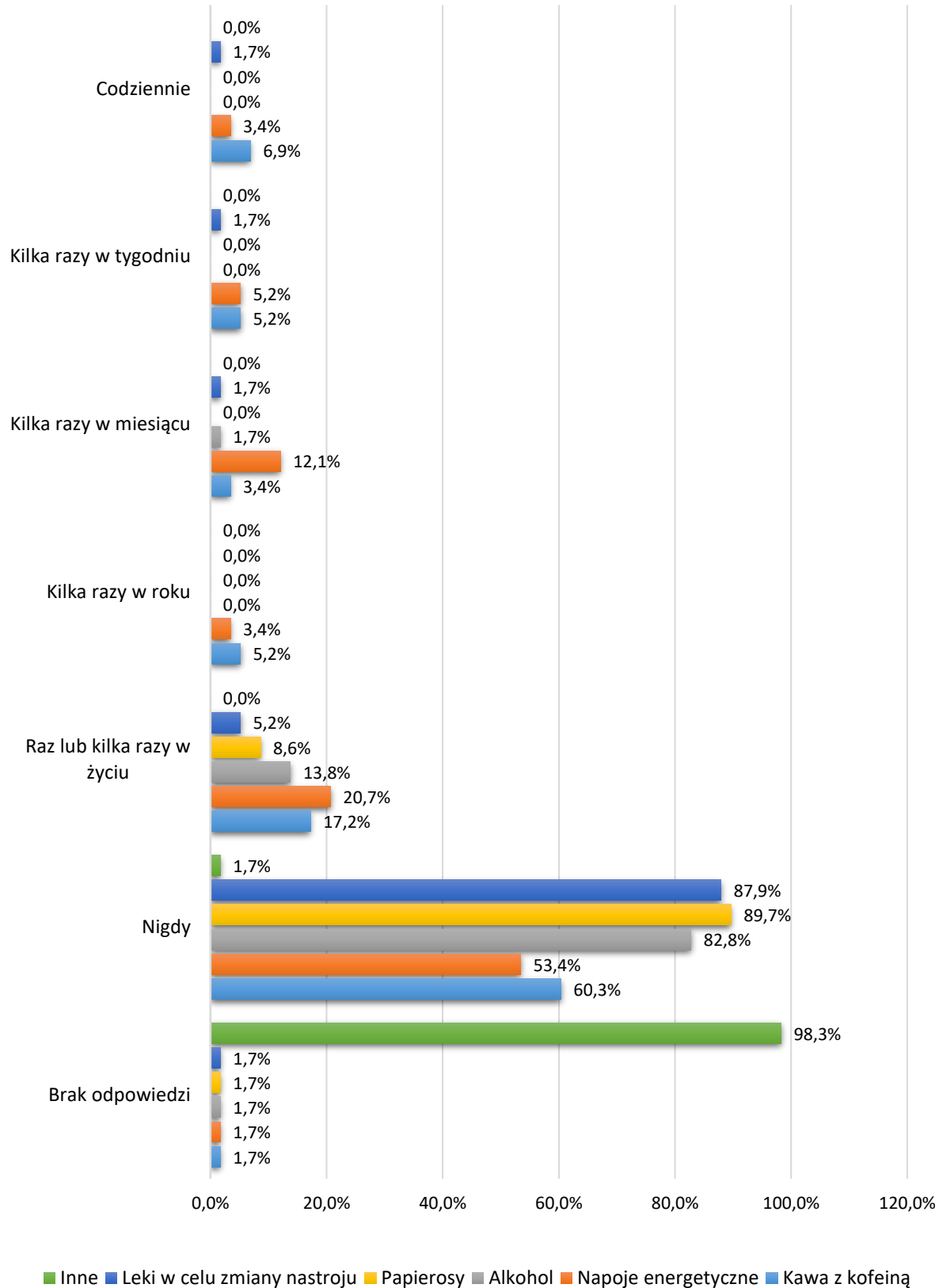
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

	Brak odpowiedzi		Nigdy		Raz lub kilka razy w życiu		Kilka razy w roku		Kilka razy w miesiącu		Kilka razy w tygodniu		Codziennie	
	1	1,7%	35	60,3%	10	17,2%	3	5,2%	2	3,4%	3	5,2%	4	6,9%
Kawa z kofeiną	1	1,7%	35	60,3%	10	17,2%	3	5,2%	2	3,4%	3	5,2%	4	6,9%
Napoje energetyczne	1	1,7%	31	53,4%	12	20,7%	2	3,4%	7	12,1%	3	5,2%	2	3,4%
Alkohol	1	1,7%	48	82,8%	8	13,8%	0	0,0%	1	1,7%	0	0,0%	0	0,0%
Papierosy	1	1,7%	52	89,7%	5	8,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Leki w celu zmiany nastroju	1	1,7%	51	87,9%	3	5,2%	0	0,0%	1	1,7%	1	1,7%	1	1,7%
Inne	57	98,8%	1	1,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

W grupie badanych dziewcząt wyniki prezentują się następująco:

- Codzienne spożywanie kawy zadeklarowało 6,9% (4 os.) dziewcząt ze szkół podstawowych. 5,2% (3) uczennic spożywało kawę kilka razy w tygodniu, a 3,4% (2) kilka razy w miesiącu. Picie kawy kilka razy w roku zadeklarowało 5,2% (3) dziewcząt, a raz lub kilka razy w życiu – 17,2% (10). Najwięcej badanych udzieliło odpowiedzi nigdy – 60,3% (35). Brak odpowiedzi dotyczył 1,7% (1) ankietowanych.
- Codzienne spożywanie napojów energetycznych zadeklarowało 3,4% (2) dziewcząt, sięganie po nią kilka razy w tygodniu 5,2% (3), a kilka razy w miesiącu 12,1% (7). Picie napojów energetycznych kilka razy w roku zadeklarowało 3,4% (2) uczennic. Spożywanie raz lub kilka razy w życiu dotyczyło 20,7% (12) ankietowanych. Napojów energetycznych nigdy nie spożywało 53,4% (31) dziewcząt. Jedna osoba – 1,7% - nie odpowiedziała na powyższe pytanie.
- Wśród respondentek jedna osoba – 1,7% zadeklarowała sięganie po alkohol kilka razy w miesiącu. Odpowiedź raz lub kilka razy w życiu wybrało 13,8% (8) uczennic, a najczęściej – 89,7% (52) według deklaracji nigdy nie piło alkoholu. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliła jedna osoba – 1,7%.
- Według deklaracji żadna z dziewcząt nie paliła papierosów codziennie, kilka razy w tygodniu, kilka razy w miesiącu ani kilka razy w roku. 8,6% (5) uczennic udzieliło odpowiedzi raz lub kilka razy w życiu. 89,7% (52) dziewcząt wybrało opcję nigdy, a żadnej odpowiedzi nie udzieliło 1,7% (1) respondentek.
- Codzienne spożywanie leków w celu zmiany nastroju zadeklarowało 1,7% (1) badanych, kilkurazowe w ciągu tygodnia 1,7% (1), z kolei kilkurazowe w miesiącu również 1,7% (1). Spośród respondentek nikt nie udzielił odpowiedzi kilka razy w roku, a 5,2% (3) wybrało opcję – raz lub kilka razy w życiu. 87,9% (51) osób udzieliło odpowiedzi – nigdy. Żadnej opcji nie wybrało 1,7% (1) osób.
- Wśród respondentek 1,7% (1) zadeklarowało, że nigdy nie spożywało innych substancji psychoaktywnych. Nikt nie zdecydował się na wybór pozostałych odpowiedzi, a 98,8% (57) uczennic nie odpowiedziało na to pytanie.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

**Częstotliwość używania substancji psychoaktywnych.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

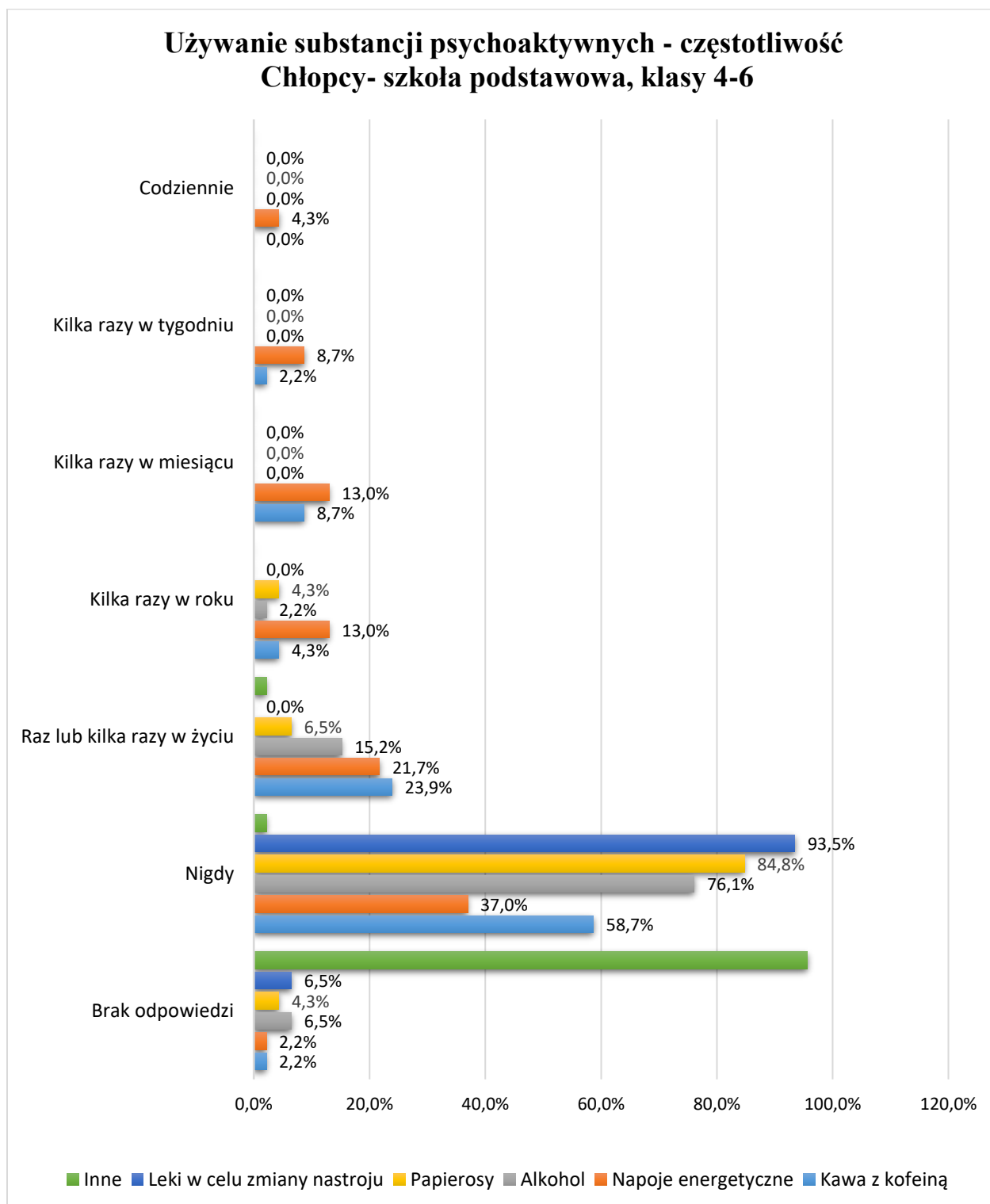
Uczniowie zostali zapytani o to, jak często sięgają po poszczególne substancje psychoaktywne.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość														
Chłopcy- szkoła podstawowa, klasy 4-6														
	Brak odpowiedzi		Nigdy		Raz lub kilka razy w życiu		Kilka razy w roku		Kilka razy w miesiącu		Kilka razy w tygodniu		Codziennie	
Kawa z kofeiną	1	2,2%	27	58,7%	11	23,9%	2	4,3%	4	8,7%	1	2,2%	0	0,0%
Napoje energetyczne	1	2,2%	17	37,0%	10	21,7%	6	13,0%	6	13,0%	4	8,7%	2	4,3%
Alkohol	3	6,5%	35	76,1%	7	15,2%	1	2,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Papierosy	2	4,3%	39	84,8%	3	6,5%	2	4,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Leki w celu zmiany nastroju	3	6,5%	43	93,5%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Inne	44	95,7%	1	2,2%	1	2,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

W przypadku chłopców w szkole podstawowej, w klasach 4-6, według deklaracji wyniki przedstawiają się następująco:

- Kawy nigdy nie piło 58,7% (27 os.) ankietowanych. Raz lub kilka razy w życiu spożywało ją 23,9% (11) badanych, kilka razy w roku 4,3% (2), a kilka razy w miesiącu 8,7% (4). 2,2% (1) chłopców zadeklarowało picie kawy kilka razy w tygodniu, z kolei codzienne spożycie nie dotyczyło żadnego z badanych. Odpowiedzi nie udzieliło 2,2% (1) ankietowanych osób.
- Napojów energetycznych nigdy nie piło 37% (17) chłopców. Raz lub kilka razy w życiu spróbowało ich 21,7% (10), kilka razy w roku 13% (6), a kilka razy w miesiącu napoje energetyczne piło 13% (6) chłopców. 8,7% (4) uczniów zadeklarowało, że spożywało te napoje kilka razy w tygodniu, zaś codzienne spożycie dotyczyło 4,3% (2) ankietowanych. Odpowiedzi nie udzieliła jedna osoba – 2,2%.
- Jeśli chodzi o alkohol to nigdy nie spożywało go 76,1% (35) badanych. 15,2% (7) uczniów próbowało go raz lub kilka razy w życiu. 2,2% (1) zadeklarowało picie alkoholu kilka razy w roku. Nikt nie zdecydował się na wybór pozostałych odpowiedzi, a żadnej opcji nie wybrało 6,5% (3) respondentów.
- 84,8% (39) przebadanych uczniów według deklaracji nigdy nie paliło papierosów, a raz lub kilka razy w życiu robiło to 6,5% (3). Palenie kilka razy w roku zadeklarowało 4,3% (2) respondentów. Odpowiedź „kilka razy w miesiącu”, „kilka razy w tygodniu” oraz „codziennie” nie dotyczyła żadnego z chłopców. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 4,3% (2) uczniów z tej grupy.

- Wśród przebadanych chłopców 93,5% (43) nigdy nie przyjmowało leków w celu zmiany nastroju. Nikt nie zdecydował się na wybór pozostałych odpowiedzi, a żadnej opcji nie wybrało 6,5% (3) badanych.
- Spośród respondentów 2,2% (1) zadeklarowało, że nigdy nie przyjmowało innych substancji psychoaktywnych, 2,2% (1) udzieliło odpowiedzi – raz lub kilka razy w życiu. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 95,7% (44) respondentów.

**Deklaracje dotyczące wieku pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

Pytanie: Ile miałas lat, gdy po raz pierwszy spróbowałaś danej substancji psychoaktywnej?

Możliwe odpowiedzi: poniżej 7. roku życia, między 7. a 11. rokiem życia, powyżej 12. roku życia, brak odpowiedzi.

Ile miałas lat, gdy po raz pierwszy spróbowałaś danej substancji psychoaktywnej?								
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6								
	Poniżej 7 r. ż.		Między 7 a 11 r. ż.		Powyżej 12 r.ż.		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	2	3,4%	10	17,2%	1	1,7%	45	77,6%
Napoje energetyczne	0	0,0%	11	19,0%	2	3,4%	45	77,6%
Alkohol	0	0,0%	6	10,3%	1	1,7%	51	87,9%
Papierosy	0	0,0%	2	3,4%	2	3,4%	54	93,1%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	3	5,2%	1	1,7%	54	93,1%
inne	0	0,0%	1	1,7%	0	0,0%	57	98,3%

3,4% (2) badanych uczennic zadeklarowało, że próbowało kawy z kofeiną poniżej 7 roku życia, 17,2% (10) między 7 a 11 rokiem życia, a 1,7% (1) powyżej 12 roku życia. Odpowiedzi nie udzieliło 77,6% (45) respondentek.

Żadna z uczennic według deklaracji nie spożywała napojów energetycznych przed 7 rokiem życia, natomiast 19% (11) zrobiło to między 7 a 11 rokiem życia. Picie napojów energetycznych powyżej 12 roku życia przyznało 3,4% (2) uczennic. 77,6% (45) dziewcząt nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

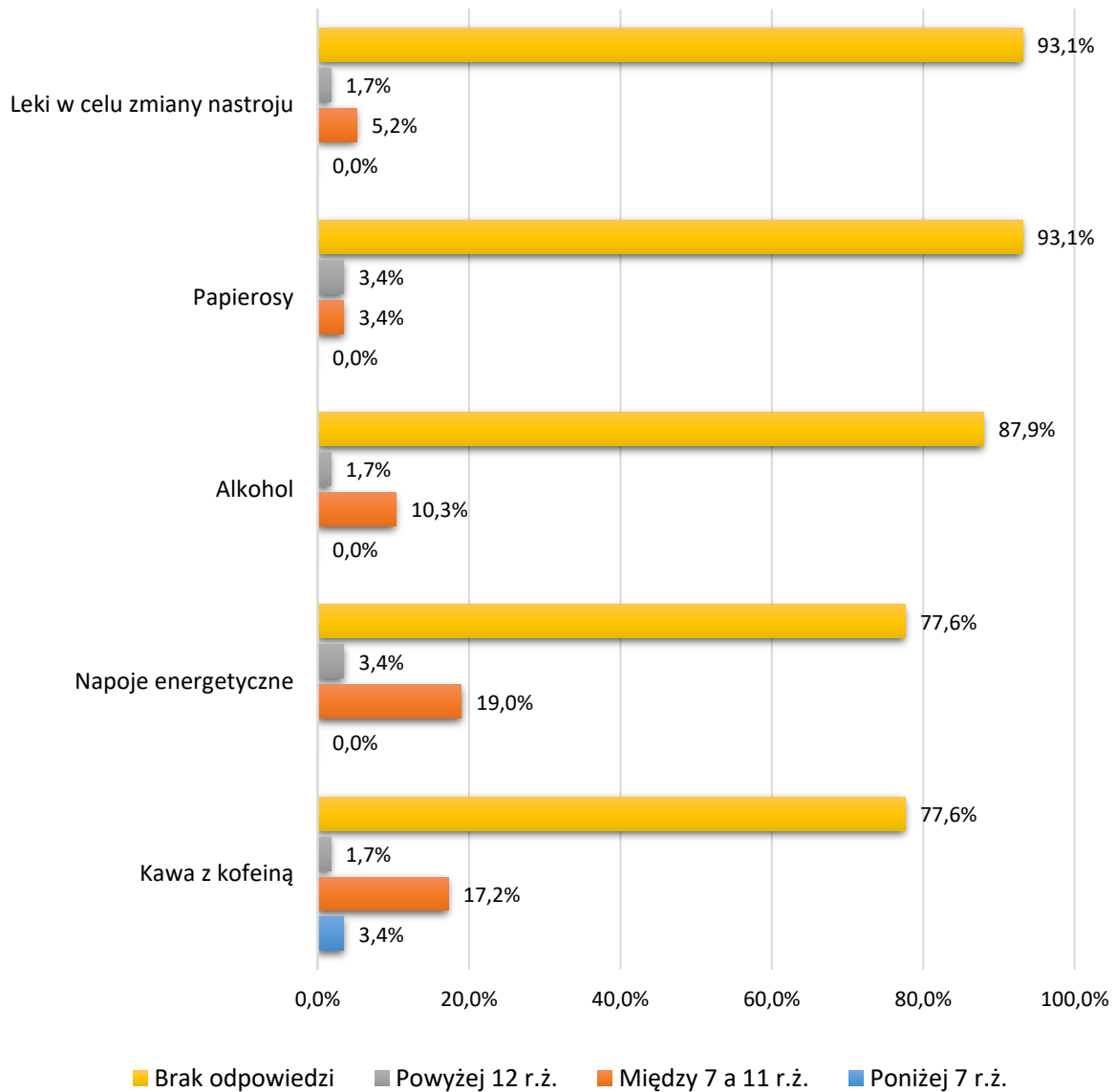
Żadna z uczennic według deklaracji nie spożywała alkoholu przed 7 rokiem życia. 10,3% (6) spożyło alkohol między 7 a 11 rokiem życia, a 1,7% (1) powyżej 12 roku życia. 87,9% (51) dziewcząt nie udzieliło odpowiedzi na pytanie.

Żadna z badanych nie zapaliła papierosa poniżej 7. roku życia. Między 7. a 11. rokiem życia spróbowało go według deklaracji 3,4% (2) uczennic. Mając ukończone 12 lat 3,4% (2) badanych pierwszy raz zapaliło papierosa. Odpowiedzi nie udzieliło 93,1% (54) dziewcząt.

Stosowanie leków w celu zmiany nastroju już między 7. a 11. rokiem życia zadeklarowało 5,2% (3) dziewcząt, powyżej 12. roku życia – 1,7% (1), zaś odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 93,1% (54) respondentek.

Pierwsze spożycie innej substancji psychoaktywnej między 7. a 11. rokiem życia zadeklarowała jedna uczennica – 1,7%, zaś 98,3% (57) dziewcząt wstrzymało się od udzielenia odpowiedzi.

**Ile miałaś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałaś danej substancji psychoaktywnej?
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6**

**Deklaracje dotyczące wieku pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

Pytanie: Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?

Możliwe odpowiedzi: poniżej 7. roku życia, między 7. a 11. rokiem życia, powyżej 12. roku życia, brak odpowiedzi.

Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?								
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6								
	Poniżej 7 r. ż.		Między 7 a 11 r. ż.		Powyżej 12 r.ż.		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	0	0,0%	8	17,4%	0	0,0%	38	82,6%
Napoje energetyczne	1	2,2%	9	19,6%	3	6,5%	33	71,7%
Alkohol	0	0,0%	5	10,9%	0	0,0%	41	89,1%
Papierosy	1	2,2%	2	4,3%	0	0,0%	43	93,5%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	46	100,0%
inne	0	0,0%	0	0,0%	1	2,2%	45	97,8%

Na pytanie o wiek inicjacji dotyczącej picia kawy aż 82,6% (38) badanych nie udzieliło odpowiedzi, a 17,4% (8) zadeklarowało pierwsze spróbowanie kawy między 7 a 11 rokiem życia.

Odpowiedzi na pytanie o pierwsze spożycie napojów energetycznych nie udzieliło 71,7% (33) badanych, a 19,6% (9) zadeklarowało taką konsumpcję już między 7 a 11 rokiem życia. 6,5% (3) respondentów spróbowało takich napojów po 12 roku życia. Poniżej 7 r.ż. jedna osoba – 2,2% piła już takie napoje.

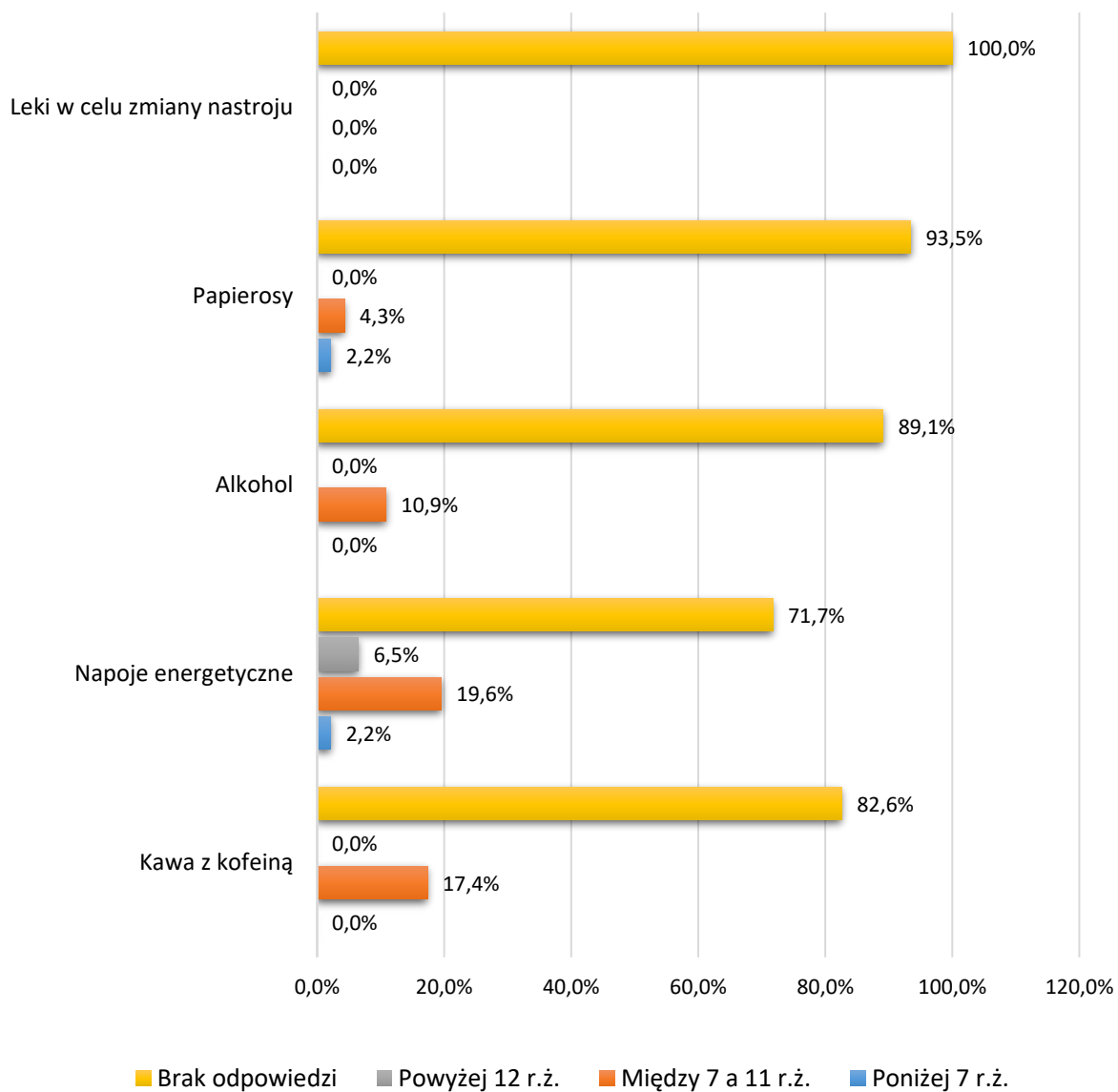
Pytanie dotyczące inicjacji alkoholowej zostało zignorowane przez 89,1% (41) uczniów, a 10,9% (5) zadeklarowało spożycie alkoholu już między 7 a 11 rokiem życia.

Największa grupa chłopców na pytanie o pierwsze zapalenie papierosa uchyliła się od odpowiedzi. Było to 93,5% (43) uczniów. 4,3% (2) zadeklarowało zapalenie pierwszego papierosa między 7 a 11 rokiem życia, a 2,2% (1) już przed 7 rokiem życia.

Na pytanie dotyczące przyjmowania leków w celu zmiany nastroju nie odpowiedział żaden z ankietowanych.

Pytanie dotyczące pierwszego przyjęcia innych substancji psychoaktywnych zignorowało aż 97,8% (45), a 2,2% (1) zadeklarowało użycie takiej substancji po 12 roku życia.

**Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6**

**Deklaracje dotyczące możliwych następstw spożywania alkoholu.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

Pytanie: Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

- *Mogę mieć kłopoty w domu/ w szkole/ z policją. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może to zaszkodzić to mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac). Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę się uzależnić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę zrobić coś, czego będę żałować. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6

	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie	
Mogę mieć kłopoty w domu / w szkole / z policją	6	10,3%	23	39,7%	15	25,9%	6	10,3%	8	13,8%
Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić	7	12,1%	9	15,5%	8	13,8%	11	19,0%	23	39,7%
Może to zaszkodzić mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac)	7	12,1%	27	46,6%	15	25,9%	4	6,9%	5	8,6%
Mogę się uzależnić	9	15,5%	19	32,8%	16	27,6%	7	12,1%	7	12,1%
Mogę zrobić coś, czego będę żałować	6	10,3%	24	41,4%	21	36,2%	2	3,4%	5	8,6%

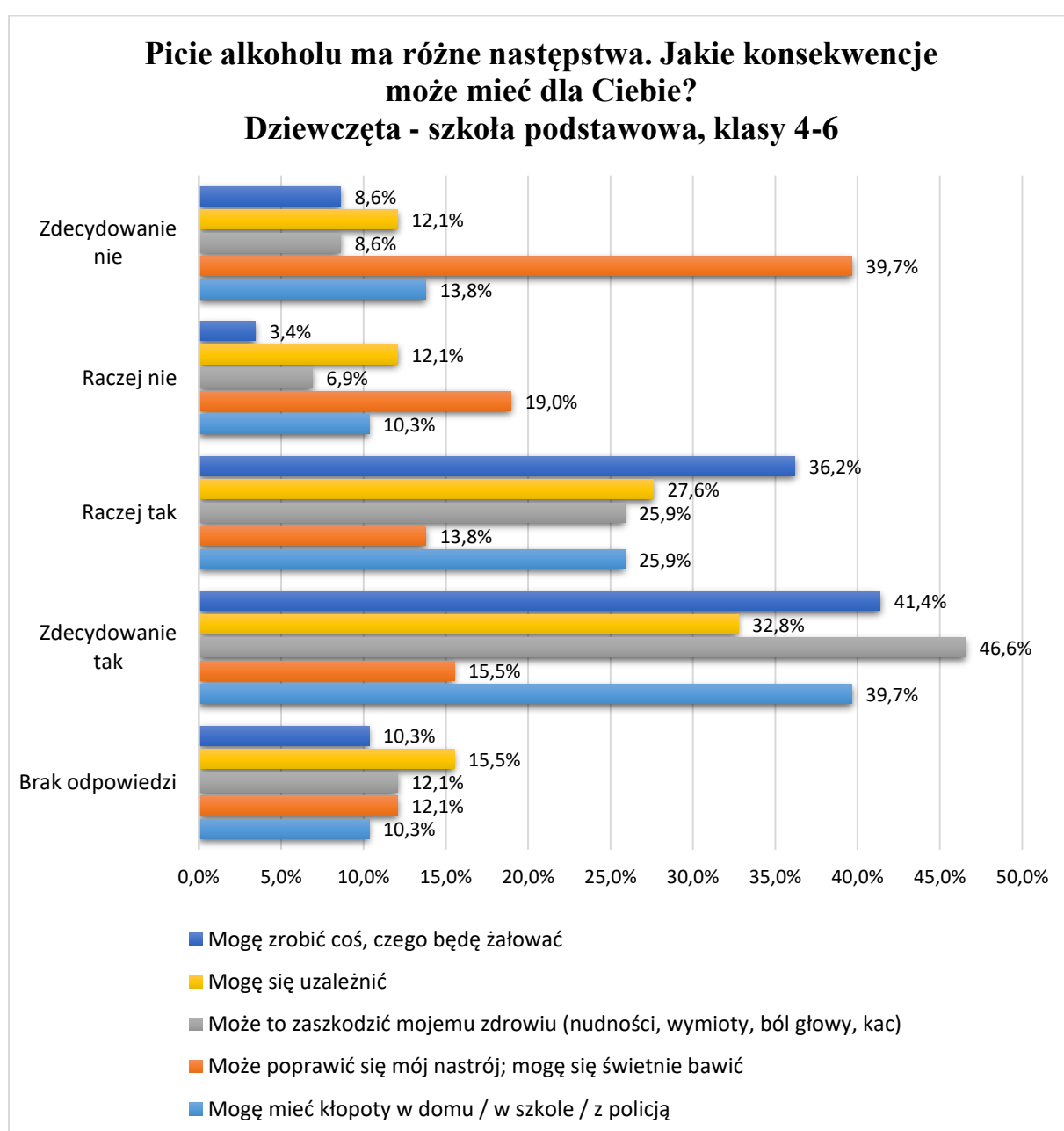
39,7% (23 os.) dziewcząt z klas 4-6 zadeklarowało, że pijąc alkohol zdecydowanie miałyby spore kłopoty w domu, szkole czy z policją. Nieco mniej uczennic, bo 25,9% (15) oświadczyło, że pijąc alkohol raczej może mieć te kłopoty. 10,3% (6) deklaruje, że raczej nie, a 13,8% (8) – zdecydowanie nie. Odpowiedzi nie udzieliło 10,3% (6) respondentek.

Na temat poprawy nastroju jaką może wywołać alkohol opinia uczennic jest następująca: zdecydowanie nie poprawia nastroju – 39,7% (23), raczej nie poprawia – 19,0% (11), zdecydowanie poprawia 15,5% (9), raczej poprawia 13,8% (8). Od odpowiedzi uchyliło się 12,1% (7) dziewcząt.

Czy alkohol może szkodzić zdrowiu? 46,6% (27) dziewcząt oświadczyło, że zdecydowanie tak, 25,9% (15) raczej tak, 8,6% (5) zdecydowanie nie, 6,9% (4) raczej nie. Odpowiedzi nie udzieliło 12,1% (7) nastolatek.

Na pytanie o to, czy pijąc alkohol mogą się uzależnić uczennice odpowiadały: zdecydowanie tak – 32,8% (19), raczej tak 27,6% (16), a równe grupy 12,1% (7) tworzyły dziewczęta, które deklarowały, że raczej nie mogą się uzależnić i zdecydowanie nie mogą. Od odpowiedzi uchyliło się 15,5% (9) nastolatek.

Aż 41,4% (24) respondentek deklaruje, że pod wpływem alkoholu mogą zrobić coś czego będą żałować. Mniej zdecydowaną w temacie grupę 36,2% (21) tworzą dziewczęta uważające, że raczej może się to zdarzyć. Zdecydowanie nie obawia się tego według deklaracji 8,6% (5) nastolatek, a raczej nie obawia się 3,4% (2). Odpowiedzi nie udzieliło 10,3% (6) uczennic.

**Deklaracje dotyczące możliwych następstw spożywania alkoholu.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

Pytanie: Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

- *Mogę mieć kłopoty w domu/ w szkole/ z policją. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może to zaszkodzić to mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac). Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę się uzależnić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę zrobić coś, czego będę żałować. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?										
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6										
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie	
Mogę mieć kłopoty w domu / w szkole / z policją	3	6,5%	24	52,2%	8	17,4%	4	8,7%	7	15,2%
Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić	2	4,3%	4	8,7%	10	21,7%	11	23,9%	19	41,3%
Może to zaszkodzić mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac)	2	4,3%	30	65,2%	7	15,2%	4	8,7%	3	6,5%
Mogę się uzależnić	2	4,3%	21	45,7%	10	21,7%	9	19,6%	4	8,7%
Mogę zrobić coś, czego będę żałować	1	2,2%	25	54,3%	11	23,9%	5	10,9%	4	8,7%

Wśród chłopców klas 4-6 na pytanie dotyczące kłopotów w domu, szkole lub z policją grupa aż 52,2% (24 os.) zadeklarowała, że zdecydowanie mieliby takie kłopoty. 17,4% (8) raczej mieliby, zdecydowanie nie – 15,2% (7) i raczej nie – 8,7% (4). Odpowiedzi nie udzieliło 6,5% (3) respondentów.

Na pytanie dotyczące picia alkoholu w celu poprawy nastroju aż 41,3% (19) chłopców deklaruje, że ich zdaniem zdecydowanie nie poprawia on nastroju. 23,9% (11) jest zdania, że

raczej nie poprawia, 21,7% (10), że raczej tak. Zdaniem 8,7% (4) badanych alkohol zdecydowanie może poprawić nastrój. Na pytanie nie odpowiedziało 4,3% (2) ankietowanych.

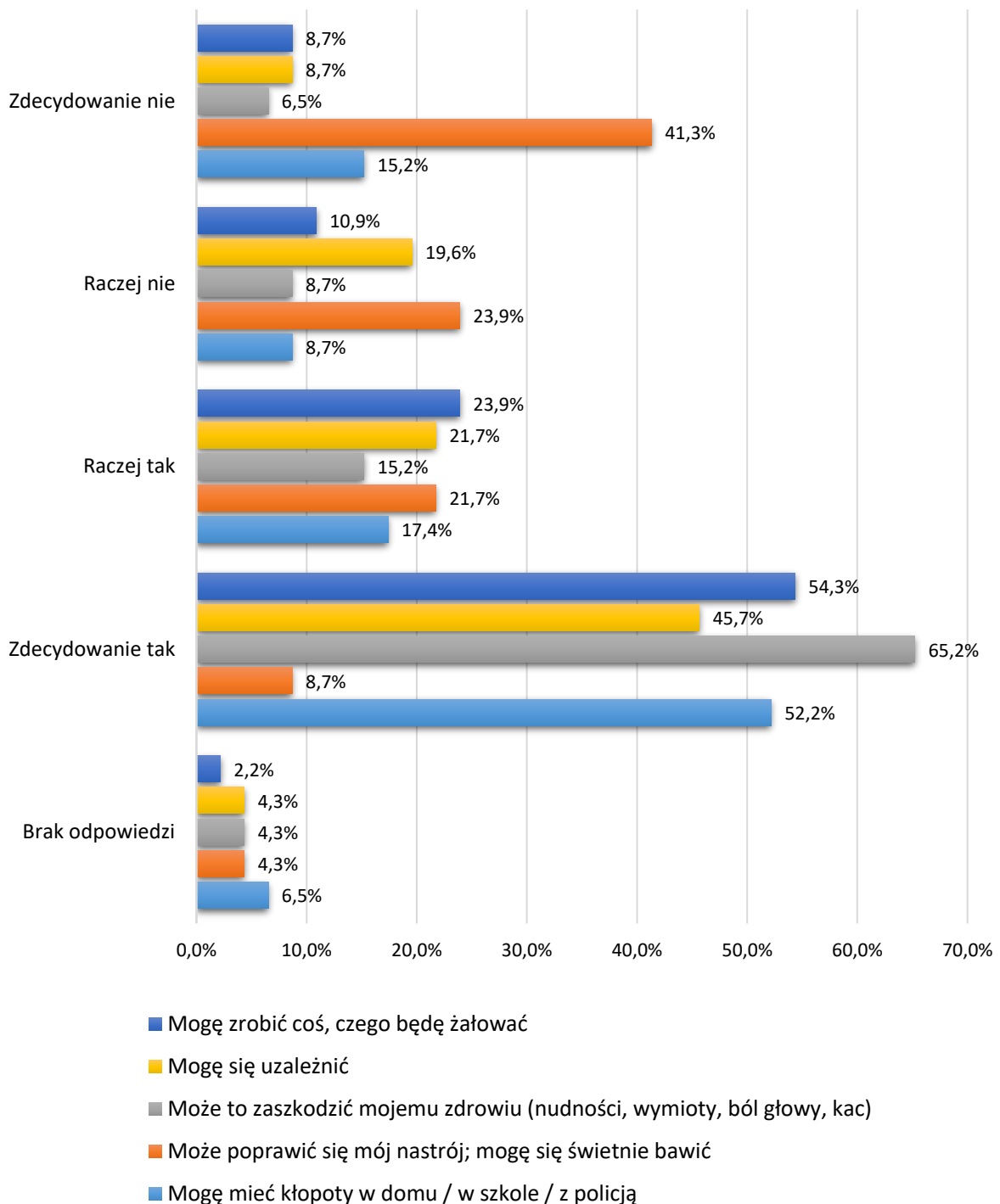
Aż 65,2% (30) nastolatków zadeklarowało, że zdecydowanie ma świadomość zdrowotnych konsekwencji wynikających ze spożywania alkoholu takich jak: nudności, wymioty, ból głowy czy kac. Zdaniem 15,2% (7) ankietowanych raczej może mieć on szkodliwy wpływ, a zdaniem 8,7% (4) raczej tak nie jest. Opcję – zdecydowanie nie wybrało 6,5% (3) uczniów. Od odpowiedzi uchyliło się 4,3% (2) ankietowanych.

45,7% (21) chłopców zdecydowanie dostrzega związek pomiędzy piciem alkoholu a możliwością rozwoju uzależnienia, raczej dostrzega go również 21,7% (10) respondentów. Opcję raczej nie wybrało 19,6% (9) uczniów, a zdecydowanie nie widzi związku pomiędzy piciem alkoholu a uzależnieniem 8,7% (4) badanych. Do tej kwestii nie odniosło się 4,3% (2) chłopców.

Na pytanie, czy pod wpływem alkoholu można zrobić coś czego będzie się żałować największą grupę tworzą chłopcy deklarujący zdecydowane twierdzenie w tym temacie. To grupa 54,3% (25). Raczej można zrobić coś takiego uważa 23,9% (11) osób, raczej nie 10,9% (5), a zdecydowanie nie 8,7% (4) respondentów. Odpowiedzi nie udzieliło 2,2% (1) badanych.

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6

**Opinie, jakie mają bliskie osoby na temat spożywania alkoholu.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

Ankiety skierowane do uczennic szkół podstawowych zawierały pytanie dotyczące opinii bliskich osób na temat picia przez osobę badaną alkoholu. Osoby bliskie uwzględnione w pytaniu to mama, tata, inny dorosły opiekun, najlepszy przyjaciel oraz znajomi.

Pytanie: Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?

Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu, raczej nie wolno mi pić alkoholu, to jest moja sprawa, od czasu do czasu mogę napić się alkoholu, zdecydowanie mogę pić.

Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?												
Dziewczęta- szkoła podstawowa, klasy 4-6												
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu		Raczej nie powinnam pić alkoholu		To jest moja sprawa		Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu		Zdecydowanie mogę pić alkohol	
Mama uważa, że	8	13,8%	42	72,4%	5	8,6%	2	3,4%	1	1,7%	0	0,0%
Tata uważa, że	11	19,0%	37	63,8%	4	6,9%	3	5,2%	2	3,4%	1	1,7%
Inny dorosły opiekun uważa, że	9	15,5%	35	60,3%	9	15,5%	4	6,9%	0	0,0%	1	1,7%
Najlepszy przyjaciel uważa, że	9	15,5%	31	53,4%	8	13,8%	7	12,1%	2	3,4%	1	1,7%
Znajomi uważają, że	9	15,5%	28	48,3%	9	15,5%	9	15,5%	2	3,4%	1	1,7%

Wypowiedzi uczennic dotyczące opinii ich matek na temat picia przez nie alkoholu były następujące: 72,4% (42 os.) badanych deklarowało, że ich matki uważają, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu, 8,6% (5) twierdziło, że w opinii matek raczej nie powinny spożywać alkoholu. Według dziewcząt 3,4% (2) mam uważało, że picie to sprawa córek. 1,7% (1) ankietowanych twierdziło, że ich matki dopuszczają napić się alkoholu przez nie od czasu do czasu. Zdecydowaną zgodę wyrażało według opinii respondentek 0% matek. Odpowiedzi na to pytanie nie zaznaczyło 13,8% (8) dziewcząt.

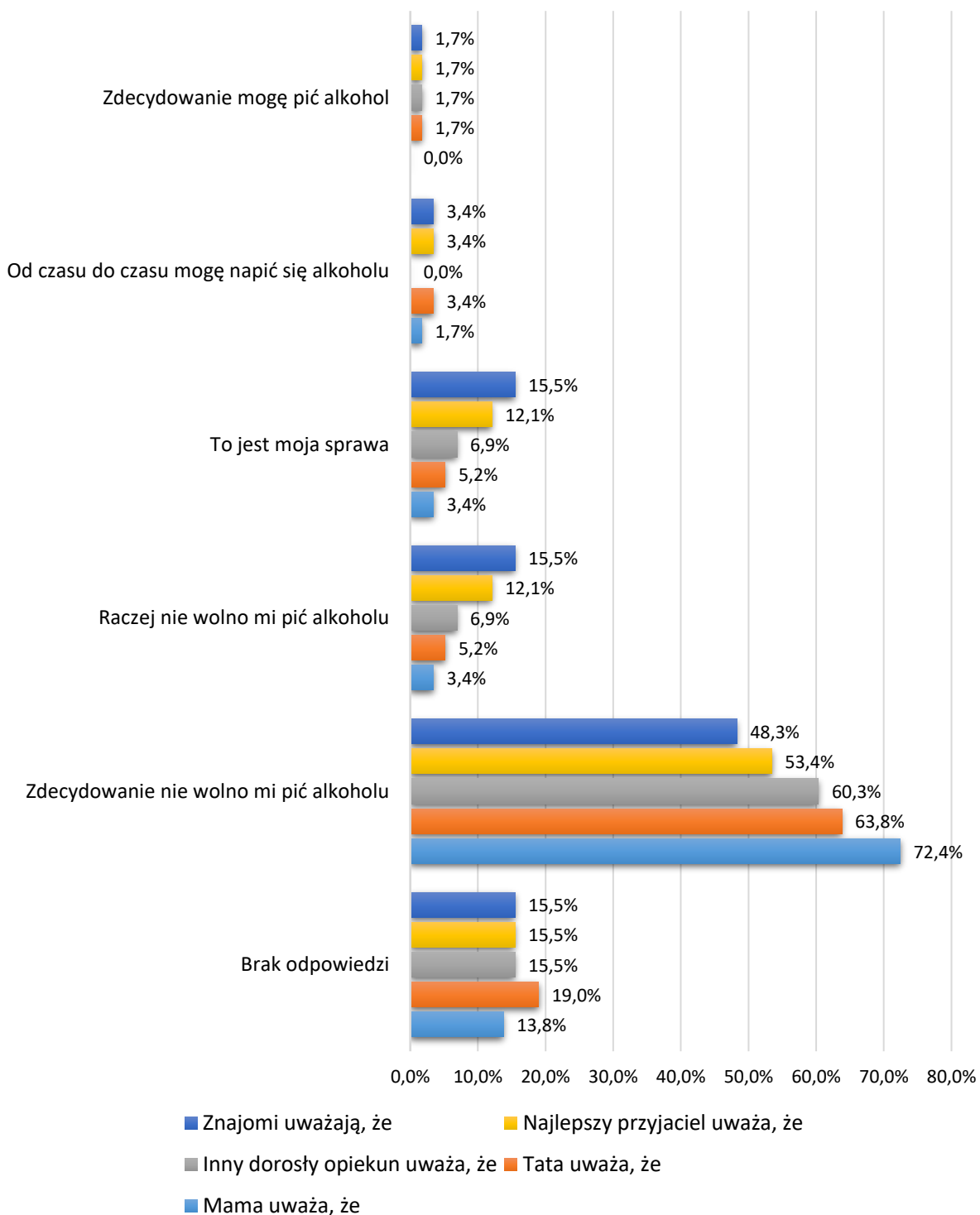
Deklaracje dziewcząt dotyczące opinii ich ojców na temat picia przez nie alkoholu: 63,8% (37) ankietowanych deklarowało, że ich ojcowie zdecydowanie zabraniają im pić alkohol, 6,9% (4) ankietowanych twierdziło, że w opinii ojców raczej nie powinny spożywać alkoholu. 5,2% (3) uczennic miało przekonanie, że według ojców jest to ich sprawa. 3,4% (2) twierdziło, że ich ojcowie dopuszczają napić się alkoholu przez dziecko od czasu do czasu. 1,7% (1) ojców dawało córkom, w ich przekonaniu, zdecydowaną zgodę na spożywanie alkoholu. Na to pytanie nie odpowiedziało 19% (11) dziewcząt.

Wypowiedzi dotyczące opinii innych opiekunów lub dorosłych na temat picia alkoholu kształtują się następująco: 60,3% (35) dziewcząt uważało, że w opinii ich opiekunów albo innych dorosłych, zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu, a 15,5% (9) uważało, że raczej nie powinny pić. 6,9% (4) badanych miało przekonanie, że ich opiekunowie lub inni dorośli uważają, że to ich sprawa. Jedna osoba – 1,7% zaznaczyła odpowiedź dotyczącą zdecydowanego przyzwolenia na picie alkoholu. Odpowiedzi nie udzieliło 15,5% (9) dziewcząt.

Przekonania badanych odnośnie do opinii ich najlepszego przyjaciela, co do picia przez nie alkoholu: 53,4% (31) uczennic miało opinię, że ich najlepszy przyjaciel uważa, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu; 13,8% (8) twierdziło, że według ich przyjaciół raczej nie powinny spożywać alkoholu. 12,1% (7) uważało, że według przyjaciela to ich sprawa, czy spożywają alkohol. 3,4% (2) dziewcząt twierdziło, że ich przyjaciel dopuszcza napicie się przez nie od czasu do czasu, a zdecydowanie nie ma nic przeciwko 1,7% (1) przyjaciół. Odpowiedzi nie udzieliło 15,5% (9) pytanych.

Wypowiedzi uczennic dotyczące opinii ich znajomych na temat picia przez nie alkoholu wskazują, że: 48,3% (28) ankietowanych było przekonane, że ich znajomi uważają, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu, 15,5% (9) twierdziło, że w opinii znajomych raczej nie mogą spożywać alkoholu. 15,5% (9) uważało, że według znajomych jest to tylko ich sprawa. 3,4% (2) uczennic twierdziło, że ich znajomi nie mają nic przeciwko, jeśli piją one od czasu do czasu. Znajomi wyrażali zdecydowaną zgodę według 1,7% (1) dziewcząt. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 15,5% (9) ankietowanych.

**Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?
Dziewczęta- szkoła podstawowa, klasy 4-6**

**Opinie, jakie mają bliskie osoby na temat spożywania alkoholu.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 4-6.**

Ankiety skierowane do uczennic szkół podstawowych zawierały pytanie dotyczące opinii bliskich osób na temat picia przez osobę badaną alkoholu. Osoby bliskie uwzględnione w pytaniu to mama, tata, inny dorosły opiekun, najlepszy przyjaciel oraz znajomi.

Pytanie: Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?

Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu, raczej nie wolno mi pić alkoholu, to jest moja sprawa, od czasu do czasu mogę napić się alkoholu, zdecydowanie mogę pić alkohol.

Chłopcy- szkoła podstawowa, klasy 4-6												
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu		Raczej nie powinienem pić alkoholu		To jest moja sprawa		Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu		Zdecydowanie mogę pić alkohol	
Mama uważa, że	1	2,2%	38	82,6%	2	4,3%	2	4,3%	3	6,5%	0	0,0%
Tata uważa, że	1	2,2%	33	71,7%	7	15,2%	2	4,3%	3	6,5%	0	0,0%
Inny dorosły opiekun uważa, że	1	2,2%	33	71,7%	8	17,4%	2	4,3%	2	4,3%	0	0,0%
Najlepszy przyjaciel uważa, że	1	2,2%	26	56,5%	9	19,6%	6	13,0%	4	8,7%	0	0,0%
Znajomi uważają, że	1	2,2%	24	52,2%	10	21,7%	8	17,4%	2	4,3%	1	2,2%

Deklaracje uczniów dotyczące opinii ich matek na temat picia przez nich alkoholu były następujące: 82,6% (38) badanych deklarowało, że ich matki uważają, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu, 4,3% (2) twierdziło, że według matek raczej nie powinni spożywać alkoholu. 4,3% (2) twierdziło, że matka powiedziałaby, że to ich sprawa. 6,5% (3) uczniów twierdziło, że ich matki dopuszczają napić się alkoholu przez dziecko od czasu do czasu, zaś zdecydowaną zgodę w opinii chłopców wyrażało 0% (0) matek. 2,2% (1) respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Odnosnie do wypowiedzi uczniów dotyczących opinii ich ojców na temat picia przez nich alkoholu: 71,7% (33) badanych deklarowało, że ich ojcowie zdecydowanie sprzeciwiają się picciu przez nich alkoholu; 15,2% (7) twierdziło, że w opinii ojców raczej nie powinni spożywać alkoholu. 4,3% (2) uczniów uważało, że ojciec pozostawiłby to ich decyzji. Stosunkowo niewielu ojców było w opinii badanych przychylnych picciu: 6,5% (3) badanych twierdziło, że ich ojcowie dopuszczają napić się alkoholu przez dziecko od czasu do czasu,

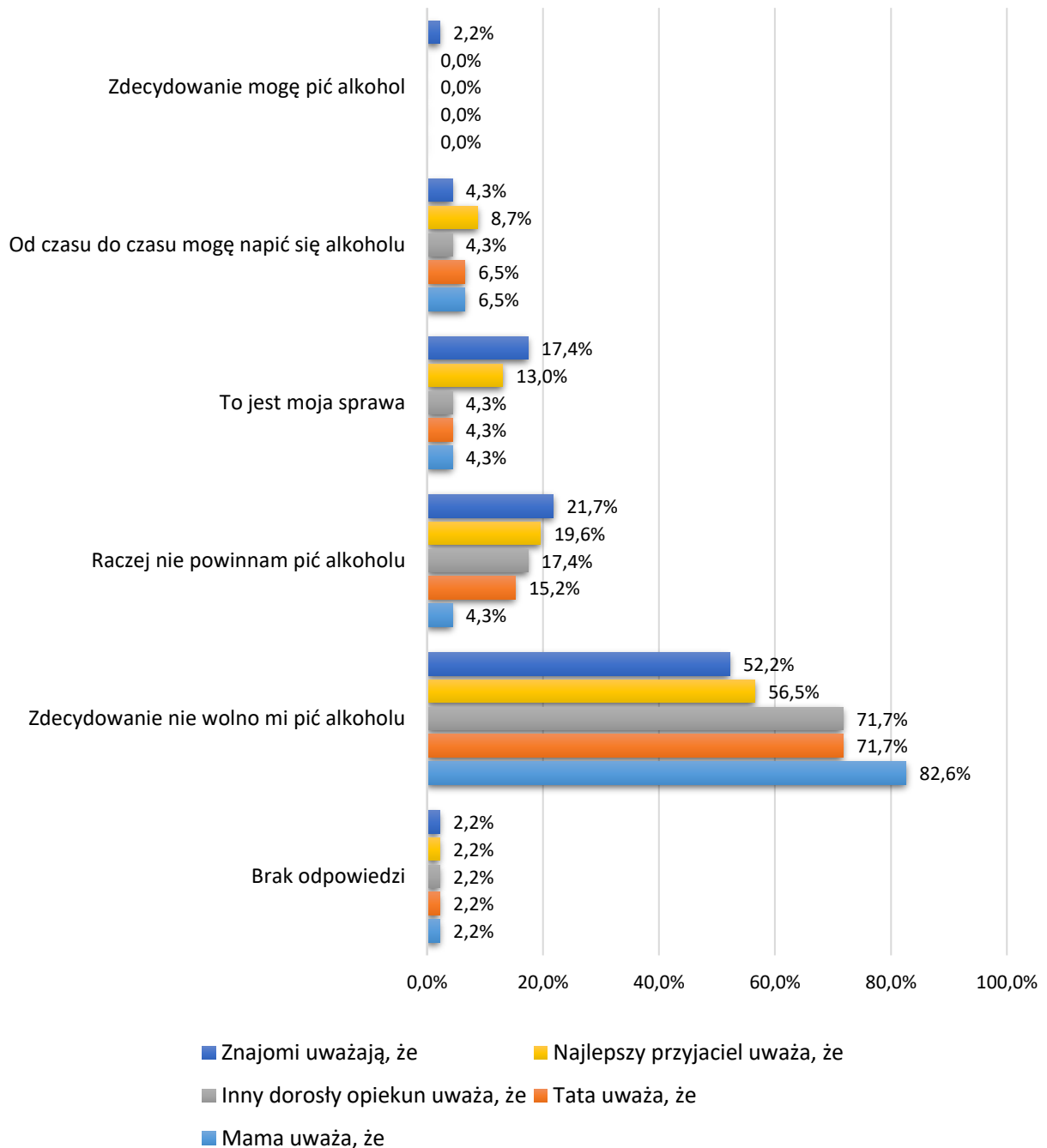
a zdecydowaną zgodę wyrażało 0% (0) ojców. 2,2% (1) chłopców nie odpowiedziało, jaką według nich opinię ma ich tata na temat picia przez nich alkoholu.

Wypowiedzi dotyczące opinii innych opiekunów lub dorosłych na temat picia alkoholu kształtują się następująco: 71,7% (33) z nich twierdziło, że w opinii ich opiekunów albo innych dorosłych, zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu, a 17,4% (8) uważało, że raczej nie powinni pić. 4,3% (2) badanych miało przekonanie, że ich opiekunowie lub inni dorośli uważają, że to ich sprawa. Według 4,3% (2) osób ich opiekunowie lub inni dorośli mają dopuszczać ich picie od czasu do czasu, zaś według 0% (0) badanych dawało im w ich opinii, zdecydowane przyzwolenie. 2,2% (1) nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Opinie badanych w stosunku do picia przez nich alkoholu w oczach najlepszego przyjaciela są następujące: 56,5% (26) chłopców sądziło, że ich najlepszy przyjaciel uważa, iż zdecydowanie nie powinni oni pić alkoholu, 19,6% (9) twierdziło, że w opinii przyjaciela raczej nie powinni spożywać alkoholu. Niewielu mniej przyjaciół, 13% (6), w przekonaniu badanych uważało, że to ich sprawa. 8,7% (4) uczniów twierdziło, że ich przyjaciel nie ma nic przeciwko piciu przez nich alkoholu od czasu do czasu, a zdecydowaną zgodę wyrażało według uczniów 0% (0) przyjaciół. 2,2% (1) uczniów nie odpowiedziało na to pytanie.

Odnosnie do opinii znajomych osób badanych, co do picia przez nich alkoholu: według 52,2% (24) chłopców ich znajomi uważali, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu, 21,7% (10) twierdziło, że w opinii znajomych raczej nie powinni spożywać alkoholu. 17,4% (8), uważa, że znajomi twierdzili, że to ich sprawa. 4,3% (2) uczniów twierdziło, że ich znajomi dopuszczają napicie się alkoholu przez nich od czasu do czasu, a zdecydowanie nie miało nic przeciwko 2,2% (1) znajomych zdaniem ankietowanych. 2,2% (1) chłopców nie odpowiedziało na to pytanie.

**Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?
Chłopcy- szkoła podstawowa, klasy 4-6**

3.2. Szkoły podstawowe, klasy 7-8

Częstotliwość używania substancji psychoaktywnych.

Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8.

Uczennice zostały zapytane o to, jak często sięgają po poszczególne substancje psychoaktywne.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość														
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8														
	Brak odpowiedzi		Nigdy		Raz lub kilka razy w życiu		Kilka razy w roku		Kilka razy w miesiącu		Kilka razy w tygodniu		Codziennie	
Kawa z kofeiną	4	13,3%	5	16,7%	6	20,0%	4	13,3%	6	20,0%	2	6,7%	3	10,0%
Napoje energetyczne	4	13,3%	4	13,3%	6	20,0%	6	20,0%	4	13,3%	4	13,3%	2	6,7%
Alkohol	3	10,0%	18	60,0%	5	16,7%	2	6,7%	0	0,0%	2	6,7%	0	0,0%
Papierosy	3	10,0%	21	70,0%	4	13,3%	0	0,0%	1	3,3%	1	3,3%	0	0,0%
Marihuana	3	10,0%	24	80,0%	1	3,3%	0	0,0%	2	6,7%	0	0,0%	0	0,0%
Nowe substancje (dopalacze)	3	10,0%	24	80,0%	2	6,7%	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	0	0,0%
Leki w celu zmiany nastroju	3	10,0%	26	86,7%	1	3,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
inne	30	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Wśród dziewcząt klas 7-8 szkoły podstawowej picie kawy kilka razy w tygodniu zadeklarowało 6,7% (2 os.) badanych, większą grupę stanowią nastolatki pijące kawę kilka razy w miesiącu – 20% (6), kilka razy w roku (wg deklaracji) pije ją 13,3% (4) respondentek, kilka razy w życiu skosztowało kawy 20% (6) uczennic. Codzienne picie kawy zadeklarowało 10% (3) dziewcząt, a zdecydowanie nigdy nie spożywało kawy 16,7% (5) z nich. Odpowiedzi nie udzieliło 13,3% (4) badanych.

Brak spożycia napojów energetycznych zadeklarowało 13,3% (4) dziewcząt, kilka razy w życiu próbowało ich 20% (6) uczennic, kilka razy w roku również 20% (6), kilka razy w miesiącu – 13,3% (4), kilka razy w tygodniu podobnie 13,3% (4). Wg deklaracji codziennie pije napoje energetyczne 6,7% (2) dziewcząt. Odpowiedzi nie udzieliło 13,3% (4) badanych.

Z wypełnionych ankiet wynika, że alkoholu nie spróbowało nigdy 60% (18) dziewcząt, kilka razy w życiu piło go 16,7% (5). Spożycie alkoholu kilka razy w roku zadeklarowało 6,7% (2) ankietowanych, a kilka razy w tygodniu 6,7% (2) respondentek. Od odpowiedzi uchyliło się 10% (3) uczennic.

Zdecydowana większość 70% (21) nastolatek według deklaracji nigdy nie próbowała palenia papierosów, kilka razy w życiu zrobiło to 13,3% (4) respondentek, a 3,3% (1) kilka razy w miesiącu i tygodniu. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 10% (3) badanych.

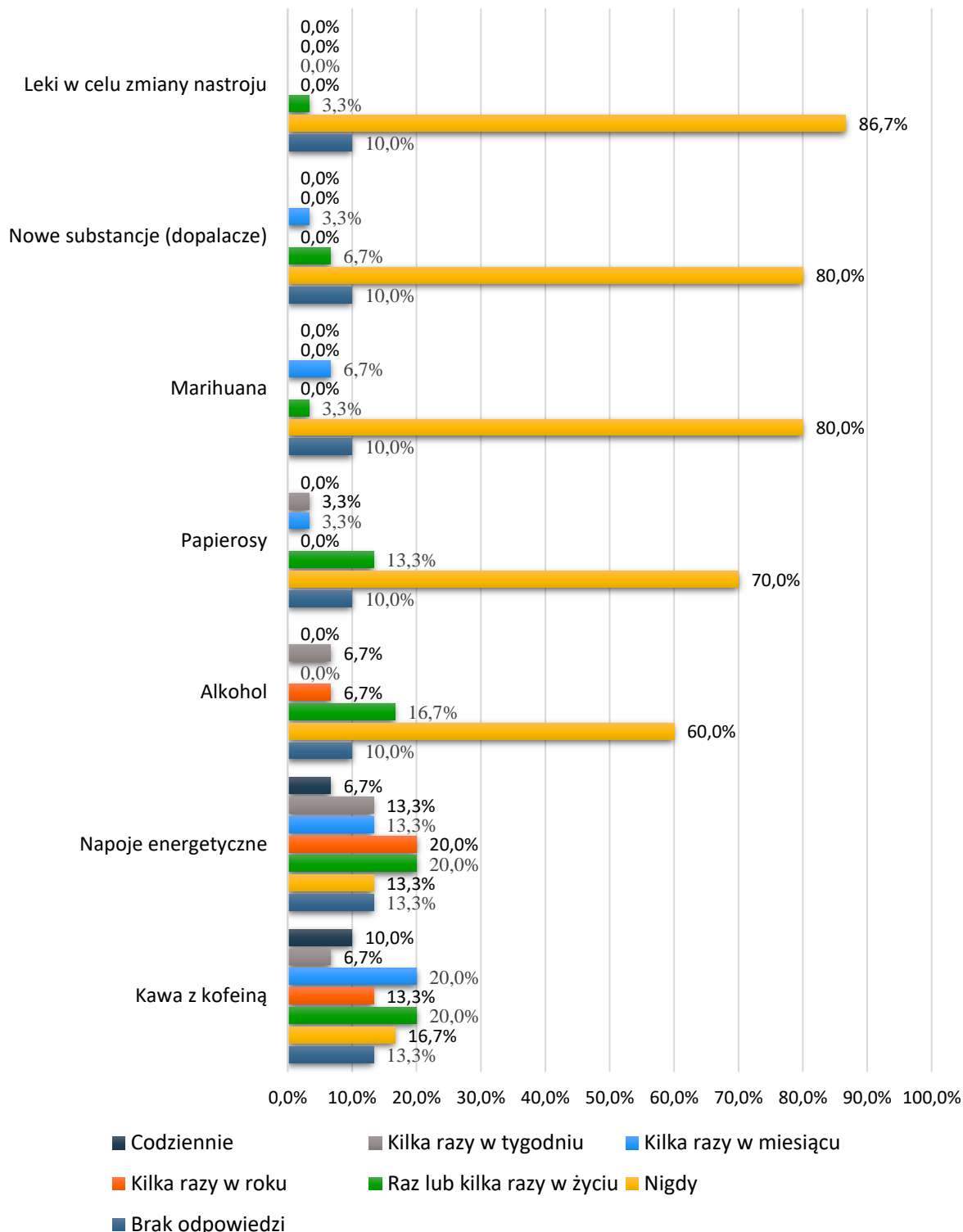
Większość dziewcząt zadeklarowało, że nigdy nie próbowało marihuany, to 80% (24) badanych, kilka razy w życiu spróbowało jej 3,3% (1) nastolatek, kilka razy w miesiącu 6,7% (2). Odpowiedzi nie udzieliło 10% (3) badanych.

Gdy chodzi o nowe substancje (dopalacze) największa grupa dziewcząt nie próbowała ich nigdy, aż 80% (24) badanych nastolatek zadeklarowało brak kontaktu z tymi używkami. Stosowanie ich kilka razy w życiu deklaruje 6,7% (2) respondentek, kilka razy w miesiącu 3,3% (1). Odpowiedzi nie udzieliło 10% (3) uczennic.

Jak wynika z analizy ankiet, leków w celu zmiany nastroju nigdy nie stosowało 86,7% (26) dziewcząt, kilka razy w życiu – 3,3% (1). Od odpowiedzi uchyliło się 10% (3) nastolatek.

W sprawie innych substancji psychoaktywnych wszystkie respondentki odmówiły udzielenia odpowiedzi.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8

Częstotliwość używania substancji psychoaktywnych. Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8.

Uczniowie, analogicznie jak uczennice, zostali zapytani o to, jak często sięgają po poszczególne substancje psychoaktywne

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość														
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8														
	Brak odpowiedzi		Nigdy		Raz lub kilka razy w życiu		Kilka razy w roku		Kilka razy w miesiącu		Kilka razy w tygodniu		Codziennie	
Kawa z kofeiną	0	0,0%	11	31,4%	7	20,0%	4	11,4%	6	17,1%	6	17,1%	1	2,9%
Napoje energetyczne	0	0,0%	11	31,4%	7	20,0%	9	25,7%	4	11,4%	2	5,7%	2	5,7%
Alkohol	1	2,9%	27	77,1%	1	2,9%	1	2,9%	3	8,6%	0	0,0%	2	5,7%
Papierosy	0	0,0%	31	88,6%	0	0,0%	0	0,0%	2	5,7%	1	2,9%	1	2,9%
Marihuana	0	0,0%	31	88,6%	0	0,0%	2	5,7%	0	0,0%	1	2,9%	1	2,9%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	32	91,4%	0	0,0%	2	5,7%	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	28	80,0%	3	8,6%	1	2,9%	0	0,0%	1	2,9%	2	5,7%
inne	35	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Wśród chłopców klas 7-8 szkoły podstawowej do najliczniejszej grupy należeli chłopcy, którzy nigdy nie skosztowali kawy. To 31,4% (11). Picie kawy kilka razy w życiu zadeklarowało 20% (7) badanych, kilka razy w roku – 11,4% (4), kilka razy w miesiącu – 17,1% (6), a kilka razy w tygodniu taka sama liczebnie grupa. Codzienne picie kawy zadeklarowało 2,9% (1) uczniów.

Brak spożycia napojów energetycznych zadeklarowało 31,4% (11) chłopców, kilka razy w życiu próbowało ich 20% (7) uczniów, kilka razy w roku – 25,7% (9), kilka razy w miesiącu – 11,4% (4), kilka razy w tygodniu – 5,7% (2). Wg deklaracji codziennie pije napoje energetyczne taka sama liczebnie grupa chłopców.

Z wypełnionych ankiet wynika, że alkoholu nie spróbowało nigdy 77,1% (27) respondentów, kilka razy w życiu piło go 2,9% (1). Spożycie alkoholu kilka razy w roku zadeklarowało również 2,9% (1) ankietowanych, kilka razy w miesiącu spożywało go 8,6% (3). Codzienne picie alkoholu zadeklarowało w badaniu 5,7% (2) nastolatków. Odpowiedzi nie udzieliło 2,9% (1) badanych.

Zdecydowana większość 88,6% (31) nastolatków wg deklaracji nigdy nie próbowała palenia papierosów, 5,7% (2) robiła to kilka razy w miesiącu, a 2,9% (2) kilka razy w tygodniu. Pałacy na co dzień tworzą identycznie liczebną grupę, to 2,9% (2) respondentów.

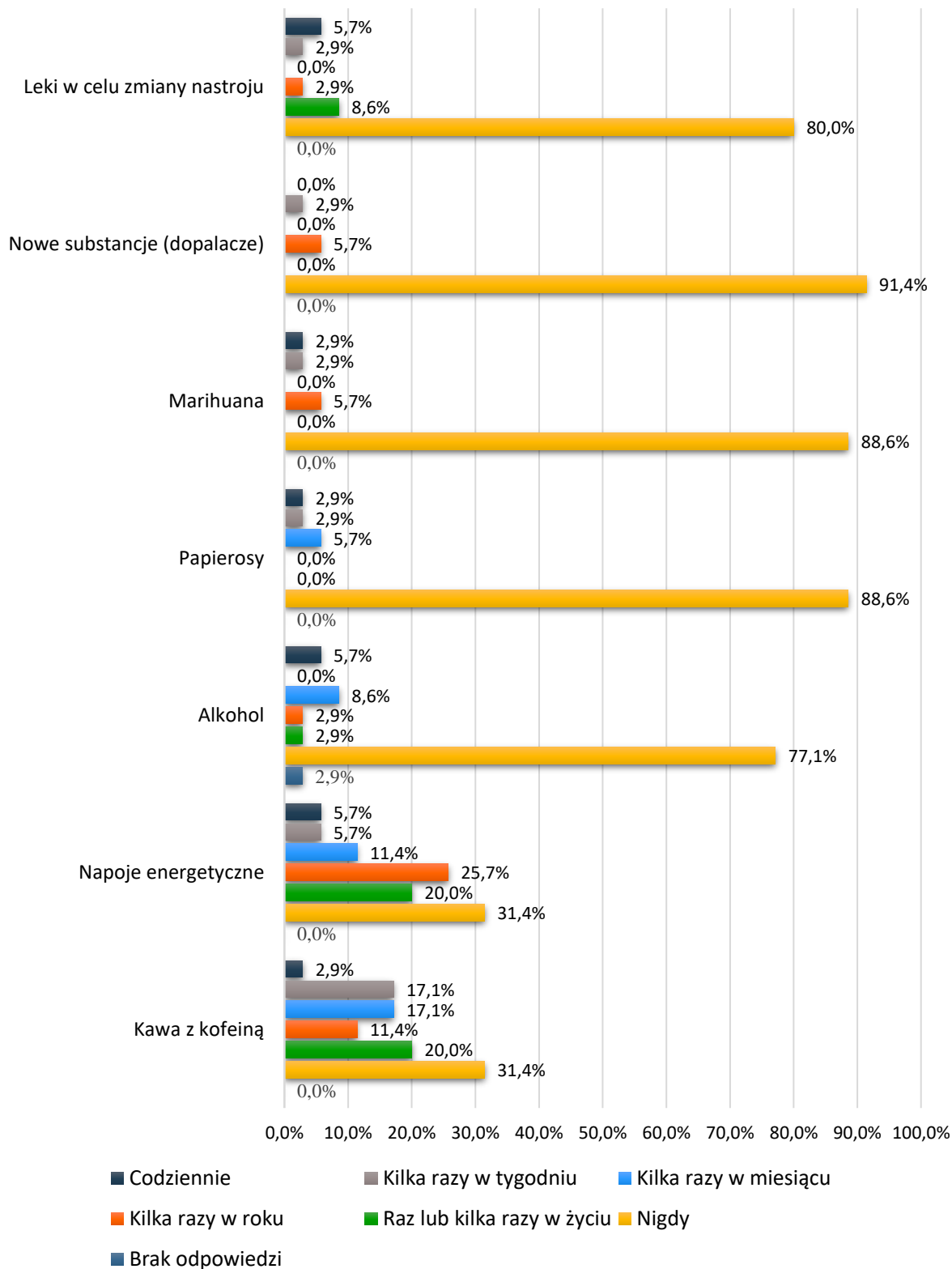
Większość chłopców zadeklarowało, że nigdy nie próbowało marihuany. To 88,6% (31) badanych. Kilka razy w roku spróbowało jej 5,7% (2), kilka razy w tygodniu 2,9% (2). Codzienne spożywanie zadeklarowało również 2,9% (2) chłopców.

Gdy chodzi o nowe substancje (dopalacze) największa grupa chłopców nie próbowała ich nigdy, aż 91,4% (32) badanych nastolatków oświadczyło, że brak im kontaktu z tymi używkami. Stosowanie ich kilka razy w roku zadeklarowało 5,7% (2) respondentów, a 2,9% (1) kilka razy w tygodniu.

Jak wynika z analizy ankiet, leków w celu zmiany nastroju nigdy nie stosowało 80% (28) chłopców, kilka razy w życiu – 8,6% (3), kilka razy w roku i w tygodniu – 2,9% (1), a kilka razy dziennie 5,7% (2) respondentów.

W sprawie innych substancji psychoaktywnych żaden badany nie udzielił odpowiedzi.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość Chłopcy - szkoła podstawowa klasy 7-8

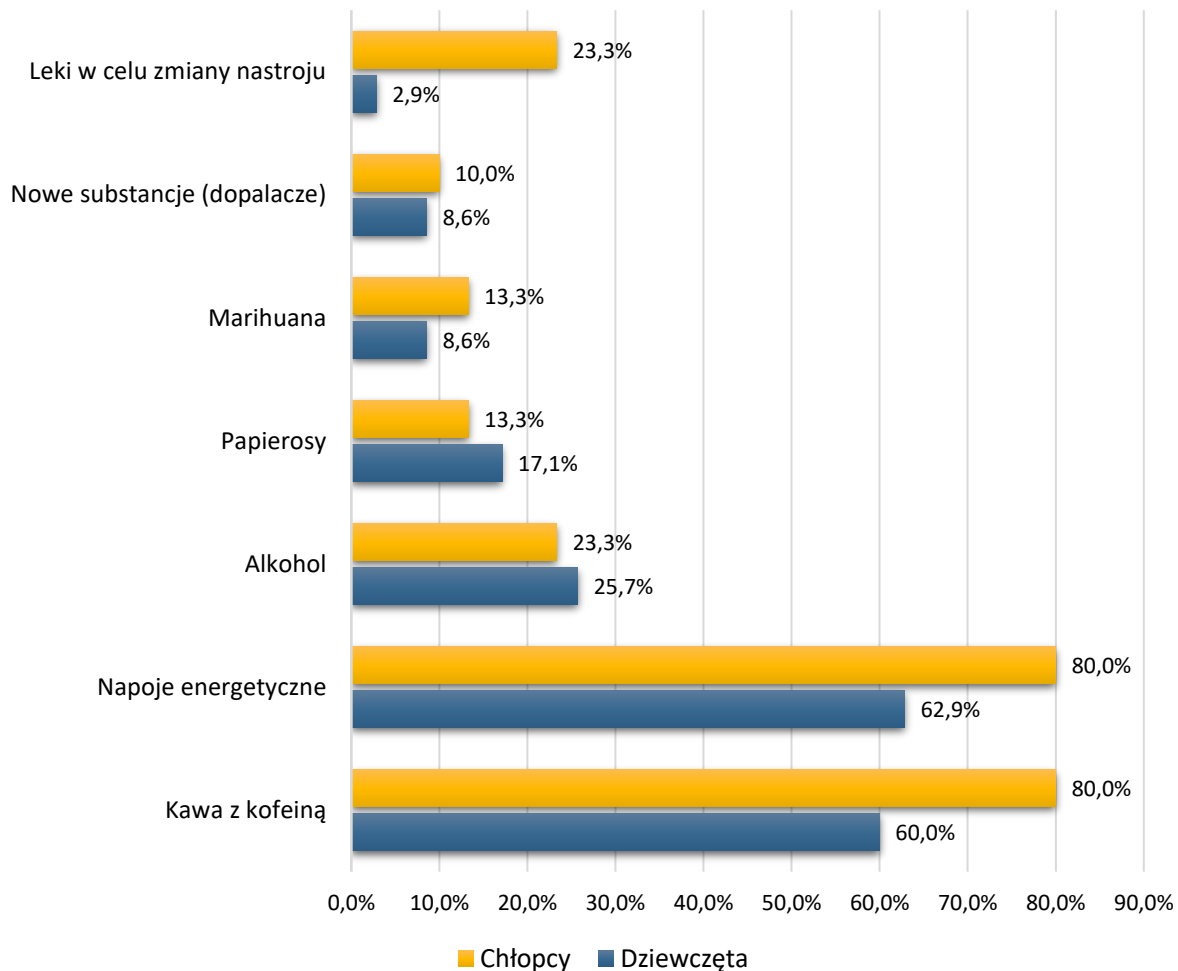
Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych.

Respondenci, udzielając odpowiedzi na pytanie dotyczące rodzajów używanych przez nich substancji psychoaktywnych, mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj substancji.

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych				
Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Kawa z kofeiną	21	60,0%	24	80,0%
Napoje energetyczne	22	62,9%	24	80,0%
Alkohol	9	25,7%	7	23,3%
Papierosy	6	17,1%	4	13,3%
Marihuana	3	8,6%	4	13,3%
Nowe substancje (dopalacze)	3	8,6%	3	10,0%
Leki w celu zmiany nastroju	1	2,9%	7	23,3%

Wśród grupy przebadanych dziewcząt, aż 60% (21 os.) zadeklarowało używanie kawy z kofeiną, u chłopców było to 80% (24). O picciu napojów energetycznych doniosło 62,9% (22) nastolatek i 80% (24) uczniów. Alkohol jako stosowaną używkę zaznaczyło w ankiecie 25,7% (9) respondentek i 23,3% (7) respondentów. Palenie papierosów zadeklarowało 17,1% (6) uczennic klas 7-8 szkół podstawowych i 13,3% (4) uczniów. Próbowanie marihuany jako używki potwierdziło 8,6% (3) dziewcząt i 13,3% (4) chłopców. Stosowanie nowych substancji (dopalaczy) zadeklarowało 8,6% (3) nastolatek i 10% (3) nastolatków. Przyjmowanie leków w celu zmiany nastroju zaznaczyło w ankiecie 2,9% (1) dziewcząt i 23,3% (7) chłopców.

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych Dziewczęta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

**Deklaracje dotyczące wieku pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Pytanie: Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?

Możliwe odpowiedzi: poniżej 7. roku życia, między 7. a 11. rokiem życia, powyżej 12. roku życia, brak odpowiedzi.

Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?										
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8										
	Poniżej 7 r. ż.		Między 7 a 11 r. ż.		Powyżej 12 r.ż.		Nie pamiętam		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	0	0,0%	13	37,1%	4	11,4%	0	0,0%	18	51,4%
Napoje energetyczne	0	0,0%	4	11,4%	12	34,3%	0	0,0%	19	54,3%
Alkohol	0	0,0%	1	2,9%	4	11,4%	0	0,0%	30	85,7%
Papierosy	0	0,0%	1	2,9%	2	5,7%	0	0,0%	32	91,4%
Marihuana	0	0,0%	0	0,0%	3	8,6%	0	0,0%	32	91,4%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	0	0,0%	3	8,6%	0	0,0%	32	91,4%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	1	2,9%	4	11,4%	0	0,0%	30	85,7%
inne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	35	100,0%

Wśród dziewcząt szkoły podstawowej klas 7-8 pierwsze spożycie kawy z kofeiną już między siódmym a jedenastym rokiem życia zadeklarowało 37,1% (13) osób, a powyżej dwunastego roku życia aż 11,4% (4). Odpowiedzi nie udzieliło 51,4% (18) respondentek.

W przypadku napojów energetycznych inicjację między siódmym a jedenastym rokiem życia zadeklarowało 11,4% (4) badanych, a już powyżej dwunastego roku życia 34,3% (12) uczennic. Odpowiedzi nie zaznaczyło 54,3% (19) respondentek.

Inicjację alkoholową między siódmym a jedenastym rokiem życia w ankiecie zaznaczyło 2,9% (1) respondentek, powyżej dwunastego roku życia 11,4% (4). Odpowiedzi nie udzieliło 85,7% (30) dziewcząt.

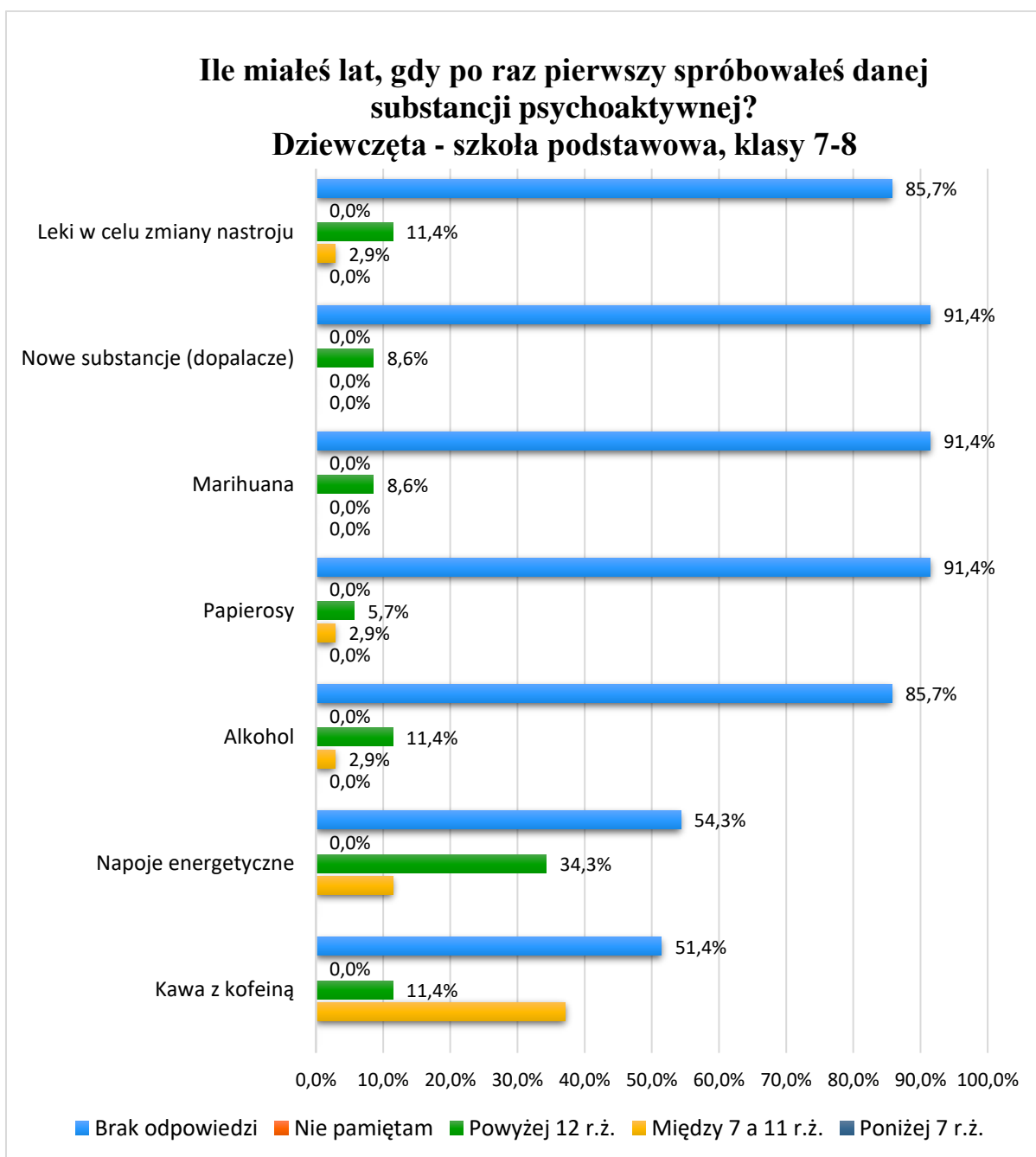
Jedna uczennica 2,9% zadeklarowała zapalenie pierwszego papierosa między siódmym a jedenastym rokiem życia, a 5,7% (2) powyżej dwunastego roku życia. Brak odpowiedzi odnotowano u 91,4% (32) badanych.

Powyżej dwunastego roku życia swoją inicjację dotyczącą marihuany zadeklarowało 8,6% (3) dziewcząt, a aż 91,4% (32) odmówiło udzielenia odpowiedzi.

W badanej grupie swoje pierwsze kontakty z nowymi substancjami (dopalaczami) już w wieku powyżej dwunastego roku życia zaznaczyło 8,6% (3) uczennic, odpowiedzi na to pytanie odmówiło aż 91,4% (32) osób.

Jedna osoba (2,9%) zadeklarowała swoje pierwsze stosowanie leków w celu zmiany nastroju już w wieku między siódmym z jedenastym rokiem życia. Powyżej dwunastego roku życia już 11,4% (4) badanych, a 85,7% (30) nie odpowiedziało na powyższe pytanie.

Nastolatki pytane o inne substancje psychoaktywne nie wymienione w ankiecie nie udzieliły odpowiedzi.

**Deklaracje dotyczące wieku pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Pytanie: Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?

Możliwe odpowiedzi: poniżej 7. roku życia, między 7. a 11. rokiem życia, powyżej 12. roku życia, brak odpowiedzi.

Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?										
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8										
	Poniżej 7 r. ż.		Między 7 a 11 r. ż.		Powyżej 12 r.ż.		Nie pamiętam		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	0	0,0%	3	10,0%	5	16,7%	0	0,0%	22	73,3%
Napoje energetyczne	0	0,0%	3	10,0%	1	3,3%	0	0,0%	26	86,7%
Alkohol	0	0,0%	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	29	96,7%
Papierosy	0	0,0%	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	29	96,7%
Marihuana	0	0,0%	0	0,0%	2	6,7%	0	0,0%	28	93,3%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	0	0,0%	2	6,7%	0	0,0%	28	93,3%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	0	0,0%	29	96,7%
inne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	30	100,0%

Wśród chłopców szkoły podstawowej klas 7-8 pierwsze spożycie kawy z kofeiną już między siódmym a jedenastym rokiem życia zadeklarowało 10% (3) badanych, a powyżej dwunastego roku życia aż 16,7% (5). Odpowiedzi nie udzieliło 73,3% (22) respondentów.

W przypadku napojów energetycznych inicjację w wieku między siódmym a jedenastym rokiem życia zadeklarowało 10% (3) badanych, a powyżej dwunastego roku życia 3,3% (1) uczniów. Odpowiedzi nie zaznaczyło 86,7% (26) respondentów.

Swoją inicjację alkoholową jeden chłopiec (3,3%) zaznaczył w czasie po dwunastym roku życia. Odpowiedzi nie udzieliło 96,7% (29) chłopców.

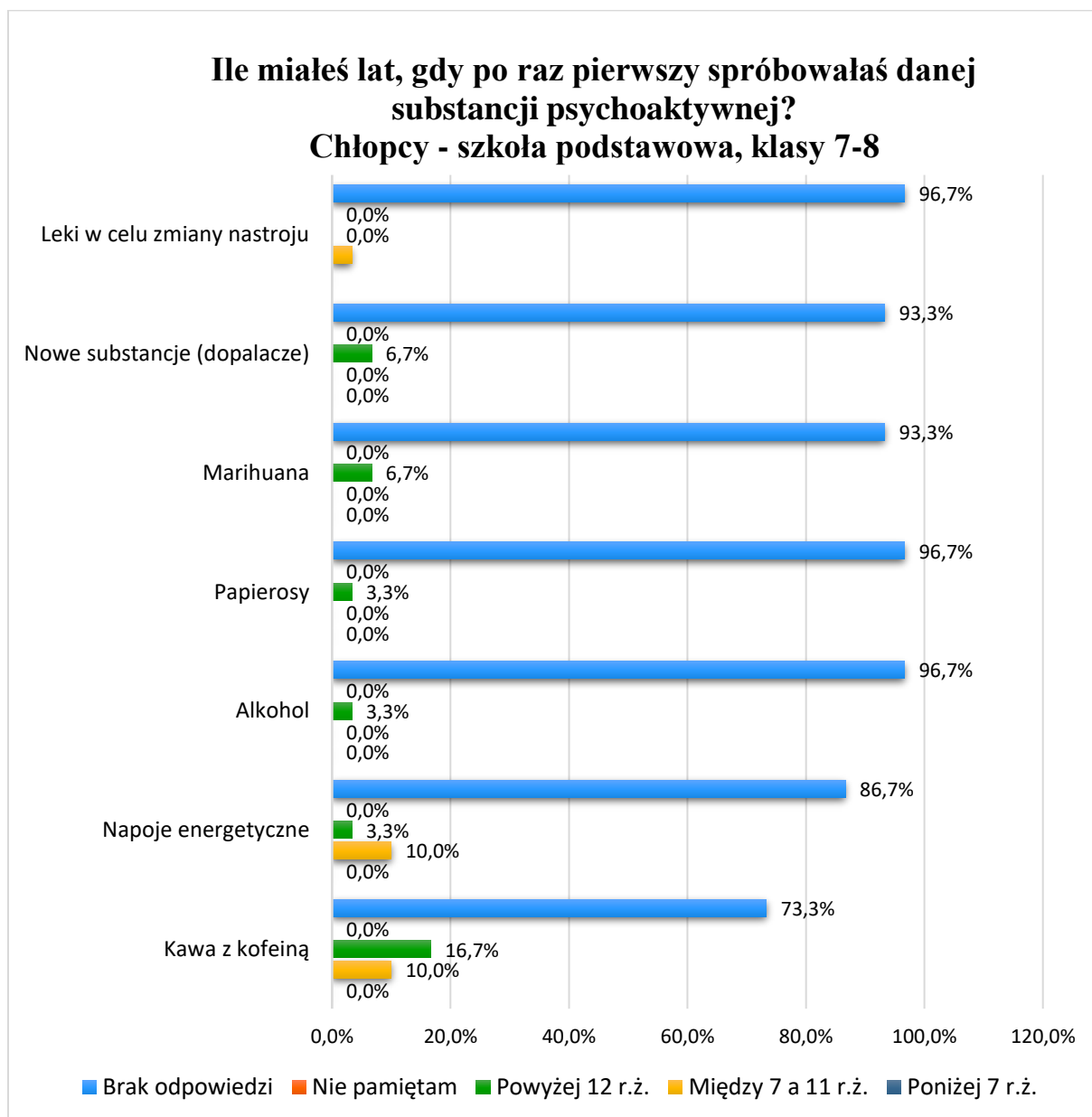
Jeden uczeń 3,3% zadeklarował zapalenie pierwszego papierosa po dwunastym roku życia. Brak odpowiedzi odnotowano u 96,7% (29) badanych.

Większość chłopców swoją inicjację dotyczącą marihuany deklarowało powyżej dwunastego roku życia 6,7% (2). Aż 93,3% (28) odmówiło udzielenia odpowiedzi.

W badanej grupie swoje pierwsze kontakty z nowymi substancjami (dopalaczami) już w wieku powyżej dwunastego roku życia zaznaczyło 6,7% (2) uczniów, odpowiedzi na to pytanie odmówiło aż 93,3% (28) osób.

Swoją inicjację dotyczącą zażywania leków w celu podniesienia nastroju – wiek 7-11 lat zadeklarował jeden chłopiec (3,3). Aż 96,7% (29) badanych nie odpowiedziało na powyższe pytanie.

Do stosowania innych substancji psychoaktywnych nie wymienionych w teście badani chłopcy nie przyznali się

**Deklaracje dotyczące wchodzenia w posiadanie substancji psychoaktywnej.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Uczennice zostały zapytane o to, w jaki sposób wchodzi w posiadanie poszczególnych substancji psychoaktywnych, jeśli ich używają

Jeśli używasz którejkolwiek substancji psychoaktywnej, napisz jakiej i w jaki sposób wchodzisz w jej posiadanie																
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8																
Kategoria	Zakup legalny		Zakup		Od znajomych		Rodzeństwo		Od rodziców		Inni dorośli		Żadne z wymienionych		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	2	5,7%	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	4	11,4%	0	0,0%	5	14,3%	23	65,7%
Napoje energetyczne	6	17,1%	0	0,0%	3	8,6%	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	25	71,4%
Alkohol	0	0,0%	1	2,9%	1	2,9%	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%	1	2,9%	31	88,6%
Papierosy	0	0,0%	1	2,9%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	33	94,3%
Marihuana	0	0,0%	1	2,9%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	33	94,3%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	1	2,9%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	33	94,3%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	1	2,9%	1	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	33	94,3%
Inne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	35	100,0%

Wśród dziewcząt deklaracje wchodzenia w posiadanie pitej potem kawy wyglądały następująco: 5,7% (2) – kupowała ją w legalny sposób, 2,9% (1) otrzymywała od znajomych, 11,4% (4) dostawała od rodziców, a 14,3% (5) zaznaczyło, że nie jest to żadna z wymienionych możliwości. Aż 65,7% (23) osób nie odpowiedziało na to pytanie.

Uczennice zadeklarowały wchodzenie w posiadanie napojów energetycznych następująco: 17,1% (6) oświadczyła, że dokonała legalnego zakupu, 8,6% (3) otrzymywała od znajomych, 2,9% (1) dostawała od rodziców. Aż 71,4% (25) dziewcząt nie odpowiedziało na powyższe pytanie.

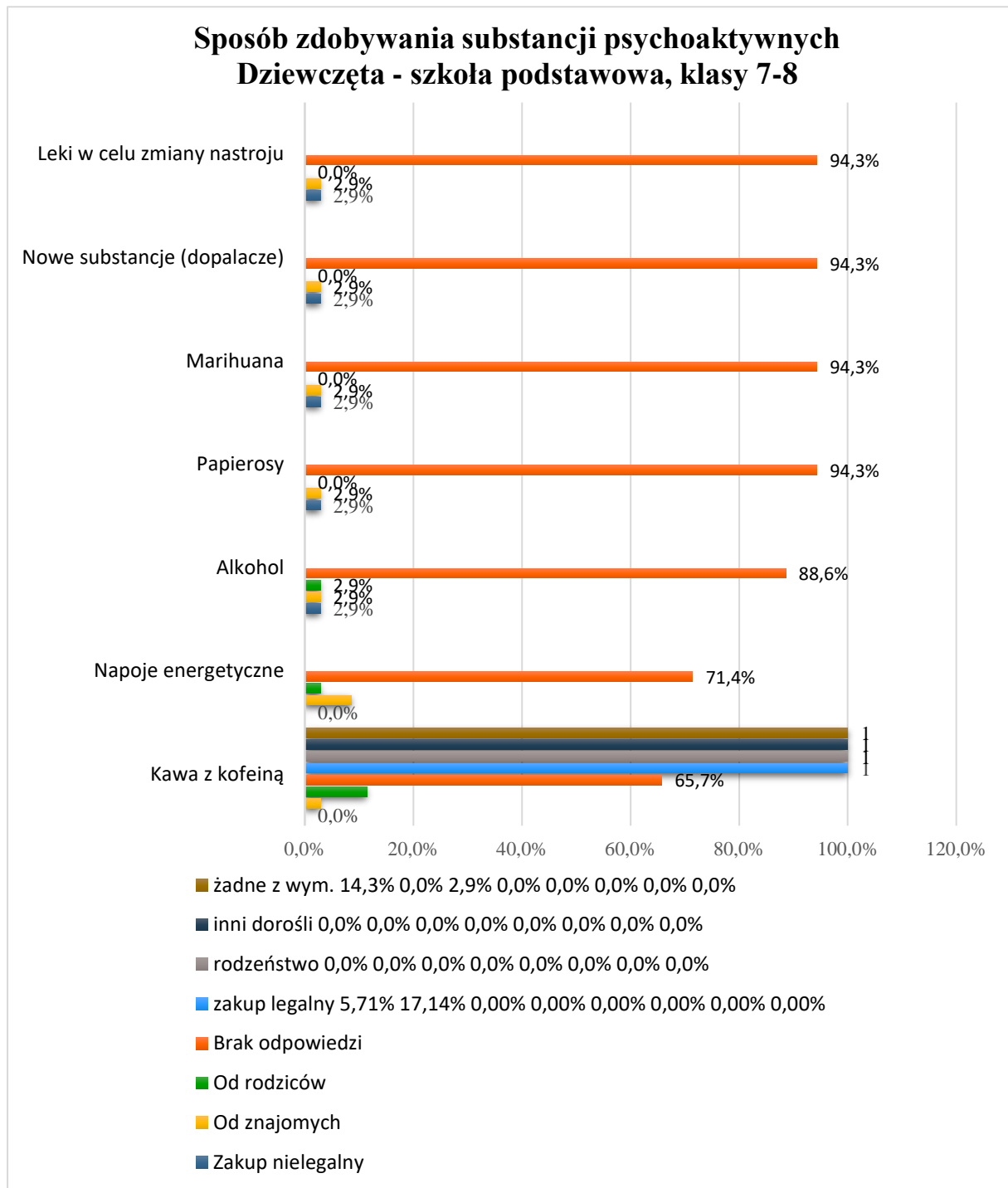
Gdy chodzi o wejście w posiadanie alkoholu to 2,9% (1) dziewcząt zadeklarowało zdobycie go przez zakup, 2,9% (1) otrzymało go od znajomych, również 2,9% (1) dostało od rodziców, a 2,9% (1) weszło w jego posiadanie w inny sposób niż przykłady podane w ankiecie. Odpowiedzi na zadane pytanie nie udzieliło 88,6% (31) badanych.

Według deklaracji nastolatek z badanej grupy 2,9% (1) wchodziło w posiadanie papierosów przez zakupy, a taka sama grupa zdobywała je od znajomych. Aż 94,3% (33) respondentek uchyliło się od odpowiedzi.

Dziewczęta deklarowały zdobywanie marihuany z dwu źródeł. Jedno to zakupy – 2,9% (1), drugie to otrzymywanie od znajomych a to również 2,9% (1) nastolatek. Aż 94,3% (33) uczennic uchyliło się od odpowiedzi na zadane pytanie.

Wchodzenie w posiadanie nowych substancji (dopalaczy) przez zakup zadeklarowało 2,9% (1) uczennic, a tyle samo określiło, że otrzymuje je od znajomych. Aż 94,3% (33) odmówiło odpowiedzi na to pytanie.

Leki w celu zmiany nastroju - wg ankiet - kupiło 2,9% (1) respondentek, a dostało od innych dorosłych również 2,9% (1). Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 94,3% (33) dziewcząt.

**Deklaracje dotyczące wchodzenia w posiadanie substancji psychoaktywnej.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Uczniowie również zostali zapytani o to, w jaki sposób wchodzi w posiadanie poszczególnych substancji psychoaktywnych, jeśli ich używają.

Jeśli używasz którejkolwiek substancji psychoaktywnej, napisz jakiej i w jaki sposób wchodzisz w jej posiadanie																
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8																
Kategoria	Zakup legalny		Zakup		Od znajomych		Rodzeństwo		Od rodziców		Inni dorośli		Żadne z wymienionych		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	1	3,33%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	0	0,0%	28	93,3%
Napoje energetyczne	2	6,67%	0	0,0%	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	27	90,0%
Alkohol	1	3,33%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	29	96,7%
Papierosy	1	3,33%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	29	96,7%
Marihuana	1	3,33%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	29	96,7%
Nowe substancje (dopalacze)	1	3,33%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	29	96,7%
Leki w celu zmiany nastroju	2	6,67%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	28	93,3%
Inne	1	3,33%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	29	96,7%

Wśród chłopców deklaracje wchodzenia w posiadanie pitej potem kawy wyglądały następująco: 3,33% (1 os.) – kupowała ją w legalny sposób, a tyleż samo otrzymywało ją od rodziców. Aż 93,3% (28) osób nie odpowiedziało na to pytanie.

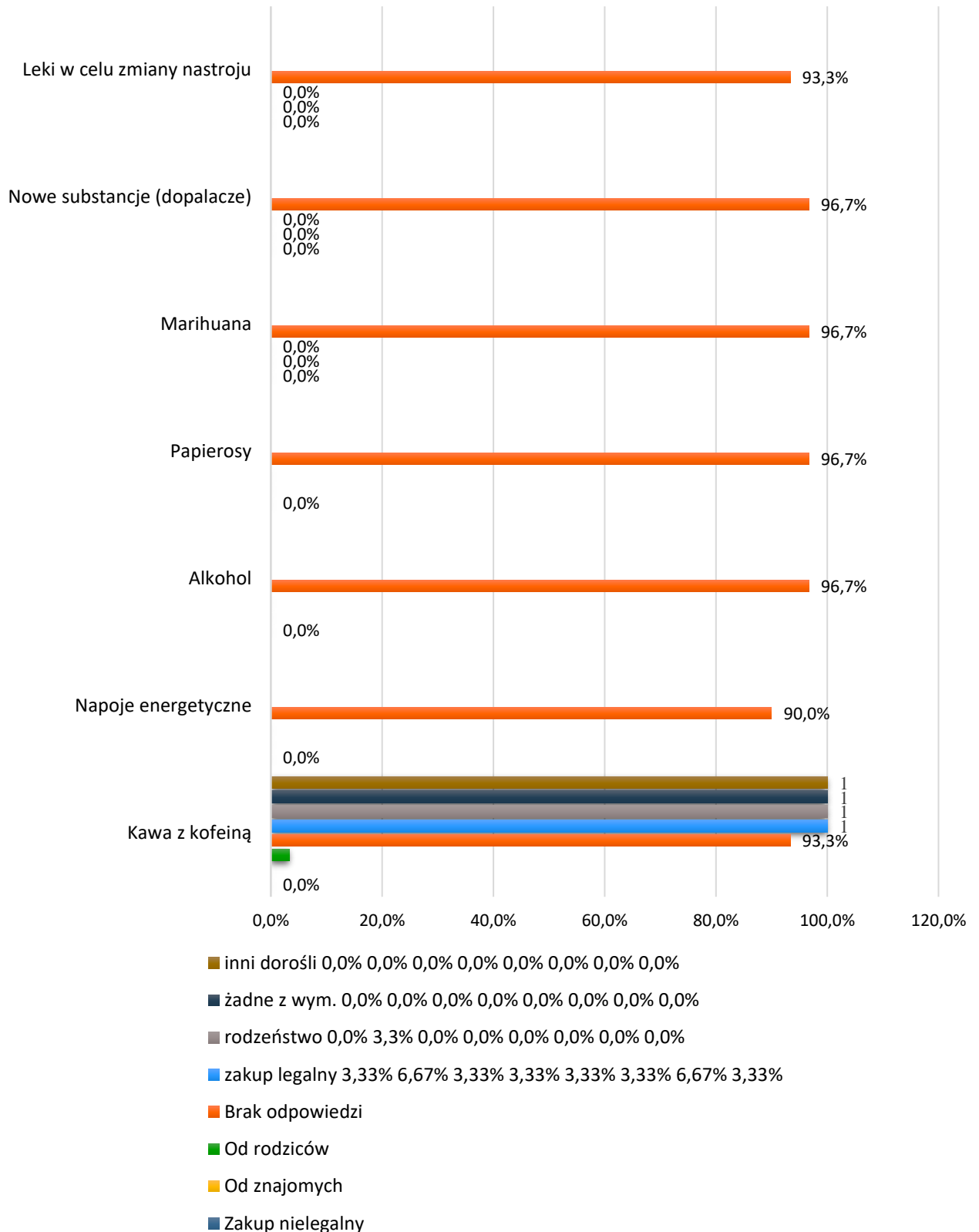
Uczniowie oświadczyli, że wchodzenie w posiadanie napojów energetycznych wyglądało następująco: 6,67% (2) zadeklarowała legalny zakup, a 3,3% (1) dostało je od rodzeństwa. Aż 90% (27) chłopców nie odpowiedziało na powyższe pytanie.

Gdy chodzi o wejście w posiadanie zarówno alkoholu, papierosów, marihuany jak i dopalaczy tylko jeden chłopiec zadeklarował legalny zakup. A aż 96,7% (29) badanych uchyliło się od udzielenia odpowiedzi.

Leki w celu zmiany nastroju - wg ankiet - legalnie kupiło 6,67% (2) respondentów. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło aż 93,3% (28) chłopców.

Według deklaracji inne substancje psychoaktywne legalnie kupowało 3,33% (1) uczniów, Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 96,7% (29) respondentów.

Sposób zdobywania substancji psychoaktywnych Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8

**Deklaracje dotyczące możliwych następstw spożywania alkoholu.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Pytanie: Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

- *Mogę mieć kłopoty w domu/ w szkole/ z policją. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może to zaszkodzić to mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac). Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę się uzależnić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę zrobić coś, czego będę żałować. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie.*

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?										
Dziewczęta- szkoła podstawowa, klasy 7-8										
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie	
Mogę mieć kłopoty w domu / w szkole / z policją	1	1,2%	22	26,5%	25	30,1%	17	20,5%	18	21,7%
Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić	1	1,2%	14	16,9%	38	45,8%	23	27,7%	7	8,4%
Może to zaszkodzić mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac)	1	1,2%	27	32,5%	33	39,8%	18	21,7%	4	4,8%
Mogę się uzależnić	2	2,4%	18	21,7%	14	16,9%	34	41,0%	15	18,1%
Mogę zrobić coś, czego będę żałować	2	2,4%	23	27,7%	24	28,9%	28	33,7%	6	7,2%

Dziewczęta pytane o konsekwencje picia alkoholu zadeklarowały, że raczej mogłyby mieć z tego tytułu kłopoty w domu – 30,1% (25), zdecydowanie miałyby takie kłopoty – 26,5% (22), zdecydowanie by ich nie miały – 21,7% (18), raczej by ich nie miały – 20,5% (17). Odpowiedzi nie udzieliło 1,2% (1) respondentek.

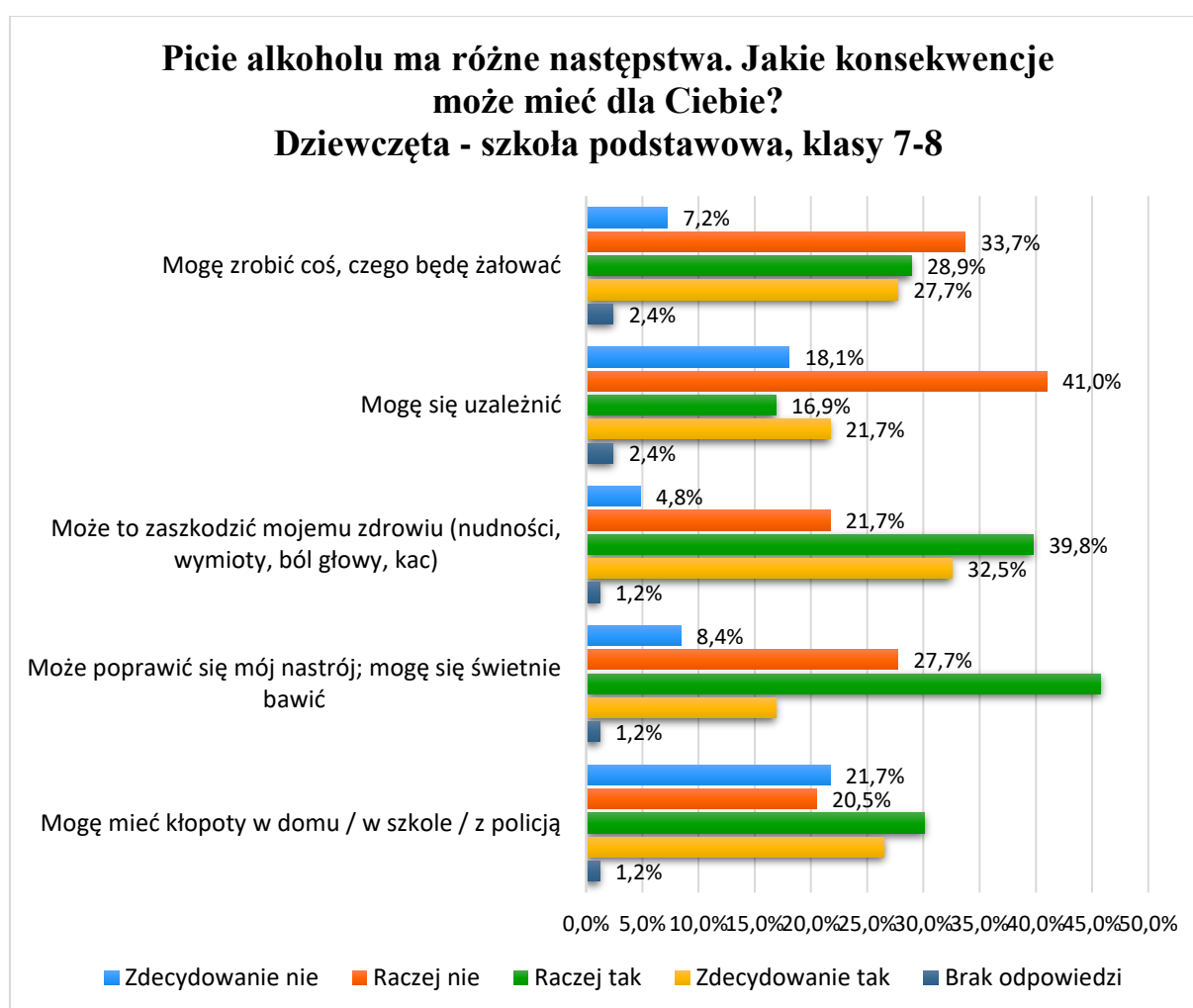
Uczennice zaznaczyły w ankiecie, że alkohol może poprawić nastrój i spowodować świetną zabawę: raczej tak – 45,8% (38) osób, raczej nie – 27,7% (23), zdecydowanie tak – 16,9% (14), zdecydowanie nie – 8,4% (7). Na pytanie nie odpowiedziało 1,2% (1) dziewcząt.

Na temat szkodliwości alkoholu dla zdrowia badane wypowiedziały się następująco: raczej szkodzi zdrowiu – uznało 39,8% (33), zdecydowanie szkodzi zdrowiu – 32,5% (27), raczej

alkohol nie szkodzi zdrowiu – 21,7% (18), zdecydowanie nie szkodzi – zadeklarowało 4,8% (4) nastolatek. Uchyliło się od odpowiedzi na pytanie 1,2% (1) uczennic.

W ankiecie znalazło się też pytanie o możliwość uzależnienia się od pitego alkoholu. Badane odpowiedziały, że raczej nie mogą się od niego uzależnić – 41% (34), zdecydowanie mogą się uzależnić – 21,7% (18), zdecydowanie nie mogą się uzależnić – 18,1% (15), raczej mogą się uzależnić – 16,9% (14). Najmniejsza grupa 2,4% (2) dziewcząt nie zdecydowała się udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Na stwierdzenie, że pod wpływem alkoholu można zrobić coś czego potem można żałować większość odpowiedziała w przeprowadzonej ankiecie, że raczej nie – 33,7% (28), raczej tak – zaznaczyło 28,9% (24) respondentek, zdecydowanie tak – 27,7% (23), zdecydowanie nie – 7,2% (6). Odpowiedzi nie udzieliło 2,4% (2) dziewcząt.

**Deklaracje dotyczące możliwych następstw spożywania alkoholu.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Pytanie: Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

- *Mogę mieć kłopoty w domu/ w szkole/ z policją. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może to zaszkodzić to mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac). Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę się uzależnić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę zrobić coś, czego będę żałować. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie.*

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?										
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8										
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie	
Mogę mieć kłopoty w domu / w szkole / z policją	1	3,3%	12	40,0%	8	26,7%	8	26,7%	1	3,3%
Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić	1	3,3%	5	16,7%	7	23,3%	11	36,7%	6	20,0%
Może to zaszkodzić mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac)	1	3,3%	15	50,0%	5	16,7%	7	23,3%	2	6,7%
Mogę się uzależnić	2	6,7%	13	43,3%	8	26,7%	4	13,3%	3	10,0%
Mogę zrobić coś, czego będę żałować	1	3,3%	15	50,0%	8	26,7%	4	13,3%	2	6,7%

Chłopcy pytani o konsekwencje picia alkoholu zadeklarowali, że raczej nie mieliby z tego tytułu kłopotów w domu – 26,7% (8), zdecydowanie mieliby takie kłopoty – 40% (12), raczej mieliby kłopoty – 26,7% (8), zdecydowanie nie mieliby takich kłopotów – 3,3% (1). Odpowiedzi nie udzieliło 3,3% (1) respondentów.

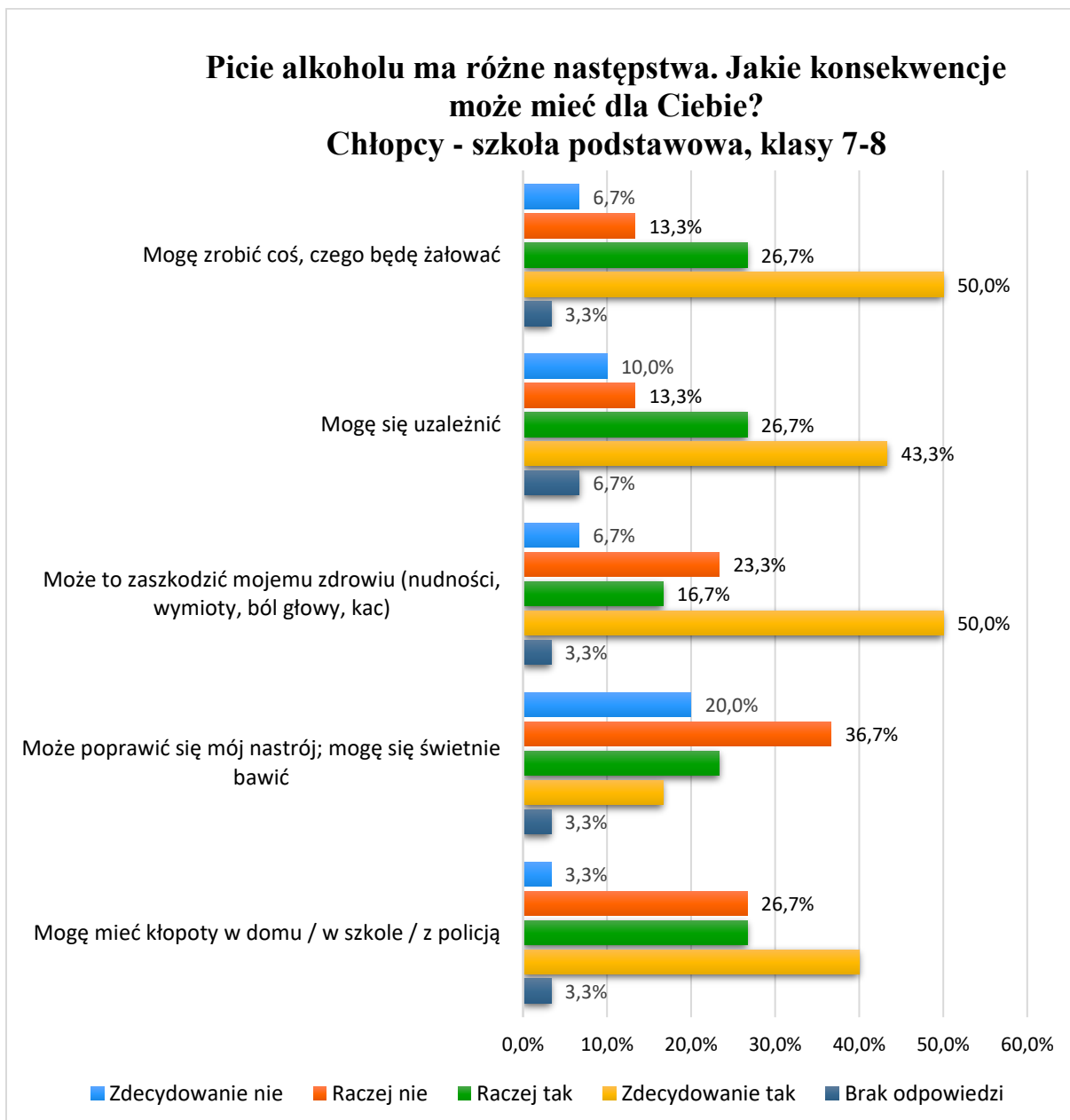
Uczniowie zaznaczyli w ankiecie, że alkohol może poprawić nastrój i spowodować świetną zabawę: raczej tak – 23,3% (7) osób, raczej nie – 36,7% (11), zdecydowanie tak – 16,7% (5), zdecydowanie nie – 20% (6). Na pytanie nie odpowiedziało 3,3% (1) chłopców.

Na temat szkodliwości alkoholu dla zdrowia badani wypowiedzieli się następująco: raczej szkodzi zdrowiu – uznało 16,7% (95), zdecydowanie szkodzi zdrowiu – 50% (15), raczej alkohol nie szkodzi zdrowiu – 23,3% (7), zdecydowanie nie szkodzi – zadeklarowało 6,7% (2) nastolatków. Uchyliło się od odpowiedzi na pytanie 3,3% (1) uczniów.

W ankiecie znalazło się też pytanie o możliwość uzależnienia się od wypijanego alkoholu. Badani odpowiedzieli, że raczej nie mogą się od niego uzależnić – 13,3% (4), raczej mogą się

uzależnić – 26,7% (8), zdecydowanie nie mogą się uzależnić – 10% (3), zdecydowanie mogą się uzależnić – 43,3% (13). Najmniejsza grupa 6,7% (2) chłopców nie zdecydowała się udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Na stwierdzenie, że pod wpływem alkoholu można zrobić coś czego potem można żałować większość odpowiedziała w przeprowadzonej ankiecie, że zdecydowanie tak – 50% (15), raczej tak – 26,7% (8), raczej nie – 13,3% (4), zdecydowanie nie – 6,7% (2). Odpowiedzi nie udzieliło 3,3% (1) chłopców.

**Opinie, jakie mają bliskie osoby na temat spożywania alkoholu.
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Ankiety skierowane do uczennic zawierały pytanie dotyczące opinii bliskich osób na temat picia przez osobę badaną alkoholu. Bliscy uwzględnieni w pytaniu to mama, tata, inny dorosły opiekun, najlepszy przyjaciel oraz znajomi.

Pytanie: Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?

Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu, raczej nie wolno mi pić alkoholu, to jest moja sprawa, od czasu do czasu mogę napić się alkoholu, zdecydowanie mogę pić.

Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?												
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8												
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu		Raczej nie powinnam pić alkoholu		To jest moja sprawa		Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu		Zdecydowanie mogę pić alkohol	
Mama uważa, że	0	0,0%	22	62,9%	7	20,0%	4	11,4%	1	2,9%	1	2,9%
Tata uważa, że	0	0,0%	22	62,9%	8	22,9%	2	5,7%	1	2,9%	2	5,7%
Inny dorosły opiekun uważa, że	0	0,0%	18	51,4%	13	37,1%	2	5,7%	1	2,9%	1	2,9%
Najlepszy przyjaciel uważa, że	1	2,9%	12	34,3%	8	22,9%	6	17,1%	6	17,1%	2	5,7%
Znajomi uważają, że	1	2,9%	9	25,7%	6	17,1%	11	31,4%	4	11,4%	4	11,4%

W badanej grupie dziewcząt klas 7-8 szkół podstawowych 62,9% (22 os.) uczennic zadeklarowało, że według mamy zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu. Znaczna grupa, bo 20% (7) respondentek zdecydowała, że wg mamy raczej nie powinna pić alkoholu. 11,4% (4) badanych uznało, że ich mamy uważają, iż to jest ich wyłączna sprawa, czy piją czy nie. Zdecydowanie mniejszą grupę 2,9% (1) tworzą te, które zaznaczyły, że matka uważa, iż mogą pić alkohol lub od czasu do czasu się napić.

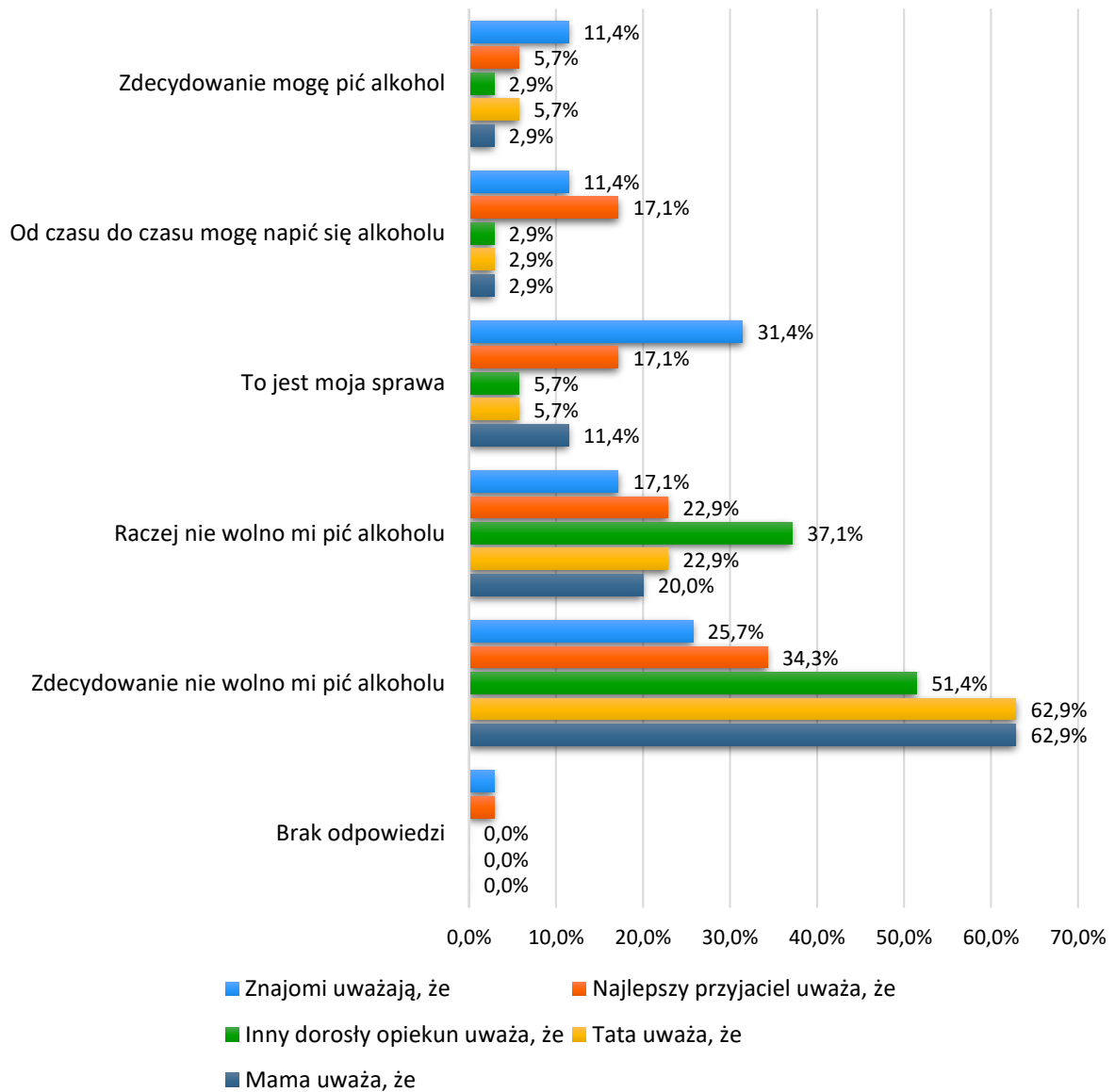
Dziewczęta zapytane o zdanie taty na temat ich spożywania alkoholu zaznaczyły w większości, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu – 62,9% (22), raczej nie powinny pić alkoholu – 22,9% (8), od czasu do czasu mogą się napić alkoholu – 2,9% (1). 5,7% (2) uczennic uważa, że wg taty jest to wyłącznie ich sprawa czy się napiją alkoholu, czy nie. Zdecydowaną zgodę ojców na picie alkoholu przez córki zadeklarowało 5,7% (2) nastolatk.

Na pytanie dotyczące opinii innego dorosłego badane określiły, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu – 51,4% (18), to jest sprawa prywatna nastolatki – 5,7% (2), raczej nie powinny pić alkoholu – 37,1% (13), a grupę 2,9% (1) tworzą dziewczęta uważające, że w opinii tego innego dorosłego od czasu do czasu mogą napić się alkoholu. Zdecydowaną zgodę na picie alkoholu wg badanych dałyby inny dorosły w 2,9% (1).

Według największej części ankietowanych najlepszy przyjaciel uważa, że zdecydowanie nie wolno im pić alkoholu. Taką odpowiedź zaznaczyło – 34,3% (12) badanych. Podobnie wysoki wskaźnik ma odpowiedź, że raczej nie powinny pić alkoholu – 22,9% (8). „Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu” i to „wyłącznie moja sprawa” – te odpowiedzi zaznaczyło 17,1% (6) respondentek. Zdecydowanie mogę pić alkohol – wg ankietowanych tak uważa ich przyjaciel-deklaruje 5,7% (2) badanych. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło 2,9% (1) ankietowanych.

Dziewczęta w zdecydowanej większości uważają, że według ich znajomych jest to prywatną sprawą czy piją alkohol czy nie. Uważa tak 31,4% (11) respondentek. Odpowiedź, że od czasu do czasu mogą się napić alkoholu - wg znajomych - zaznaczyło 11,4% (4) uczennic, zdecydowanie mogą pić alkohol – taka sama grupa, a raczej nie powinny pić alkoholu – 17,1% (6). Odpowiedzi nie udzieliło 2,9% (1) badanych.

**Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?
Dziewczęta - szkoła podstawowa, klasy 7-8**

**Opinie, jakie mają bliskie osoby na temat spożywania alkoholu.
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

Ankiety zawierały pytanie dotyczące opinii bliskich osób na temat picia przez badanego ucznia alkoholu. Bliscy uwzględnieni w pytaniu to: mama, tata, inny dorosły opiekun, najlepszy przyjaciel oraz znajomi.

Pytanie: Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?

Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu, raczej nie wolno mi pić alkoholu, to jest moja sprawa, od czasu do czasu mogę napić się alkoholu, zdecydowanie mogę pić alkohol

Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?												
Chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8												
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu		Raczej nie powinienem pić alkoholu		To jest moja sprawa		Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu		Zdecydowanie mogę pić alkohol	
Mama uważa, że	3	10,0%	20	66,7%	4	13,3%	1	3,3%	1	3,3%	1	3,3%
Tata uważa, że	2	6,7%	20	66,7%	2	6,7%	3	10,0%	2	6,7%	1	3,3%
Inny dorosły opiekun uważa, że	2	6,7%	17	56,7%	3	10,0%	6	20,0%	2	6,7%	0	0,0%
Najlepszy przyjaciel uważa, że	2	6,7%	12	40,0%	7	23,3%	5	16,7%	2	6,7%	2	6,7%
Znajomi uważają, że	2	6,7%	10	33,3%	6	20,0%	6	20,0%	4	13,3%	2	6,7%

W przeprowadzanej ankiecie znalazło się pytanie o opinię ważnych dla nastolatków osób na temat spożywania przez nich alkoholu. I tak według ankietowanych 66,7% (20 os.) matek zdecydowanie nie zgadza się na picie alkoholu przez synów. 13,3% (4) chłopców jest zdania, że ich matki raczej nie pochwalają picia. Jednakowa część respondentów – 3,3% (1) uważa, że zdaniem matek od czasu do czasu mogą się napić alkoholu, to ich prywatna sprawa lub mają oni pełną akceptację swoich matek na konsumpcję takich trunków. Odpowiedzi na zadane pytanie nie udzieliło 10% (3) badanych.

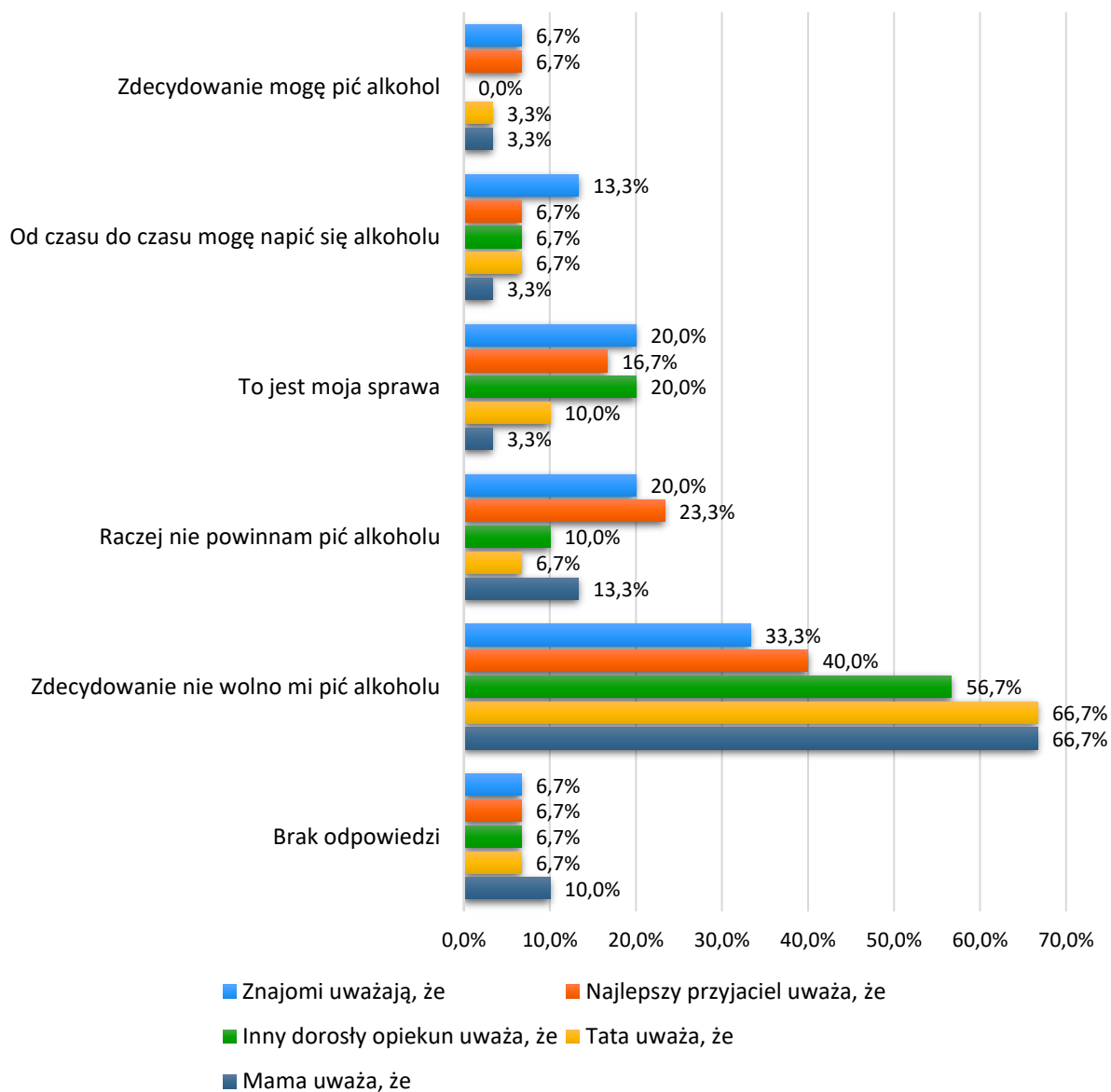
W ocenie chłopców ich ojcowie uważają co następuje: raczej nie powinienem pić alkoholu oświadcza 6,7% (2) respondentów, zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu to zdanie 66,7% (20) nastolatków, to jest moja sprawa – tak deklaruje opinię ojców na temat własnego picia 10% (3) badanych. 6,7% (2) uważa, że ojciec nie miałby nic przeciwko gdyby sporadycznie syn napił się alkoholu. Zdecydowaną akceptację swoich ojców wobec spożywania napojów alkoholowych przez synów deklaruje 3,3% (1) respondentów. Od odpowiedzi na to pytanie uchyliło się 6,7% (2) ankietowanych.

Największa grupa chłopców, bo aż 56,7% (17) uważa, że inny dorosły z ich otoczenia uznaje picie nastolatka za niedopuszczalne. 20% (6) badanych uważa, że inny dorosły z ich otoczenia uważa to za prywatną sprawę nastolatka, a 10% (3) respondentów twierdzi, iż raczej nie powinien on pić alkoholu. 6,7% (2) – to grupa osób, która oznajmiła, że od czasu do czasu może się napić alkoholu – wg innego dorosłego. Tyle samo chłopców uchyliło się od odpowiedzi na zadane pytanie.

Zdaniem ankietowanych ich najlepszy przyjaciel uważa, co następuje: zdecydowanie nie wolno mi pić 40% (12), raczej nie powinienem pić alkoholu 23,3% (7), to jest moja sprawa 16,7% (5). Odpowiedzi typu: zdecydowanie mogę pić alkohol, od czasu do czasu mogę się napić alkoholu i uchylenie się od odpowiedzi wybrało 6,7% (2) respondentów.

W opinii badanych ich znajomi uważają, co następuje: zdecydowanie nie wolno mi pić – oznajmiło 33,3% (10), raczej nie powinienem i to moja sprawa – taką odpowiedź wybrało 20% (6) ankietowanych. 13,3% (4) zaznaczyło, że od czasu do czasu mogą się napić – zdaniem znajomych, a 6,7% (2) ma na to pełną zgodę. Tyle samo też respondentów nie odpowiedziało na zadane pytanie.

Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

**Deklaracje uczniów dotyczące najczęściej wybieranego alkoholu.
Szkoła podstawowa, klasy 7-8.**

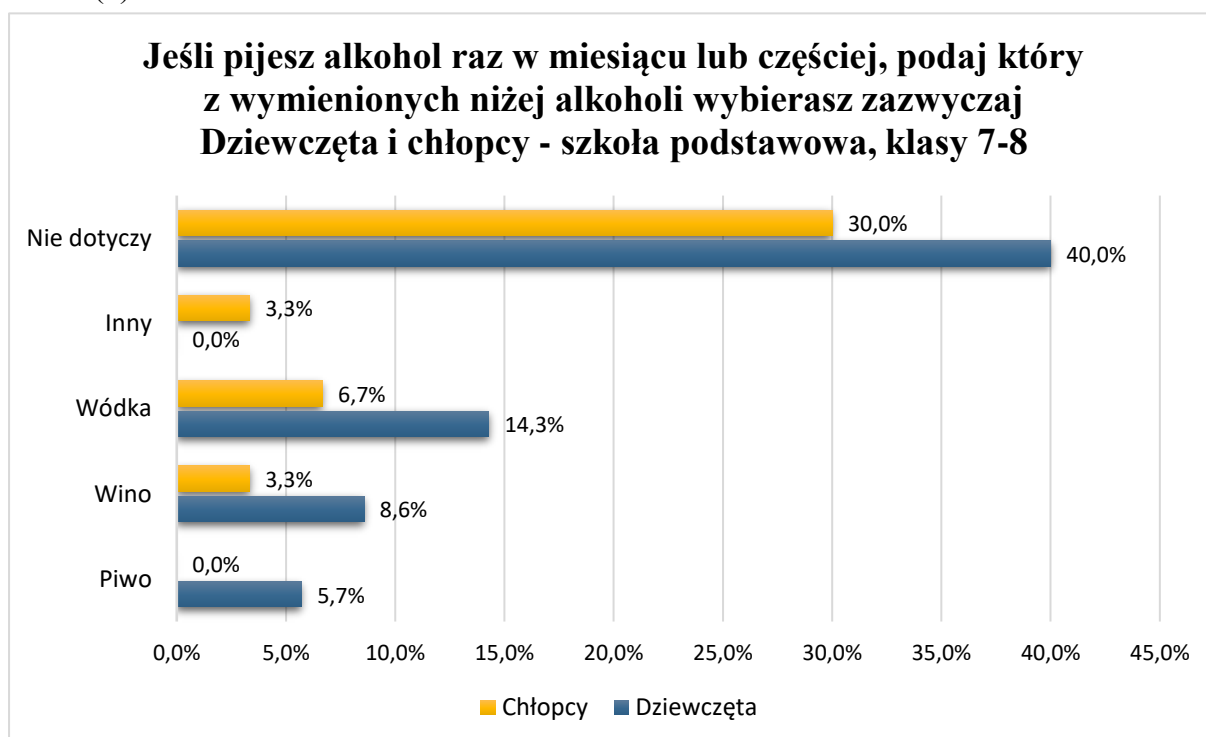
Badani zostali poproszeni o zaznaczenie rodzaju alkoholu, który wybierają najczęściej, jeśli piją go przynajmniej raz w miesiącu. Uczniowie, udzielając odpowiedzi na pytanie dotyczące rodzajów używanych przez nich alkoholi, mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj substancji.

Pytanie: Jeśli pijesz alkohol raz w miesiącu lub częściej, podaj który z wymienionych niżej alkoholi wybierasz zazwyczaj.

Możliwe odpowiedzi: piwo, wino, wódka, inny (napisz jaki), nie dotyczy.

Jeśli pijesz alkohol raz w miesiącu lub częściej, podaj który z wymienionych niżej alkoholi wybierasz zazwyczaj				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła podstawowa, klasy 7-8				
	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Piwo	2	5,7%	0	0,0%
Wino	3	8,6%	1	3,3%
Wódka	5	14,3%	2	6,7%
Inny	0	0,0%	1	3,3%
Nie dotyczy	14	40,0%	9	30,0%

Zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców najczęściej wybierany i jako taki zaznaczany w ankiecie alkohol to wódka. U dziewcząt to 14,3% (5) odpowiedzi, u chłopców 6,7% (2). Wino wybrało 8,6% (3) uczennic i 3,3% (1) uczniów. Na piwo jako trunek zdecydowało się 5,7% (2) respondentek, a na inne alkohole 3,3% (1) respondentów. Cieszy, że największą grupę stanowią jednak te dziewczęta i chłopcy, których pytanie nie dotyczy – 40% (14) nastolatków i 30% (9) nastolatków.

3.3. Szkoła ponadpodstawowa.

Częstotliwość używania substancji psychoaktywnych.

Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa.

Uczennice zostały zapytane o to, jak często sięgają po poszczególne substancje psychoaktywne.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość														
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa														
	Brak odpowiedzi		Nigdy		Raz lub kilka razy w życiu		Kilka razy w roku		Kilka razy w miesiącu		Kilka razy w tygodniu		Codziennie	
Kawa z kofeiną	0	0,0%	12	14,5%	7	8,4%	9	10,8%	20	24,1%	21	25,3%	14	16,9%
Napoje energetyczne	0	0,0%	14	16,9%	18	21,7%	10	12,0%	30	36,1%	8	9,6%	3	3,6%
Alkohol	0	0,0%	29	34,9%	17	20,5%	16	19,3%	16	19,3%	5	6,0%	0	0,0%
Papierosy	1	1,2%	50	60,2%	8	9,6%	2	2,4%	8	9,6%	7	8,4%	7	8,4%
Marihuana	1	1,2%	68	81,9%	10	12,0%	3	3,6%	0	0,0%	1	1,2%	0	0,0%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	76	91,6%	4	4,8%	2	2,4%	1	1,2%	0	0,0%	0	0,0%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	68	81,9%	8	9,6%	2	2,4%	2	2,4%	3	3,6%	0	0,0%
inne	80	96,4%	3	3,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Wśród dziewcząt ze szkoły ponadpodstawowej nigdy nie piło kawy 14,5% (12 os.) badanych, 8,4% (7) piło ją raz lub kilka razy w życiu. Kilkukrotne spożycie w roku zadeklarowało 10,8% (9) badanych. Regularne picie kawy kilka razy w miesiącu wybrało 24,1% (20) dziewcząt, zaś najwięcej tj. 25,3% (21), spożywało kawę kilka razy w tygodniu. Codzienne spożywanie kawy zadeklarowało 16,9% (14) badanych.

Brak spożycia napojów energetycznych zadeklarowało 16,9% (14) z badanych dziewcząt, 21,7% (18) z nich piło je raz lub kilka razy w życiu. Sporadyczne spożycie kilka razy w roku zadeklarowało 12% (10) badanych, zaś regularne spożycie kilka razy w miesiącu wybrało największy odsetek badanych – 36,1% (30). Spożywanie napojów energetycznych kilka razy w tygodniu zadeklarowało 9,6% (8) badanych, zaś codzienne zaledwie 3,6% (3).

Nigdy nie spożywało alkoholu większość badanych dziewcząt tj. 34,9% (29). 20,5% (17) spożywało alkohol jednorazowo lub kilka razy w życiu, zaś 19,3% (16) pije alkohol kilka razy w roku. Taka sama liczba respondentek zadeklarowała regularne spożycie alkoholu kilka razy w miesiącu, zaś spożycie parę razy w tygodniu - 6% (5) dziewcząt.

Większość badanych dziewcząt tj. 60,2% (50), nigdy nie paliło papierosów, za to 9,6% (8) próbowało jednorazowo lub kilka raz w życiu. Palenie kilka razy w roku deklaruje zaledwie

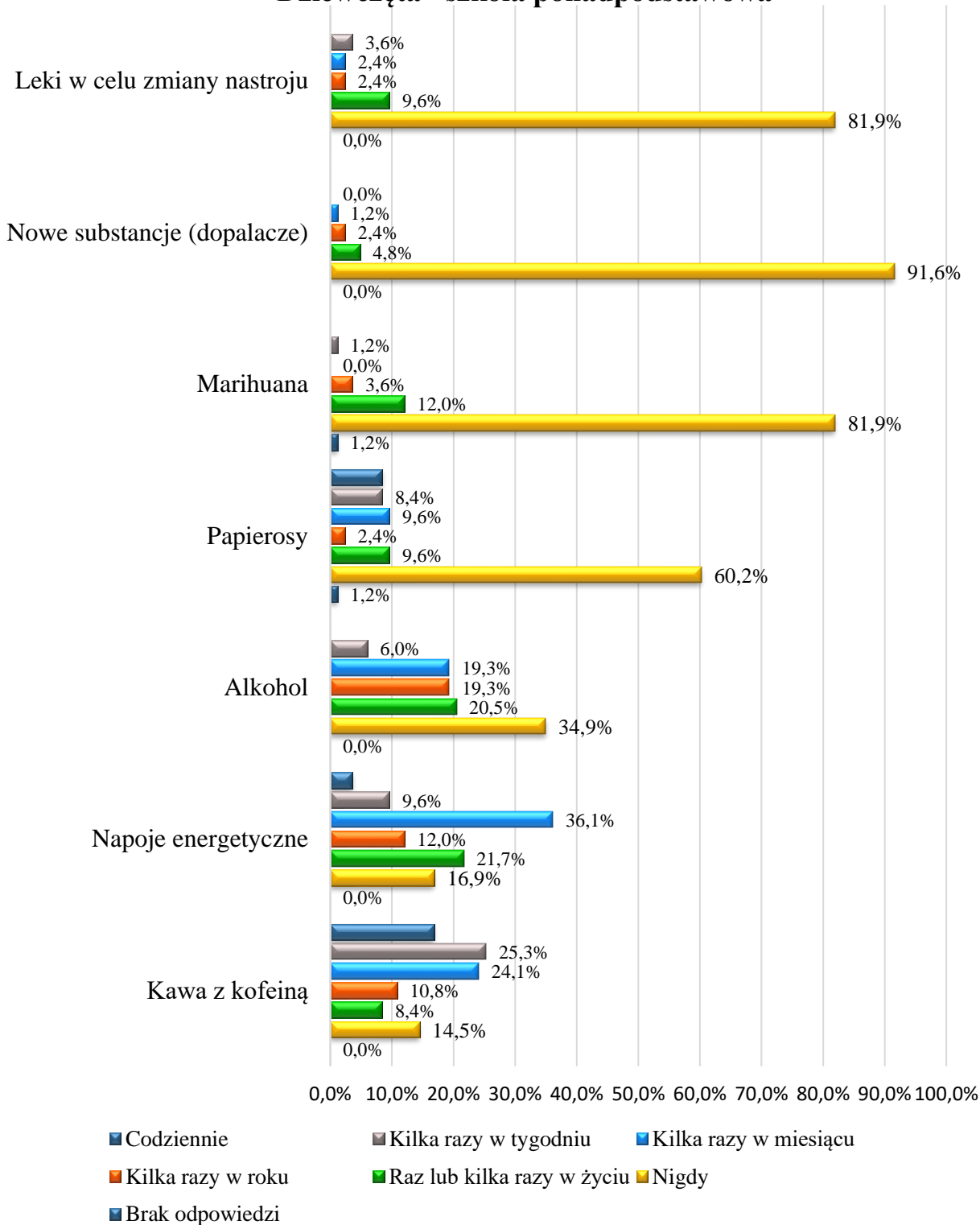
2,4% (2) badanych, a 9,6% (8) pali kilka razy w miesiącu. Kilka razy w tygodniu i codziennie pali po 8,4% (7) badanych. 1,2% (1) respondentek nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Przeważająca większość badanych dziewcząt 81,9% (68) nigdy nie sięgała po marihuanę, zaś 12% (10) deklarowała jednorazowe lub kilkukrotne użycie w skali życia. Sporadyczne użycie kilka razy w roku dotyczyło 3,6% (3) respondentek, zaś 1,2% (1) zadeklarowała spożycie kilka razy w tygodniu lub nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Również zdecydowana większość uczennic tj. 91,6% (76) nigdy nie używała nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy). 4,8% (4) uczennic użyła ich raz lub kilka razy w życiu, zaś sporadyczne używanie (kilka razy w roku) zadeklarowało 2,4% (2) badanych. Regularne używanie, kilka razy w miesiącu, zadeklarowało 1,2% (1) badanych dziewcząt.

Zdecydowana większość badanych – 81,9% (68) nigdy nie używała leków w celu zmiany nastroju. Raz lub kilka razy w roku używało leków w sposób niemedyczny 9,6% (8) badanych, podobny sposób użycia kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu zadeklarowało po 2,4% (2) dziewcząt. 3,6% (3) oświadczyło, że używa leki w celu zmiany nastroju w sposób regularny – kilka razy w tygodniu.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa

Częstotliwość używania substancji psychoaktywnych. Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa.

Uczniowie, analogicznie jak dziewczęta, zostali zapytani o to, jak często sięgają po poszczególne substancje psychoaktywne.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość														
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa														
	Brak odpowiedzi		Nigdy		Raz lub kilka razy w życiu		Kilka razy w roku		Kilka razy w miesiącu		Kilka razy w tygodniu		Codziennie	
Kawa z kofeiną	1	0,4%	44	19,2%	45	19,7%	18	7,9%	48	21,0%	44	19,2%	29	12,7%
Napoje energetyczne	2	0,9%	45	19,7%	43	18,8%	40	17,5%	62	27,1%	27	11,8%	10	4,4%
Alkohol	3	1,3%	72	31,4%	44	19,2%	40	17,5%	53	23,1%	16	7,0%	1	0,4%
Papierosy	4	1,7%	144	62,9%	28	12,2%	13	5,7%	17	7,4%	9	3,9%	14	6,1%
Marihuana	2	0,9%	169	73,8%	26	11,4%	15	6,6%	12	5,2%	2	0,9%	3	1,3%
Nowe substancje (dopalacze)	2	0,9%	221	96,5%	4	1,7%	0	0,0%	1	0,4%	1	0,4%	0	0,0%
Leki w celu zmiany nastroju	5	2,2%	207	90,4%	13	5,7%	1	0,4%	3	1,3%	0	0,0%	0	0,0%
inne	196	85,6%	27	11,8%	2	0,9%	1	0,4%	1	0,4%	1	0,4%	1	0,4%

Wśród chłopców ze szkoły ponadpodstawowej nigdy nie piło kawy 19,2% (44 os.) badanych, 19,7% (45) piło ją raz lub kilka razy w życiu. Kilkakrotne spożycie w roku deklaruje 7,9% (18) badanych. Regularne picie kilka razy w miesiącu deklaruje najwięcej, bo 21,0% (48) uczniów, zaś nieco mniej – 19,2% (44) spożywa kawę kilka razy na tydzień. Codzienne spożywanie kawy deklaruje 12,7% (29) badanych. Odpowiedzi nie udzieliło 0,4% (1) badanych.

Brak spożycia napojów energetycznych zadeklarowało 19,7% (45) z badanych chłopców, 18,8% (43) z nich piło je raz lub kilka razy w życiu. Sporadyczne spożycie kilka razy w roku deklaruje 17,5% (40) badanych, zaś regularne spożycie kilka razy w miesiącu deklaruje największy odsetek badanych, czyli 27,1% (62). Spożywanie napojów energetycznych kilka razy w tygodniu dotyczy 11,8% (27) badanych, zaś codzienne zaledwie 4,4% (10). Odpowiedzi nie udzieliło 0,9% (2) badanych.

Nigdy nie spożywało alkoholu większość badanych chłopców tj. 31,4% (72). Kolejno 19,2% (42) spożywało alkohol jednorazowo lub kilka razy w życiu, zaś 17,5% (40) pije alkohol kilka razy w roku. Nieco więcej, bo 23,1% (53) respondentów zadeklarowało regularne spożycie alkoholu kilka razy w miesiącu, zaś spożycie parę razy w tygodniu opisało 7% (16) badanych. 0,4% (1) respondentów zadeklarowało codzienne picie. Odpowiedzi nie udzieliło 1,3% (3) badanych

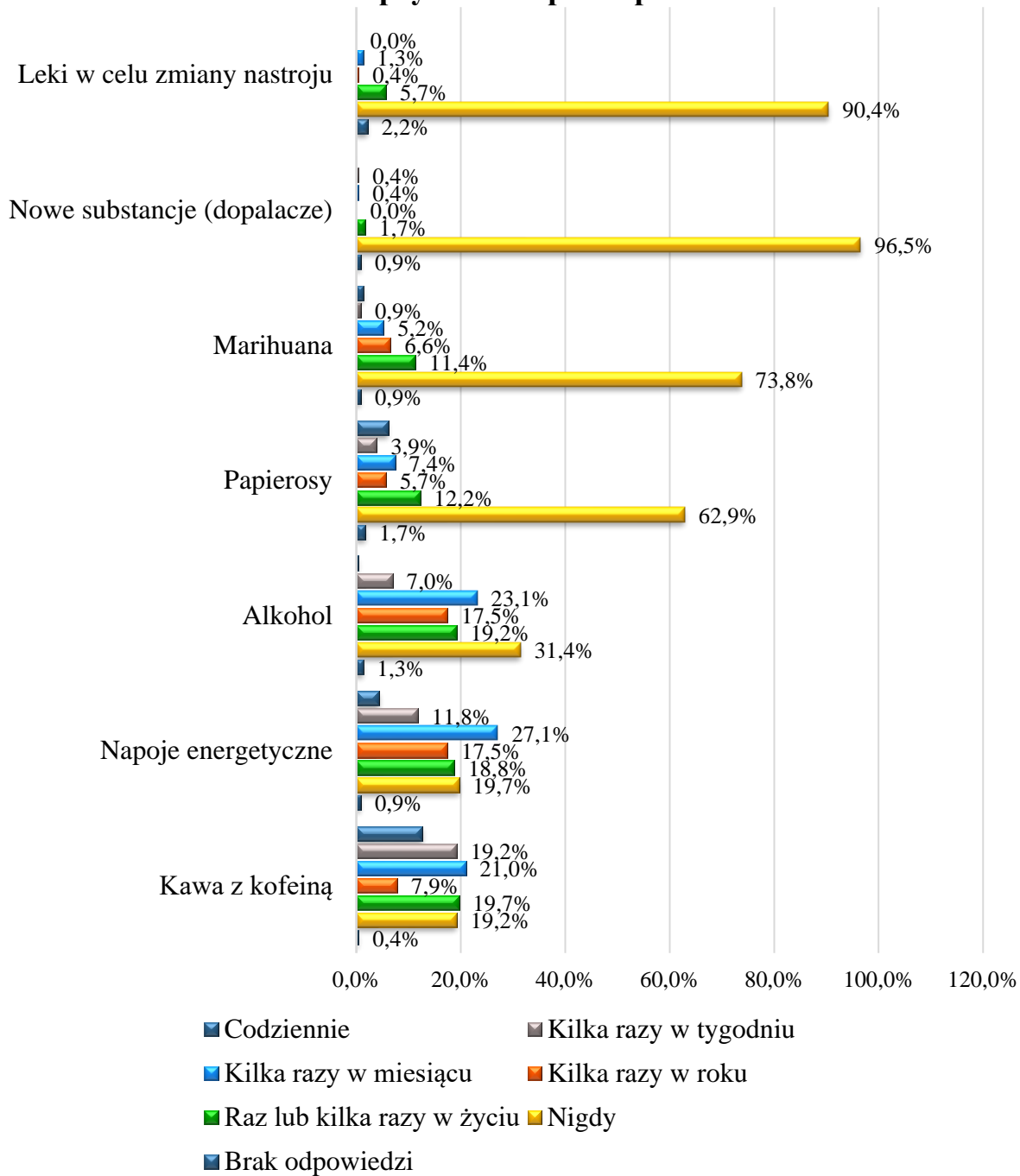
Większość badanych chłopców, czyli 62,9% (144), nigdy nie paliło papierosów, za to 12,2% (28) próbowało jednorazowo lub kilka razy w życiu. Palenie kilka razy w roku deklaruje zaledwie 5,7% (13) badanych, a 7,4% (17) pali kilka razy w miesiącu. Kilka razy w tygodniu pali 3,9% (9) uczniów, zaś codzienne używanie wyrobów tytoniowych dotyczy 6,1% (14) z nich. 1,7% (4) respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Znacząca większość badanych chłopców tj. 73,8% (169) nigdy nie sięgało po marihuanę, zaś 11,4% (26) deklarowało jednorazowe lub kilkukrotne użycie w skali życia. Sporadyczne użycie kilka razy w roku dotyczyło 6,6% (15) respondentów, zaś 5,2% (12) zadeklarowało spożycie kilka razy w miesiącu. Do regularnego używania – kilka razy w tygodniu - zadeklarowało się 0,9% (2), zaś codzienne użycie dotyczy 1,3% (3) badanych. Nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie 0,9% (2) uczniów.

Również zdecydowana większość uczniów tj. 96,5% (221) nigdy nie używała nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy). 1,7% (4) użyła ich raz lub kilka razy w życiu, zaś sporadycznie (kilka razy w miesiącu) używała ich – wg deklaracji - 0,4% (1) badanych. Regularne używanie - kilka razy w tygodniu - zadeklarowało 0,4% (1) badanych. Odpowiedzi nie udzieliło 0,9% (2) respondentów.

Zdecydowana większość badanych – 90,4% (207) nigdy nie używała leków w celu zmiany nastroju. Raz lub kilka razy w roku używało leków w sposób niemedyczny 5,7% (13) badanych, podobny sposób użycia kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu zadeklarowało kolejno 0,4% (1) i 1,3% (3) badanych chłopców. Odpowiedzi nie udzieliło 2,2% (5) respondentów.

Używanie substancji psychoaktywnych - częstotliwość Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych.

Respondenci, udzielając odpowiedzi na pytanie dotyczące rodzajów używanych przez nich substancji psychoaktywnych, mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj substancji.

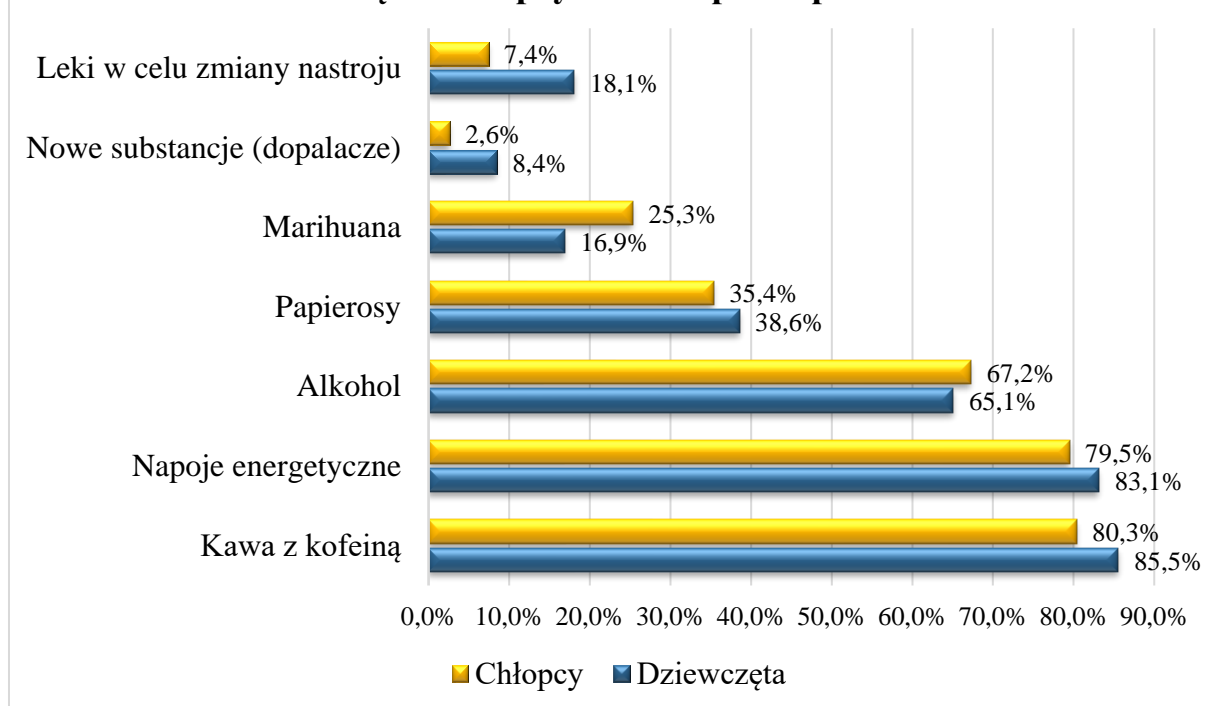
Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Kawa z kofeiną	71	85,5%	184	80,3%
Napoje energetyczne	69	83,1%	182	79,5%
Alkohol	54	65,1%	154	67,2%
Papierosy	32	38,6%	81	35,4%
Marihuana	14	16,9%	58	25,3%
Nowe substancje (dopalacze)	7	8,4%	6	2,6%
Leki w celu zmiany nastroju	15	18,1%	17	7,4%

Kawę z kofeiną spożywa lub spożywało większość badanych tj. 85,5% (71 os.) dziewcząt oraz 80,3% (184) chłopców. Podobnie większość badanych – 83,1% (69) dziewcząt oraz 79,5% (182) chłopców spożywała lub spożywa napoje energetyczne.

Inicjacje alkoholową ma za sobą większość dziewcząt 65,1% (54) oraz chłopców 67,2% (154) ze szkół ponadpodstawowych. Mniejsza część badanej grupy próbowała kiedykolwiek papierosów lub aktywnie pali, jest to 38,6% (32) dziewcząt i 35,4% (81) chłopców.

Marihuany próbowało lub używa 16,9% (14) dziewcząt oraz 25,3% (58) chłopców. Zdecydowanie mniejsza część badanej populacji sięga lub sięgała kiedykolwiek po nowe substancje psychoaktywne, jest to 8,4% (7) dziewcząt i 2,6% (6) chłopców. Używanie leków w sposób niemedyczny zadeklarowało 18,1% (15) dziewcząt oraz 7,4% (17) chłopców.

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych Dziewczęta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

Deklaracje dotyczące wieku pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi. Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa.

Pytanie: Ile miałaś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałaś danej substancji psychoaktywnej?

Możliwe odpowiedzi: poniżej 7. roku życia, między 7. a 11. rokiem życia, powyżej 12. Roku życia, brak odpowiedzi.

Ile miałaś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałaś danej substancji psychoaktywnej?										
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa										
	Poniżej 7 r. ż.		Między 7 a 11 r. ż.		Powyżej 12 r.ż.		Nie pamiętam		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	1	1,2%	8	9,6%	53	63,9%	0	0,0%	21	25,3%
Napoje energetyczne	1	1,2%	2	2,4%	54	65,1%	0	0,0%	26	31,3%
Alkohol	0	0,0%	1	1,2%	43	51,8%	0	0,0%	39	47,0%
Papierosy	0	0,0%	1	1,2%	28	33,7%	0	0,0%	54	65,1%
Marihuana	0	0,0%	0	0,0%	14	16,9%	0	0,0%	69	83,1%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	0	0,0%	7	8,4%	0	0,0%	76	91,6%
Leki w celu zmiany nastroju	0	0,0%	0	0,0%	14	16,9%	0	0,0%	69	83,1%
inne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	83	100,0%

Większość dziewcząt ze szkoły ponadpodstawowej miała pierwszy kontakt z kawą w wieku powyżej 12 lat (63,9% - 53 os.). W przypadku 9,6% (8) miało to miejsce między 7 a 11 rokiem życia, zaś niewielka grupa tj. 1,2% (1) badanych próbowała kawy przed 7 rokiem życia. Odpowiedzi nie udzieliło 25,3% (21) badanych.

Podobnie większość badanych uczennic, czyli 65,1% (54), próbowała pierwszy raz napojów energetycznych po 12 roku życia. Tylko 2,4% (2) zrobiła to między 7 a 11 rokiem życia, a 1,2% (1) przed 7 rokiem życia. 31,3% (26) nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Ponad połowa badanych, tj. 51,8% (43) próbowała alkoholu po 12 roku życia. 1,2% (1) umiejscowiła to między 7 a 11 rokiem życia. 47% (39) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

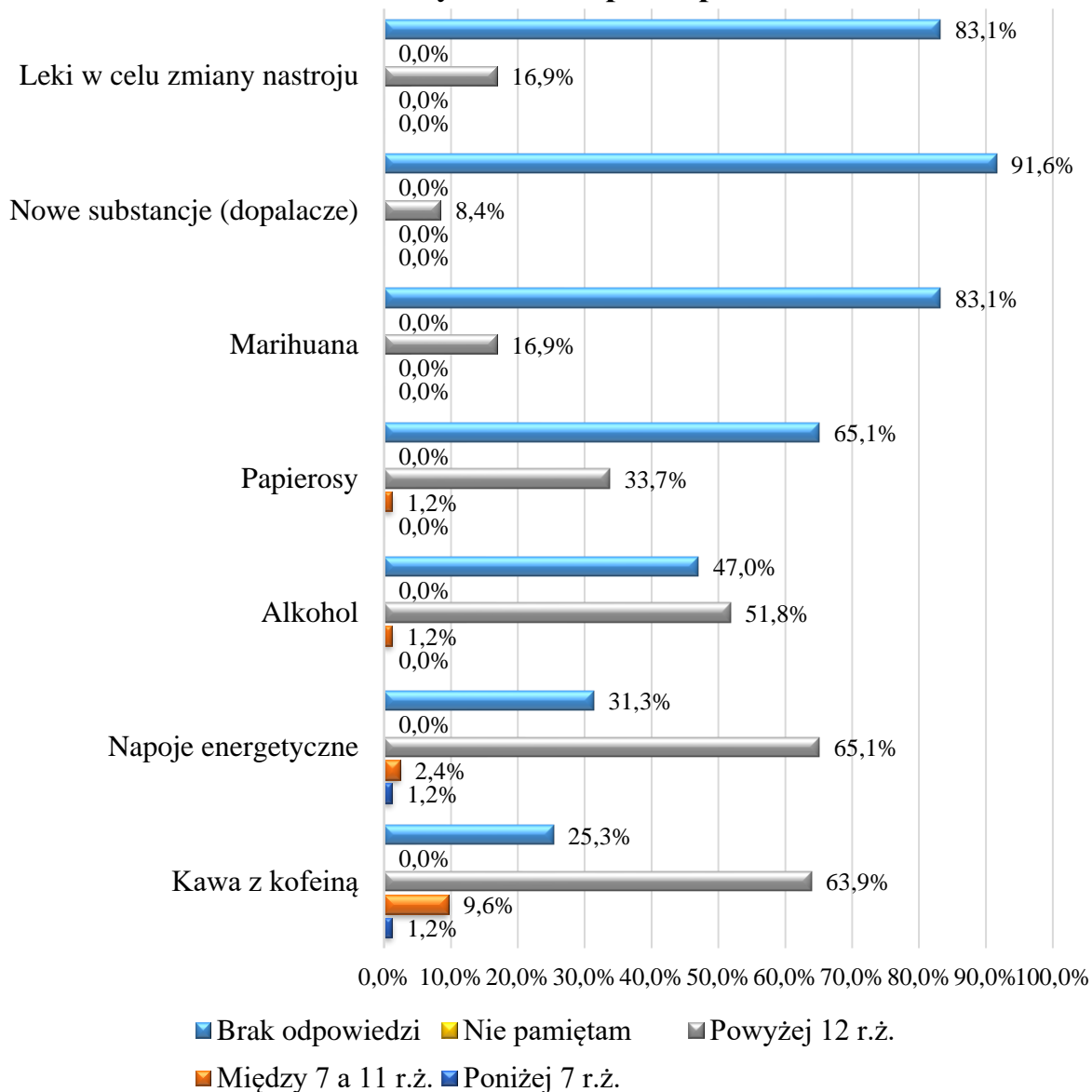
Nieco ponad 1/3 badanych 33,7% (28) zadeklarowało pierwszy kontakt z papierosami po 12 roku życia, zaś tylko 1,2% (1) umiejscawia to pomiędzy 7 a 11 rokiem życia. Większość badanych tj. 65,1% (54) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Dziewczęta, które określiły swój wiek inicjacji kannabinoidowej umiejscowiły go po 12 roku życia, odpowiedzi takiej udzieliło 16,9% (14) badanych. Zdecydowana większość, bo 83,1% (69) nie udzieliła odpowiedzi.

Podobnie dziewczęta, które podały swój wiek pierwszego użycia dopalaczy określiły go jako po 12 roku życia, takiej odpowiedzi udzieliło 8,4% (7) badanych. Przeważająca większość 91,6% (76) nie udzieliła odpowiedzi.

16,9% (14) badanych która używa leków w celu zmiany nastroju, zrobiła to pierwszy raz po 12 roku życia. Większość tj. 83,1% (69) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa

**Deklaracje dotyczące wieku pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa.**

Pytanie: Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?

Możliwe odpowiedzi: poniżej 7. roku życia, między 7. a 11. rokiem życia, powyżej 12. roku życia, brak odpowiedzi.

Ile miałeś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś danej substancji psychoaktywnej?										
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa										
	Poniżej 7 r. ż.		Między 7 a 11 r. ż.		Powyżej 12 r.ż.		Nie pamiętam		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	2	0,9%	19	8,3%	135	59,0%	0	0,0%	73	31,9%
Napoje energetyczne	0	0,0%	23	10,0%	134	58,5%	0	0,0%	72	31,4%
Alkohol	1	0,4%	5	2,2%	130	56,8%	0	0,0%	93	40,6%
Papierosy	1	0,4%	1	0,4%	76	33,2%	0	0,0%	151	65,9%
Marihuana	1	0,4%	0	0,0%	48	21,0%	0	0,0%	180	78,6%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	0	0,0%	7	3,1%	0	0,0%	222	96,9%
Leki w celu zmiany nastroju	1	0,4%	1	0,4%	14	6,1%	0	0,0%	213	93,0%
inne	0	0,0%	0	0,0%	5	2,2%	0	0,0%	224	97,8%

Większość chłopców ze szkoły ponadpodstawowej miała pierwszy kontakt z kawą w wieku powyżej 12 lat (59%-135 os.). W przypadku 8,3% (19) miało to miejsce między 7 a 11 rokiem życia, zaś niewielka grupa tj. 0,9% (2) badanych próbowała kawy przed 7 rokiem życia. Odpowiedzi nie udzieliło 31,9% (73) badanych.

Podobnie większość badanych uczniów, czyli 58,5% (134), próbowała pierwszy raz napojów energetycznych po 12 roku życia. Tylko 10% (23) zrobiła to między 7 a 11 rokiem życia. 31,4% (72) nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Ponad połowa badanych, tj. 56,8% (130) próbowała alkoholu po 12 roku życia. 2,2% (5) umiejscowiła to między 7 a 11 rokiem życia, poniżej 7 roku życia zaledwie 0,4% (1) respondentów. 40,6% (93) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

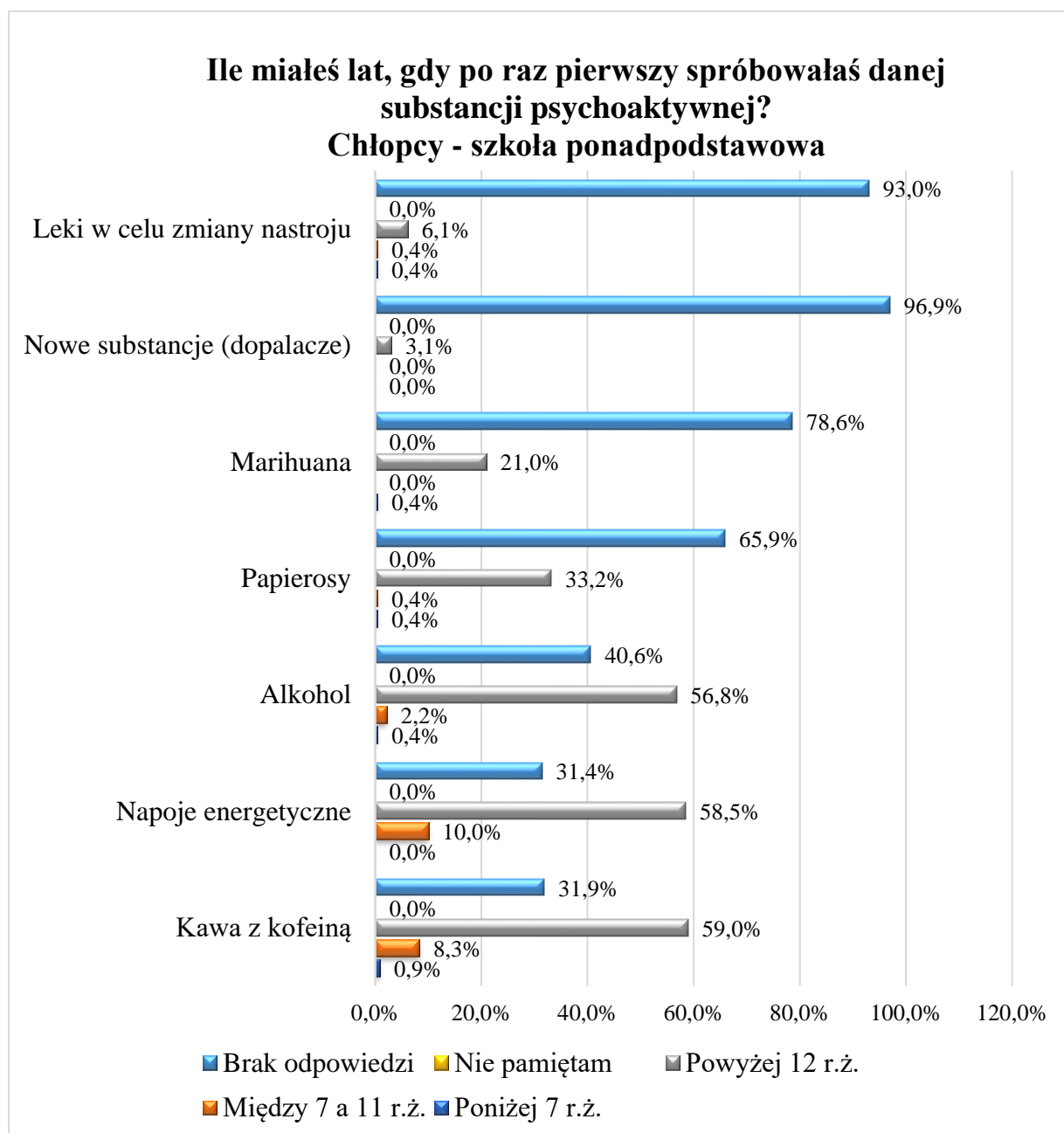
Nieco ponad 1/3 badanych 33,2% (76) zadeklarowało pierwszy kontakt z papierosami po 12 roku życia, zaś tylko 0,4% (1) umiejscawia to pomiędzy 7 a 11 rokiem życia, a poniżej siódmego – 0,4% (1). Większość badanych tj. 65,9% (151) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Chłopcy, którzy określili swój wiek inicjacji kanabinoidowej umiejscowili go po 12 roku życia, odpowiedzi takiej udzieliło 21% (48) badanych. 0,4% zapoczątkowało kontakt z marihuaną przed 7 rokiem życia. To 0,4% (1). Zdecydowana większość, bo 78,6% (180) nie udzieliła odpowiedzi.

Podobnie chłopcy, którzy podali swój wiek pierwszego użycia dopalaczy określili go jako po 12 roku życia, takiej odpowiedzi udzieliło 3,1% (7) badanych. Przeważająca większość 96,9% (222) nie udzieliła odpowiedzi.

6,1% (14) badanych która używa leków w celu zmiany nastroju, zrobiła to pierwszy raz po 12 roku życia. Między 7 a 11 rokiem życia spróbowało ich 0,4% (1) chłopców i tyle samo przed 7 rokiem życia. Większość tj. 93% (213) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Stosowanie innych substancji psychoaktywnych nie wymienionych w ankiecie już po 12 roku życia zadeklarowało 2,2% (5) badanych. Od odpowiedzi uchyliło się 97,8% (224) chłopców.

Deklaracje dotyczące wchodzenia w posiadanie substancji psychoaktywnej. Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa.

Uczennice zostały zapytane o to, w jaki sposób wchodzi w posiadanie poszczególnych substancji psychoaktywnych, jeśli ich używają.

Jeśli używasz którejkolwiek substancji psychoaktywnej, napisz jakiej i w jaki sposób wchodzisz w jej posiadanie																
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa																
Kategoria	Zakup legalny		Zakup		Od znajomych		Rodzeństwo		Od rodziców		Inni dorośli		Żadne z wym.		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	4	4,8%	8	9,6%	1	1,2%	0	0,0%	1	22,9%	1	1,2%	11	13,3%	39	47,0%
Napoje energetyczne	26	31,3%	7	8,4%	5	6,0%	0	0,0%	1	1,2%	0	0,0%	3	3,6%	41	49,4%
Alkohol	1	1,2%	8	9,6%	15	18,1%	0	0,0%	5	6,0%	3	3,6%	1	1,2%	50	60,2%
Papierosy	2	2,4%	3	3,6%	10	12,0%	0	0,0%	3	3,6%	1	1,2%	1	1,2%	63	75,9%
Marihuana	0	0,0%	1	1,2%	5	6,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	77	92,8%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	1	1,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	82	98,8%
Leki w celu zmiany nastroju	1	1,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	2,4%	3	3,6%	3	3,6%	74	89,2%
Inne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	83	100,0%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych, które zadeklarowały picie kawy 9,6% (8os.) uzyskało ją za sprawą zakupu, a 4,8% (4) legalnego zakupu. 1,2% (1) dostało od znajomych, najwięcej zaś tj. 22,9% (19) od rodziców a tylko 1,2% (1) od innych dorosłych. 13,3% (11) określiło, że żaden ze sposobów nie odpowiada prawdzie. Odpowiedzi nie udzieliło 47% (39) badanych.

Uczennice zadeklarowały uzyskanie napojów energetycznych poprzez legalny zakup w 31,3% (26) przypadków, przez zakup 8,4% (7). 6% (5) badanych zadeklarowało pozyskanie ich od znajomych, zaś tylko 1,2% (1) od rodziców. 3,6% (3) badanych nie znalazło właściwej odpowiedzi w propozycjach, zaś prawie połowa tj. 49,4% (41) nie udzieliła odpowiedzi.

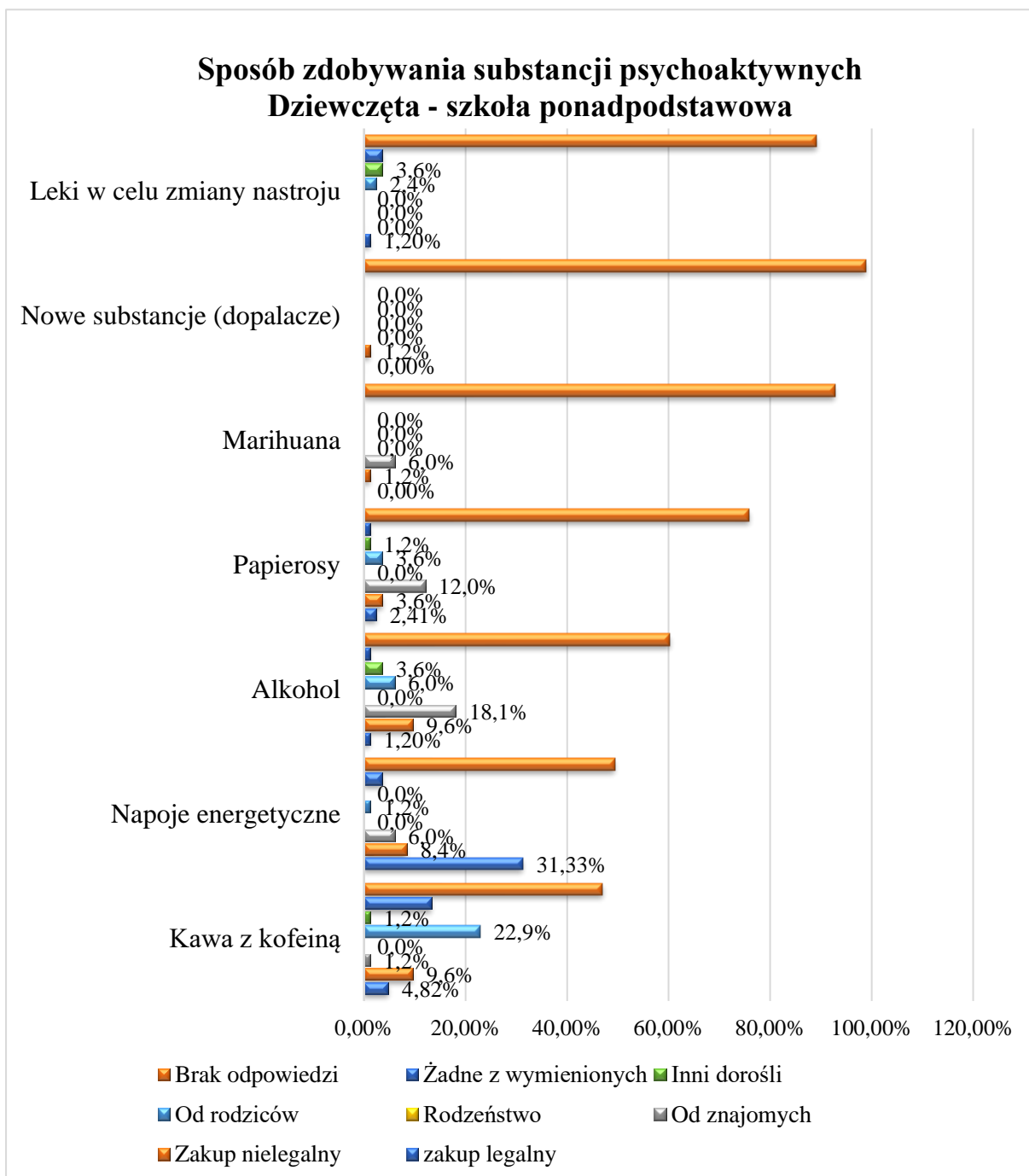
Z uczennic, które dokonały zakupu alkoholu 1,2% (1) zrobiła to w sposób legalny, zaś 9,6% (8) nielegalny. Najwięcej osób spośród tych które udzieliły odpowiedzi zdobyła alkohol od znajomych – 18,1% (15), 6% (5) od rodziców, a 3,6% (3) od innych dorosłych. 1,2% (1) nie znalazło dla siebie adekwatnej odpowiedzi, za to większość respondentek – 60,2% (50) - nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Spośród dziewcząt, które dokonały zakupu papierosów 2,4% (2) zrobiła to w sposób legalny, zaś 3,6% (3) w nielegalny. Większa część spośród badanych, które udzieliły odpowiedzi zdobyła papierosy od znajomych – 12% (10), 3,6% (3) od rodziców, a 1,2% (1) od innych dorosłych. Tyle samo – 1,2% (1) - nie znalazła dla siebie odpowiedzi. Zdecydowana większość badanych tj. 75,9% (63) nie udzieliła odpowiedzi.

Przeważająca większość ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi na pytanie dotyczące zdobycia marihuany 92,8% (77), z tych którzy to zrobili 1,2% (1) dokonała nielegalnego zakupu, zaś 6% (5) zdobyła ją od znajomych.

W przypadku dopalaczy niemal wszystkie uczennice nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie 98,8% (82), zaś 1,2% (1) zadeklarowało nielegalny zakup.

Badane w przypadku używania leków w celu zmiany nastroju w 1,2% (1) przypadków dokonały legalnego zakupu, 2,4% (2) zdobyła leki od rodziców a 3,6% (3) z nich od innych dorosłych. Również 3,6% (3) badanych nie znalazło dla siebie adekwatnej odpowiedzi. Zdecydowana większość uczennic nie udzieliła odpowiedzi to 89,2% (74).

Deklaracje dotyczące wchodzenia w posiadanie substancji psychoaktywnych. Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa.

Uczniowie również zostali zapytani o to, w jaki sposób wchodzi w posiadanie poszczególnych substancji psychoaktywnych, jeśli ich używają.

Jeśli używasz którejkolwiek substancji psychoaktywnej, napisz jakiej i w jaki sposób wchodzisz w jej posiadanie																
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa																
Kategoria	Zakup legalny		Zakup		Od znajomych		Rodzeństwo		Od rodziców		Inni dorośli		Żadne z wym.		Brak odpowiedzi	
Kawa z kofeiną	49	21,4%	0	0,0%	2	0,9%	0	0,0%	62	27,1%	1	0,4%	3	1,3%	112	48,9%
Napoje energetyczne	110	48,0%	5	2,2%	8	3,5%	0	0,0%	5	2,2%	1	0,4%	1	0,4%	99	43,2%
Alkohol	31	13,5%	9	3,9%	41	17,9%	1	0,4%	14	6,1%	5	2,2%	4	1,7%	124	54,1%
Papierosy	22	9,6%	2	0,9%	33	14,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	3	1,3%	169	73,8%
Marihuana	2	0,9%	3	1,3%	24	10,5%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,4%	3	1,3%	196	85,6%
Nowe substancje (dopalacze)	0	0,0%	0	0,0%	3	1,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	226	98,7%
Leki w celu zmiany nastroju	2	0,9%	1	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	4	1,7%	0	0,0%	4	1,7%	218	95,2%
Inne	1	0,4%	0	0,0%	2	0,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,4%	225	98,3%

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych, którzy zadeklarowali picie kawy 21,4% (49 os.) uzyskało ją za sprawą legalnego zakupu. 0,9% (2) dostało od znajomych, najwięcej zaś tj. 27,1% (62) od rodziców, a 0,4% (1) od innych dorosłych. 1,3% (3) określiło, że żaden ze sposobów nie odpowiada prawdzie. Odpowiedzi nie udzieliło 48,9% (112) badanych.

Uczniowie zadeklarowali uzyskanie napojów energetycznych poprzez zakup w 50,2% (115) przypadków, 3,5% (8) badanych zadeklarowało pozyskanie ich od znajomych, zaś tylko 2,2% (5) od rodziców, a 0,4% (1) od innych dorosłych. Również 0,4% (1) badanych nie znalazło właściwej odpowiedzi w propozycjach, zaś blisko połowa tj. 43,2% (99) nie udzieliła odpowiedzi.

Spośród uczniów, którzy dokonali zakupu alkoholu 13,5% (31) zrobiła to w sposób legalny, zaś 3,9% (9) nielegalny. Najwięcej osób spośród tych które udzieliły odpowiedzi zdobyła alkohol od znajomych – 17,9% (41), 6,1% (14) od rodziców, a 2,2% (5) od innych dorosłych. 1,7% (4) nie znalazło dla siebie adekwatnej odpowiedzi, a 0,4% (1) otrzymało od rodzeństwa. Za to większość respondentów – 54,1% (124) - nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Wśród chłopców, którzy dokonali zakupu papierosów 9,6% (22) zrobiło to w sposób legalny, zaś tylko 0,9% (2) w nielegalny. Największa część spośród badanych, które udzieliły odpowiedzi zdobyła papierosy od znajomych – 14,4% (33). Za to 1,3% (3) badanych nie znalazła dla siebie adekwatnej odpowiedzi. Zdecydowana większość badanych tj. 73,8% (169) nie udzieliła odpowiedzi.

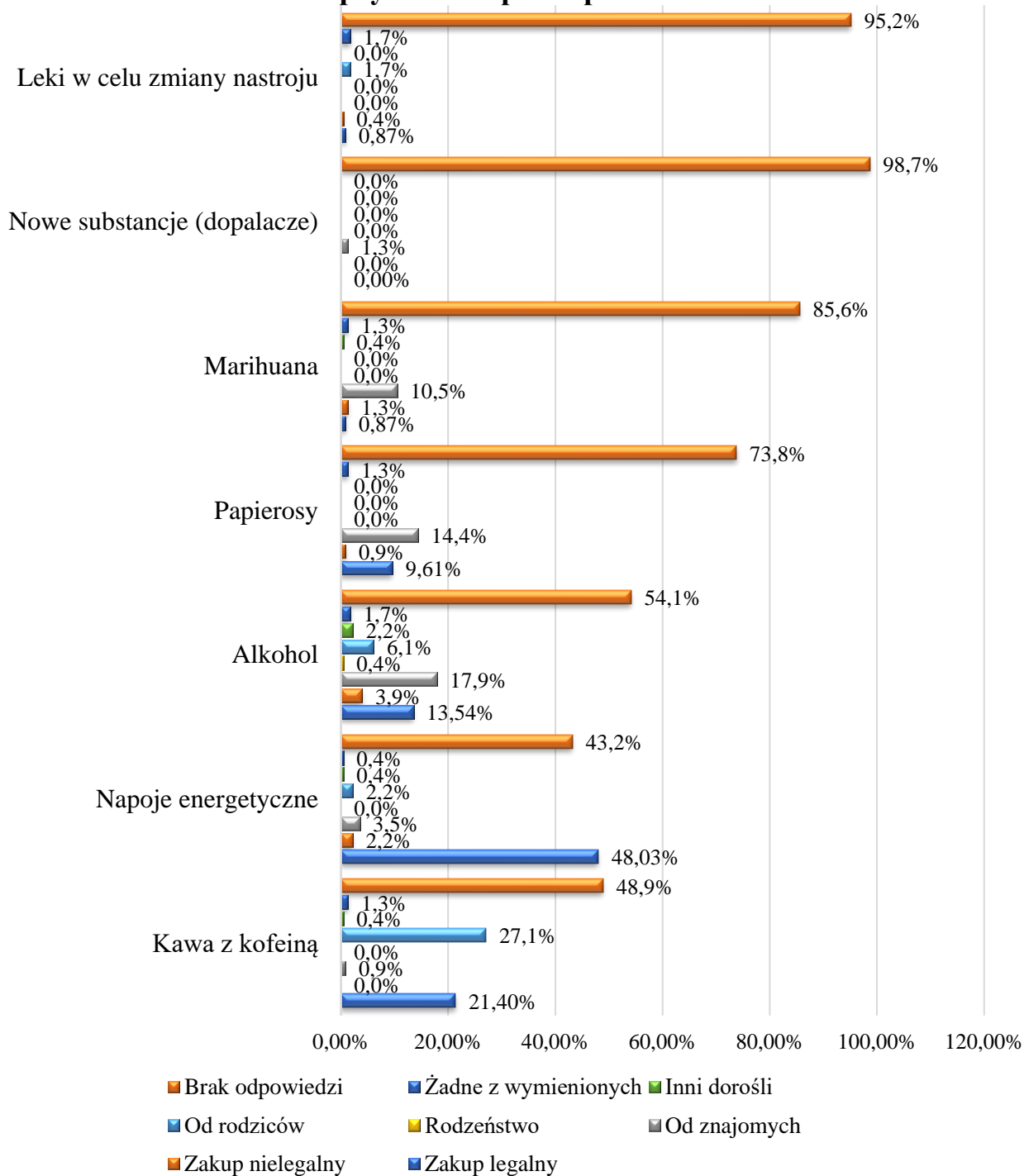
Przeważająca większość ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi na pytanie dotyczące zdobycia marihuany, to 85,6% (196), z tych którzy to zrobili 0,8% (2) dokonała legalnego zakupu, 1,3% (3) dokonała nielegalnego zakupu, a 10,5% (24) zdobyła ją od znajomych. Od innych dorosłych marihuanę zdobyło 0,4% (1) badanych, a 1,3% (3) nie znalazła dla siebie adekwatnej odpowiedzi.

W przypadku dopalaczy niemal wszyscy uczniowie nie udzielili odpowiedzi na to pytanie 98,7% (226), zaś 1,3% (3) zadeklarowało zdobycie ich od znajomych.

Badani w przypadku używania leków w celu zmiany nastroju w 0,9% (2) przypadków dokonali legalnego zakupu a 0,4% (1) z nich nielegalnego, 1,7% (4) zdobyła leki od rodziców. Również 1,7% (4) badanych nie znalazło dla siebie odpowiedzi. Zdecydowana większość uczniów nie udzieliła odpowiedzi to 95,2% (218).

Uczniowie pytani o zdobycie innych substancji psychoaktywnych deklarowali, co następuje: 0,4% (1) zakupiło je legalnie, 0,9% (2) dostało od znajomych, 0,4% (1) nie znalazło tu adekwatnej odpowiedzi, a 98,3% (225) nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Sposób zdobywania substancji psychoaktywnych Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa

**Deklaracje dotyczące możliwych następstw spożywania alkoholu.
Dziewczeta - szkoła ponadpodstawowa.**

Pytanie: Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

- *Mogę mieć kłopoty w domu/ w szkole/ z policją. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może to zaszkodzić to mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac). Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę się uzależnić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę zrobić coś, czego będę żałować. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie.*

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?										
Dziewczeta- szkoła ponadpodstawowa										
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie	
Mogę mieć kłopoty w domu / w szkole / z policją	1	1,2%	22	26,5%	25	30,1%	17	20,5%	18	21,7%
Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić	1	1,2%	14	16,9%	38	45,8%	23	27,7%	7	8,4%
Może to zaszkodzić mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac)	1	1,2%	27	32,5%	33	39,8%	18	21,7%	4	4,8%
Mogę się uzależnić	2	2,4%	18	21,7%	14	16,9%	34	41,0%	15	18,1%
Mogę zrobić coś, czego będę żałować	2	2,4%	23	27,7%	24	28,9%	28	33,7%	6	7,2%

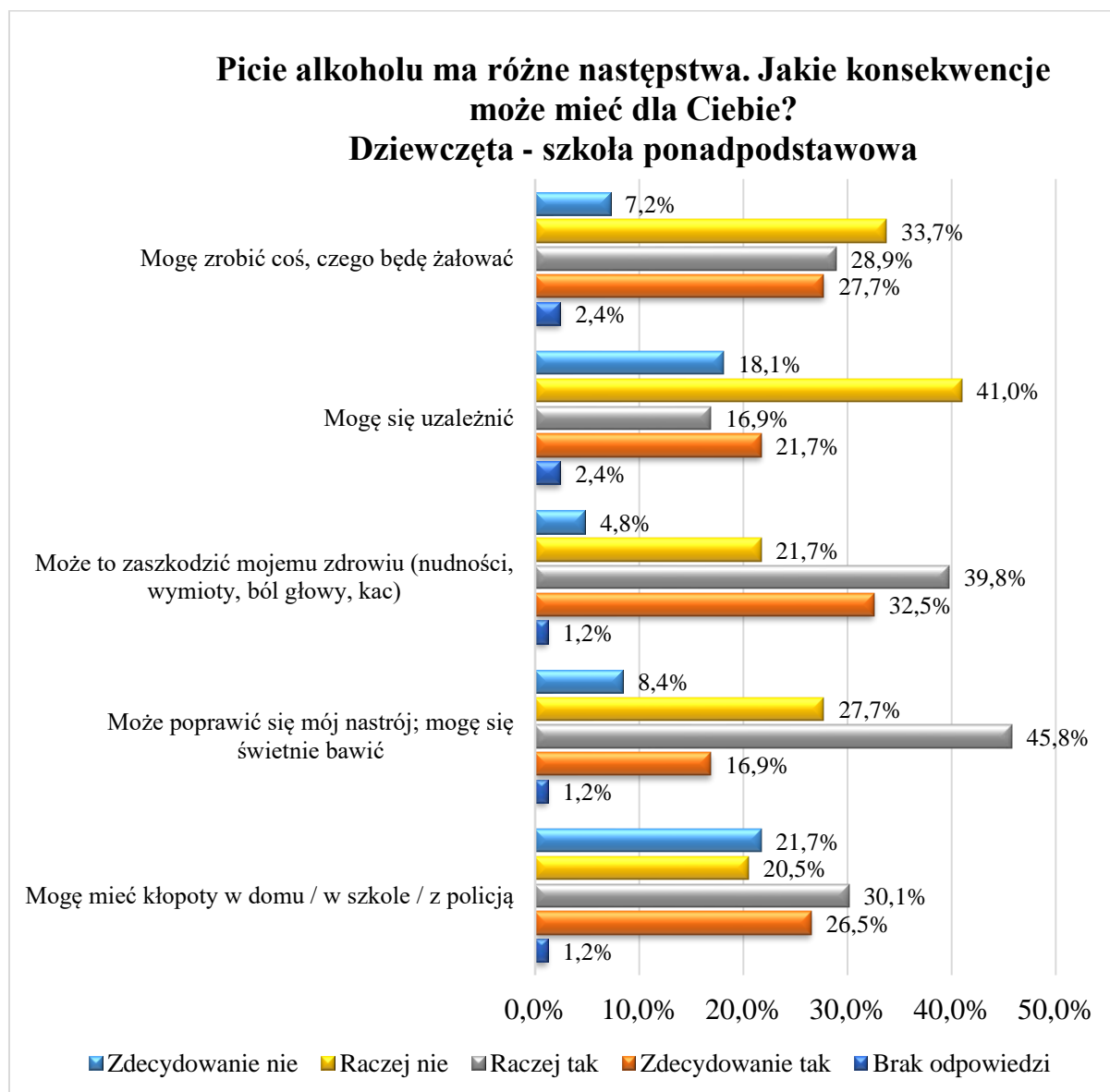
Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych najczęściej badanych zgadza się z tym, że wskutek picia alkoholu może mieć kłopoty w domu/w szkole/z policją – 26,5% (22) zdecydowanie, a 30,1% (25) raczej. Przeciwnego zdania jest 20,5% (17), a zdecydowanie nie 21,7% (18) badanych. 1,2% (1) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Większość badanych dziewcząt zgadza się również ze stwierdzeniem, że alkohol może poprawić nastrój i sprzyjać dobrej zabawie. Najwięcej z nich, bo 45,8% (38) raczej się z tym zgadza, zaś 16,9% (14) zdecydowanie. Raczej przeciwnego zdania jest 27,7% (23) a zdecydowanie 8,4% (7). 1,2% (1) nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Większość uczennic zgadza się ze stwierdzeniem, że picie alkoholu może zaszkodzić zdrowiu. Najwięcej z nich, bo 39,8% (33), zgadza się raczej, zaś 32,5% (27) zdecydowanie. Raczej się nie zgadza z tym stwierdzeniem 21,7% (18) badanych, a zdecydowanie 4,8% (4). 1,2% (1) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Większość dziewcząt uważa, że nie może się uzależnić. Raczej się z tym nie zgadza 41% (34) badanych, zaś zdecydowanie się z tym nie zgadza 18,1% (15). Przeciwnego zdania w stopniu zdecydowanym jest 21,7% (18), a raczej 16,9% (14). 2,4% (2) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Nieznaczna większość badanych uważa, że może po alkoholu zrobić coś czego będzie żałować. 27,7% (23) badanych się z tym zgadza zdecydowanie, a 28,9% (24) raczej. Przeciwnego zdania jest raczej 33,7% (28) a zdecydowanie 7,2% (6). 2,4% (2) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Deklaracje dotyczące możliwych następstw spożywania alkoholu. Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa.

Pytanie: Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?

- *Mogę mieć kłopoty w domu/ w szkole/ z policją. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Może to zaszkodzić to mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac). Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę się uzależnić. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie*
- *Mogę zrobić coś, czego będę żałować. Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie.*

Picie alkoholu ma różne następstwa. Jakie konsekwencje może mieć dla Ciebie?										
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa										
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie tak		Raczej tak		Raczej nie		Zdecydowanie nie	
Mogę mieć kłopoty w domu / w szkole / z policją	3	1,3%	61	26,6%	53	23,1%	73	31,9%	39	17,0%
Może poprawić się mój nastrój; mogę się świetnie bawić	3	1,3%	52	22,7%	89	38,9%	66	28,8%	19	8,3%
Może to zaszkodzić mojemu zdrowiu (nudności, wymioty, ból głowy, kac)	7	3,1%	59	25,8%	95	41,5%	53	23,1%	15	6,6%
Mogę się uzależnić	3	1,3%	36	15,7%	60	26,2%	91	39,7%	39	17,0%
Mogę zrobić coś, czego będę żałować	4	1,7%	61	26,6%	89	38,9%	53	23,1%	22	9,6%

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych nieznaczna większość badanych zgadza się z tym, że wskutek picia alkoholu, może mieć kłopoty w domu/w szkole/z policją – 26,6% (61) zdecydowanie, a 23,1% (53) raczej. Raczej przeciwnego zdania jest 31,9% (73), a zdecydowanie 17% (39) badanych. 1,3% (3) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

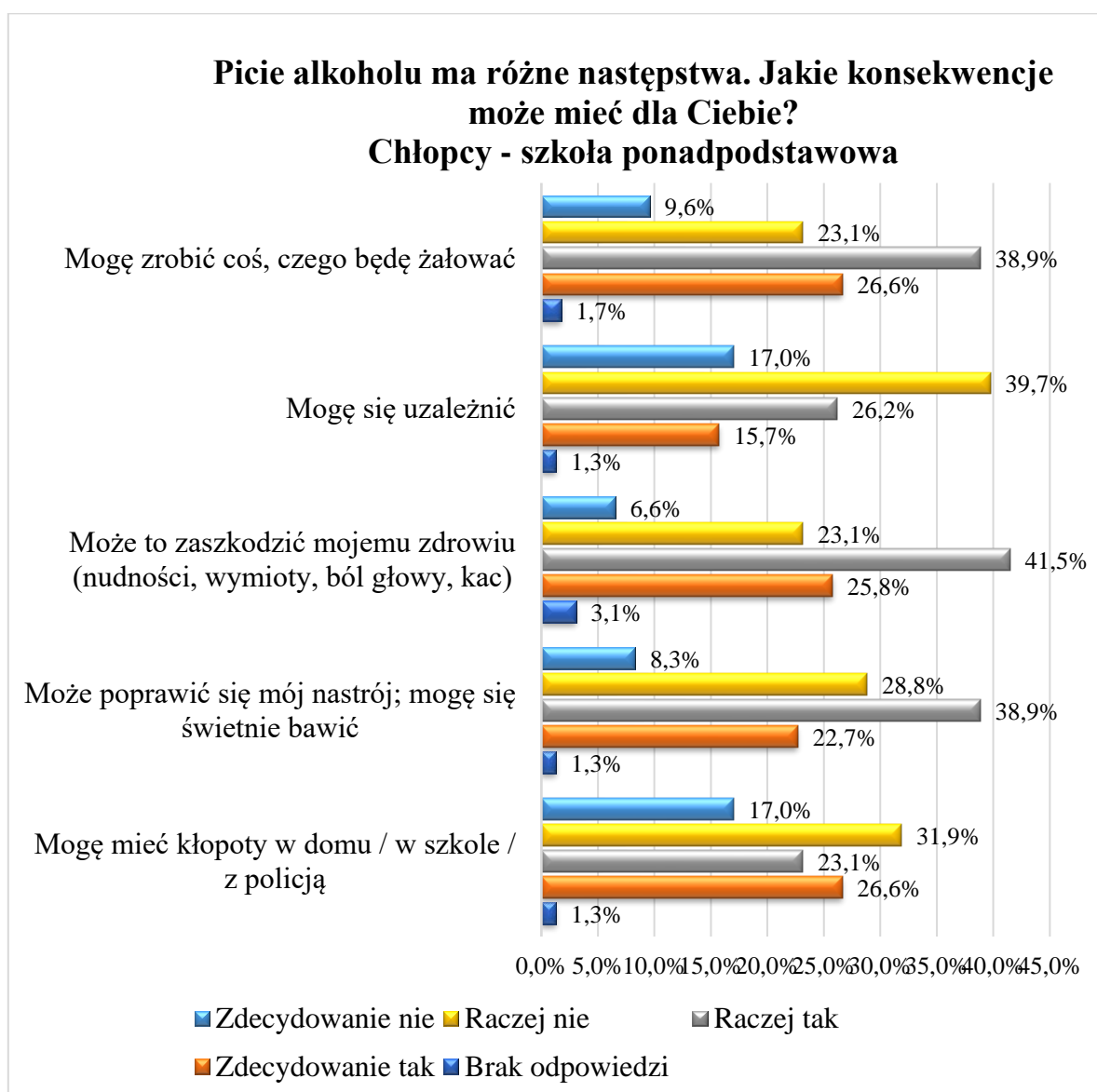
Większość badanych chłopców zgadza się ze stwierdzeniem, że alkohol może poprawić nastrój i sprzyjać dobrej zabawie. Najwięcej z nich, bo 38,9% (89) raczej się z tym zgadza, zaś 22,7% (52) zdecydowanie. Raczej przeciwnego zdania jest 28,8% (66) a zdecydowanie 8,3% (19). 1,3% (3) nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Większość uczniów zgadza się ze stwierdzeniem, że picie alkoholu może zaszkodzić zdrowiu. Najwięcej z nich, bo 41,5% (95), zgadza się raczej, zaś 25,8% (59) zdecydowanie. Raczej się

nie zgadza z tym stwierdzeniem 23,1% (53) badanych, a zdecydowanie 6,6% (15). 3,1% (7) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Większość badanych chłopców uważa, że nie może się uzależnić. Raczej się z tym nie zgadza 39,7% (91) badanych, zaś zdecydowanie się z tym nie zgadza 17% (39). Przeciwnego zdania w stopniu zdecydowanym jest 15,7% (36), a raczej 26,2% (60). 1,3% (3) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

Większość badanych uważa, że może po alkoholu zrobić coś czego będzie żałować. 26,6% (61) badanych się z tym zgadza zdecydowanie, a 38,9% (89) raczej. Przeciwnego zdania jest raczej 23,1% (53) a zdecydowanie 9,6% (22). 1,7% (4) badanych nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

**Opinie, jakie mają bliskie osoby na temat spożywania alkoholu.
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa.**

Ankiety skierowane do uczennic szkół ponadpodstawowych zawierały pytanie dotyczące opinii bliskich osób na temat picia przez osobę badaną alkoholu. Bliscy uwzględnieni w pytaniu to mama, tata, inny dorosły opiekun, najlepszy przyjaciel oraz znajomi.

Pytanie: Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?

Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu, raczej nie wolno mi pić alkoholu, to jest moja sprawa, od czasu do czasu mogę napić się alkoholu, zdecydowanie mogę pić.

Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?												
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa												
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu		Raczej nie powinnam pić alkoholu		To jest moja sprawa		Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu		Zdecydowanie mogę pić alkohol	
Mama uważa, że	2	2,4%	32	38,6%	23	27,7%	8	9,6%	17	20,5%	1	1,2%
Tata uważa, że	3	3,6%	26	31,3%	25	30,1%	8	9,6%	19	22,9%	2	2,4%
Inny dorosły opiekun uważa, że	5	6,0%	26	31,3%	13	15,7%	23	27,7%	13	15,7%	3	3,6%
Najlepszy przyjaciel uważa, że	1	1,2%	4	4,8%	8	9,6%	32	38,6%	25	30,1%	13	15,7%
Znajomi uważają, że	3	3,6%	0	0,0%	7	8,4%	40	48,2%	20	24,1%	13	15,7%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych najwięcej badanych tj. 38,6% (32 os.) twierdzi, że ich mamy zdecydowanie sprzeciwiają się piciu przez nie alkoholu. Przekonanie, że jej zdaniem, raczej nie powinny tego robić ma 27,7% (23). 9,6% (8) badanych twierdzi, że ich mamy uważają to za ich decyzje. Według 20,5% (17) badanych ich mamy zezwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 1,2% (1) twierdzi, że ma przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 2,4% (2) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

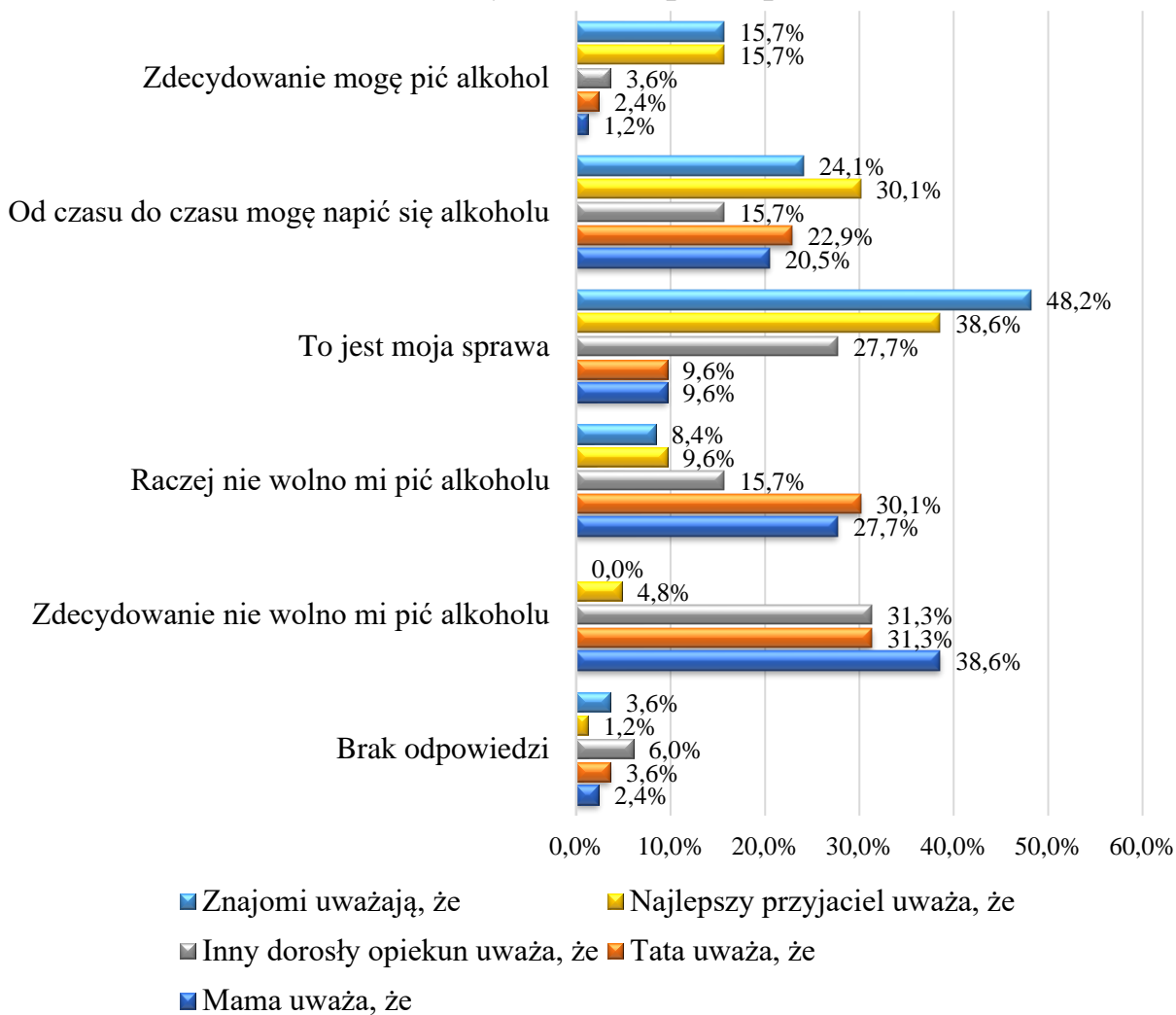
Pośród badanych najwięcej tj. 31,3% (26) twierdzi, że ich ojcowie zdecydowanie sprzeciwiają się piciu przez nie alkoholu. Przekonanie, że jego zdaniem, raczej nie powinny tego robić ma 30,1% (25). 9,6% (8) badanych twierdzi, że ich ojcowie uważają to za ich decyzje. Według 22,9% (19) dziewcząt ich ojcowie zezwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 2,4% (2) twierdzi, że ma przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 3,6% (3) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wśród badanych najczęściej, czyli 31,3% (26) twierdzi, że inny dorosły opiekun zdecydowanie sprzeciwia się picciu przez nie alkoholu. Przekonanie, że w jego opinii, raczej nie powinny tego robić ma 15,7% (13). 27,7% (23) badanych twierdzi, że ich dorosły opiekun uważa to za ich decyzje. Według 15,7% (13) dziewcząt ich dorosły opiekun zezwala im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 3,6% (3) twierdzi, że ma przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 6% (5) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Bardzo niewielki odsetek badanych dziewcząt, czyli 4,8% (4) twierdzi, że ich przyjaciel zdecydowanie sprzeciwia się picciu przez nie alkoholu. Przekonanie, że w jego opinii, raczej nie powinny tego robić ma 9,6% (8). 38,6% (32) badanych twierdzi, że ich przyjaciel uważa to za ich decyzje. Według 30,1% (25) dziewcząt ich przyjaciele przyzwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 15,7% (13) twierdzi, że ma pełne przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 1,2% (1) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Żadna z badanych dziewcząt nie twierdzi, że ich znajomi zdecydowanie sprzeciwiają się picciu przez nie alkoholu. Przekonanie, że w ich opinii, raczej nie powinny tego robić ma 8,4% (7). Najwięcej tj. 48,2% (40) badanych twierdzi, że ich znajomi uważają to za ich decyzje. Według 24,1% (20) dziewcząt ich znajomi przyzwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 15,7% (13) twierdzi, że ma pełne przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 3,6% (3) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

**Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?
Dziewczęta - szkoła ponadpodstawowa**

**Opinie, jakie mają bliskie osoby na temat spożywania alkoholu.
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa.**

Ankiety skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych zawierały pytanie dotyczące opinii bliskich osób na temat picia przez osobę badaną alkoholu. Bliscy uwzględnieni w pytaniu to mama, tata, inny dorosły opiekun, najlepszy przyjaciel oraz znajomi.

Pytanie: Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?

Możliwe odpowiedzi: zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu, raczej nie wolno mi pić alkoholu, to jest moja sprawa, od czasu do czasu mogę napić się alkoholu, zdecydowanie mogę pić.

Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?												
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa												
	Brak odpowiedzi		Zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu		Raczej nie powinnam pić alkoholu		To jest moja sprawa		Od czasu do czasu mogę napić się alkoholu		Zdecydowanie mogę pić alkohol	
Mama uważa, że	6	2,6%	78	34,1%	74	32,3%	25	10,9%	42	18,3%	4	1,7%
Tata uważa, że	8	3,5%	60	26,2%	64	27,9%	48	21,0%	43	18,8%	6	2,6%
Inny dorosły opiekun uważa, że	26	11,4%	51	22,3%	56	24,5%	59	25,8%	29	12,7%	8	3,5%
Najlepszy przyjaciel uważa, że	10	4,4%	8	3,5%	19	8,3%	96	41,9%	43	18,8%	53	23,1%
Znajomi uważają, że	8	3,5%	3	1,3%	10	4,4%	102	44,5%	37	16,2%	69	30,1%

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych najwięcej badanych tj. 34,1% (78 os.) twierdzi, że ich mamy zdecydowanie sprzeciwiają się piciu przez nich alkoholu. Przekonanie, że jej zdaniem, raczej nie powinni tego robić ma 32,3% (74). 10,9% (25) badanych twierdzi, że ich mamy uważają to za ich decyzje. Według 18,3% (42) badanych ich mamy zezwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 1,7% (4) twierdzi, że ma przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 2,6% (6) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Pośród badanych najwięcej tj. 27,9% (64) twierdzi, że ich ojcowie raczej sprzeciwiają się piciu przez nich alkoholu. Przekonanie, że jego zdaniem, zdecydowanie nie powinni tego robić ma 26,2% (60). 21% (48) badanych twierdzi, że ich ojcowie uważają to za ich decyzje. Według 18,8% (43) chłopców ich ojcowie zezwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 2,6% (6)

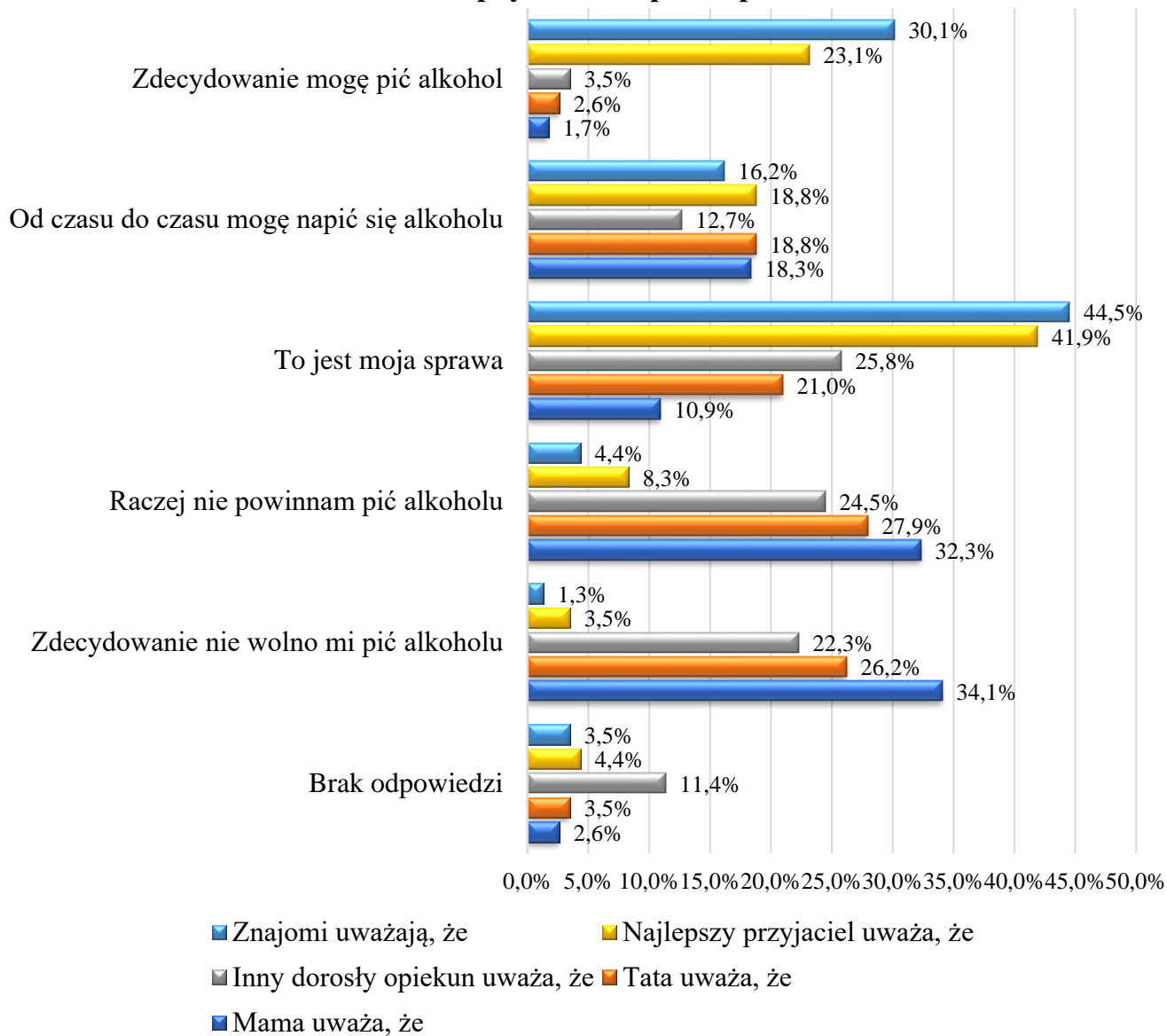
twierdzi, że ma przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 3,5% (8) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wśród badanych uczniów 22,3% (51) twierdzi, że inny dorosły opiekun zdecydowanie sprzeciwia się picciu przez nich alkoholu. Przekonanie, że w jego opinii, raczej nie powinni tego robić ma 24,5% (56). 25,8% (59) badanych twierdzi, że ich dorosły opiekun uważa to za ich decyzje. Według 12,7% (29) badanych ich dorosły opiekun zezwala im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 3,5% (8) twierdzi, że ma przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 11,4% (26) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Bardzo niewielki odsetek badanych uczniów, czyli 3,5% (8) twierdzi, że ich przyjaciel zdecydowanie sprzeciwia się picciu przez nich alkoholu. Przekonanie, że w jego opinii, raczej nie powinni tego robić ma 8,3% (19). 41,9% (96) badanych twierdzi, że ich przyjaciel uważa to za ich decyzje. Według 18,8% (43) respondentów ich przyjaciele przyzwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 23,1% (53) twierdzi, że ma pełne przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 4,4% (10) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Mały procent badanych uczniów tj. 1,3% (3), twierdzi, że ich znajomi zdecydowanie sprzeciwiają się picciu przez nich alkoholu. Przekonanie, że w ich opinii, raczej nie powinni tego robić ma 4,4% (10). Najwięcej tj. 44,5% (102) badanych twierdzi, że ich znajomi uważają to za ich decyzje. Według 16,2% (37) uczniów ich znajomi przyzwalają im na picie alkoholu od czasu do czasu, a 30,1% (69) twierdzi, że ma pełne przyzwolenie na picie alkoholu z ich strony. 3,5% (8) badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

**Co, Twoim zdaniem, niżej wymienione osoby uważają na temat spożywania alkoholu przez Ciebie?
Chłopcy - szkoła ponadpodstawowa**

Deklaracje uczniów dotyczące najczęściej wybieranego alkoholu. Szkoła ponadpodstawowa.

Uczniowie zostali poproszeni o zaznaczenie rodzaju alkoholu, który wybierają najczęściej, jeśli piją go przynajmniej raz w miesiącu. Respondenci, udzielając odpowiedzi na pytanie dotyczące rodzajów używanych przez nich alkoholi, mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj substancji.

Pytanie: Jeśli pijesz alkohol raz w miesiącu lub częściej, podaj który z wymienionych niżej alkoholi wybierasz zazwyczaj?

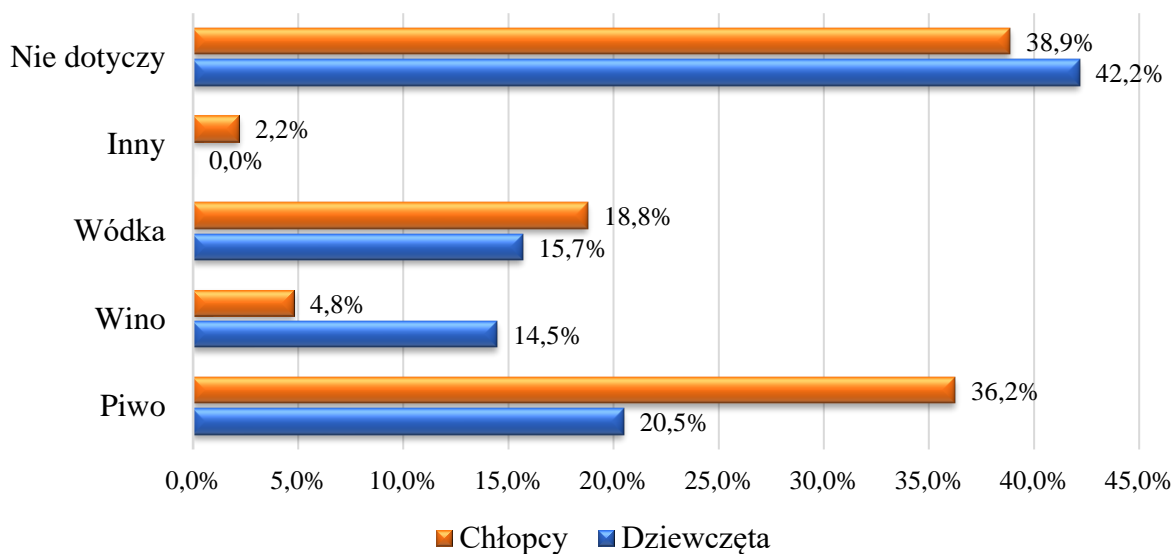
Możliwe odpowiedzi: piwo, wino, wódka, inny (napisz jaki), nie dotyczy.

Jeśli pijesz alkohol raz w miesiącu lub częściej, podaj który z wymienionych niżej alkoholi wybierasz zazwyczaj				
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa				
	Liczba dziewcząt	Procent odpowiedzi	Liczba chłopców	Procent odpowiedzi
Piwo	17	20,5%	83	36,2%
Wino	12	14,5%	11	4,8%
Wódka	13	15,7%	43	18,8%
Inny	0	0,0%	5	2,2%
Nie dotyczy	35	42,2%	89	38,9%

Wśród dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych najbardziej popularnym alkoholem jest piwo, które wybrało 20,5% (17 os.) respondentek. Wódkę wybrało 15,7% (13), a wino 14,5% (12) badanych. 42,2% (35) zadeklarowało abstynencję.

Wśród chłopców ze szkół ponadpodstawowych najbardziej popularnym alkoholem okazało się również piwo – 36,2% (83) badanych. Wódkę wybrało 18,8% (43), a wino zaledwie 4,8% (11). Inny alkohol wybrało niespełna 2,2% (5) badanych. 38,9% (89) respondentów zadeklarowało abstynencję.

**Jeśli pijesz alkohol raz w miesiącu lub częściej, podaj który z wymienionych niżej alkoholi wybierasz zazwyczaj
Dziewczeta i chłopcy - szkoła ponadpodstawowa**

Rozdział IV: Wnioski.

4.1. Styl życia.

Sport

W klasach 4-6 najczęściej respondentów zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców uprawia sport kilka razy w tygodniu (odpowiednio 65,5% i 37,0%). Warto zauważyć, że większy procent chłopców niż dziewcząt zaznaczył odpowiedzi wskazujące na znaczną częstotliwość uprawiania sportu. Codzienne uprawianie sportu zadeklarowało 45,7% chłopców, przy 13,7% dziewcząt.

Wśród uczniów klas 7-8 największa liczba respondentów udzieliła odpowiedzi, że uprawia sport kilka razy w tygodniu. Wśród dziewcząt było to 62,9%, z kolei wśród chłopców 36,7%. Kolejną odpowiedzią, gdzie można zobaczyć dużą różnicę między obydwoma grupami jest odpowiedź „codziennie 2-4 godzin”, którą zaznaczyło 20% ankietowanych chłopców i 5,7% dziewcząt.

Wśród badanych w klasach szkół ponadpodstawowych dominowało uprawianie sportu kilka razy w tygodniu. Zadeklarowała tak większość badanych – 69,9% dziewcząt i 54,9% chłopców. Prawie jedna piąta badanych chłopców (ok 18%) uprawiała sport codziennie, co stanowi znacznie większy odsetek niż w przypadku dziewcząt (ok 7%). Pomimo, że badanie było prowadzone w okresie pandemii COVID-19 i związanych z tym obostrzeń młodzi ludzie deklarowali stosunkowo regularne uprawianie sportu.

Hobby, zainteresowania

W klasach 4-6 najczęściej dziewcząt (25,9%) deklarowało poświęcanie czasu na swoje hobby kilka razy w tygodniu. Wśród chłopców najpopularniejszą odpowiedzią było codzienne poświęcanie czasu powyżej 4 godzin (26,1%). 5,2% dziewcząt oraz 8,7% chłopców zadeklarowało, że nigdy nie poświęcają czasu na swoje hobby.

Określając jak często młodzież z klas 7-8 oddaje się swojemu hobby, można zauważyć, że najczęściej wybieraną odpowiedzią było „kilka razy w tygodniu” (40% dziewcząt i 36,7% chłopców). Różnicę pomiędzy grupami można zauważyć w odpowiedziach dotyczących większych częstotliwości. Prawie 2 razy więcej dziewcząt (31,4%) niż chłopców (16,7%) deklarowało spędzanie do 2 godzin dziennie na hobby. Z kolei wśród chłopców można zauważyć większą ilość odpowiedzi przy częstotliwościach 2-4 godzin dziennie (16,7%) oraz powyżej 4 godzin dziennie (10%).

Wśród uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych widać różnice w realizacji swoich hobby i zainteresowań. Najwięcej, prawie połowa dziewcząt realizowało je kilka razy w tygodniu, zaś ok. 1/3 badanych codziennie. Chłopcy realizowali swoje hobby i zainteresowania z większą częstotliwością, bo ponad 60% robi to codziennie, zaś mniej niż 1/3 badanych kilka razy w tygodniu.

Oglądanie telewizji / filmów

Spośród respondentów w klasach 4-6, największa ilość dziewcząt (36,2%) zadeklarowała oglądanie telewizji / filmów kilka razy w tygodniu. Wśród chłopców, najczęściej wybieraną

odpowiedzią było codzienne oglądanie do 2 godzin (26,1%). Czas powyżej 4 godzin dziennie zadeklarowało 12,1% dziewcząt i 8,7% chłopców.

Zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców z klas 7-8 najczęściej wybieraną odpowiedzią, dotyczącą częstotliwości oglądania telewizji lub filmów była odpowiedź „codziennie do 2 godzin” (40% dziewcząt oraz 30% chłopców). Wśród ankietowanych nie było nikogo, kto udzielił odpowiedzi „nigdy”. Przy odpowiedzi dotyczącej największej częstotliwości (powyżej 4 godzin dziennie) można zauważyć, prawie dwukrotnie większą ilość chłopców (16,7%) niż dziewcząt (8,6%).

Nie widać znaczących różnic pomiędzy płciami w badanym obszarze u uczniów i uczennic szkół średnich. Najwięcej, ok 45% dziewcząt, deklaroowało oglądanie filmów i telewizji kilka razy w tygodniu, podobnie najwięcej (31%) chłopców wybrało również tą odpowiedź. Ponad 30% badanych w obu grupach zadeklarowało codzienne oglądanie telewizji/filmów. Chłopcy wykazują większą tendencję do ograniczenia kontaktu z filmami/telewizją – większy odsetek z nich oglądał je kilka razy na miesiąc (ok 27%) albo nigdy (ok. 4%).

Sluchanie muzyki

Sluchanie muzyki w klasach 4-6 cieszyło się popularnością, zwłaszcza wśród dziewcząt. Najwięcej z nich (29,3%) deklaroowało sluchanie muzyki codziennie do 2 godzin. Z kolei największa ilość chłopców (39,1%) zaznaczyła odpowiedź kilka razy w tygodniu. Aż 66,5% dziewcząt zadeklarowało codzienne sluchanie muzyki. Wśród chłopców ilość ta wyniosła 37%.

Przy odpowiedziach dotyczących czasu poświęcanego na sluchanie muzyki przez uczniów klas 7-8 nie można wyodrębnić jednej odpowiedzi, która znacznie przeważałaby nad innymi. Dziewczęta najczęściej deklaroowały, że sluchają muzyki kilka razy w tygodniu (31,4%), codziennie do dwóch godzin (28,6) lub też codziennie 2-4 godzin (20%). Wśród chłopców najczęściej wybieranymi odpowiedziami były „kilka razy w tygodniu” (26,7%) oraz codziennie powyżej 4 godzin (20%).

Młodzi ludzie ze szkół ponadpodstawowych sluchali muzyki intensywnie, zdecydowana większość z nich sluchała jej codziennie. Robiło tak ok. 85% dziewcząt i blisko 80% chłopców.

Używanie Internetu

Dzieci w klasach 4-6 korzystały z Internetu bardzo często. Zarówno dziewczęta (37,9%), jak i chłopcy (34,8%) najczęściej wybrali odpowiedź, według której korzystali z Internetu powyżej 4 godzin dziennie. Z kolei odpowiednio 81% dziewcząt oraz 82,6% chłopców korzystało z Internetu codziennie.

Używanie Internetu cieszyło się dużą popularnością w grupie uczniów klas 7-8. 94,3% dziewcząt korzystało z Internetu codziennie. Wśród chłopców było to 93,3%. Obie grupy deklaroowały, że najczęściej korzystały z Internetu powyżej 4 godzin dziennie.

Niemal wszyscy respondenci ze szkół ponadpodstawowych używali Internetu codziennie. Robiło tak 100% badanych dziewcząt i 99% badanych chłopców. Wynik ten ukazuje zmiany cywilizacyjne jakie się dokonują i wszechobecność rozwiązań sieciowych. Młodzi ludzie za pośrednictwem Internetu nawiązywali i podtrzymywali kontakty ze światem, czerpali z niego rozrywkę i korzystali jak ze źródła informacji. Drugim aspektem było prowadzenie zajęć szkolnych w okresie pandemii w trybie zdalnym, co wymusiło codzienny kontakt z Internetem.

Gry komputerowe / konsolowe

Używanie gier komputerowych oraz konsolowych cieszyło się większą popularnością wśród chłopców w klasach 4-6. Największa liczba chłopców (26,1%) zadeklarowała granie codziennie powyżej 4 godzin. Ilość chłopców grających codziennie wynosiła 63,1%. Z kolei wśród dziewcząt aż 20,7% zadeklarowało, że nigdy nie grało w gry komputerowe /konsolowe. Największa ilość respondentek wybrała odpowiedź kilka razy w tygodniu (25,9%).

Granie w gry wśród uczniów klas 7-8 było bardziej popularne wśród chłopców. 30% z nich zadeklarowało, że grało 2-4 godzin dziennie, a powyżej 4 godzin dziennie – 13,3%. Z kolei wśród dziewcząt 17,1% ankietowanych nigdy nie grało w gry, a 25,7% grało w nie kilka razy w miesiącu.

W przypadku gier nastąpiło wyraźne zróżnicowanie w badanych grupach. Zdania dziewcząt były bardzo podzielone; albo nie grały wcale (ok 20%) albo grały okazjnie, najwięcej – 27% - grało kilka razy w roku, zaś ok 20% grało kilka razy na miesiąc. Regularne granie – kilka razy w tygodniu - dotyczyło ok. 20% dziewcząt, zaś tylko ok. 10% z nich grało codziennie. Wśród chłopców dominowało regularne granie w gry. Większość tj. 54% uczniów grało codziennie, zaś blisko 27% kilka razy na tydzień, zaledwie ok. 1% nie grało nigdy. W omawianym aspekcie widać wciąż różnice między płciami i o wiele intensywniejsze zaangażowanie chłopców w tą formę rozrywki. Popularności gier mogła sprzyjać również sytuacja pandemiczna, która ograniczała inne formy rozrywki.

Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów

Wśród dzieci w klasach 4-6 można było zauważyć spore różnice w korzystaniu z mediów społecznościowych. Największa liczba dziewcząt (24,1%) zadeklarowała, że nigdy z nic nie korzystała. W przypadku chłopców najpopularniejszą odpowiedzią była kilka razy w tygodniu (30,4%). Prawdopodobnie jest to wiek, w którym dzieci rozpoczynają korzystanie z mediów społecznościowych.

Codziennie korzystanie z portali społecznościowych wśród młodzieży z klas 7-8 deklarowało 77,2% dziewcząt i 60% chłopców. Można zauważyć, że dziewczęta nieco częściej niż chłopcy poświęcały czas na korzystanie z mediów społecznościowych. Odpowiedzi „nigdy” udzieliło jedynie 2,9% dziewcząt i 3,3% chłopców.

Wśród uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych można było zauważyć zdecydowaną przewagę osób, które korzystały z portali społecznościowych na co dzień. Robiło tak blisko 90% dziewcząt i ok. 75% chłopców. 10% dziewcząt i 17% chłopców korzystało z nich kilka razy w tygodniu. U dziewcząt korzystanie z portali społecznościowych było według

deklaracji intensywniejsze niż u chłopców (tendencja odwrotna niż w grach). Dziewczęta częściej korzystały z nich codziennie oraz znacznie częściej więcej niż 2h dziennie. Podobnie jak w innych aktywnościach związanych ze środowiskiem wirtualnym, należy zaznaczyć duży wpływ pandemii i izolacji na uzyskane wyniki.

Spotkania z przyjaciółmi i znajomymi

W klasach 4-6 największa liczba dziewcząt (29,3%) zadeklarowała, że spotykała się z przyjaciółmi i znajomymi kilka razy w tygodniu. Niewiele mniej dziewcząt (27,6%), zaznaczyło opcję, według której spotykało się codziennie, powyżej 4 godzin. Podobnie wśród chłopców były to dwie najczęściej wybierane odpowiedzi. 32,6% chłopców zadeklarowało codzienne spotkanie się powyżej 4 godzin, z kolei 28,3% zaznaczyło odpowiedź kilka razy w tygodniu.

Młodzież z klas 7-8 najczęściej deklarowała, że spotyka się ze znajomymi kilka razy w tygodniu (28,6% dziewcząt i 33,3% chłopców). Wśród dziewcząt - 20% wśród chłopców 10% spędzało według deklaracji czas ze znajomymi powyżej 4 godzin dziennie.

Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych dominowały spotkania z przyjaciółmi i znajomymi kilka razy w tygodniu (ponad 40%), zaś u uczennic kontakty codzienne (blisko 39%). Prawie 35% dziewcząt spotykało się z nimi kilka razy w tygodniu, zaś codzienne spotkania u chłopców deklarowało ok. 29% badanych. Wyniki ukazują nieco większą intensywność kontaktów u dziewcząt aniżeli w przypadku chłopców. 10% badanych uczniów deklarowało brak spotkań towarzyskich lub spotkania kilka razy na rok, podczas gdy u dziewcząt było to tylko ok. 2%.

Imprezy, koncerty, dyskoteki

Dzieci w klasach 4-6, niezależnie od płci, deklarowały w większości uczęszczanie na imprezy kilka razy w roku, lub nieuczęszczanie na nie w ogóle. 41,4% dziewcząt zaznaczyło odpowiedź kilka razy w roku z kolei 27,6% - nigdy. 41,3% chłopców wybrało odpowiedź kilka razy w roku, a 39,1% z nich zadeklarowało, że nigdy nie brali udziału w imprezie.

Imprezy, koncert i dyskoteki to aktywności, na które najwięcej z ankietowanych dziewcząt (57,1%) oraz chłopców (46,7%) z klas 7-8 uczęszczało kilka razy w roku. Inną częstą wybraną odpowiedzią wśród obu grup była odpowiedź „nigdy”. Taki rozkład odpowiedzi był związany z faktem braku organizacji imprez w czasie trwającej pandemii.

W przypadku uczniów i uczennic ze szkół średnich większość badanych deklarowała okazyjne lub sporadyczne uczęszczanie na imprezy, koncerty lub dyskoteki. Najwięcej dziewcząt robiło to kilka razy w roku (ok. 36%) lub kilka razy na miesiąc (ok. 32%). Podobnie deklarowali chłopcy. Ok. 39% deklarowało wyjścia kilka razy na rok, zaś nieco ponad 30% kilka razy na miesiąc. W obu grupach blisko 22% w ogóle nie wychodziło na tego typu wydarzenia.

Spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia

Wśród uczniów klas 4-6, najwięcej dziewcząt (27,6%), deklarowało, że spędza czas bez konkretnego zajęcia kilka razy w tygodniu. Drugą najczęściej wybraną odpowiedzią wśród

dziewcząt (24,1%) była odpowiedź „nigdy”. Z kolei wśród chłopców, ankietowani w największej ilości (23,9%) wybierali odpowiedź „kilka razy w miesiącu”. Drugą w kolejności (19,6%) odpowiedzią było „kilka razy w tygodniu”.

Analizując odpowiedzi młodzieży z klas 7-8 dotyczące spędzania czasu bez konkretnego zajęcia trudno wyodrębnić takie, które deklarowała większa liczba osób. Wśród chłopców 20% osób udzieliło 3 odpowiedzi: kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, codziennie do 2 godzin. Z kolei wśród dziewcząt najczęściej wybieranymi były: kilka razy w tygodniu (25,7%) oraz codziennie do 2 godzin (17,1%). Ponad trzykrotnie więcej dziewcząt (11,4%) niż chłopców (3,3%) deklarowało spędzanie czasu bez konkretnego zajęcia powyżej 4 godzin dziennie.

Najwięcej spośród badanych dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych tj. prawie 33% spędzało czas bez konkretnego zajęcia codziennie. Blisko 29% miało taką sytuację kilka razy w tygodniu. Nigdy takiego stanu nie doświadczało ok. 12% uczennic z tej grupy badanych. W przypadku chłopców najwięcej (ok. 33%) z nich spędzało czas bez konkretnego zajęcia kilka razy w tygodniu. Prawie 24% doświadczało takiego stanu codziennie. Nigdy nie przeżywało go ponad 11% uczniów.

Czytanie

Zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców, najczęściej wybieraną odpowiedzią dotyczącą czytania było „kilka razy w tygodniu”. Wybrało ją 34,5% dziewcząt oraz 28,3% chłopców. Odpowiednio 8,6% i 10,9% zadeklarowało, że nie czytało w ogóle.

Można zauważyć, że więcej dziewcząt, niż chłopców w klasach 7-8 czytało codziennie. Odpowiedzi takich udzieliło 28,6% dziewcząt i 10% chłopców. Najczęściej deklarowaną odpowiedzią w obu grupach było czytanie kilka razy w tygodniu. 8,6% dziewcząt oraz 13,3% chłopców deklarowało, że nigdy nie sięgali po lekturę.

W obu badanych grupach ze szkół średnich dominowało w odpowiedziach czytanie sporadyczne. Kilka razy w roku czytało blisko 23% dziewcząt i ponad 29% chłopców, a czytanie kilka razy w miesiącu deklarowało ponad ¼ uczennic i blisko 27% uczniów. Największy odsetek badanych dziewcząt czytał kilka razy w tygodniu – prawie 28%, wśród chłopców - 19%. Codzienne czytanie deklarowało ok 14% w obu badanych grupach. Nieznacznie mniej, bo ok. 12% deklarowało, że w ogóle nie czytało.

Odrabianie lekcji

Większość uczniów w klasach 4-6 deklarowało odrabianie lekcji codziennie. Najczęściej zarówno wśród dziewcząt (46,6%), jak i chłopców (50%) – codziennie do dwóch godzin. Żaden z chłopców nie odpowiedział, że nigdy nie odrabia zadań. Wśród dziewcząt takiej odpowiedzi udzieliło 5,2% z nich.

Zdecydowanie najczęściej pojawiającą się odpowiedzią dotyczącą odrabiania lekcji wśród młodzieży z klas 7-8 było wykonywanie tej czynności codziennie do 2 godzin (60% dziewcząt i 40% chłopców). Dziewczęta deklarowały większą ilość poświęconego czasu również w zakresie 2-4 godzin dziennie (22,9%). U chłopców wartość ta wynosiła 6,7%.

Większość badanych, zarówno dziewcząt jak i chłopców, ze szkół ponadpodstawowych odrabiała lekcje codziennie - ponad 50%. Ok. 1/3 respondentów w obu badanych grupach odrabiała lekcje kilka razy na tydzień. Nie było jednak wyraźnych różnic w pomiędzy płciami w badanej kategorii.

Rozmowy z rodzicami

Większość uczniów i uczennic deklarowało codzienne rozmowy ze swoimi rodzicami. Aż 43,5% uczniów deklarowało codzienne rozmowy do dwóch godzin. U dziewcząt podobne wyniki procentowe padły dla trzech odpowiedzi dotyczących codziennych rozmów z rodzicami (do 2 godzin – 17,24%, od 2 do 4 godzin – 17,24%, powyżej 4 godzin 22,41%). Odpowiedzi „nigdy” udzieliło 1,72% dziewcząt i nie udzielił żaden z ankietowanych chłopców

Największa liczba uczniów i uczennic z klas 7-8 deklarowała, że spędza do 2 godzin dziennie na rozmowie z rodzicami (45,7% dziewcząt i 33,3% chłopców). 2,9% dziewcząt oraz 6,7% chłopców deklarowało, że w ogóle nie rozmawia z rodzicami.

Najwięcej, bo ok 47% dziewcząt i 45% chłopców ze szkół ponadpodstawowych deklarowało w swoich odpowiedziach, że rozmawia z rodzicami codziennie do 2h. Drugą zaznaczaną najczęściej odpowiedzią było kilka razy w tygodniu - 32% dziewcząt i ponad 39% chłopców. Tylko ok. 2% badanych nigdy nie rozmawiało z rodzicami.

4.2. Używanie substancji psychoaktywnych

Rodzaje używanych substancji psychoaktywnych

Kawa

Wśród dzieci z klas 4-6 większość nie spożyła jeszcze kawy, z czego wśród dziewcząt ilość ta wynosiła 60,3% a wśród chłopców - 58,7%. Żaden z chłopców nie zadeklarował codziennego picia kawy, w przypadku dziewcząt było to 6,9% ankietowanych. W obu grupach wyniki były do siebie zbliżone, jeśli już dzieci sięgały po kawę to najczęściej było to spożycie jednorazowe lub ograniczające się do kilku razy w życiu (dziewczęta – 17,2%, chłopcy – 23,9%).

Wśród osób, które udzieliły odpowiedzi na pytanie o pierwsze spożycie kawy, dominowała odpowiedź „między 7 a 11 rokiem życia”, takiej odpowiedzi udzieliło 17,4% chłopców i 17,2% dziewcząt. Większość ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie (77,6% dziewcząt i 86,2% chłopców).

60% dziewcząt i 80% chłopców z klas 7-8 miało za sobą pierwsze użycie kawy. Największy odsetek badanych dziewcząt z klas 7-8 spożywał kawę raz lub kilka razy w życiu (20%). Również 20% badanych deklarowało spożywanie jej kilka razy w miesiącu. Codzienne picie kawy dotyczyło 10% uczennic. Spożycie kawy wśród chłopców z klas 7-8 było bardzo zróżnicowane. Najwięcej, bo 20% chłopców piło kawę raz lub kilka razy w życiu. Aż 17% badanych piło kawę dość regularnie kilka razy w miesiącu lub kilka razy w tygodniu. Rzadkie było codzienne picie kawy (niespełna 3%).

Ponad 37% badanych dziewcząt spróbowało kawy między 7 a 11 r.ż., jednocześnie ponad 51% uczennic nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. W przypadku chłopców miało to miejsce po 12 r.ż. i odpowiedziało tak blisko 17% badanych, zaś ponad 73% nie udzieliło odpowiedzi.

Najwięcej tj. ponad 93% chłopców i blisko 66% dziewcząt nie odpowiedziało na pytanie o sposób w wejścia w posiadanie kawy. Wśród dziewcząt dominującym sposobem było częstowanie przez rodziców (ponad 11%).

Ponad 85% dziewcząt i 80% chłopców ze szkół ponadpodstawowych miało już za sobą kontakt oraz regularnie spożywało kawę. Z tego najwięcej, czyli ok. 25% uczennic spożywało ją kilka razy w tygodniu. U chłopców dominujący odsetek (21%) spożywał kawę kilka razy na miesiąc. Większa część badanej grupy chłopców aniżeli dziewcząt, kontakt z kawą miała jednorazowy lub parokrotny (prawie 20% wobec ponad 8% u dziewcząt). Wydaje się, że kawa ze względu na legalność oraz brak ograniczeń wiekowych jest rozpowszechniona wśród tej grupy uczniów.

Zdecydowana większość badanych z tej grupy miała pierwszy kontakt z kawą po 12 r.ż. – prawie 64% dziewcząt i 59% chłopców. Ponad 25% respondentek i prawie 32% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Największy odsetek badanych w szkołach średnich nie udzielił odpowiedzi jak wszedł w posiadanie kawy (47% dziewcząt i prawie 49% chłopców). Dziewczęta, które się tym podzieliły najczęściej tj. w ok. 23% deklarowały, że były częstowane przez rodziców. Stosunkowo często też, bo w ponad 13% przypadków, zaznaczyły opcję – żadna z wymienionych. U chłopców w ponad 27% przypadków padała odpowiedź „od rodziców”. Częstym wyborem był również samodzielny zakup (ponad 21%).

Napoje energetyczne

Napoje energetyczne były zdecydowanie najczęściej spożywaną substancją przez dzieci w klasach 4-6. Wśród dziewcząt 44,8% spożyło przynajmniej raz napój energetyczny, wśród chłopców jest to 60,9%. Codzienne spożywanie napojów energetycznych zadeklarowało 4,3% chłopców oraz 3,4% dziewcząt. Jest to jedyna substancja, której codzienne przyjmowanie deklarowali zarówno chłopcy jak i dziewczęta.

Na pytanie o pierwsze spożycie napoju energetycznego nie odpowiedziało 77,6% dziewcząt oraz 71,7% chłopców. Podobne wyniki osiągnięto dla obu grup, jeśli chodzi o przedział wiekowy pierwszego spożycia. 19,0% dziewcząt udzieliło odpowiedzi „między 7 a 11 rokiem życia”, tej samej odpowiedzi udzieliło 19,6% chłopców.

Większość badanych z klas 7-8 tj. prawie 63% dziewcząt i prawie 80% chłopców zadeklarowało użycie napoju energetycznego kiedykolwiek. Najwięcej dziewcząt z klas 7-8 spożywało napoje energetyczne raz lub kilka razy w życiu (20%). Podobnie 20% piło je kilka razy w roku. Po 13% zadeklarowało picie napojów dość regularnie (kilka razy w miesiącu lub tygodniu). Wśród chłopców podobnie, najwięcej badanych – 25% - spożywało napoje energetyczne kilka razy w roku. 1/5 badanych spożywała takie produkty raz lub kilka razy w życiu.

Najwięcej, bo ok 34% dziewcząt próbowało napojów energetycznych po 12 r.ż., jednocześnie ponad 54% badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. W przypadku chłopców 10% umiejscowiło ten moment między 7 a 11 r.ż., zaś prawie 87% nie udzieliło odpowiedzi.

90% uczniów i ponad 71% uczennic nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie napojów energetycznych. Wśród dziewcząt, które odpowiedziały dominującym sposobem wejścia w posiadanie był zakup (ok. 17%).

Napoje energetyczne spożywało ponad 83% dziewcząt i ponad 79% chłopców ze szkół ponadpodstawowych. Najwięcej dziewcząt robiło to parę razy w miesiącu (ok. 36%), podobnie u chłopców (ok. 27%). Jednokrotne lub kilkukrotne użycie napojów energetycznej deklarowało prawie 19% chłopców i blisko 22% dziewcząt. Tylko ok. 4% badanych w obu grupach spożywało je codziennie. Zdecydowana większość uczniów szkół średnich deklarowała regularne spożywanie napojów energetycznych.

Wiek pierwszego spożycia napoju energetycznego w badanej grupie w większości miał miejsce po 12 r.ż., było tak u ponad 65% dziewcząt i ok. 58% chłopców. Ok. 31% respondentów i respondentek w obu grupach nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Prawie połowa badanych dziewcząt nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie (ponad 49%), zaś największy odsetek z tych które udzieliły (ok 31%) zrobiła to poprzez legalny zakupy. Wśród chłopców brak odpowiedzi dotyczył ponad 43% badanych, zaś największy odsetek określił sposób wejścia w posiadanie jako legalny zakup (48%).

Alkohol

Inicjację alkoholową miało za sobą 15,5% dziewcząt oraz 17,4% chłopców z klas 4-6. 23,9% chłopców deklarowało, że spożyło alkohol raz lub kilka razy w życiu. Tej samej odpowiedzi udzieliło 20,7% dziewcząt. W żadnej z grup nie udzielono twierdzącej odpowiedzi odnośnie codziennego spożywania alkoholu.

Wieku inicjacji alkoholowej nie podało 87,9% dziewcząt oraz 89,1% chłopców. Wśród osób, które udzieliły odpowiedzi 10,9% chłopców zadeklarowało inicjację w wieku między 7 a 11 rokiem życia. Podobnie wśród dziewcząt, odpowiedzi tej udzieliło 10,3% ankietowanych.

Niespełna 26% dziewcząt i ponad 24% chłopców z klas 7-8 miało za sobą inicjację alkoholową. Wśród dziewcząt, które już miały za sobą inicjację alkoholową najczęściej tj. ok 17% piło raz lub kilka razy w życiu. Wśród chłopców największa grupa badanych spożywała alkohol kilka razy w miesiącu (ok 9%).

Niespełna 11% badanych dziewcząt miało inicjację alkoholową po 12 r.ż., ale zdecydowana większość (86%) nie odpowiedziała na to pytanie. W przypadku chłopców tylko 3% pierwszy raz spróbowało alkoholu po 12 r.ż. a prawie 97% nie odpowiedziało na to pytanie.

Blisko 89% dziewcząt i 97% chłopców nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie alkoholu.

Wśród badanych ze szkół ponadpodstawowych większość ma już za sobą inicjację alkoholową, ponad 65% dziewcząt i ponad 67% chłopców. Najwięcej, bo ok. 20% dziewcząt deklarowało jednorazowe lub kilkakrotne użycie, w przypadku chłopców największy odsetek badanych wskazał spożywanie alkoholu kilka razy w miesiącu – ponad 23%. Jednorazowe lub kilkakrotne spożycie alkoholu wskazało ponad 19% uczniów. Niewielki odsetek badanych z obu grup zadeklarował codzienne spożywanie alkoholu, jest to mniej niż 0,5% respondentów. Należy zaznaczyć, że w tej badanej grupie znajdowały się również osoby pełnoletnie.

Wiek inicjacji alkoholowej ponad połowa badanych (ok. 52% dziewcząt i blisko 57% chłopców) wskazywało po 12 r.ż. Aż 47% uczennic i ponad 40% uczniów ze szkół ponadpodstawowych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Większość badanych dziewcząt nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie alkoholu (ok 60%). Z tych, które to zrobiły największy odsetek badanych zadeklarował, że to za sprawą znajomych (ok 18%) lub poprzez nielegalny zakup (blisko 10%). U chłopców sytuacja wyglądała podobnie, większość badanych nie udzieliła odpowiedzi (ok 54%), zaś największy odsetek z tych, którzy odpowiedzieli zadeklarowało pozyskanie alkoholu od znajomych (blisko 18%). Różnicą był duży odsetek legalnego zakupu (ok 14%), co może się wiązać z pełnoletnością wielu osób z badanej grupy.

Papierosy

Przejsie inicjacji w paleniu papierosów zadeklarowało 8,6% dziewcząt oraz 10,9% chłopców w klasach 4-6 szkół podstawowych. Wśród dziewcząt 89,7% ankietowanych odpowiedziało, że nigdy nie sięgnęło po papierosa i jest to najwyższy wynik dotyczący braku inicjacji. Wśród chłopców ilość ta wyniosła 84,8% respondentów.

Wśród dziewcząt uzyskano równe wyniki na temat wieku inicjacji dla dwóch odpowiedzi: wieku między 7 a 11 rokiem życia oraz dla wieku powyżej 12 roku życia. Obie wartości wyniosły 3,4%. Wśród chłopców 4,3% osób udzieliło odpowiedzi wskazującej na pierwsze sięgnięcie po papierosy w wieku między 7 a 11 rokiem życia. Podobnie jak w innych kategoriach większość osób nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Mniejsza część badanych uczennic i uczniów z klas 7-8 zadeklarowała przynajmniej jednorazowy kontakt z papierosami - 17% oraz ok. 13%. Wśród uczennic jednorazowe lub kilkakrotne palenie deklarowało ponad 13% badanych. Wśród chłopców, którzy deklarowali palenie najczęściej deklaruje palenie kilka razy w miesiącu (ok 6%).

Większość badanych uczennic (ponad 91%) i uczniów (blisko 97%) nie odpowiedziało na pytanie dotyczące wieku pierwszego zapalenia papierosa. Prawie 6% dziewcząt umiejscowiło to po 12 r.ż., podobnie odpowiedziało ponad 3% chłopców.

Zdecydowana większość badanych dziewcząt (ponad 94%) i chłopców (blisko 97%) nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie papierosów.

Prawie 39% dziewcząt i ponad 35% chłopców ze szkół średnich według deklaracji paliło papierosy. Prawie 10% zadeklarowało jednorazowy lub kilkakrotny kontakt (tyle samo co kilka razy w miesiącu). U chłopców ponad 12%, czyli największy odsetek zadeklarował jednorazowy

lub kilkakrotny kontakt w życiu z papierosami. Z przytoczonych danych wynika, że większość badanych nigdy nie paliła, a jeśli nawet miała kontakt był on głównie akcydentalny.

W badanej grupie większość respondentów (ponad 65%) i respondentek (prawie 66%) nie udzieliło odpowiedzi co do swojej inicjacji tytoniowej. Spośród tych, którzy to zrobili nieco ponad 1/3 zadeklarowała, że miało to miejsce po 12 r.ż.

Zdecydowana większość badanych dziewcząt nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie (blisko 76%), zaś te które zdecydowały się odpowiedzieć wskazały jako sposób wejścia w posiadanie znajomych (12%). Podobnie u chłopców prawie 74% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie, zaś z tych którzy się odnieśli najczęściej pozyskała papierosy od znajomych (ok 14%). Stosunkowo duża grupa badanych – ok 10% - zadeklarowała legalny zakup.

Marihuana

Wśród uczniów i uczennic klas 7-8 kiedykolwiek używało marihuany blisko 9% dziewcząt i ponad 13% chłopców. Najwięcej, bo prawie 7% uczennic deklarowało używanie marihuany kilka razy w miesiącu. W przypadku uczniów było to kilka razy w roku, a zadeklarowało tak niespełna 6% badanych.

W przypadku marihuany duża część tej grupy nie odpowiedziała na pytanie o wiek pierwszego użycia – kolejno ponad 91% uczennic i 93% uczniów. Ci, którzy zdecydowali się odpowiedzieć zadeklarowali pierwsze użycie po 12 r.ż. Zrobiło tak ponad 8% dziewcząt i 7% chłopców.

Zdecydowana większość badanych dziewcząt (ponad 94%) i chłopców (blisko 97%) nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie marihuany.

W badanej populacji uczniów i uczennic ze szkół ponadpodstawowych prawie 17% dziewcząt i ponad 25% chłopców deklarowało kontakt z marihuaną. Z tego najczęściej, bo 12% uczennic i ponad 11% uczniów zadeklarowało kontakt jednorazowy lub kilkakrotny. Wśród respondentów była grupa ok. 12%, która deklarowała bardziej regularne używanie marihuany – w ciągu roku lub miesiąca. Większość badanych nie miała kontaktu z marihuaną, a osoby, które miały kontakt deklarowały raczej akcydentalne użycie. Skłonność do okazjonalnego używania widać w grupie chłopców.

W badanej grupie większość respondentów i respondentek nie odpowiedziała na pytanie o wiek pierwszego użycia, kolejno ponad 83% dziewcząt i prawie 79% chłopców. Spośród tych, którzy odpowiedzieli blisko 17% dziewcząt i 21% chłopców użyła marihuany pierwszy raz po 12 r.ż.

Zdecydowana większość badanych dziewcząt (prawie 93%) nie udzieliła odpowiedzi o sposób wejścia w posiadanie, a te które zdecydowały się odnieść, wskazały znajomych jako jego źródło pochodzenia narkotyku(6%). Podobnie wśród chłopców, zdecydowana większość (ponad 85%) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie, a najczęstszym sposobem wejścia w posiadanie byli znajomi (10%).

Nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)

Nowych substancji (tzw. dopalaczy) w klasach 7-8 według deklaracji używało prawie 9% dziewcząt i 10% chłopców. Spośród uczennic, które zadeklarowały używanie dopalaczy najczęściej tj. prawie 7% robiło to jeden raz lub kilka razy w życiu. W przypadku chłopców najczęstszą odpowiedzią było „kilka razy w roku” (prawie 6%).

Zdecydowana większość uczennic (niemal 92%) i uczniów (ponad 93%) nie odpowiedziało na pytanie o wiek pierwszego użycia substancji. Blisko 9% dziewcząt i niespełna 7% chłopców, którzy się do tego odnieśli, umiejscowili ten fakt po 12 r.ż.

Większość badanych dziewcząt (ponad 94%) i chłopców (blisko 97%) nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie tzw. dopalaczy.

Według deklaracji w przypadku tzw. dopalaczy miało z nimi kontakt ponad 8% dziewcząt i niecałe 3% chłopców ze szkół średnich. Spośród osób, które zadeklarowały kontakt z nimi najczęściej – prawie 5% dziewcząt i niecałe 2% chłopców – miało z nimi kontakt jednorazowy lub kilkukrotny. Podobnie jak w innych grupach zdecydowana większość badanych nie miała kontaktu dopalaczami, a Ci którzy mieli, robili to w sposób akcydentalny.

Zdecydowana większość badanych w grupie szkół ponadpodstawowych nie odpowiedziało na to pytanie (blisko 92% dziewcząt i prawie 97% chłopców). Spośród tych, którzy udzielili odpowiedzi 8,4% dziewcząt i 3,1% chłopców pierwszy próbowała tzw. dopalaczy po 12 r.ż.

Niemal wszystkie badane uczennice nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie (prawie 99%), zaś ok 1% badanych wybrała jako sposób wejścia w posiadanie nielegalny zakup. Również prawie wszyscy chłopcy (blisko 99%) nie udzielili odpowiedzi na to pytanie, a ok. 1% pozyskał tzw. dopalacze od znajomych.

Leki w celu zmiany nastroju

Wśród dzieci w klasach 4-6 jedynie dziewczęta (10,3%) zadeklarowały, że sięgnęły przynajmniej raz po leki w celu zmiany nastroju. Wśród chłopców 93,5% udzieliło odpowiedzi „nigdy”, a 6,5% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Z kolei 87,9% respondentek odpowiedziało, że nigdy nie sięgało po leki.

Biorąc pod uwagę dziewczęta, które zadeklarowały używanie leków w celu zmiany nastroju, 5,2% z nich odpowiedziało, że przeszło inicjację w wieku między 7 a 11 rokiem życia, z kolei 1,7% z nich powyżej 12 roku życia.

W klasach 7-8 blisko 3% dziewcząt i ponad 23% chłopców zadeklarowało używanie leków w celu zmiany nastroju. W grupie badanych dziewcząt najczęściej takie zjawisko miało miejsce jednorazowo lub kilka razy w życiu (ponad 3% badanych), w przypadku chłopców było podobnie, z tym, że zadeklarowało tak niespełna 9% badanych.

Większość w obu grupach nie odpowiedziało na pytanie dotyczące pierwszego użycia – ok. 86% dziewcząt i 97% chłopców. 11% dziewcząt umiejscowiło ten fakt po 12 r.ż., podobnie jak ponad 3% chłopców.

Zdecydowana większość badanych dziewcząt (ponad 94%) i chłopców (blisko 94%) nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie leków.

Wśród uczestników badania w szkołach ponadpodstawowych używanie leków w celu zmiany nastroju wskazało ok. 18% dziewcząt i ponad 7% chłopców. Z tego najwięcej, bo prawie 10% dziewcząt i prawie 6% chłopców zrobiło to jednorazowo lub kilku razy w życiu. Nie można jednoznacznie określić jak badani rozumieli wspomnianą kategorię i czy na wynik składa się np. używanie środków przeciwbólowych lub też leki używane w celach medycznych. Szczególnie w tym kontekście uwagę zwraca duży odsetek – prawie 1/5 - badanych dziewcząt. Większość badanych zadeklarowała nieużywanie leków w celach niemedycznych.

Wśród uczniów i uczennic szkół średnich dominuje brak odpowiedzi na pytanie o używanie leków w celu zmiany nastroju. Nie odpowiedziało tutaj ponad 83% dziewcząt i aż 93% chłopców. Spośród tych, którzy udzielili odpowiedzi najczęściej zadeklarowało, że używali leków w taki sposób po 12 r.ż. - 17% dziewcząt i nieco ponad 6% chłopców.

Większość badanych dziewcząt nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o sposób wejścia w posiadanie (89%), zaś te które się odniosły (ok 4%) zadeklarowały pozyskanie leki od innych dorosłych. Podobnie zdecydowana większość chłopców (ok 95%) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Antycypacja następstw spożycia alkoholu

W badanej grupie chłopców z klas 4-6 52,2% odpowiedziało, że jeśli spożyje alkohol zdecydowanie może mieć kłopoty w domu, w szkole lub z policją. W grupie dziewcząt z klas 4-6 była to również najczęściej wybierana odpowiedź. Zaznaczyło ją 39,7% z nich. Na pytanie o to, czy alkohol może poprawić nastrój 39,7% dziewcząt udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Wśród chłopców to samo stwierdzenie wybrało 41,3% z nich. Na stwierdzenie, że alkohol może zaszkodzić zdrowiu, 65,2% chłopców odpowiedziało „zdecydowanie tak”.

Wśród dziewcząt również najwięcej osób udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie tak” (46,6%). Odpowiadając na to czy mogą się uzależnić, dzieci z klas 4-6 najczęściej odpowiadały, że zdecydowanie jest to możliwe (32,8% dziewcząt oraz 45,7% chłopców). Odpowiedź „zdecydowanie tak” była również najczęściej wybieraną przy pytaniu o możliwość zrobienia po alkoholu czegoś, czego będzie się żałowało. Odpowiedziało w ten sposób 54,3% chłopców oraz 41,4% dziewcząt.

Większość dziewcząt ze klas 7-8 zgadzała się ze stwierdzeniem, że wskutek picia alkoholu mogą mieć problemy w domu/w szkole/z policją (56%). Również ponad 62% uczennic zgadzało się z tym, że picie może poprawić im nastrój i sprzyjać dobrej zabawie. Respondentki z klas 7-8 w znacznej większości (ok 72%) zgadzały się z tym, że alkohol może zaszkodzić ich zdrowiu. Blisko 60% uczennic nie zgadzało się z tezą, że pijąc alkohol może się od niego uzależnić. Ponad 56% zgadzało się ze stwierdzeniem, że pod wpływem alkoholu może zrobić coś czego będzie żałować.

Zdecydowana większość uczniów z klas 7-8 (blisko 67%) zgadzało się z tym, że w wyniku picia alkoholu może mieć problemy w domu/w szkole/z policją. Chłopcy nie zgadzali się ze stwierdzeniem, że alkohol może poprawić nastrój lub sprzyjać dobrej zabawie (ok. 57%).

Największy odsetek z nich zgadzał się z tezą, że alkohol może zaszkodzić zdrowiu (blisko 67%). Ponad 69% zgadzało się ze stwierdzeniem, że może się uzależnić pijąc alkohol. Ponad ¼ uczniów identyfikowało się ze stwierdzeniem, że po spożyciu alkoholu może zrobić coś czego się będzie żałować.

Uczennice ze szkół ponadpodstawowych w większość zgadzały się, że ze względu na spożycie alkoholu mogą mieć kłopoty w domu/w szkole/z policją (ok. 56%). Ok 67% zdecydowanie zgadzało się z tym, że alkohol może poprawić ich nastrój i sprzyjać świetnej zabawie. Ponad 72% z nich zgadzało się z tezą, że alkohol może zaszkodzić ich zdrowiu. Większość badanych nie zgadzała się z tym, że może się uzależnić od alkoholu (ok. 59%). Ponad połowa (ok. 57%) zgadzała się ze stwierdzeniem, że po wypiciu alkoholu może zrobić coś czego będzie żałować.

Uczniowie ze szkół ponadpodstawowych byli w swych opiniach podzieleni w kwestii tego, czy po alkoholu mogą mieć kłopoty w domu/w szkole/z policją. Ok. 49% zgadzało się z tym i taki sam procent respondentów się z tym nie zgadzał. Natomiast zdecydowanie zgadzali się (ok 61%) z tym, że alkohol może poprawić ich nastrój i sprzyjać świetnej zabawie. Ponad 66% z nich zgadzało się z tezą, że alkohol może zaszkodzić ich zdrowiu. Większość badanych nie zgadzała się z tym, że od alkoholu może się uzależnić (ok. 57%). Ponad połowa (ok. 65%) zgadzała się ze stwierdzeniem, że może zrobić coś czego będzie żałować.

Antycypacja opinii innych na temat spożywania alkoholu

Dzieci w klasach 4-6 odpowiedziały również na pytanie dotyczące postaw rodziców oraz innych osób z ich otoczenia w zakresie potencjalnego picia przez nie alkoholu. Najczęściej wybieraną odpowiedzią dla każdej z przedstawionych osób, zarówno wśród chłopców jak i dziewcząt, była - „zdecydowanie nie wolno mi pić alkoholu” W obu grupach mama była wskazywana jako osoba, która najbardziej stanowczo uważa, że nie wolno im sięgać po alkohol (72,4% odpowiedzi wśród dziewcząt oraz 82,6% wśród chłopców). Osobami, które w oczach dzieci mogą być najbardziej przyzwalającymi na spożycie alkoholu okazali się znajomi. 48,3% dziewcząt udzieliło odpowiedzi, że znajomi zdecydowanie nie przyzwalają na picie alkoholu. U chłopców tej odpowiedzi udzieliło 52,2% ankietowanych.

Zdaniem przeważającej części uczennic z klas 7-8 (blisko 83%) ich mamy nie zgadzały się na picie przez nie alkoholu. Podobnie blisko 86% uczennic uważało, że ich ojcowie nie zgadzali się na spożywanie przez nie alkoholu. Również 89% z nich sądziło, że przeciwny ich picciu jest inny dorosły opiekun. 57% dziewcząt wyraziło zdanie, że ich najlepszy przyjaciel również nie wyraża aprobaty dla spożywania przez nie alkoholu. Największy odsetek badanych uważał, że ich znajomi nie zgadzali się na używanie przez nie alkoholu (ok 42%), za to ponad 31% twierdziło, że znajomi pozostawiają im własny wybór.

Dominująca większość badanych chłopców z klas 7-8 tj. 80%, wyraziło opinię, że ich mamy nie wyrażały zgody na używanie przez nich alkoholu. Ponad 73% z nich myślało, że z dezaprobatą do ich potencjalnego picia odnosili się również ojcowie. Prawie 67% antycypowało negatywne nastawienie do picia ze strony innego dorosłego opiekuna w ich otoczeniu. Większość chłopców deklarowało opinię, że ich najlepszy przyjaciel nie popierał

spożywania przez nich alkoholu (ok. 63%). Podobnie nieco ponad połowa badanych myślała, że ich znajomi mają negatywny stosunek do picia przez nich alkoholu (ok 53%).

Większość dziewcząt ze szkół średnich ok. 79% uważała, że ich mamy były negatywnie nastawione do spożywania przez nie alkoholu. Również większość z nich (ok. 61%) uważała, że ich ojcowie nie zgadzali się na spożywanie przez nie alkoholu. Dziewczęta w swoich opiniach były podzielone w kwestii opinii innego dorosłego opiekuna – ok 45% uważało, że się nie zgadzało na picie przez nie alkoholu, a ok. 28%, że zostawia to ich decyzji. Największy odsetek badanych dziewcząt (ponad 45%) wyraził opinię, że ich najlepszy przyjaciel ma stosunek przyzwalający do picia przez nie alkoholu lub zostawiało picie ich decyzji (blisko 39%). Blisko połowa uczennic uważała, że ich znajomi pozostawiali picie alkoholu ich decyzji, zaś ok 40% miało ich zdaniem przyzwalający stosunek.

Większość chłopców ze szkół ponadpodstawowych, czyli ok. 66% uważało, że ich mamy były negatywnie nastawione do spożywania przez nich alkoholu. Podobnie ponad połowa z nich tj. (ok. 54%) uważała, że ich ojcowie nie zgadzają na spożywanie przez nich alkoholu. Najwięcej tj. blisko 47% ankietowanych uważało, że nie ma zgody na picie alkoholu ze strony innego dorosłego opiekuna. Największy odsetek badanych uczniów (blisko 42%) myślał, że ich najlepszy przyjaciel zostawiał picie ich decyzji lub też miało stosunek przyzwalający (również 42%). Prawie 45% badanych uważało, że ich znajomi pozostawili picie alkoholu ich decyzji, zaś ok 46% miało do tego przyzwalający stosunek.

Predyspozycje co do wyboru alkoholu

Większość uczniów i uczennic z klas 7-8 szkoły podstawowej nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie albo ich ono nie dotyczyło – 40% dziewcząt i 30% chłopców.

Jako najbardziej popularny alkoholem wśród uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazane było piwo (ok 36%), a prawie 39% nie piło alkoholu. Wśród dziewcząt najbardziej popularnym alkoholem również było piwo. Deklarowało tak ok 20% badanych, zaś ponad 42% z nich nigdy nie próbowała alkoholu.

Załącznik

Wykaz szkół, w których przeprowadzono badanie na temat stylu życia, używania substancji psychoaktywnych i zachowań ryzykownych oraz postawy wobec używania substancji psychoaktywnych w roku szkolnym 2020/2021.

Nazwa Zespołu Szkół	Nazwa szkoły	Adres szkoły
Zespół Szkół Geodezyjno-Drogowych i Gospodarki Wodnej	Technikum Geodezji i kształtowania środowiska nr12	ul. Lea 235
Zespół Szkół Poligraficzno-Medialnych	Technikum Poligraficzno-Medialne nr 20 Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 21	os. Tysiąclecia 38
Zespół Szkół Łączności	Technikum Łączności nr 14	ul. Monte Cassino 31
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2	Szkoła Podstawowa nr 46	ul. Zamoyskiego 100
	Szkoła podstawowa nr 25	ul. Komandosów 29
	Szkoła Podstawowa nr 36	ul. Mazowiecka 70
	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 162	ul. Stojałowskiego 31
	Szkoła Podstawowa nr 123	ul. Okólna 16
	Szkoła Podstawowa nr 104	os. Wysokie 7
	Szkoła Podstawowa nr 103	os. Kolorowe 29
	Szkoła Podstawowa nr 132	ul. Bolesława Śmiałego 6

Literatura:

- Bardziejewska, M. (2005). Okres dorastania. Jak rozpoznać potencjał nastolatków? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Bee, H., Boyd, D. (2008). *Psychologia rozwoju człowieka*. Poznań: Zys i S-ka.
- Bergman, A. (2002). Zabawa w chowanego. Leczenie problemów separacyjnych u dzieci. *Dialogi IPP*, 1/2, 14-21.
- Blos, P. (1967). The second individuation process of adolescence. *Psychoanalytic Study of the Child*, 22, 162-186.
- Brzezińska, A. I., Appelt, K., Ziółkowska, B. (2016). *Psychologia rozwoju człowieka*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Cierpiałkowska, L., Grzegorzewska, I. (2016). Dzieci alkoholików w perspektywie rozwojowej i klinicznej. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM
- Compas BE, Hinden BR, Gerhardt CA. (1995) Adolescent development: pathways and processes of risk and resilience. *Annual Review of Psychology*, 46, 265-93
- Deptuła, M., Potorska, A., Borsich, S. (2018). *Wczesna profilaktyka problemów w rozwoju psychospołecznym i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży*, Warszawa: PARPA.
- Erikson, E. (1997). *Dzieciństwo i społeczeństwo*. Poznań: Rebis.
- Forbes, M.K., Rapee, R.M, Krueger, R.F. (2019). Opportunities for the prevention of mental disorders by reducing general psychopathology in early childhood. *Behaviour research and therapy*, 119, 103411
- Jankowiak, B. (2017). *Zachowania ryzykowne młodzieży. Studium teoretyczno-empiryczne*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Jankowiak, B., Wojtynkiewicz, E. (2018). Kształtowanie się tożsamości w okresie adolescencji a podejmowanie zachowań ryzykownych w obszarze używania alkoholu przez młodzież, *Studia Edukacyjne*, 48/2018, 169-185.
- Jankowiak, B., Soroko, E. (2021). Perspektywa psychopatologii rozwojowej w pracy socjoterapeutycznej. II Biuletyn Polskiego Stowarzyszenia Socjoterapeutów i Trenerów, 2, 4-17
- Kitrasiewicz, J. (2007). *Wykład: latencja i adolescencja*. Materiały dydaktyczne KCP: Kraków.
- Nowak, K. (2015). Dymensjonalne podejście do zaburzeń osobowości — osobowość w DSM-5, *Psychiatria* 2015;12(2):99-103
- Obuchowska, I. (2011). Adolescencja. W: B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka (t.2)*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

- Oleszkowicz, A., Senejko, A. (2012). Dorastanie. W: J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka (t.2)*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Oleszkowicz, A., Senejko, A. (2017). *Psychologia dorastania. Zmiany rozwojowe w dobie globalizacji*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Ostaszewski K. (2005) Nowe definicje poziomów profilaktyki. *Remedium*, 7-8 (149-150), 40-41.
- Ostaszewski K. (2010). Kompendium wiedzy o profilaktyce. W: Przewodnik metodyczny po programach promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki. Warszawa: Fundacja ETOH.
- Ostaszewski, K. (2017). Edukacja zdrowotna w profilaktyce chorób i zachowań ryzykownych dla zdrowia. W: B. Woynarowska (red.), *Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne. Metodyka. Praktyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Piaget, J. (2005). *Mowa i myślenie dziecka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Rubacha, K. (2008). *Metodologia badań nad edukacją*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne.
- Schier, K. (2010). *Piękne brzydactwo. Psychologiczna problematyka obrazu ciała i jego zaburzeń*. Warszawa: Scholar.
- Sołoma, L. (2002). *Metody i techniki badań socjologicznych*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego.
- Stefańska-Klar, R. (2002). Późne dzieciństwo. Młodszy wiek szkolny. W: B. Harwas-Napierała, M. Przetacznik-Gierowska, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka. Charakterystyka okresów życia człowieka*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Wilk, M. (2018). *Diagnoza w socjoterapii. Ujęcie psychodynamiczne*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.